fondată în 1895
bpt
serie nouă

fenimore cooper

preria

★

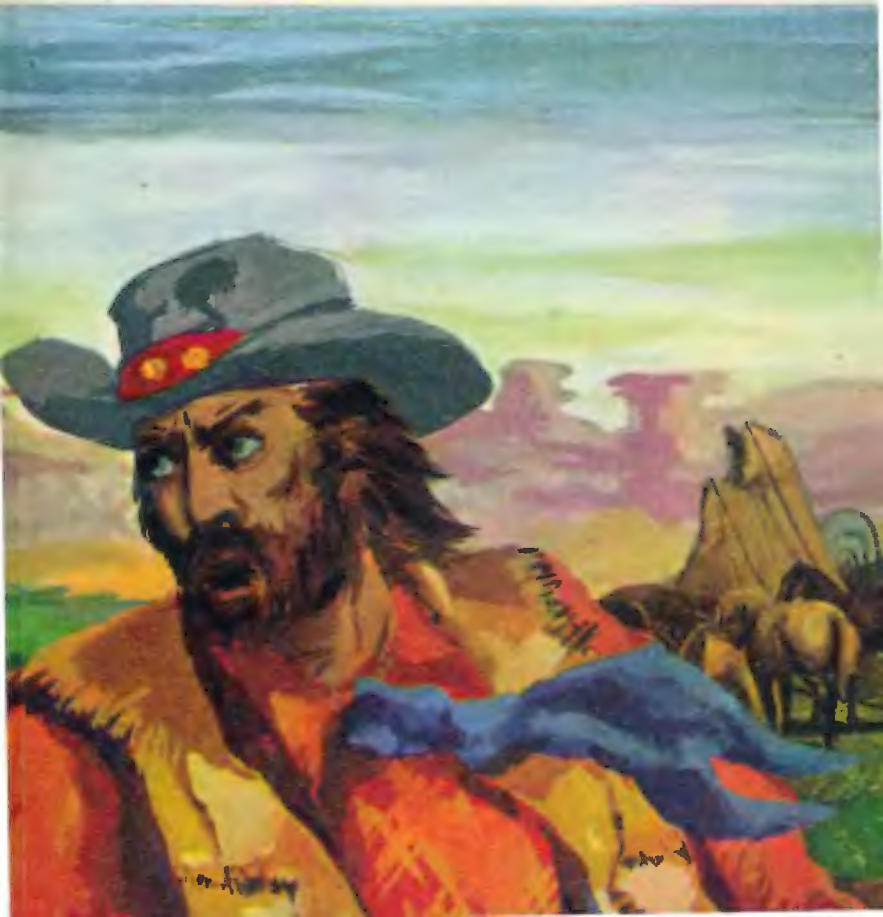

fenimore cooper

preria

ROMAN

CAPITOLUL I

De poate desfătarea-n ăst pustiu
Să se numească dragoste sau aur,
Ne du, atunci, să ne-odihnim, ciobane!
(Cum vă place)

Multe s-au scris și s-au spus pe acea vreme în legătură cu politica Statelor Unite, care urmărea anexarea nesfîrșitelor întinderi ale Louisianei la imensele sale teritorii, deși aceste regiuni erau numai pe jumătate locuite.

Măsura aceasta ne-a dat în stăpînire marele drum către interior și a adus sub ocîrmuirea noastră nenumăratele triburi de sălbatici ce sălășluiau de-a lungul granițelor; s-au deschis în felul acesta nenumărate căi pentru comerțul intern și către apele Pacificului; și dacă vreodată timpul sau evenimentele vor cere o împărțire pașnică a acestui nemărginit imperiu, vom avea, desigur, un vecin care va vorbi limba noastră, va avea religia și instituțiile noastre.

Era nevoie de ani pentru a desăvîrși amestecul numeroșilor coloniști veniți din provinciile de la sud, cu noii lor compatrioți; dar primii, mai puțin numeroși și mai umili, au fost aproape înghițiți numaidecît în vîltoarea valurilor neașteptate ale emigrației.

Mii de oameni vîrstnici, din acele regiuni numite pe atunci Statele Noi, s-au smuls din tihna unei vieți orînduite cu multă trudă și au putut fi văzuți în fruntea urmașilor lor, născuți și crescuți în pădurile din Ohio și Ken-

tucky, pe care-i conduceau spre centrul țării, în căutarea a ceea ce se putea numi, fără ajutorul poeziei, un mediu prielnic. Pădurarul curajos și neînfricat, care străbătuse printre primii pustietățile noului stat, se afla și el în rîndurile acestora. Aventurosul și venerabilul patriarh se deplasa acum pentru ultima dată, punînd „fluviul fără de sfîrșit" între el și acea mulțime atrasă de succesul lui ; el căuta, în același timp, să reînvie acele bucurii ce-și pierdeau orice preț în ochii săi din clipa în care era nevoit să aibă de-a face cu vreo autoritate.

În urmărirea unor asemenea aventuri oamenii sînt, îndeobște, mînați de vechile lor apucături și înșelați de tainicile lor dorințe. Cîțiva, momiți de năluca speranței și roși de dorul bogăției și-au pus peste noapte nădejdea în minele acelor pămînturi virgine ; dar cei mai mulți dintre emigranți s-au mărginit să se așeze pe malul apelor mai mari, mulțumindu-se cu recolta foarte bogată care le răsplătea pînă și cea mai mică strădanie. În felul acesta, așezările omenești luau naștere cu o repeziciune miraculoasă.

Incidentele și scenele ce au oarecare legătură cu povestirea noastră au avut loc în prima perioadă a acestor operații care au dus în mod vertiginos la rezultate atît de importante.

Recolta celui dintîi an al stăpînirii noastre fusese strînsă, iar frunzele celor cîțiva copaci risipiți ici-colo își începuseră parada culorilor și a nuanțelor tomnatice, cînd un șir de care pornise de-a lungul vadului secat al unui rîuleț, pentru a-i urma cursul peste o întindere de pămînt unduitoare, căreia în limba țării în care scriu i se spune *rolling prairie*. Vehiculele încărcate cu unelte și ustensile de gospodărie, cele cîteva oi răzlețe și turmele de vite ce veneau din urmă, înfățișarea aspră și expresia nepăsătoare a bărbaților acelora puternici, care mergeau agale pe lîngă convoiul ce înainta fără grabă, ne dădeau de veste că era vorba de un grup de emigranți porniți în căutarea acelui Eldorado atît de rîvnit. Contrar obiceiului

oamenilor din tagma lor, grupul trecu de pămînturile mănoase ale ținuturilor de jos și porni, fără ca nimeni altul în afară de ei înșiși să știe de ce, prin strîmtori și torente, peste mlaștini adînci și întinderi neroditoare, spre un punct care depășea cu mult hotarele lumii civilizate. În fața lor se desfășurau cîmpiile nesfîrșite și monotone, care se întindeau pînă la poalele Munților Stîncoși ; iar în spate se aflau multe mile de deșert ce duceau pînă la apele repezi și tulburi ale fluviului La Plata.

Ivirea unui asemenea convoi în ținutul acesta sterp și singuratic părea cu atît mai ciudată, cu cît regiunile înconjurătoare aveau prea puține bogății în stare să-i ispitească lăcomia și, dacă lucrul e cu putință, îndreptățea mult mai puține speranțe decît cele cu care se hrănesc de obicei coloniștii din țările noi.

Pășunile sărace ale acestor întinderi nu făgăduiau nimic din partea solului potrivnic, peste care roțile vehiculelor treceau ca pe un drum bătătorit ; nici căruțele și nici animalele nu lăsară urme prea adînci în iarba strivită și uscată pe care vitele o rupeau, ce-i drept, din cînd în cînd, deși de cele mai multe ori nici măcar n-o luau în seamă, căci era atît de acră, încît nici chiar foamea nu izbutea s-o facă ceva mai plăcută la gust. Oricare ar fi fost ținta spre care se îndreptau acești aventurieri, sau cauzele ascunse ale aparentei lor siguranțe într-o regiune atît de îndepărtată și lipsită de apărare, purtarea nici unuia din ei nu trăda frică sau neliniște. Numărul lor, bărbați, femei și copii, nu trecea de douăzeci.

În frunte, la o oarecare distanță, mergea un om care, prin felul cum se ținea cît și prin aerul său, se vădea a fi conducătorul grupului. Era un bărbat înalt, ars de soare, trecut de vîrsta mijlocie a vieții ; figura lui stearsă și mișcările-i calme nu lăsau să se vadă nici un fel de emoție, cum ar fi, de pildă, regretul față de trecut, sau oarecare neliniște în ce privește viitorul. Trupul său părea ușor și flexibil, cu toate că era mare ; adevărul este că avea o putere nemaipomenită. Doar uneori, pentru scurte răs-

timpuri, cînd se ivea vreo piedică, se întîmpla ca ființa lui, de altfel atît de domoală, să dea la iveală o parte din forța aceea nebănuită ce zăcea în el, asemănătoare cu forța adormită și greoaie a elefantului. Partea de jos a feței, prelungă, era lipsită de expresie ; pe cînd cea de sus, partea aceea nobilă despre care se spune că trădează calitatea sufletească a unui om, era josnică și meschină. Îmbrăcămintea lui era un amestec de obiecte grosolane, caracteristice unui fermier, confecționate în mare parte din piele, și asta nu datorită unui capriciu al modei, ci mai mult de nevoie, fiind foarte potrivite acestui fel de ocupație. Avea, în orice caz, un aspect curios și respingător totodată, ce rezulta din amestecul unor anumite podoabe de prost gust cu o îmbrăcăminte destul de pestriță. În locul curelei obișnuite, din piele de căprioară, își încinsese mijlocul cu o eșarfă de mătase, ale cărei culori țipătoare se șterseseră ; teaca de corn a cuțitului era bogat împodobită cu plăci de argint ; jderul din care-i fusese croită căciula era de o calitate și culoare atît de neobișnuite, încît ar fi putut stîrni și invidia unei regine ; nasturii de pe haina lui grosolană și murdară erau făcuți din niște strălucitoare monede de aur mexicane ; patul carabinei, lucrat din cel mai frumos lemn de mahon, era fixat în același metal scump ; și nu mai puțin decît trei neprețuite ceasornice atîrnau în diferite părți ale persoanei sale. În afară de balotul și de carabina care îi atîrnau pe spate împreună cu cornul și punga de praf de pușcă umplută pînă la refuz și păzită cu multă grijă, își aruncase pe umăr, cu o oarecare nepăsare, o secure de lemn bine ascuțită ; și purta toate astea cu o ușurință atît de vădită, încît făcea impresia că membrele i se mișcă nestingherite, ca și cum n-ar fi purtat nici un fel de povară.

Puțin mai în urma acestui bărbat pășea un grup de tineri îmbrăcați aproape la fel cu el și care semănau destul de mult unul cu altul, ca și cu cel ce-i conducea de altfel, pentru a ne sili să ne dăm seama că avem de-a face cu mlădițele aceleiași familii. Cu toate că cel mai tînăr

nu depășise de prea mult perioada aceea pe care legea o numește, în mod elegant, a nevinovăției, se dovedise totuși atît de demn de cei ce-i dăduseră viață, încît ajunsese la înălțimea obișnuită a rasei sale. Se aflau printre ei și unul sau doi tineri de altă obîrșie și pe care s-ar cuveni să-i descriem, dar vom face lucrul acesta în cursul povestirii.

În ceea ce privește femeile, numai două atinseseră vîrsta care le dădea dreptul să fie numite astfel, cu toate că nenumărate căpșoare cu plete de culoare deschisă și obraz măsliniu ieșeau din căruța din față și priveau de jur împrejur, cu ochi plini de neastîmpărată și caracteristică curiozitate. Cea mai vîrstnică dintre cele două femei, mama celor mai mulți dintre tinerii care formau grupul mai sus-pomenit, avea un chip palid și brăzdat de nenumărate zbîrcituri ; cea mai tînără era o fată vioaie de vreo optsprezece ani ; atît prin înfățișare, îmbrăcăminte și purtare, părea că face parte dintr-o clasă socială superioară celei căreia îi aparțineau tovarășii ei de drum. Vehiculul următor era atît de bine acoperit cu un coviltir, încît ceea ce se afla înăuntrul lui era ferit de ochii curioșilor. Celelalte vehicule erau încărcate cu mobile rudimentare și obiecte de uz casnic de calitate proastă, așa cum obișnuiesc să întrebuințeze oamenii care sînt oricînd gata să-și schimbe reședința, indiferent de anotimp sau distanță.

Poate că în șirul carelor și în înfățișarea proprietarilor lor se aflau puține lucruri pe care să nu le fi putut întîlni zilnic pe drumurile largi ale țării noastre. Dar ciudata și unica întîmplare prin care trecuseră nu de multă vreme și în chip atît de neașteptat dădea întregului grup o notă de sălbăticie și aventură.

În micile văi ce, în întocmirea regulată a acestui ținut, se iveau cam la o milă distanță una de alta, privirea le era îngrădită în amîndouă părțile de niște ridicături care se înălțau treptat-treptat și care dăduseră

acestei cîmpii denumirea mai sus-amintită, în timp ce în alte locuri ochii lor alunecau peste o priveliște cu totul deosebită, alcătuită din văi întinse ca niște fîșii lungi și înguste, înviorate de o vegetație sălbatică, uneori luxuriantă. Ori de cîte ori priveau de pe culmile acelor ridicături, ochii lor oboseau din pricina tristei monotonii a unui peisaj care te îngheța. Pămîntul era întru totul asemănător cu fața unui ocean după o furtună puternică, atunci cînd talazurile, neobosite, continuă să-și agite coamele întunecate. Cît puteai cuprinde cu ochii vedeai aceeași întindere unduitoare și neregulată, iar pe suprafața ei nu întîlneai nici un semn de viață, ci veșnic aceleași orizonturi neîngrădite. De fapt era o asemănare atît de izbitoare între fața unui ocean și acea cîmpie, încît, cu toate că mulți geologi vor strîmba din nas la auzul unei teorii atît de simple, unui poet i-ar fi venit greu să nu-și dea seama că formația uneia se desăvîrșise prin retragerea celuilalt. Ici și colo, de-a lungul văilor, se înălța cîte un copac înalt ce-și întindea crengile golașe asemenea catargelor unei corăbii singuratice ; și pentru a întări și mai mult iluzia, în depărtare se puteau zări cîteva desișuri de o formă circulară ce pluteau pe orizontul încețoșat ca niște insule pe întinsul mării. Nu e nevoie să atrag atenția cititorului că monotonia peisajului și faptul că privitorii se găseau în vale exagerau distanțele ; dar, cum o ridicătură apărea după altă ridicătură, și o insulă urma altei insule, lucrul acesta le dădea o dureroasă certitudine că vor mai trebui să străbată distanțe foarte mari pînă vor ajunge într-un loc în stare să împlinească cerințele celui mai modest agricultor.

Cu toate acestea, conducătorul grupului de emigranți își urma drumul cu îndărătnicie, fără altă călăuză în afară de soare, întorcînd cu hotărîre spatele așezărilor civilizate și pătrunzînd, cu fiecare pas, și mai adînc, dacă nu definitiv, spre vizuinele sălbaticilor locuitori ai acestor regiuni. Și cum ziua se apropia de sfîrșit, mintea lui, cu toate că

nu era în stare să se avînte spre lucruri ce depășeau interesele de moment, începu să se preocupe într-o oarecare măsură de pregătirea unei tabere pentru noapte.

Ajungînd pe creasta unui dîmb ceva mai înalt decît celelalte, zăbovi acolo un minut, plimbîndu-și privirea nepăsătoare de jur împrejur în căutarea unui loc în care să se găsească cele trei lucruri absolut necesare unei tabere, și anume : apă, nutreț și vreascuri pentru foc.

Se pare însă că cercetările lui nu dădură nici un rezultat, căci după ce căută cîteva momente, fără prea mare tragere de inimă însă, persoana lui solidă coborî de pe colină în felul acela apatic în care ar fi coborît un animal peste măsură de gras.

Pilda îi fu urmată și de ceilalți, cu toate că tinerii arătaseră ceva mai mult interes în scurtele cercetări întreprinse, rînd pe rînd, asupra acelorași locuri. Era totuși limpede că, judecînd după mișcările ostenite ale animalelor și ale oamenilor, vremea hărăzită odihnei nu mai putea să întîrzie. Iarba uscată a șesului scotea în cale piedici de tot felul, pe care oboseala le făcea să pară de neînvins, așa că, pentru a urni din loc convoiul, ajuns la capătul puterilor, trebui să se folosească biciul. În clipa aceasta, cînd, cu excepția conducătorului, se simțiră cuprinși cu toții de o toropeală molipsitoare, iar ochii fiecăruia începură să asculte de același impuls privind cu grijă înainte, un spectacol pe cît de impresionant pe atît de neașteptat țintui convoiul în loc.

Soarele scăpătase după creasta unei movile din apropiere, lăsînd în urma lui o trenă incandescentă. În centrul torentului de văpăi apăru o formă omenească proiectată cu atîta claritate pe fundul acesta arămiu, încît dădea impresia că dacă ai întinde o mînă ai putea-o atinge. Forma aceea omenească, ce stătea chiar în calea călătorilor noștri, avea o atitudine visătoare și melancolică, iar figura îi era neobișnuit de mare. Dar, așa cum era așe-

zată în cadrul acela orbitor, nu i se puteau preciza nici proporțiile și nici caracteristicile.

Spectacolul acesta avu un efect fulgerător și puternic. Omul care mergea în fruntea convoiului de emigranți rămase încremenit, privind înmărmurit misterioasa apariție, iar interesul lui mărginit se preschimbă într-un fel de sfială superstițioasă. Fiii lui, după trecerea primului val de uimire, se adunară încet în jurul tatălui, de altfel ca și cei care conduceau căruțele, așa că tot convoiul se transformă treptat-treptat într-un grup compact și mut, deasupra căruia plutea un mare semn de întrebare. Deși credeau cu toții în existența aparițiilor supranaturale, se auzi totuși, nu după mult timp, și zgomotul produs de cocoșul puștilor, iar unul sau doi tineri mai îndrăzneți își puseră arma la umăr, dovedind că sînt gata de orice.

— Trimite băieții spre dreapta, se auzi vocea ascuțită, dar hotărîtă a mamei. Sînt sigură că Asa sau Anba or să ne poată lămuri ce-i cu ființa aceea.

— Ar fi de ajuns să ne încercăm pușca, spuse mormăind un om cu o înfățișare întunecată, ale cărui trăsături și expresie aduceau cu acelea ale femeii ; și, luîndu-și pușca de pe umăr cu o mișcare îndemînatică, și-o duse la ochi, în timp ce rostea cu hotărîre : — se știe că lupii pawnee[1] vînează prin prerie cu sutele, așa că n-or să bage de seamă dac-o să lipsească unul din ei.

— Stai ! exclamă o voce feminină, dulce, dar plină de groază, ce venea de pe buzele tremurînde ale femeii mai tinere ; nu sîntem toți, ar putea fi un prieten !

— Cine-ar fi putut rămîne în urmă ? întrebă tatăl, cercetîndu-și în același timp băieții cu o privire nemulțumită și întunecată. Lăsați puștile la locul lor ! Lăsați-le la locul lor, continuă el, dîndu-le la o parte cu degetu-i uriaș și cu aerul unuia pe care ar fi cam periculos să-l

[1] Trib de indieni.

contrazici. Treaba mea n-a fost încă dusă pînă la capăt; să sfîrșim în pace ceea ce ne-a mai rămas de făcut!

Omul care dăduse dovadă de gînduri atît de dușmănoase părea că înțelege ce vrea să spună celălalt și se lăsă convins să renunțe la planul său. Băieții își întoarseră privirea întrebătoare către fata care vorbise cu atîta căldură pentru a-i cere lămuriri; dar, ca și cum s-ar fi mulțumit numai cu amînarea executării sentinței, fata se așeză din nou la locul ei, păstrînd o tăcere feciorelnică.

În acest timp, paleta cerului își schimbă culorile. În locul vîlvătăii aceleia orbitoare, se așternu o lumină mai stinsă, și în vreme ce soarele își pierdea strălucirea, proporțiile ființei fantastice deveniră mai puțin exagerate, iar pînă la urmă — limpezi de tot. Rușinat de șovăiala lui, acum cînd adevărul nu mai putea fi pus la îndoială, conducătorul grupului porni din nou la drum, luîndu-și totuși precauția, în timp ce suia coasta unei movile, de-a slobozi cureaua propriei lui arme și de a și-o pune mai la îndemînă, deși avea puține temeiuri pentru asemenea faptă.

Din clipa în care apăruse într-un mod atît de neașteptat între cer și pămînt, străinul nu făcuse nici o mișcare și nici nu dăduse vreun semn de dușmănie. Și chiar dacă ar fi nutrit asemenea gînduri, nu prea părea în stare să treacă la fapte.

Un trup care cunoscuse încercările a peste optzeci de toamne nu era în măsură să trezească îngrijorare în pieptul puternic al unui emigrant. În pofida vîrstei și a înfățișării sale vlăguite, dar nu suferinde, ființa aceasta singuratică avea ceva ce spunea că anii și nu boala au adus-o în starea în care se află. Tendoanele și mușchii, care trebuie să fi fost foarte puternici altădată, se mai vedeau încă, deși erau slăbiți. Iar ținuta lui indica un fel de dîrzenie care, dacă nu s-ar ști cît de trecătoare e viața, ar fi părut că refuză cu încăpățînare apropierea decăderii fizice. Îmbrăcămintea, pe care timpul își pusese pecetea, era în mare parte din piele; un corn și o pungă pentru praf de

pușcă îi atîrnau pe umăr ; stătea rezemat într-o carabină de o lungime neobișnuită, dar, ca și stăpînul ei, arăta că îndeplinise un serviciu lung și greu.

Cum convoiul se îndrepta spre această ființă singuratică, în clipa cînd ajunse destul de aproape pentru a-și putea auzi glasurile, din iarba de lîngă picioarele străinului se înălță un schelălăit surd ; un cîine mare, slab și fără dinți se ridică alene din culcuș și începu să se scuture și să dea oarecare semne de neliniște, la apropierea călătorilor.

— Jos, Hector, jos ! îi porunci stăpînul, cu glas de om bătrîn, puțin tremurător și înfundat. Ce treabă ai tu, cățelule, cu niște oameni care-și văd liniștiți de drumul lor ?

— Străine, dacă ai cunoștință despre acest ținut, vorbi conducătorul emigranților, ești în stare să spui unui călător unde-ar putea găsi cele de trebuință pentru noapte ?

— Nu se mai află oare loc de partea cealaltă a Marelui Fluviu ? întrebă bătrînul, cu gravitate, ca și cum n-ar fi auzit întrebarea celuilalt ; și de ce mi-a fost dat să am în fața ochilor o priveliște pe care n-aș mai fi crezut s-o văd vreodată ?

— Da, a mai rămas loc, asta-i drept, dar numai pentru cei cu bani mulți, răspunse emigrantul ; dar pentru gustul meu, a început să se cam îndesească populația. Cam ce distanță e de aici și pînă la punctul cel mai apropiat de fluviu ?

— O căprioară gonită din urmă n-ar putea să-și răcorească trupul în Mississippi fără să fi străbătut cinci sute de mile.

— Și cum ai numi regiunea asta ?

— Cum ai numi, răspunse bătrînul arătînd în sus, cu un gest semnificativ, locul unde se vede norul acela ?

Emigrantul se uita la el ca unul care nu înțelege nimic și ca și cum l-ar bănui că vrea să-l păcălească, dar se mulțumi să-i spună :

— Presupun că ești un locuitor ca și mine, străine; altminteri nu văd de ce n-ai vrea să ajuți un călător cu un sfat care costă atît de puțin, căci cuvintele ar fi singurul tău dar?

— Nu-i un dar, ci o datorie pe care bătrînețea o are față de cei tineri. Ce vrei să afli?

— Unde pot să-mi așez tabăra pentru noapte? Mă mulțumesc cu puțin în ceea ce privește masa și patul, dar orice călător încercat ca mine cunoaște prețul unei ape dulci și a unui lăstăriș bun pentru vite.

— Atunci hai cu mine să iei în stăpînire și apa, și lăstărișul; ba s-ar putea să găsești chiar mai mult decît atît, dacă ții seama de lucrurile pe care ți le poate dărui preria asta săracă.

Și în timp ce vorbea, bătrînul își puse carabina pe umăr cu o ușurință de necrezut pentru anii și înfățișarea lui și, fără nici un cuvînt, porni să urce povîrnișul care ducea spre înălțimea cea mai apropiată.

II

Ast cort mi-o fi la noapte adăpost,
Dar mîine ce va fi ? Totuna mi-este !
(Richard al treilea)

Călătorii descoperiră curînd obișnuitele și singurele semne ce dădeau de veste că lucrurile acelea de care aveau atîta nevoie se află prin apropiere. Un izvor limpede țîșnea murmurînd din coasta povîrnișului și, unindu-și apele cu celelalte izvoare din vecinătate, forma un curs care putea fi lesne urmărit de-a lungul preriei, din cauza frunzișului de un verde bogat și strălucitor al vegetației întîmplătoare ce crescuse, datorită umidității, pe malurile lui.

Aici se opri străinul, urmat în grabă de animalele al căror instinct le dăduse de veste că vor găsi hrană proaspătă și odihnă.

Ajungînd acolo unde socotise c-ar fi locul cel mai potrivit, bătrînul se opri părînd a întreba, cu o privire iscoditoare, dacă ceea ce alesese le este pe plac. Conducătorul emigranților se uită numaidecît de jur împrejur, și cercetă totul în felul unui om care se pricepe la asemenea lucruri, cu toate că firea lui zăbavnică și greoaie îi îngăduise foarte rar să ia o hotărîre pripită.

— Ei, asta ar mai merge, spuse el, declarîndu-se în cele din urmă mulțumit de cele văzute. Băieți, ați văzut ultimele raze ale soarelui. Acum apucați-vă de treabă !

Auzind aceste cuvinte, tinerii dădură dovadă de o supunere fără margini. Porunca, deoarece felul și tonul în care vorbise emigrantul nu lăsa nici o îndoială în privința asta, fu primită cu respect ; și în timp ce băieții continuau să privească locul cu nepăsare, își aruncară topoarele de pe umeri. Ca și cum ar fi fost obișnuit să vadă cum copiii lui se poartă în felul acela repezit, călătorul mai vîrstnic se descotorosi de boccea și de carabină și, ajutat de bărbatul mai sus-pomenit, care se arătase gata să facă uz cu atîta ușurință de carabina lui, începu liniștit să slobozească vitele din ham.

În cele din urmă, cel mai mare dintre băieți făcu vreo cîțiva pași și, fără să pară că se opintește, își înfipse toporul în trunchiul subțire al unui plop canadian. Se opri o clipă, să vadă ce făcuse, în felul acela disprețuitor al unui uriaș ce contemplă neînsemnata rezistență a unui pitic, apoi, rotindu-și unealta deasupra capului cu grația și îndemînarea cu care un maestru al spadei și-ar fi mînuit nobila, dar mai puțin folositoarea lui armă, despică trunchiul copacului și-i doborî coroana mîndră la pămînt. Tovarășii săi priviră totul cu o vădită lipsă de interes, pînă cînd văzură copacul zăcînd jos ; apoi, ca și cum s-ar fi dat un semnal de pornire la atac, purceseră cu toții la lucru ; și într-un răstimp foarte scurt, dar cu o precizie în execuție care ar fi umplut de uimire orice spectator nepregătit, despădurira o fîșie de pămînt atît de temeinic și de repede, de parc-ar fi trecut peste locul acela un ciclon.

Străinul observa în tăcere, dar cu mare atenție, felul în care lucrau. Și cum copacii cădeau șuierînd la pămînt, bătrînul își ridică privirea melancolică spre golurile lăsate de coroanele lor în înaltul cerului, după care o întorcea iar înapoi, zîmbind amar și mormăind ceva, mai mult pentru sine, ca și cum n-ar fi socotit de demnitatea lui să-și arate nemulțumirea cu glas tare. Apropiindu-se apoi de grupul neastîmpărat și harnic al copiilor, atenția bătrînului fu

atrasă de îndeletnicirea celui ce conducea grupul de emigranți și a omului cu înfățișare sălbatică.

Aceștia slobozeră între timp vitele, care se înfruptau, mulțumite, cu hrana îmbelșugată, oferită de frunzișul copacilor doborîți, iar acum își făceau de lucru în jurul căruței ; așa cum am arătat, conținutul acesteia era ascuns cu foarte multă grijă sub un coviltir. Deși părea tot atît de tăcută și de goală ca și celelalte vehicule, cei doi bărbați avură nevoie de toată forța lor pentru a o împinge într-un loc mai îndepărtat, pe o movilă din apropierea pîlcului de arbori. Aduseră pe urmă cîțiva țăruși care mai fuseseră întrebuințați, după cît se părea, în asemenea scop și, înfigîndu-le capetele mai late în pămînt, prinseră părțile mai subțiri în inelele care susțineau coviltirul. Scoaseră apoi din căruță o mare cantitate de pînză pe care, după ce-o întinseră de jur împrejurul vehiculului, o agățară din loc în loc în țăruși, în așa fel încît alcătuiră un cort încăpător și comod. După ce-și controlară opera cu o privire cercetătoare, mai găsind de îndreptat cîte ceva ba la o cută, ba la un țăruș, cei doi bărbați se proptiră din nou și cu toată puterea de car, împingîndu-l înafara baldachinului format de pînza cortului ; vehiculul ajunse astfel sub cerul liber și, cu totul descoperit, lăsă să se vadă întregul lui conținut, care consta, în momentul acela, doar din cîteva mobile ușoare. Emigrantul mută apoi, singur-singurel, toate piesele acestea în cort, ca și cum intrarea în cort ar fi constituit un privilegiu de care nu se putea bucura nici tovarășul său cel mai apropiat.

Și deoarece curiozitatea e o pasiune care cel mai adesea sporește în intensitate, atunci cînd duci o viață singuratică, bătrînul locuitor al preriilor nu putu rămîne nepăsător în fața unor pregătiri înconjurate de atîta mister și de atîtea precauții. Se apropie de cort și tocmai cînd voia să desfacă aripile pînzei cu vădita intenție de a-i cerceta mai îndeaproape interiorul, bărbatul care-i primejduise cu puțin mai înainte viața îl apucă de braț și, cu o mișcare brutală, îl dădu la o parte.

— Este o vorbă plină de tîlc, prietene, observă acesta cu o voce seacă, dar privindu-l amenințător, și cîte odată foarte folositoare, care spune : „Nu-ți vîri nasul unde nu-ți fierbe oala“ !

— Oamenii aduc foarte rar în pustietățile astea lucruri pe care trebuie să le ascundă, i-o întoarse bătrînul, ca și cum ar fi vrut să-și ceară iertare, deși nu știa cum, de îndrăzneala de care dăduse dovadă ; așa că nu credeam c-o să vă supărați dac-o să mă uit puțin înăuntru.

— Oamenii se aduc rar chiar pe ei înșiși, socot, răspunse aspru celălalt ; ținutul ăsta pare tare vechi, cu toate că, după mine, nu e prea populat.

— Locul e la fel de bătrîn ca și celelalte lucrări ale Domnului, cred eu ; dar ai dreptate în ceea ce privește populația. Căci multe luni au trecut de cînd nu mi-am mai odihnit privirea pe o față de culoarea feței mele. Îți repet, prietene, n-am vrut să fac nici un rău ; credeam că în dosul pînzei se găsesc lucruri care mi-ar aminti de zilele de odinioară.

După ce străinul termină cu explicațiile, păși blînd mai departe, ca unul care respectă cu tot dinadinsul dreptul pe care-l are fiecare de a se bucura în tihnă de avutul său, fără nici un fel de supărare din partea celorlalți ; un principiu pe care și-l însușise, pesemne, în decursul vieții sale singuratice. Și cum se îndrepta spre mica tabără a emigranților, auzi vocea conducătorului strigînd cu glasul său aspru și autoritar un nume :

— Ellen Wade !

Fata pe care a mai întîlnit-o cititorul și care trebăluia în jurul focului alături de celelalte făpturi de sexul ei, sări supusă în picioare și, trecînd prin fața străinului cu sprinteneala tinerei gazele, se mistui într-o clipă dincolo de faldurile cortului. Nici dispariția ei atît de neașteptată, nici operațiile mai sus-pomenite nu păreau, totuși, a trezi vreo urmă de curiozitate în restul grupului. Tinerii, care terminaseră ceva mai înainte ceea ce avuseseră de făcut cu to-

poarele, își găsiră fiecare cîte o îndelnicire potrivită firii lor nepăsătoare : unii hrăneau animalele, alții măcinau, într-o piuliță mare, porumb, în timp ce unul sau doi împingeau restul căruțelor într-un anume loc, așezîndu-le în așa fel încît să poată alcătui un fel de pavăză pentru tabăra lor lipsită de apărare.

Toate îndeletnicirile acestea luară în curînd sfîrșit și, cum întunericul începuse să învăluiască preria ce se întindea de jur împrejur, vocea aceea certăreață, ce răsunase atît de des printre copiii toropiți de somn, vesti, așa ca să poată fi auzită de la o distanță bunicică, dacă nu chiar periculoasă, că masa de seară e gata și că cine dorește să mănînce e binevenit. Oricare ar fi celelalte calități ale oamenilor de la frontieră, poți fi sigur că simțul ospitalității nu le va lipsi niciodată. Emigrantul abia auzi vocea ascuțită a nevestei sale, că și începu să-l caute pe bătrîn pentru a-i oferi locul de cinste la sărăcăcioasa masă la care fuseseră chemați, după cum am văzut, fără nici un fel de ceremonie.

— Îți mulțumesc, prietene, răspunse bătrînul la simpla invitație de a lua loc aproape de cazanul fumegînd. Îți mulțumesc din inimă, dar am mîncat pe ziua de azi și nu sînt din cei care-și sapă groapa cu proprii lor dinți. Fie, dacă doriți, voi lua totuși loc, fiindcă e mult de cînd n-am mai văzut oameni de culoarea mea mîncîndu-și pîinea cea de toate zilele.

— Atunci ești un vechi colonist al acestor ținuturi, constată emigrantul, vorbind cu gura plină de gustoasa mămăligă făcută de nevasta lui, femeie tare pricepută în ale gospodăriei, dar înzestrată cu un chip destul de respingător. Ni s-a spus că vom găsi foarte puțini coloniști pe aici și trebuie să recunosc că lucrurile stau întocmai ; căci dacă nu pun la socoteală negustorii canadieni de pe Marele Fluviu, dumneata ești prima față albă pe care o întîlnim de-a lungul a peste cinci sute de mile : asta după socoteala dumitale.

— Cu toate c-am petrecut multe zile prin părțile astea, nu mă pot socoti chiar colonist, judecînd după aceea că n-am un acoperămînt stabil și că foarte rar stau mai mult de-o lună în același loc.

— Vînător, atunci ? continuă emigrantul, cercetînd în același timp îmbrăcămintea oaspetelui ; arma dumitale nu pare tocmai potrivită pentru asemenea îndeletnicire.

— E veche și tot atît de aproape de sfîrșit ca și stăpînul ei, spuse bătrînul, uitîndu-se la arma lui cu o privire în care dragostea și regretul se amestecau în chip ciudat, și aș putea zice că nici n-am întrebuințat-o prea des. Greșești, prietene, numindu-mă vînător ; nu sînt nimic mai mult decît un *trapper* [1].

— Dacă ești mai mult *trapper* decît vînător, îndrăznesc să spun că ești și vînător, pentru că pe aici îndeletnicirile astea merg mînă-n mînă.

— Spre rușinea omului care e în stare să se ocupe cu vînătoarea, chiar și în chipul ăsta, i-o întoarse *trapper*-ul, căci așa îl vom numi în viitor : trebuie să mărturisesc că sînt mai bine de cincizeci de ani de cînd car după mine arma asta, fără a întinde măcar o singură cursă pentru vreo pasăre a cerului, și cu atît mai puțin pentru vreun animal ce nu poate fugi decît cu ajutorul picioarelor.

— Nu prea văd deosebirea între cel ce-și face rost de piei vînînd și cel care le capătă punînd capcane, spuse ursuzul tovarăș al emigrantului, cu vocea lui aspră și răutăcioasă. Pămîntul a fost făcut pentru nevoile omului ; și tot pentru asta și celelalte creaturi.

— Străine, mi se pare că prada e prea mică pentru un om care se ostenește toată ziua, își întrerupse emigrantul tovarășul, ca și cum dintr-o anumită pricină ar fi dorit să schimbe subiectul convorbirii ; trag însă nădejde că stai ceva mai bine cu picile !

[1] Vînător care folosește capcane.

— Nu prea am mare trebuință nici de piei, răspunse liniștit *trapper*-ul. La vîrsta mea, îmbrăcămintea și hrana sînt singurele lucruri de care mai am nevoie și rareori mi se ivește prilejul să pun mîna pe ceea ce numești dumneata pradă ; asta numai cîteodată, cînd pot face schimb pe-un corn de praf de pușcă sau pe-o bară de plumb.

— Atunci nu ești de fel de prin locurile astea, prietene ? continuă emigrantul gîndindu-se la anumite particularități verbale, caracteristice locuitorilor din acele ținuturi, dar pe care străinul nu le întrebuințase încă.

— M-am născut pe malul mării, cu toate că cea mai mare parte din viață mi-am petrecut-o în păduri.

Toți ceilalți se uitară la el, așa cum se uită de obicei oamenii la un lucru cu totul neașteptat și care le trezește interesul.

O parte din tineri repetară cuvintele „malul mării", iar femeia schiță unele semne de prietenie cu care, ținînd seama de firea ei aspră, nu prea obișnuia să-și copleșească musafirii ; de data asta însă își onoră în mod deosebit oaspetele. După un lung răstimp de tăcere, emigrantul, care nu găsise, pare-se, nici un motiv pentru a-și întrerupe funcțiile masticatorii, reluă discuția :

— E cale lungă, așa cum se spune, de la apele din vest pînă la malurile mării celei mari ? ·

— E un drum greu, într-adevăr, prietene ; și multe am văzut, și cîte ceva am și suferit străbătîndu-l.

— Un om trebuie să îndure multe călătorind de-a lungul lui, nu-i așa ?

— Șaptezeci și cinci de ani am fost tot pe drumuri, și aș spune că pe jumătate din leghele pe care le-am străbătut după ce-am părăsit Hudsonul n-am gustat decît din vînatul meu propriu. Dar asta e laudă zadarnică ; ce rost mai au vitejiile din tinerețe cînd viața se apropie de sfîrșit ?

— Am cunoscut odată un vîslaș de pe fluviul acela, rosti unul din băieți, vorbind cu glas scăzut, ca și cum nu

avea prea mare încredere în cunoștințele sale, socotind că e mai cuminte să arate oarecare rezervă de față cu un om care văzuse atîtea ; după spusele omului aceluia, trebuie să fie un fluviu foarte lat și îndeajuns de adînc pentru un vapor mare.

— E un curs de apă adînc și larg, și multe orașe plăcute la vedere au răsărit pe malurile lui, răspunse *trapper*-ul ; și totuși nu e decît un pîrîu față de fluviul cel fără de sfîrșit.

— Eu nu numesc fluviu un curs de apă pe care omul poate călători de la un cap la altul, exclamă ursuzul tovarăș al emigrantului ; un fluviu adevărat trebuie traversat, nu înfruntat ca un urs la o vînătoare din munți.

— Ai fost pînă departe spre soare-apune, prietene ? îl întrerupse din nou emigrantul, ca și cum ar fi dorit să-și țină tovarășul, atît pe cît se putea, în afara discuției. Cred că regiunea asta în care am nimerit e un pustiu fără margini.

— Poți călători cu săptămînile și vei vedea mereu aceeași priveliște. M-am gîndit adesea că Dumnezeu a creat brîul ăsta sterp al preriilor în spatele Statelor, pentru a opri oamenii de la cine știe ce act necugetat. Da, săptămîni întregi, dacă nu chiar luni, poți călători peste cîmpiile astea fără să întîlnești un singur cămin sau un singur culcuș de sălbăticiune. Pînă și animalele preriei străbat mile și mile în căutarea unui adăpost. Și cu toate că vîntul bate foarte rar dinspre răsărit, mie tot mi se pare că aud loviturile topoarelor și zgomotul copacilor care cad.

În timp ce bătrînul vorbea cu seriozitatea și demnitatea pe care i-o hărăzise vîrsta, ceilalți îl ascultau cu cea mai mare atenție și tăcuți ca niște mormînte. Așa că *trapper*-ul fu nevoit să-și reia singur vorba, ceea ce și făcu după cîtva timp, punînd una din întrebările acelea indirecte, așa cum obișnuiesc să facă locuitorii de pe lîngă frontieră :

— Nu ţi-a fost greu, prietene, să treci prin vadul apelor şi să pătrunzi atît de adînc în prerie cu atîtea căruţe cu cai şi turme de vite ?

— Am ţinut-o tot pe malul stîng al Fluviului celui Mare, răspunse emigrantul, pînă cînd am ajuns la un cot al apei care suia prea către nord, şi-atunci am trecut peste el c-o plută, fără a avea pagube prea însemnate. Femeia a pierdut lîna căpătată la ultima tunsoare de la vreo două oi, iar fetele, o vacă. De atunci ne-a fost mai uşor, căci n-am mai avut de trecut decît unul sau două pîrîiaşe.

— Pesemne că vreţi să mergeţi tot înainte pînă veţi da de un ţinut mai potrivit pentru o aşezare ?

— Pînă voi găsi ceva care să mă silească să mă opresc sau să mă întorc înapoi, răspunse tăios emigrantul, ridicîndu-se şi curmînd convorbirea pe neaşteptate, atît prin aerul său nemulţumit, cît şi prin bruschetea mişcării. *Trapper*-ul îi urmă pilda, ca şi ceilalţi de altfel ; apoi, fără să ţină seama de faptul că e de faţă şi musafirul lor, călătorii începură să se pregătească pentru noapte. Cîteva mici adăposturi, ca nişte colibe, făcute din vîrfurile copacilor tăiaţi, pături aspre de ţară şi piei de bizon le asigurară tihna pentru noaptea aceea. Sub aceste acoperămînte, singurele, de altfel, se retraseră mama şi copiii, care alunecară numaidecît în braţele somnului. Bărbaţii mai aveau însă de îndeplinit o serie de îndatoriri mărunte : să verifice din nou sistemul de apărare, să ascundă focurile cu cît mai multă grijă, să reîmprospăteze hrana vitelor şi să hotărască cine va veghea asupra convoiului în întunericul nopţii care se apropia cu paşi repezi.

Prima măsură luată fu aceea de-a trage trunchiurile copacilor tăiaţi în intervalele dintre căruţe şi de-a lungul porţiunii libere care rămăsese între vehicule şi desiş, ceea ce în limbaj militar s-ar fi putut numi baza taberei, for-

mînd astfel un fel de *„chevaux de frise“* [1] pe trei din părțile poziției ocupate. În aceste granițe strîmte (cu excepția locului în care se găsea cortul) se adunaseră atît oamenii cît și animalele ; acestea din urmă se simțeau mult prea mulțumite că se pot odihni, așa că nu mai dădură nici un fel de bătaie de cap stăpînilor, care nu erau cu mult mai inteligenți decît ele. Doi dintre tineri își luară puștile, își reînnoiră încărcătura și-și cercetară cremenea cu cea mai mare grijă, după care unul se postă la dreapta, iar celălalt la stînga taberei, în întunecimea desișului, dar în așa fel încît fiecare din ei avea cîte o deschizătură liberă spre prerie.

Trapper-ul, care nu primise să împartă cu emigrantul culcușul acestuia, mai zăbovi puțin în jurul focului, pînă ce se terminară toate pregătirile ; apoi părăsi tiptil locul, fără să-și ia rămas bun de la nimeni.

Era prima veghe a nopții ; și plăpînda, tremurătoarea și înșelătoarea lumină a lunii noi se juca peste valurile nesfîrșite ale preriei, atingînd înălțimile cu scînteierea razelor ei, dar lăsînd văile în întuneric. Obișnuit cu singurătatea, bătrînul, după ce părăsi tabăra, porni singur în deșertul fără de sfîrșit, asemenea unei corăbii mîndre ce părăsește portul, îndreptîndu-se spre cîmpia fără urme a oceanului. Părea că merge fără nici un țel, inconștient aproape, așa cum îl duceau picioarele. În cele din urmă, ajungînd pe vîrful unei ridicături, se opri și, pentru prima dată de cînd părăsise grupul acela de oameni care-i stîrnise atîtea gînduri și aduceri aminte, bătrînul începu să-și dea seama de realitate. Se rezemă în pușcă, apoi se pierdu din nou în gînduri pentru cîteva minute, în timp ce cîinele începu să se gudure pe lîngă el. Dar fu trezit din visare de chelălăitul prevestitor de rele al credinciosului animal.

[1] Mijloc de apărare împotriva atacurilor cavaleriei, constînd dintr-un parapet format din bucăți de lemn sau de fier cu vîrful ascuțit.

— Ce mai e ? spuse *trapper*-ul, uitîndu-se în jos către tovarășul său, ca și cum s-ar fi adresat unei ființe tot atît de inteligente ca și el și vorbindu-i plin de căldură. Ce e, cățelule ? Hei, Hector ! Ce mai adulmeci iar ?! Haide, haide ! Adevărații dușmani trec nestingheriți prin fața noastră, fără să le pese de niște ticăloși bătrîni și vlăguiți ca noi. Au nas bun, Hector ; și-și dau seama cît de puțin periculoși sîntem, își dau bine seama de asta !

Cîinele își întinse botul și răspunse cuvintelor stăpînului său cu un chelălăit lung și jalnic ; nu se opri nici după ce-și ascunse din nou capul în iarbă, ca și cum ar fi făcut o comunicare cît se poate de limpede cuiva care știe să tălmăcească fără greș asemenea discurs fără cuvinte.

— Asta e o înștiințare în toată legea, Hector ! continuă *trapper*-ul coborîndu-și numaidecît vocea și uitîndu-se cu grijă în jur. Ce e, cățelule, ce mai e ?

Cîinele își băgă nasul în pămînt și amuți, de parcă ar fi adormit. Dar privirile pătrunzătoare și iuți ale stăpînului său descoperiră curînd o siluetă îndepărtată care părea, în lumina înșelătoare a lunii, că plutește pe coasta unei înălțimi, unde se și opri de altfel. Pe urmă contururile începură să i se mai deslușească, și pînă la urmă se putu zări forma aeriană a unei femei care părea că șovăie, neștiind dacă e prudent sau nu să mai înainteze. Cu toate că ochii cîinelui se vedeau acum lucind în razele lunii, deschizîndu-se și închizîndu-se alene, animalul nu mai dădu nici un semn de nemulțumire.

— Vino mai aproape ! Îți sîntem prieteni, spuse *trapper*-ul, alăturîndu-se tovarășului său datorită unei obișnuințe îndelungate, și poate că și forței care izvora din tainica legătură ce-i unea. Sîntem prietenii tăi ; și n-o să-ți facă nimeni nici un rău !

Încurajată de blîndețea din vocea bătrînului și îmboldită poate și de gravitatea scopului urmărit, femeia înaintă pînă cînd ajunse alături de *trapper* ; iar cînd acesta se uită

la ea mai bine, își dădu seama că e una și aceeași persoană cu tînăra pe care cititorul a cunoscut-o sub numele de Ellen Wade.

— Am crezut c-ați plecat, spuse ea, uitîndu-se cu sfială și frică de jur împrejur. Spuneau c-ați plecat ; și că n-o să vă mai vedem niciodată. Așa că nu mi-am putut închipui că sînteți tot dumneavoastră.

— Prin locurile astea nu se văd prea des oameni, răspunse *trapper*-ul, și nădăjduiesc, plin de umilință, că deși am trăit de-a valma cu sălbăticiunile pădurilor, mai păstrez încă înfățișarea semenilor mei.

— Oh, știam că sînteți o ființă omenească și mi s-a părut că pricep și scheunatul cîinelui, se grăbi ea să răspundă, avînd parcă de gînd să explice ceva ; dar se opri brusc, ca și cum i-ar fi fost teamă c-a vorbit prea mult.

— N-am văzut cîini în convoiul tatălui dumitale, observă sec *trapper*-ul.

— Tată ! exclamă fata plină de emoție ; n-am tată, și era să spun că n-am nici prieteni.

Bătrînul se uită la ea cu interes și căldură, iar fața lui bătută de vînturi, deși deschisă și binevoitoare, căpătă o expresie mult mai blîndă ca de obicei.

— De ce-ai pornit atunci spre ținuturi în care numai cel puternic are voie să vină ? Nu știai că străbătînd Marele Fluviu lași în urmă un prieten care sare totdeauna în ajutorul celor tineri și slabi ca dumneata ?

— Despre cine vorbești ?

— Despre lege ; nu-i bine cînd trebuie să-i dai ascultare, dar m-am gîndit uneori că e și mai rău acolo unde nu se află așa ceva. Nădăjduiesc, domnișoară, că dacă n-ai tată, ai măcar un frate.

Fata simți o mustrare ascunsă în această întrebare pusă pe ocolite ; și pentru o clipă tăcu, încurcată ; dar aruncîndu-și privirea asupra feței blajine și serioase a bătrînului care continua să se uite la ea cu mult interes, îi

răspunse cu hotărîre și într-un fel ce nu lăsa nici o îndoială asupra faptului că prinsese înțelesul celor spuse de el :

— Să mă păzească cerul ca vreunul din cei pe care i-ai văzut să-mi fie frate sau prieten ! Dar spune-mi, moșule, trăiești chiar singur prin pustietățile astea ? Nu se află, într-adevăr, nimeni prin preajma dumitale ?

— În jurul nostru roiesc sute, ba poate chiar mii din proprietarii de drept ai acestor întinderi, dar numai cîțiva din ei sînt de culoarea noastră.

— Și n-ai întîlnit, cu alte cuvinte, nici un alb în afară de noi ?

— Nu prea des. Taci, Hector, taci ! adăugă el, răspunzînd mîrîitului foarte slab al animalului. Cîinele simte primejdie în aer. Ursii negri din munți coboară cîteodată și mai la vale decît sîntem noi acuma. Hector nu se poate speria din cine știe ce fleac. Eu nu mai sînt atît de ager și sigur pe pușcă așa cum eram pe vremuri, cînd doboram și cele mai periculoase animale din prerie ; dar, cu toate astea, n-ai de ce te teme, domnișoară !

Fata privi în felul acela specific ființelor de sexul ei, care par a-și cerceta vîrful picioarelor, dar observă lucruri ce depășesc capacitatea normală a vederii omului ; dar în privirea ei se putea citi mai curînd nerăbdare decît frică.

Cîinele lătră din nou și îi sili pe amîndoi să se uite cu totul într-altă parte, iar obiectul repetatelor semnalizări ale lui Hector începu să se deslușească în noapte.

III

N-am mai pomenit un maimuțoi ca tine în toată Italia; prea te miști cu ușurință încoace și-ncolo ca să fii mișcat, și prea ești mișcat ca să te mai poți mișca.

(Romeo și Julieta)

Cu toate că *trapper*-ul arătă oarecare mirare cînd băgă de seamă că se apropie o nouă siluetă omenească, mai cu seamă că aceasta venea dintr-o direcție opusă celei în care-și stabilise emigrantul tabăra, își păstră tot sîngele rece, ca orice om deprins de multă vreme cu primejdiile.

— E un bărbat, spuse el, un om în vinele căruia curge sînge de alb ; căci altfel pasul lui ar fi mai ușor. Va trebui să ne pregătim pentru ceea ce-i mai rău.

Și, în timp ce vorbea, își ridică pușca, cercetînd starea cremenei, precum și încărcătura ; dar abia își dusese arma la ochi, cînd brațul lui fu oprit de mîinile grăbite și tremurătoare ale fetei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te grăbi ! spuse ea. Ar putea fi un prieten, un cunoscut, un vecin !

— Un prieten, repetă bătrînul, eliberîndu-se din strînsoarea mîinii ei. Prietenii sînt rari oriunde, iar aici și mai rari ca în alte părți ; iar așezările omenești se găsesc prea departe ca să putem presupune că cel ce vine spre noi ar putea fi un cunoscut.

— Și chiar dac-ar fi un străin, de ce să-i verși sîngele ?

Trapper-ul îi privi cu seriozitate fața înspăimîntată, după care-și coborî arma, ca unul care și-a schimbat brusc hotărîrea.

— Nu, spuse el, vorbind mai mult pentru sine decît pentru sfioasa lui tovarășă ; e drept, sîngele nu se varsă pentru a salva viața unui om atît de nefolositor și atît de aproape de sfîrșitul vieții. Lasă-l să se apropie ; pieile, capcanele și chiar și arma mea vor fi ale lui, dacă va dori lucrul acesta.

— Nu va cere nimic din toate astea, nu va dori nimic din toate astea, răspunse fata ; dacă e un om cinstit, se va mulțumi cu bunurile lui și nu va rîvni la avuția altuia.

Trapper-ul nu avu timp să dea glas mirării ce i-o trezeau cuvintele acestea atît de ciudate și de contradictorii, fiindcă omul care înainta ajunsese la o distanță de cincizeci de picioare de locul unde stăteau ei. Nici Hector nu rămăsese nesimțitor în fața celor ce se petreceau. La zgomotul pașilor acelora îndepărtați, se ridicase din culcușul de lîngă picioarele stăpînului său, iar în clipa în care străinul apăruse în cîmp deschis, se puse în poziție de pîndă, lipindu-se de pămînt, ca o panteră gata să se repeadă.

— Cheamă-ți cîinele, spuse o voce bărbătească, sigură și profundă, mai mult prietenoasă decît amenințătoare. Îmi plac cîinii și n-aș vrea să-i fac vreun rău.

— Auzi ce se spune despre tine, cățelule, răspunse *trapper*-ul ; vino-ncoace, nebunule ! Mîrîitul și lătratul e tot ce i-a mai rămas. Poți veni, prietene ; cîinele e știrb de tot.

Străinul profită numaidecît de înștiințarea aceasta. Începu să alerge și într-o secundă fu lîngă Ellen Wade. După ce se asigură dintr-o singură privire că e ea, se întoarse cu aceeași vioiciune și nerăbdare spre tovarășul ei.

— Din ce nori ai căzut aici, moșule ? spuse omul, într-un fel nepăsător și ușuratic, dar care părea prea firesc ca să fie luat drept îngîmfare. Sau poate trăiești aici, în prerie ?

— Am trăit mult timp pe pămînt și cred că niciodată n-am fost mai aproape de cer ca în clipa asta, răspunse *trapper*-ul. Locuința mea, dacă pot s-o numesc așa, nu se află prea departe. Și acum îmi pot lua și eu libertatea pe care ți-ai luat-o față de alții ? De unde vii și unde locuiești ?

— Ușurel, ușurel ! După ce-mi voi termina catehismul, va fi timp să-l încep pe al dumitale. Oare cu ce fel de vînătoare te îndeletnicești la lumina lunii ? Cred că nu momești bizonii la asemenea ceas ?

— Sînt în drum, precum vezi, de la tabăra unor călători care s-au așezat dincolo de înălțimea aceea, către propria mea colibă ; astfel că nu stric nimănui cu nimic.

— Toate-s bune și frumoase ; și ai luat această tînără femeie ca să-ți arate drumul, nu-i așa ? Pentru că ea-l cunoaște tare bine, în vreme ce dumneata nu prea te descurci prin locurile astea, nu ?

— Am întîlnit-o, întocmai cum te-am întîlnit și pe dumneata, din întîmplare, adică. Timp de zece ani grei am locuit pe cîmpiile astea întinse și niciodată n-am întîlnit în timpul nopții ființe omenești cu pielea albă. Dacă persoana mea vă supără, îmi pare rău, așa că-mi voi urma calea. Iar după ce tînăra dumitale prietenă îți va povesti totul, îmi vei da poate crezare.

— Prietenă ! spuse tînărul, scoțîndu-și boneta de blană de pe cap și trecîndu-și degetele prin părul negru și ondulat. Dac-am mai văzut-o vreodată pe fata asta, să...

— Ajunge, Paul ! îl întrerupse femeia, astupîndu-i gura cu mîna printr-un gest atît de familiar, încît cele spuse de tînăr aduceau mai mult a minciună. Taina noastră va fi la adăpost alături de bătrînul acesta cinstit. O simt din privirea și din vorbele lui blajine.

— Secretul nostru, Ellen ? Ai uitat...?

— Deloc. N-am uitat nimic din ceea ce trebuie să țin minte, și cu toate astea îți spun că putem avea toată încrederea în acest *trapper* cinstit.

— *Trapper* ! E *trapper*, deci ? Dă-mi mîna, tată ; meseriile noastre ne vor apropia.

— Nu se prea caută meseriași prin regiunea asta, răspunse bătrînul, cercetînd făptura atletică și vioaie a tînărului care stătea rezemat de carabina lui, cu nepăsare, deși nu fără oarecare eleganță. Meșteșugul de a prinde creaturile Domnului în curse și plase cere tot atîta dibăcie cît și forță, și cu toate astea, eu mă îndeletnicesc cu asemenea treabă chiar și acum ; dar cred c-ar fi mai potrivit pentru cineva de vîrsta și curajul dumitale să urmărească o țintă mai bună decît asta.

— Eu ? Eu n-am prins niciodată în capcană vreo nurcă șmecheră sau vreun mosc jucăuș, cu toate că, recunosc, le-am ciuruit pielea cîtorva draci de ăștia negri cînd aveam mai mult praf de pușcă în corn și mai mulți plumbi în tolbă. Nu, moșule, nimic din ceea ce se tîrăște pe pămînt nu poate fi prilej de petrecere pentru mine.

— Atunci cu ce te îndeletnicești oare, prietene, ca să-ți poți cîștiga pîinea ? Fiindcă cel ce-și nesocotește în regiunile astea dreptul asupra jivinelor, nu prea văd ce-ar mai avea de făcut.

— Nu nesocotesc nimic. Dacă-mi iese în cale un urs, apoi nu se va mai putea numi urs. Căprioara a început să mă simtă și ea ; cît despre bizoni, cred c-am ucis mai mulți, străine, decît cel mai mare măcelar din întregul Kentucky.

— Atunci știi să tragi cu pușca ? îl întrebă *trapper*-ul cu o strălucire bruscă în ochii lui mici și adînciți în orbite. Ai mîna sigură și privirea ageră ?

— Prima e ca o cursă de oțel, iar a doua mai ageră decît saltul unui cerb. Aș dori să fie acum amiază, bunicule, și să treacă deasupra capetelor noastre, zburînd spre sud, stoluri de lebede albe sau de rațe negre; iar dumneata sau Ellen să vă alegeți pe cea mai mîndră din cîrd, și mă pun rămășag pe mine însumi contra unui corn de pulbere că pasărea va atîrna cu capul în jos în următoarele cinci

minute, și asta cu un singur glonț. Nu-mi place pușca cu țeava retezată. Și nimeni nu poate spune că m-a văzut cărînd vreuna cu mine în loc de toiag.

— E un tînăr tare înzestrat, văd asta după felul în care se poartă, spuse *trapper*-ul, întorcîndu-se spre Ellen, ca și cum ar fi vrut s-o încurajeze. Îndrăznesc să-ți spun că n-ai greșit atunci cînd ți-ai dat întîlnire cu el. Spune-mi, tinere, ai lovit vreodată un cerb între coarne în timp ce sărea? Hector! Taci, cățelule, taci! Numai ce-aude vorbindu-se despre vînat, și gata, începe să-i clocotească sîngele în vine. Ai nimerit vreo dată vreun animal în felul ăsta, în plin salt?

— Tot așa ai putea să mă întrebi: ai mîncat vreodată? Asta nu-i un fel de-a ucide un animal, moșule; mîna mea n-a atins căprioarele decît în timpul somnului.

— Ei, ei, ai o viață lungă, fericită și cinstită înaintea dumitale; eu sînt bătrîn, nefolositor și istovit; dar dacă mi-ar fi dat să aleg din nou vîrsta, veacul și locul, cu toate că lucrurile astea nu sînt și nu pot fi lăsate niciodată la libera alegere a omului, dacă mi s-ar face un asemenea hatîr, aș spune: „Douăzeci de ani și desișul pădurilor".

— Cu pieile?! N-am jupuit niciodată vreun cerb și nici n-am smuls penele gîștelor. Trag cîteodată în ele, dar numai cînd îmi caut hrana sau ca să-mi păstrez siguranța degetelor; dar după ce-mi potolesc foamea, restul îl arunc lupilor din prerie. Nu, eu îmi văd de treabă mea, și asta-mi aduce mai mult decît toate blănurile pe care le-aș putea vinde de partea cealaltă a Marelui Fluviu.

Bătrînul păru că se gîndește puțin, dar clătină din cap și continuă, îngîndurat:

— Nu cunosc decît o singură îndeletnicire pe-aici de pe urma căreia să se poată trage vreun folos.

Fu întrerupt de tînăr, care-i arătă o cană mică de tinichea ce i se bălăbănea la gît, iar cînd îi sări capacul, la nările *trapper*-ului ajunse minunatul parfum al celei mai gustoase mieri de albine.

— Un căutător de miere! exclamă bătrînul cu o spontaneitate care dovedea că pricepuse cu ce se îndeletnicea celălalt, deși se arătă oarecum mirat văzînd că un om cu înfățișarea și curajul acestuia se poate mulțumi cu o ocupație atît de umilă. Poate că s-o fi plătind bine prin regiunile mai populate, dar prin părțile astea aș zice că-i o treabă cam îndoielnică.

— Dumneata crezi că un roi are numaidecît nevoie de-un copac ca să aibă unde se așeza, dar eu cunosc și alte locuri, așa că aflu ceea ce-mi trebuie la cîteva sute de mile mai spre vest de regiunea în care știi dumneata că se află miere. Și acum că ți-am mai potolit curiozitatea, treci puțin mai încolo, ca să-i spun mai departe povestea mea acestei tinere femei.

— Nu-i nevoie, sînt sigură că nu-i nevoie să ne lase singuri, rosti Ellen, cu o grabă care arăta că-și dă seama de ciudățenia, dacă nu de grosolănia acestei cereri. Nu-mi vine a crede că ai de spus ceva care să nu poată fi auzit de lumea întreagă.

— Nu, ei bine, să fiu înțepat de trîntori pînă mi-oi da sufletul, dacă pot înțelege biziitul din capul unei femei. Dinspre partea mea, Ellen, nu-mi pasă de nimeni și de nimic ; sînt gata să mă duc pînă-n locul în care unchiul tău, dacă poți numi așa pe cineva cu care, jur, n-ai nici un fel de înrudire, și-a deshămat animalele, ca să-i spun acelui bătrîn părerea mea, așa cum i-aș fi spus-o și cu un an în urmă. Nu-i nevoie decît de-un singur cuvînt de-al tău și s-a făcut, iar dac-o să-i placă sau nu, treaba lui !

— Ești întotdeauna atît de grăbit și de nechibzuit, Paul Hover, încît niciodată nu știu dacă sînt în siguranță lîngă tine. Cum poți tu, care cunoști pericolul care ne pîndește dacă am fi văzuți împreună, să spui că ești gata să te arăți în fața unchiului meu și a fiilor lui ?

— A săvîrșit ceva de care să se rușineze ? întrebă *trapper*-ul, care nu se mișcase din loc.

— Ferească Sfîntul! Dar e mai cuminte să nu fie văzut tocmai acum; e vorba de lucruri ce nu pot dăuna dac-ar fi cunoscute, dar care nu pot fi încă dezvăluite. Așa că, dacă ai vrea s-aștepți, tată, în apropierea tufișului aceluia de sălcii pînă voi asculta cele ce vrea să-mi spună Paul, voi veni cu siguranță să-ți urez noapte bună înainte de mă întorc în tabără.

Trapper-ul păși încet mai la o parte, ca și cum s-ar fi mulțumit cu frazele destul de încîlcite pe care le rostise Ellen. Cînd se îndepărtă destul pentru ca ceilalți să poată sta de vorbă netulburați de nimeni, bătrînul se opri din nou, așteptînd cu răbdare clipa cînd avea să deschidă iar vorba cu acele ființe ce începuseră să-i trezească un interes crescînd, nu atît pentru că le întîlnise în chip misterios, ci datorită unei simpatii firești pentru o pereche de oameni atît de tineri și care, judecînd cu inima lui simplă, o meritau din plin. Era întovărășit de lenesul dar credinciosul său cîine, care se cuibărise din nou la picioarele stăpînului, moțăind ca de obicei, cu capul ascuns în iarba deasă și încîlcită a preriilor.

Era atît de neobișnuit să vadă figuri omenești în singurătatea aceea în care trăia, încît *trapper*-ul își țintui privirea pe fețele abia vizibile ale celor doi tineri, pe cînd în sufletu-i se trezeau sentimente de mult adormite. Prezența acestora trezise în el amintiri și emoții față de care natura lui aspră dar cinstită nu-și prea plătise tributul, și gîndurile începură să-i rătăcească în jurul diferitelor scene din viața lui greu încercată, dar nu lipsită de mari și sălbatice bucurii. Șirul gîndurilor îl purta departe, într-o lume ideală, dar credinciosul său cîine, care începu să dea semne de neliniște, îi readuse cît se poate de brusc pe pămînt.

Copleșit de ani și de infirmități, Hector înclina necontenit spre somn; acum însă se sculase și țîșnise de lîngă picioarele stăpînului său, uitîndu-se spre prerie, ca și cum instinctul l-ar fi prevenit de ivirea unui nou vizitator. Dar,

mulțumindu-se parcă de ceea ce descoperise, se întoarse la loc, întinzîndu-și membrele obosite, cu obișnuința și grija cuiva care nu-i un novice în arta autoconservării.

— Ce ! Iarăși, Hector ? întrebă *trapper*-ul cu o voce mîngîietoare, luînd însă precauția de a vorbi cu glas scăzut. Ce e, Hector ? Spune, cățelule, spune-i stăpînului tău, ce e ?

Hector răspunse cu un nou mîrîit, dar se mulțumi să rămînă în culcușul lui. Toate acestea însemnau un avertisment față de care un om cu experiența *trapper*-ului nu putea rămîne nepăsător, așa că-i vorbi mai departe animalului și-l încurajă, cu un fluierat slab, să rămînă la pîndă. Dar animalul, ca și cum și-ar fi făcut pe deplin datoria, refuză cu încăpățînare să-și mai ridice capul din iarbă.

— O înștiințare din partea unui asemenea prieten e mai de preț decît sfatul unui om, bolborosi *trapper*-ul înaintînd încet spre cei doi tineri ; aceștia erau prea adînciți în ceea ce-și spuneau, așa că nu observară apropierea bătrînului. Copii, spuse bătrînul cînd ajunse destul de aproape de ei, nu sîntem singuri în cîmpiile astea sălbatice, mai sînt și alții care umblă prin preajmă, așa că, spre rușinea spiței omenești, trebuie să vă dau de știre că primejdia e aproape.

— Dacă vreunul din feciorii lui Ishmael a părăsit tabăra și dă tîrcoale pe-aici în noaptea asta, spuse tînărul căutător de miere cu vioiciune și pe un ton care putea foarte ușor să se transforme în amenințare, își va vedea sfîrșitul mai curînd decît ar fi visat el sau tatăl său.

— Sînt sigură c-au rămas cu toții pe lîngă căruțe, răspunse cu grabă fata. I-am văzut pe toți dormind afară de cei doi care stau de veghe ; și firea ăstora ar fi trebuit să se schimbe prea mult, dacă la ora asta n-ar visa și ei o vînătoare de curcani sau o luptă cu cocoși.

— Poate c-o fi trecut prin apropiere vreunul din animalele acelea cu miros puternic, și-o fi aținat cîinele ; sau

poate că visează și el. Am avut și eu un cățel în Kentucky, care se scula din somnul cel mai adînc și-apoi pornea în urma vînatului simțit în vis. Du-te la el și ciupește-l de ureche ca să se trezească.

— Nu, nu, nu-i vorba de asta, răspunse *trapper*-ul clătinînd din cap, ca unul care cunoaște mai bine darurile cîinelui său. Tinerețea doarme, da, și visează, dar bătrînețea e trează și stă de veghe. Mirosul cîinelui nu dă greș niciodată, iar feluritele întîmplări prin care am trecut îmi spun să țin seama de semnalul lui de alarmă.

— L-ai pus vreodată pe urma vreunui stîrv ?

— Animalele de pradă m-au ispitit și pe mine cîteodată să-i dau drumul, căci cîinii sînt tot atît de hămesiți după vînat cînd le vine vremea, ca și oamenii ; mi-am spus însă că Hector o să-și dea seama despre ce e vorba. Nu, nu, cîinele ăsta cunoaște deprinderile omului și n-o să adulmece niciodată o urmă falsă cînd poate adulmeca una bună.

— Ei, am descoperit ; l-ai pus cine știe cînd pe urmele vreunui lup, și nasul cîinelui are o memorie mai bună decît stăpînul său, spuse căutătorul de miere zîmbind.

— L-am văzut pe Hector dormind nemișcat ceasuri de-a rîndul, și haite întregi trecînd la o aruncătură de băț. Un lup ar putea mînca din porția lui fără ca Hector să mîrîie măcar, dar asta numai pînă cînd ar simți că-i e foame ; atunci însă, ar fi în stare să-și apere dreptul.

— Trebuie să fi coborît panterele din munți ; am văzut una, la apusul soarelui, atacînd o căprioară bolnavă. Du-te la el și spune-i adevărul, tată ; într-un minut eu...

Fu întrerupt de un lătrat prelung, un fel de schelăit jalnic, care răsună în noapte ca vaietul unui duh rătăcitor pe meleagurile acelea și care se răspîndi prin prerie urcînd și coborînd, întocmai ca valurile acelor întinderi pustii. *Trapper*-ul tăcu, mișcat, și ascultă cu încordare. Pînă și nepăsătorul căutător de miere fu izbit de sunetele acelea jalnice.

După un scurt răstimp, bătrînul își chemă cîinele printr-un fluierat și apoi, întorcîndu-se către tovarășii lui, le vorbi cu toată seriozitatea cerută de împrejurări :

— Cei ce cred că omul e în stăpînirea tuturor cunoștințelor hărăzite unei creaturi a Domnului vor fi cît se poate de dezamăgiți cînd vor ajunge la optzeci de ani, vîrsta care mi-a fost hărăzită mie. N-aș putea să vă spun ce fel de nenorocire ne pîndește și nici n-aș vrea să vă conving că animalul ăsta ar ști așa de multe ; dar că primejdia e aproape și că bunul simț ne îndeamnă s-o ocolim, am auzit-o asta din gura unuia care nu minte niciodată. Am crezut că Hector a uitat să mai deslușească pașii oamenilor și că-l neliniștește persoana dumitale ; dar nasul lui a adulmecat tot timpul un miros îndepărtat, și ceea ce am crezut eu că înseamnă venirea dumitale, a fost un semnal de alarmă mult mai grav. Dacă sfatul unui bătrîn merită să fie ascultat, plecați atunci numaidecît, și pe căi diferite, pentru a ajunge la loc ferit și sigur.

— Dac-aș părăsi-o pe Ellen în asemenea clipe, exclamă tînărul, niciodată să...

— Ai spus destul, îl întrerupse din nou fata, astupîndu-i gura cu mîna ei albă și delicată, care aducea mărturia unei poziții sociale destul de înalte ; nu mai pot sta, așa că trebuie să ne despărțim. Noapte bună, Paul ! Tată, noapte bună !

— Ssst ! spuse tînărul, apucînd-o de braț, chiar în clipa în care fata voia să se depărteze. Sst ! N-auzi nimic ? Aștia sînt bizonii care-au început să se zbenguie destul de aproape de noi. Bat pămîntul ca o hoardă de diavoli dezlănțuiți.

Bătrînul și fata ascultau încordați, vrînd parcă să deslușească înțelesul acelor zgomote, mai ales că fuseseră înștiințați de pericolul care-i pîndea. Sunetele acelea ciudate se auzeau acum limpede de tot, deși ceva mai slab. Tînărul și Ellen făcură unele presupuneri șovăielnice în legătură

cu natura acestora, dar vîntul nopții le aduse în urechi cu prea multă claritate torentul unui tropot de copite ca să le mai lase vreo îndoială.

— Am avut dreptate, spuse tînărul, o panteră care gonește o turmă de animale, sau poate că se dă vreo luptă între jivine.

— Auzul te înșală, îi răspunse bătrînul care, de îndată ce prinsese zgomotul acela îndepărtat cu propriile lui urechi, rămăsese nemișcat ca o statuie. Salturile sînt prea lungi pentru un bizon și prea regulate pentru niște animale înspăimîntate. Sst! Acum se află pe-o creastă cu iarbă înaltă, care înăbușă pașii. Așa; acum au dat din nou de pămînt bătut! Urcă iar și gonesc drept spre noi; vor fi aici înainte de apucați să vă găsiți vreun adăpost.

— Hai, Ellen, strigă tînărul apucîndu-și tovarășa de mînă, să încercăm să ajungem în tabără.

— Prea tîrziu! Prea tîrziu, rosti *trapper*-ul, căci dușmanul se vede acum bine de tot; e o bandă sîngeroasă de indieni sioux. Îi recunosc după înfățișare și după neorînduiala în care călăresc.

— Indieni sioux sau diavoli, vor avea de-a face cu noi, spuse Paul Hover cu o înfățișare atît de dîrză, de parcă ar fi avut sub comanda lui un grup de oameni plini de forță și curaj. Ai o pușcă, moșule, și-ai să tragi cu ea pentru a apăra o tînără creștină ce se află în primejdie.

— Jos, culcați-vă în iarbă, jos amîndoi, șopti *trapper*-ul, arătîndu-le un loc cît se poate de apropiat, unde buruienile, dese, atinseseră o înălțime neobișnuit de mare. N-aveți timp să fugiți și nu sîntem destui pentru o luptă, copil fără minte ce ești! Jos în iarbă, dacă ții la viața fetei ăsteia și la a dumitale!

Dojana bătrînului, urmată de un gest prompt și energic, nu dădu greș, așa că ceilalți se supuseră, mai cu seamă că felul cum se desfășurau lucrurile îi zorea. Luna se ascunse după o fîșie de nori ce plutea la marginea orizontului, iar lumina ei nesigură făcea ca formele și propor-

ţiile obiectelor întrezărite să se poată desluşi cu greu.

Trapper-ul, care nu-şi pierduse cumpătul în aceste momente neaşteptat de grave, izbuti, cu calmul ce-l dobîndise şi datorită experienţei şi hotărîrii, să-i ascundă pe cei doi tineri printre ierburi ; iar slaba lumină răspîndită în jurul lor îi dădea putinţa să urmărească hoarda aceea dezlînată de călăreţi ce se apropia de locul unde se aflau ei.

O asemenea bandă de creaturi ce semănau mai mult a demoni decît a fiinţe omeneşti, sfîşiind pacea adîncă a acelor cîmpii deşerte şi îndreptîndu-se în mod vădit spre ei, lăsa prea puţine speranţe *trapper*-ului şi celor doi tineri că sălbaticii nu-i vor descoperi. Din cînd în cînd vîntul nopţii le aducea foarte aproape tropotul copitelor, ca în momentul următor iarba încîlcită a toamnei să înăbuşe cu totul orice zgomot. Aşa că hoarda înainta uneori în linişte şi cu mare iuţeală, ceea ce sporea nefirescul acestui spectacol. *Trapper*-ul, care-şi rechemase ciinele, poruncindu-i să stea liniştit, îngenunche şi el în ascunziş, pîndind cu grijă hoarda şi potolind în acelaşi timp frica fetei şi nerăbdarea tînărului.

— Dacă nu-s treizeci, atunci nu-i nici unul : treizeci de ticăloşi ! adăugă el în şoaptă. Ah, o iau spre fluviu. Linişteşte-te, căţelule, linişteşte-te ! Nu, vin iarăşi spre noi ; banditii ăştia nici nu ştiu ce vor. Dac-am fi fost măcar şase, flăcăule, ce ambuscadă strașnică le-am fi putut servi din locul ăsta ; nu, tinere, nu se poate ! Ţine-ţi firea, altminteri s-a terminat cu tine ! Şi pe urmă, nici nu găsesc c-ar fi drept, de vreme ce nu ne-au făcut nici un rău. Iată, o iau din nou spre fluviu ; nu, uite-i că urcă movila ; acum trebuie să stăm liniştiţi, ca şi cum ne-am fi dat de mult ultima suflare !

Şi în timp ce vorbea, bătrînul se culcă între ierburi şi rămase nemişcat, ca şi cum, într-adevăr, suflarea i s-ar fi stins ; iar în clipa următoare, trecu pe lîngă el, ca un vîrtej, o hoardă de călăreţi sălbatici, cu iuţeala şi în tăcerea aceea nefirească în care-şi imaginează oamenii că

goneso sfafiile. Siluetele lor întunecate și șerpuitoare se mistuiră numaidecît în noapte. Atunci *trapper*-ul îndrăzni să-și ridice capul pînă la înălțimea ierburilor, făcîndu-le însă semn tovarășilor săi să rămînă nemișcați și să nu scoată nici o vorbă.

— Acum încep să coboare dealul către tabără, continuă el cu aceiași voce scăzută ; ba nu, s-au oprit în vale și se adună la un loc, ca cerbii cînd țin sfat. Pentru Dumnezeu, se întorc din nou, n-am scăpat încă de primejdie !

Și se trase din nou în ascunzișul lui primitor, iar în clipa următoare, banda sălbaticilor fu văzută călărind în neorînduială pe creștetul unui delușor. Era limpede că se întorseseră, ca să se folosească de acea ridicătură pentru a cerceta zarea întunecată.

Unii descălecară, alții începură să călărească încoace și încolo, ca niște oameni porniți într-o cercetare cît se poate de importantă. Spre norocul celor ascunși, iarba în care stăteau pitiți nu le serveau numai drept pavăză împotriva sălbaticilor, ci și ca parapet pentru cai, la fel de sălbatici și nedomoliți ca și stăpînii, care i-ar fi putut strivi în timp ce galopau în toate direcțiile.

În cele din urmă, unul din indieni, un colos întunecat la chip și cu un aer autoritar, care părea conducătorul, porunci căpeteniilor să se apropie pentru a chibzui împreună ; sfatul se ținu călare. Adunarea avu loc foarte aproape de ascunzătoarea în care se aflau *trapper*-ul și tovarășii săi. Cînd tînărul văzu înfățișarea amenințătoare a indienilor, al căror număr sporea în fiecare clipă, își scoase pușca de sub el și o așeză în poziție de tragere.

Ellen își ascunse fața în iarbă, pradă unui sentiment foarte firesc, lăsîndu-l însă să facă ceea ce îi poruncea sîngele lui fierbinte ; dar sfetnicul lor mai vîrstnic și mai înțelept îi șopti cu gravitate :

— Mișeii ăștia cunosc zgomotul cocoșului tot așa cum cunosc soldații sunetul trompetei ; pune pușca la loc, pune-o la loc ! Dacă razele lunii i-ar atinge țeava, diavolii ăștia, cu ochi mai ageri decît ai șarpelui, ar vedea-o negreșit. Cea mai mică mișcare ar slobozi asupra noastră un nor de săgeți.

Căutătorul de miere se supuse și rămase mai departe tăcut și nemișcat. Cu toate că lumina era slabă, tovarășul lui mai vîrstnic își putu da seama că avea privirea amenințătoare și sprîncenele încruntate, semn că, de-ar fi fost să fie descoperiți, sălbaticii n-ar fi izbutit să-i înfrîngă fără vărsare de sînge. Văzînd că sfatul lui e trecut cu vederea, *trapper*-ul își luă măsurile de cuviință, așteptînd desfășurarea evenimentelor cu resemnarea și calmul ce-i stăteau în fire.

În același timp indienii sioux (căci experiența bătrînului nu dăduse greș în ceea ce privea identitatea acelor vizitatori primejdioși), sfîrșiseră consiliul și se răspîndiră din nou prin prerie, ca și cum ar fi căutat un obiect ascuns.

— Demonii au auzit cîinele, șopti *trapper*-ul, și au un auz prea ascuțit ca să se lase înșelați de distanță. Ține-te ghemuit, tinere, ține-te ghemuit ; și capul la pămînt, așa cum stă cîinele cînd doarme.

— Mai bine ne-am folosi picioarele și ne-am pune credința în bărbăția noastră, îi răspunse nerăbdător tînărul.

Și ar fi făcut întocmai, dacă în aceeași clipă n-ar fi simțit o mînă care-l apucase cu brutalitate de umăr ; iar cînd își ridică privirea, ochii lui întîlniră fața sălbatică și întunecată a unui indian, ce stătea aplecat asupra lui. Cu toată surpriza și poziția neprielnică în care se găsea, tînărul n-avea de gînd să se lase prins cu una cu două. Sări în picioare mai iute ca săgeata și-și înfruntă adversarul cu o îndîrjire care-ar fi pus repede capăt ciocnirii,

dacă n-ar fi simțit cum brațele *trapper*-ului i se încolăcesc în jurul trupului și-i domolesc astfel elanul cu o forță aproape egală cu a lui.

Înainte de-a fi avut timp să-i ceară socoteală bătrînului pentru purtarea aceasta ciudată, care putea fi numită trădare, fură înconjurați de vreo doisprezece indieni sioux, așa că cei trei albi se văzură nevoiți să se dea bătuți.

IV

Privesc războiul cu mai multă obidă
Decît pe cei ce varsă sînge-n luptă.
(Negustătorul din Veneția)

Nenorocitul căutător de miere și tovarășii lui deveniră prizonierii unui popor despre care se putea spune că era plin de cruzime.

Indienii sioux se ridicaseră din timpuri străvechi împotriva vecinilor lor din prerie. *Trapper*-ul își dădea bine seama pe ce fel de mîni încăpuseră. Ar fi fost greu, chiar și pentru cel mai priceput judecător, să hotărască dacă frica, înțelepciunea, sau resemnarea constituise motivul tainic care-l îndemnase pe bătrîn să se lase jefuit de tot ce avea, fără să scoată măcar un singur cuvînt. Mai mult chiar, pe lîngă faptul că nu se împotrivise în nici un fel, văzînd grosolănia și brutalitatea cu care procedau sălbaticii, bătrînul dărui șefilor, știindu-i cît sînt de lacomi, cîteva obiecte pe care le credea mai potrivite. În schimb, cu toate că era încătușat, Paul Hover se aprinse cînd văzu că indienii nu se sinchisesc de persoana și bunurile sale. Făcu chiar și cîteva gesturi, arătîndu-și cît se poate de limpede disprețul față de purtarea indienilor ; și ar fi trecut poate la fapte și mai îndrăznețe, dacă nu l-ar fi oprit rugăminții fetei ; aceasta se agățase de el, tremurînd toată și vrînd parcă să-i dea

a înțelege că salvarea ei era acum în puterea lui, adică în felul cum va înțelege s-o ajute.

Indienii, care între timp își jefuiseră prizonierii de arme, muniții și de cîteva obiecte de îmbrăcăminte de mică importanță, nu păreau dispuși să le dea prea mult răgaz de gîndire ; erau grăbiți, căci îi chemau alte treburi, mult mai însemnate. Fu convocată o nouă consfătuire a șefilor, și părea limpede, judecînd după îndîrjirea cu care vorbeau, că războinicii nu socoteau capturarea celor trei albi drept o izbîndă deplină.

— O să fie bine, șopti *trapper*-ul, care cunoștea destul de bine limba indienilor sioux pentru a înțelege ceea ce spuneau aceștia, dacă cei ce dorm în apropierea noastră nu vor fi treziți din somn de păgîni. Căci indienii sînt prea vicleni ca să-și închipuie că una din femeile „fețelor palide" poate fi găsită atît de departe de așezămintele lor, fără să aibă la îndemînă înlesnirile de trai ale albilor.

— Dac-o să care tribul călător al lui Ishmael pînă la Munții Stîncoși, spuse tînărul căutător de miere hohotind amar, cu toată starea nenorocită în care se găsea, aș fi în stare să-i iert pe toți banditii ăștia.

— Paul, Paul ! exclamă tovarășa lui pe un ton mustrător. Uiți tocmai lucrul cel mai de seamă. Gîndește-te ce urmări îngrozitoare ar avea una ca ásta.

— Numai faptul că m-am gîndit la ceea ce numești tu urmări, Ellen, m-a oprit să nu mă arunc asupra diavolilor ăstora și să-i fac harcea-parcea. Bătrîne *trapper*, vina acestei afaceri rușinoase stă pe umerii tăi. Dar asta face parte, cred, din ocupația ta de toate zilele, adică să atragi oamenii, ca și animalele, în cursă.

— Te rog din suflet, Paul, liniștește-te, ai răbdare !

— Bine, de vreme ce asta e dorința ta, Ellen, răspunse tînărul, încercînd să-și potolească furia. O să încerc pentru că, după cîte știu, asta face parte din crezul

celor din Kentucky ; să nu-şi piardă capul cînd li se pune în cale un mic ghinion.

— Mă tem că prietenii noştri de partea cealaltă a dealului n-or să poată scăpa de privirile diavolilor ăstora, continuă *trapper*-ul, cu răceală, ca şi cum n-ar fi auzit nici măcar o silabă din ceea ce spuse celălalt. Au mirosit că e rost de jaf, şi e tot aşa de greu să opreşti un cîine care-şi goneşte vînatul, ca şi pe ăştia care-şi caută prada !

— Şi nu se poate face nimic ? întrebă Ellen, cu un glas atît de rugător, că nu se putea îndoi nimeni de sinceritatea sentimentelor ei.

— Ar fi uşor să scot un anumit chiot, şi bătrînul Ishmael ar visa că s-a furişat un lup printre oi, răspunse Paul ; pot fi auzit la o depărtare de-o milă în cîmpiile astea fără oprelişti, iar tabăra lui e numai la un sfert de milă de noi.

— Şi-apoi să primeşti o lovitură în cap pentru osteneală, i-o întoarse *trapper*-ul. Nu, nu, la viclenie trebuie să răspunzi cu viclenie ; dacă nu, or să omoare întreaga familie.

— Să-i omoare ! Nici prin cap nu-mi trece una ca asta ! Lui Ishmael îi plac aşa de mult călătoriile, că nu i-ar strica să dea cu ochii şi de lumea cealaltă, dar nu mai e în stare să facă un drum atît de lung. Şi pe urmă, aş vrea să-l mai văd şi eu o dată înainte de-a fi omorît.

— Are oameni destui, şi-s bine înarmaţi ; crezi c-or să lupte ?

— Ascultă, bătrîne *trapper:* nu mulţi oameni îl iubesc pe Ishmael Bush şi pe cei şapte gealaţi ai lui mai puţin decît mine, dar nu pot vorbi de rău nici măcar de-un singur puşcaş din Tennessee. Au tot atîta curaj ca şi orice altă familie care-a crescut în Kentucky. Fac parte dintr-un neam foarte vechi ; şi dă-mi voie să-ţi spun că, dacă vrea cineva să se măsoare cu vreunul din ei, trebuie să se ţină bine de tot.

— Sst ! Sălbaticii au terminat sfatul și sînt pe cale de-a trece la înfăptuirea planurilor lor blestemate. Dar să avem răbdare ; s-ar mai putea întîmpla ceva care să vină în ajutorul prietenilor dumitale.

— Prieteni ! Nu-i da numele ăsta lui Ishmael, moșule, dacă ții cîtuși de puțin la prietenia mea ! Ceea ce-am spus spre lauda lor, am spus-o din cinste, nu din prietenie.

— Am crezut că tînăra e rudă cu ei, răspunse bătrînul sec ; dar să nu iei drept jignire ceea ce n-a fost spus cu gînd rău.

Gura lui Paul fu din nou astupată de mîna lui Ellen, care răspunse în felul ei blînd și împăciuitor :

— Ne punem toată nădejdea în experiența dumitale, tată, pentru a găsi mijlocul de-a da de știre prietenilor noștri că-i pîndește primejdia.

— O să fie o adevărată petrecere, bombăni căutătorul de miere, rîzînd, dacă băieții or să ia în serios treaba asta cu pieile-roșii !

Dar fu întrerupt de agitația care pusese stăpînire pe întreaga bandă de sălbatici. Indienii descălecară pînă la unul, încredințîndu-și caii cîtorva mai tineri, în grija cărora fură lăsați și prizonierii. Apoi se strînseră roată în jurul războinicului, care părea a fi căpetenia ; și la un semn dat, începură să se răspîndească, încet și cu băgare de seamă, în diferite direcții. Cea mai mare parte din formele lor întunecate fură înghițite numaidecît de umbrele preriei, în timp ce prizonierii, care urmăreau cu o deosebită atenție mișcările inamicului, putură zări, cînd și cînd cîte o siluetă omenească proiectîndu-se la orizont, atunci cînd vreunul din indieni, mai nerăbdător decît ceilalți, se ridica din ierburi pentru a cerceta împrejurimile. Dar nu trecu mult și umbrele acestea mișcătoare ale cercului de indieni, care se lărgea din ce în ce, dispărură cu totul, iar nesiguranța și feluritele presupuneri făcute se adăugară și ele la îngrijorarea celor

trei prizonieri. Şi în felul acesta trecură nenumărate minute grele şi apăsătoare, în timp ce *trapper*-ul şi cei doi tineri, care stăteau în ascultare, aşteptau din clipă în clipă să audă strigătul de asalt al sălbaticilor şi ţipetele deznădăjduite ale celor atacaţi în tăcerea nopţii. Dar se părea că cercetările făcute de indieni nu dăduseră nici un rezultat, fiindcă după o jumătate de oră începură să se întoarcă înapoi unul cîte unul, posomoriţi şi nemulţumiţi, ca nişte oameni care încercaseră o mare dezamăgire.

— Ne-a sunat şi nouă ceasul, rosti *trapper*-ul, atent la cel mai mic incident şi la cea mai slabă indicaţie din care ar fi putut afla rostul pregătirilor făcute de sălbatici. O să fim luaţi la întrebări numaidecît şi, dacă mă pricep puţin la treaba asta, cred c-ar trebui să alegem pe unul din noi care să vorbească în numele tuturor, ca să nu ne contrazicem în spusele noastre. Şi, în afară de asta, dacă părerea unui bătrîn atît de nefolositor ca un vînător care-a trăit optzeci de ani poate fi luată drept bună, aş îndrăzni să adaug că omul acela ar trebui să cunoască foarte bine obiceiurile indienilor şi că ar trebui să le priceapă puţin şi limba. Înţelegi limba indienilor sioux, prietene ?

— Vezi-ţi de stupul tău, bătrîne, răspunse nemulţumit căutătorul de miere. Nu ştiu dacă la altceva te mai pricepi, dar la bîzîit văd că eşti bun.

— Asta e darul tinereţii, de-a fi iute şi necumpătată, îi întoarse răspunsul, cît se poate de liniştit, *trapper*-ul. Au trecut zilele acelea, băiete, cînd sîngele meu era, ca şi al tău, prea fierbinte ca să curgă liniştit prin vine. Dar ce folos să vorbim acum despre primejdiile şi nebuniile trecutului ! Un cap albit trebuie să adăpostească un creier plin de înţelepciune, nu limba unui fanfaron.

— Adevărat, adevărat, şopti Ellen ; iar noi trebuie să ne îngrijim de ceea ce ne aşteaptă. Iată că vine un indian să ne pună întrebări.

Fata, căreia îngrijorarea îi ascuţise simţurile, nu se înşelase. Nici nu-şi terminase bine vorba, cînd un sălbatic înalt şi pe jumătate gol se apropie de locul în care stăteau şi, după ce-i cercetă pe cei trei albi preţ de un minut în cea mai perfectă linişte, rosti obişnuitul salut în limba tribului, cu o voce guturală. *Trapper*-ul răspunse cît putu mai bine, şi se părea chiar că îndeajuns de bine, căci sălbaticul îl înţelese. Ca să nu se spună cumva că sîntem pedanţi, vom încerca să redăm în limba noastră conţinutul şi, pe cît se poate, şi forma dialogului care urmă.

— Feţele palide şi-au mîncat bizonii şi au luat pieile de la toţi castorii lor, continuă sălbaticul, lăsînd să treacă cuvenitul răstimp de tăcere după cuvintele lui de salut, înainte de-a reîncepe să vorbească, de sînt nevoiţi să numere cîţi au mai rămas pe pămîntul indienilor pawnee ?

— Unii din noi sînt aici pentru a cumpăra şi alţii pentru a vinde, i-o întoarse *trapper*-ul ; dar nici unul din noi nu va mai face aşa ceva, dacă i se va spune că nu trebuie să se apropie de aşezările indienilor sioux.

— Indienii sioux sînt nişte hoţi şi trăiesc printre zăpezi ; de ce să vorbim despre un popor care e atît de departe, cînd noi sîntem în ţara indienilor pawnee ?

— Dacă indienii pawnee sînt stăpînii acestor pămînturi, atunci albii şi roşii au aceleaşi drepturi.

— N-au furat oare destul Feţele palide de la oamenii roşii, ca să umble mai departe cu minciuna ? Am spus că aici e locul de vînătoare al tribului meu.

— Dreptul de-a mă afla aici este egal cu al vostru, continuă *trapper*-ul cu un calm desăvîrşit. Nu vorbesc aşa cum ar trebui, dar cîteodată e mai bine să taci. Indienii şi oamenii albi sînt fraţi, dar indienii sioux nu îndrăznesc să-şi arate faţa în satele lupilor.

— Indienii dakota sînt bărbaţi ! exclamă sălbaticul cu semeţie, uitînd, în furia lui, că ceva mai înainte sus-

ţinuse că face parte din alt trib, şi întrebuinţînd o denumire de care poporul lui era foarte mîndru. Indienii dakota nu ştiu ce-i frica. Spune, ce v-a mînat atît de departe de aşezămintele Feţelor palide ?

— Am văzut de multe ori răsărind şi apunînd soarele peste nenumărate consilii, şi am auzit numai cuvinte pline de înţelepciune. Să vină şefii tăi, şi gura mea nu va rămîne închisă.

— Sînt un mare şef, răspunse sălbaticul, luîndu-şi un aer de demnitate jignită. Mă iei drept un *assinboin* ? Weucha e un războinic cunoscut şi poţi avea încredere în el.

— Crezi că sînt un nebun care nu ştie să recunoască un teton lemn-ars ? întrebă *trapper*-ul cu o tărie care dovedea încă o dată că se putea bizui pe nervii lui. Du-te, e întuneric, şi poate că de asta nu vezi că părul meu e alb.

De data asta indianul păru să-şi dea seama că întrebuinţase o tactică prea uşoară faţă de un adversar atît de dibaci şi rămase pe gînduri, străduindu-se să găsească alt mijloc pentru a ajunge la adevăratul scop al convorbirii, dar uşoara agitaţie ce-i cuprinse pe toţi ceilalţi indieni puse numaidecît capăt gîndurilor care-l frămîntau.

Aruncîndu-şi ochii îndărăt, ca şi cum s-ar fi temut de-o întrerupere neaşteptată, continuă pe un ton mult mai puţin trufaş decît cel dinainte :

— Dă-i lui Weucha laptele „cuţitelor lungi“ [1], şi el îţi va cînta numele în urechile celor mari din trib.

— Pleacă de-aici, spuse *trapper*-ul, însoţindu-şi cuvintele cu un gest de dezgust. Tinerii voştri îl preamăresc pe Mahtoree. Vorbele mele sînt numai pentru urechile unui şef.

Sălbaticul îi aruncă o privire care, cu toate că lumina era foarte slabă, trăda destul de limpede duşmănia lui neiertătoare. Apoi se furişă printre ceilalţi indieni, temîn-

[1] Denumire dată de către indienii albilor.

du-se ca nu cumva să afle vreunul din aceştia înfrîngerea pe care o suferise ; şi mai cu seamă se temea ca nu cumva marele şef, al cărui nume începuse să treacă din gură în gură, să afle că plănuise să ia o parte frumuşică din pradă. Şi abia izbutise să se amestece printre ceilalţi membri ai tribului, cînd un războinic cu o statură impunătoare ieşi din mijlocul celor cu feţe întunecate şi se opri dinaintea captivilor, cu acea ţinută semeaţă şi mîndră, atît de caracteristică unei căpetenii indiene. Fu urmat şi de ceilalţi din grup, care se strînseră în jurul lui într-o linişte plină de respect.

— Pămîntul e foarte mare, începu şeful, după o tăcere plină de demnitatea rangului său, demnitate pe care cel dinaintea lui şi-o însuşise în chip atît de jalnic. De ce copiii marelui meu tată alb[1] nu-şi găsesc niciodată loc pe el ?

— Unii din ei au auzit că prietenii lor din prerie au nevoie de felurite obiecte, răspunse *trapper*-ul, şi au venit să vadă dacă-i adevărat. Alţii vor cîte ceva din lucrurile acelea pe care oamenii roşii ar vrea să le vîndă, şi-s gata să-şi îmbogăţească prietenii cu praf de puşcă şi pături.

— Oare negustorii trec Fluviul cel Mare cu mîinile goale ?

— Mîinile noastre sînt goale fiindcă tinerii voştri au crezut că sîntem obosiţi şi ne-au uşurat de povara noastră. Dar s-au înşelat : am ani mulţi, dar sînt încă puternic.

— Nu se poate una ca asta. Povara voastră trebuie s-o fi pierdut prin prerie. Arată-le tinerilor mei locul, ca s-o poată ridica înainte de-a fi găsit de indienii pawnee.

— Cărarea care duce spre locul acela e întortocheată, iar acum e noapte. A venit ora somnului, spuse *trapper*-ul cu cea mai mare seriozitate ; arată-le războinicilor tăi locul acela de după deal ; acolo se găseşte şi apă, şi lemne ;

[1] Nume dat de către indieni preşedintelui Statelor Unite ale Americii.

lasă-i să-şi aprindă focurile şi să doarmă cu picioarele la căldură. Cînd soarele va veni din nou, îţi voi vorbi iar.

Din rîndul indienilor se ridică un murmur abia simţit, dar care arăta destul de limpede nemulţumirea lor ; ceea ce-l făcu pe bătrîn să-şi dea seama că nu fusese îndeajuns de prevăzător cînd îşi pusese în minte să le dea de ştire celor din tabăra lui Ishmael de prezenţa unor vecini atît de primejdioşi. Mahtoree însă, fără să trădeze cu un singur gest măcar neliniştea ce-i cuprinsese pe tovarăşii săi, continuă să vorbească la fel de trufaş :

— Ştiu că prietenul meu e bogat, spuse el, că are mulţi războinici nu departe de aici şi că are cu el mai mulţi cai decît ciinii pieilor-roşii.

— Priveşte războinicii mei şi caii mei, răspunse bătrînul.

— Ce, femeia asta are picioarele unui indian dakota ca să poată umbla prin prerie timp de treizeci de zile şi de nopţi, fără să cadă sleită de puteri ? Ştiu că oamenii roşii care trăiesc prin păduri umblă mult pe jos ; noi însă, care trăim pe cîmpiile astea întinse, în sate aşa de depărtate unele de celelalte, mergem călare.

Acum era rîndul *trapper*-ului să şovăie. Era sigur că dacă păcăleala pe care-o plănuise va fi descoperită, situaţia s-ar putea înrăutăţi şi, ca orice om cu obiceiurile şi firea lui, era foarte tulburat cînd trebuia să ascundă adevărul. Dar, dîndu-şi seama că soarta celorlalţi atîrna de el, se hotărî numaidecît să lase lucrurile să-şi urmeze cursul şi să-i îngăduie şefului indienilor dakota să cadă în cursă, dacă aşa voia.

— Femeile indienilor şi cele ale oamenilor albi nu sînt făcute din acelaşi aluat, răspunse pe ocolite bătrînul ; dar ar putea oare vreun războinic teton s-o ridice pe soţia lui mai presus de el însuşi ? Ştiu că n-ar face una ca asta ; şi totuşi, urechile mele au auzit că sînt ţări unde consiliile sînt ţinute de femei.

O nouă și ușoară mișcare printre indieni îi dădu *trapper*-ului de veste că vorbele lui treziseră mirare, dar nicidecum neîncredere. Numai șeful părea netulburat ; pe fața lui se citea aceeași expresie de neclintită semeție.

— Părinții mei albi, care trăiesc lîngă marile lacuri, spuneau, rosti el, că frații lor dinspre soare-răsare nu sînt bărbați ; acuma știu că n-au mințit. Ce este oare o națiune al cărei șef e o femeie ? Spune, ești cîinele sau bărbatul acestei femei ?

— Nici una, nici alta. Căci astăzi i-am văzut fața pentru prima oară. Ea a venit în prerie, fiindcă i s-a spus că pe aici trăiește un popor mare și generos, indienii dakota, și a dorit să-l cunoască. Femeile fețelor palide, ca și femeile indienilor sioux, sînt doritoare să vadă tot ce e nou ; dar ea e tot atît de săracă ca și mine, și o să ducă lipsă de grîu și de bizoni, dac-o să-i luați acel puțin pe care-l are ea și prietenul ei.

— Acum urechile mele ascultă niște minciuni păcătoase, exclamă războinicul teton, cu o voce atît de furioasă, încît îi sperie chiar și pe indieni. Ce, sînt oare femeie ? Un dakota n-are ochi ? Spune, vînătorule alb, cine sînt bărbații aceia albi care dorm lîngă copacii doborîți ?

Și în timp ce vorbea, întinse indignat mîna într-acolo unde se găsea tabăra lui Ishmael ; acum *trapper*-ul nu mai avea nici o îndoială că agerimea acestui bărbat descoperise ceea ce scăpase celorlalți războinici din trib ; cu toată părerea lui de rău față de această întîmplare, care-ar fi putut aduce moartea familiei lui Ishmael, ba chiar și puțin supărat fiindcă dovedise atît de puțină dibăcie în cursul dialogului amintit mai sus, bătrînul se arătă la fel de neînduplecat.

— S-ar putea întîmpla, răspunse el, ca oameni albi să doarmă prin prerie. Dacă o spune fratele meu, trebuie să fie adevărat ; dar n-aș putea să spun cine sînt acești oameni care au atîta încredere în mărinimia tetonilor. Dacă, într-adevăr, se găsesc străini care dorm prin apropiere,

trimite-i pe tinerii voştri să-i trezească şi întreabă-i ce caută aici ; fiecare faţă palidă are cîte o limbă.

Şeful îşi scutură capul cu un zîmbet sălbatic şi fioros, şi în timp ce se depărta îi răspunse grăbit, vrînd să pună astfel capăt convorbirii :

— Indienii dakota sînt un neam înţelept, şi Mahtoree e căpetenia lui. N-o să întrebe străinii, ca ei să se scoale şi să-i răspundă cu puştile lor. Ci o să le şoptească în urechi cu gingăşie. Şi pe urmă o să lase să fie treziţi de cei cu faţa de aceeaşi culoare ca a lor.

Cînd rosti aceste cuvinte, după care se întoarse cu spatele către prizonieri, din cercul alcătuit de întunecaţii lui războinici se auzi ridicîndu-se un rîs înfundat şi mulţumit ; ei îşi părăsiră locurile pe dată şi-şi urmară şeful ; iar cei ce se puteau mîndri că au cinstea de-a li se îngădui să ia parte la sfatul ţinut de un războinic atît de însemnat se adunară din nou în jurul său. Weucha profită de ocazie pentru a reînnoi supărătoarele lui cereri : dar *trapper*-ul, care descoperise cît de mincinos era, se scutură de el cu multă scîrbă. Ceea ce puse însă capăt noilor pretenţii ale sălbaticului fu porunca de plecare ce se dădu, care privea atît animalele cît şi oamenii. Porniră într-o linişte mormîntală şi într-o ordine care ar fi făcut cinste chiar şi unor făpturi mai civilizate. Dar după cîtva timp urmă un nou popas, iar prizonierii avură răgazul să privească de jur împrejur, cînd băgară de seamă că se aflau în apropierea desişului alături de care dormea somn adînc grupul lui Ishmael.

Aici se ţinu un nou sfat, foarte serios şi chibzuit de data aceasta.

Animalele, care păreau obişnuite cu atacuri de soiul acesta, date în cea mai desăvîrşită tăcere, fură încredinţate din nou cîtorva paznici în grija cărora rămaseră şi prizonierii, întocmai ca şi mai înainte. *Trapper*-ul se simţea din ce în ce mai abătut, mai ales cînd îşi dădu seama că Weucha fusese însărcinat cu paza lui personală şi că

dădea a înțelege, prin aerul triumfător și autoritar pe care și-l luase, că ar fi chiar șeful gărzii. Dar sălbaticul, care primise cu siguranță anumite instrucțiuni secrete, se mulțumi, pentru moment, să schițeze un gest semnificativ cu *tomahawk*-ul, amenințînd-o pe Ellen. După ce-i făcu pe bărbați să priceapă, în felul acesta, atît de expresiv, că cea mai mică mișcare a lor va pune în pericol viața tinerei femei, se mulțumi să păstreze, în timpul scenelor următoare, o tăcere disprețuitoare. Purtarea aceasta îngăduitoare, cu totul neașteptată din partea lui Weucha, dădu răgaz *trapper*-ului și tovarășilor săi să-și concentreze toată atenția asupra celor ce se petreceau sub ochii lor.

Mahtoree luă asupră-și organizarea întregii acțiuni. Hotărî pînă-n cele mai mici amănunte rolul ce avea să-l îndeplinească fiecare războinic, ca unul ce cunoștea la perfecție însușirile oamenilor săi, iar ordinele lui fură executate cu tot respectul și repeziciunea cu care războinicii indieni sînt obișnuiți să-și asculte șeful în momente de grea cumpănă.

Pe unii îi trimise spre stînga, pe alții spre dreapta ; și fiecare om se îndepărta în felul acela tăcut și iute, caracteristic triburilor indiene, pînă cînd își ocupară cu toții pozițiile indicate, în afară de doi luptători, cărora le revenise cinstea de a rămîne în preajma șefului. După ce toți ceilalți se făcură nevăzuți, Mahtoree se întoarse spre cei aleși și le dădu a înțelege, printr-un semn, că momentul hotărîtor, momentul în care planul întocmit de el trebuie pus în practică, sosise. Renunțară la ușoara pușcă de vînătoare, mai mică decît carabina, purtată de fiecare potrivit rangului său, apoi începură să-și lepede rînd pe rînd hainele lor grele, rămînînd, în cele din urmă, asemenea unor statui întunecate și fioroase, în veșmîntul pe care li-l dăruise natura. Mahtoree își cercetă *tomahawk*-ul, își pipăi cuțitul din teaca lui de piele, își strînse brîul ornamentat cu scoici, numit *wampum*, și-și controlă șireturile

încălțărilor împodobite din belșug cu franjuri, ca nu cumva să-l stînjenească în acțiunea pe care-o avea de întreprins. Pregătit astfel din toate punctele de vedere, și gata pentru fapta lui îndrăzneață, șeful teton dădu semnalul de plecare. Cei trei oameni înaintară către tabăra călătorilor noștri pînă ce, în noaptea întunecată care-i învăluia, siluetele lor negre începură să devină din ce în ce mai greu de urmărit de ochii prizonierilor. Pe urmă se opriră, uitîndu-se cu multă prevedere în jur, ca niște oameni care judecă și cîntăresc bine lucrurile înainte de-a face pasul hotărîtor. După care se afundară în iarba deasă din prerie și dispărură cu totul.

Nu-i greu de imaginat deznădejdea și spaima celor ce urmăriseră aceste amenințătoare manevre, de rezultatul cărora era strîns legată atît soarta lor cît și a celorlalți călători. Chiar dacă Ellen avea pricină să nu se simtă la largul ei în mijlocul familiei în care cititorul a întîlnit-o pentru prima oară, sensibilitatea caracteristică sexului, dar poate și unele urme de duioșie, dăruiseră membrilor acestei familii un loc statornic în inima ei. Așa că, de cîteva ori se simți ispitită să înfrunte pînă și primejdia îngrozitoare ce plutea deasupra capului ei, aceea de a fi ucisă de *tomahawk*-ul lui Weucha, pentru ca, ridicîndu-și vocea, la drept vorbind neputincioasă, să-i vestească despre ceea ce-i pîndește. Pornirea îi era atît de puternică și de firească, încît numai mustrările lui Paul Hover, repetate în șoaptă, izbutiră s-o oprească. Prima lui grijă se îndrepta, bineînțeles, către gingașa lui tovarășă ; dar, în pieptul puternic și neînfricat al acestui om al pădurilor, faptul că-și dădea bine seama de primejdia ce-o amenința era întovărășit de o emoție sălbatică, însă nu neplăcută. Cu toate că era și mai puțin legat de emigranți decît Ellen, dorea și el să audă detunătura carabinelor lor și, în cazul cînd i s-ar fi ivit prilejul, ar fi fost primul care-ar fi alergat să-i ajute. Erau, într-adevăr, momente cînd îi venea foarte greu să reziste pornirii de-a o lua la goană,

pentru a-i trezi pe emigranți din somnul fără de griji în care erau cufundați ; dar îi era de ajuns să arunce o singură privire asupra lui Ellen și redevenea prudent. Numai *trapper*-ul rămase calm și cu atenția încordată, ca și cum siguranța și bunăstarea personală nu i-ar fi fost amenințate prin nimic. Ochii lui veșnic ageri urmăriră totul, ca un om mult prea obișnuit cu primejdia pentru a-și simți sufletul tulburat atît de ușor ; privirea-i oglindea hotărîrea lui neclintită de a folosi cea mai mică scăpare a inamicului.

În timpul acesta, luptătorii tetoni continuară să înainteze spre tabăra emigranților. La adăpostul cetei ce suia către coama dealurilor, începură să se tîrască prin iarba încîlcită asemenea unor șerpi vicleni, care se furișează spre viitoarea victimă, pînă cînd ajunseră acolo de unde înaintarea le cerea să fie cu ochii în patru. Numai Mahtoree singur își înălța din cînd în cînd capul negricios și fioros deasupra ierburilor, forțîndu-și privirea să străpungă întunericul care-i despărțea de desișul unde se adăposteau emigranții. Ceea ce află în cele cîteva clipe cînd se uită spre tabără, la care trebuie să se adauge și informațiile culese cu prilejul primei lui cercetări, făcu din el adevăratul stăpîn al locului unde se aflau membrii familiei lui Ishmael, cu toate că nu le cunoștea încă nici numărul, nici mijloacele de apărare.

Truda lui de-a intra în stăpînirea acestor date atît de importante, de care avea neapărată nevoie, fu zădărnicită de desăvîrșita tăcere ce învăluia tabăra și o făcea să pară mai curînd un lăcaș al morților. Prea prevăzător și neîncrezător ca să se bizuie în asemenea momente pe alții, poate mai puțin hotărîți și tari ca el, porunci celor doi tovarăși ai săi să rămînă acolo unde se găseau și-și continuă expediția de unul singur.

Mahtoree începu să înainteze foarte încet, ceea ce pentru un om mai puțin obișnuit cu asemenea exerciții, ar fi părut un lucru tare obositor. Dar nici mersul șarpelui vi-

clean nu e mai sigur și mai tăcut decît felul în care se apropia el de țintă. Tîrîndu-și, rînd pe rînd, cîte un picior, el își trăgea trupul prin iarba unduitoare și se oprea după cîteva mișcări, pentru a înăbuși orice sunet care le-ar fi putut da de veste celor din tabără că se apropie cineva. În cele din urmă, izbuti să iasă din zona luminată de razele slabe ale lunii și să se furișeze în umbra desișului, cu care nu numai că făptura lui întunecată se contopea, dar obiectele ce-l înconjurau deveneau mult mai vizibile pentru ochii lui ageri și pătrunzători.

Aici tetonul făcu un popas mai lung, cercetînd terenul pentru o ultimă dată și cît mai temeinic. Locul unde se afla îi îngăduia să îmbrățișeze cu privirea toată tabăra, cu cortul, căruțele și culcușurile ei ; iar aceasta oferea încercatului războinic ceea ce s-ar putea numi o cheie, cu ajutorul căreia își dădea seama, destul de bine, care erau adevăratele forțe ale emigranților. O liniște desăvîrșită domnea peste tabără, ca și cum oamenii și-ar fi ținut pînă și respirația pentru a dovedi, astfel, deplina lor încredere. Șeful indian își lipi capul de pămînt și ascultă cu luare aminte. Și era gata să-l ridice din nou, dezamăgit, cînd îi ajunse în urechi respirația adîncă și sacadată a unui emigrant cu somnul mai ușor. Indianul era prea priceput în ale înșelătoriei ca să poată cădea victimă vreunui vicleșug. Știa însă că sunetul nu-i prefăcut, asta după tremurul specific al respirației, și nu mai șovăi nici o secundă.

Un bărbat cu nervii mai puțin tari decît ai fiorosului și neînvinsului Mahtoree ar fi fost foarte impresionat gîndindu-se la primejdia pe care o înfrunta cu atîta dîrzenie. Faima acelor îndrăzneți aventurieri albi, care pătrunseseră de-atîtea ori în desișurile locuite de poporul lui, îi era bine cunoscută ; dar în timp ce se apropia, cu respectul și precauția ce ți-o inspiră întotdeauna un adversar curajos, se simțea totuși mînat și de dușmănia

răzbunătoare a indianului plin de ură față de invaziile nelegitime ale străinului.

Schimbîndu-și direcția, tetonul porni drept spre marginea tufișului. Își atinse ținta viu și nevătămat, apoi se ridică puțin, pentru a supraveghea cu mai multă ușurință împrejurimile. O singură clipă fu de ajuns și Mahtoree își și dădu seama unde se află călătorul care dormea atît de liniștit.

Cititorul și-a dat, cred, seama că sălbaticul ajunsese în imediata apropiere a unuia din cei doi fii ai lui Ishmael, care fuseseră însărcinați cu supravegherea taberei lor singuratice.

Cînd se convinse că nu-i în pericol de-a fi descoperit, indianul se ridică din nou și porni înainte ; apoi își plecă fața lui întunecată peste fața celui adormit, privindu-l în felul acela ciudat și maliţios, în care își privesc reptilele victima înainte de-a le da lovitura de grație. Mulţumit în cele din urmă cu cercetarea făcută, care-i dezvăluise întreaga fire a străinului, Mahtoree era gata să se întoarcă înapoi, cînd o ușoară mișcare făcută de cel adormit îi dădu de știre că tînărul e pe cale să se trezească. Sălbaticul puse mîna pe cuţitul ce-i atîrna de cingătoare și-l îndreptă numaidecît cu vîrful spre pieptul emigrantului ; pe urmă, schimbîndu-și hotărîrea cu repeziciunea gîndurilor sale iuți ca fulgerul, se ascunse în dosul trunchiului doborît de care se rezema tînărul și rămase în umbra copacului, tot așa de întunecat, de încremenit și de nesimţitor ca și lemnul însuși.

Leneșa santinelă își deschise ochii grei de somn și-și întoarse privirea, pentru o clipă, spre cerul înnorat ; apoi, după ce se întinse în voie, se sculă de lîngă trunchiul de care se sprijinise. Pe urmă începu să se uite de jur împrejur, cu mare băgare de seamă, plimbîndu-și privirea prostănacă peste tabăra învăluită în ceață, ca pînă la urmă să și-o pironească într-un punct îndepărtat, undeva în prerie. Dar neîntîlnind nimic mai interesant decît peisa-

jul binecunoscut al cîmpiei, format din ridicături și văi înguste, își adună din nou privirea-i somnoroasă, își schimbă poziția și se tolăni iarăși lîngă buturugă, de data asta întorcînd cu totul spatele primejdiosului său vecin. Tetonul rămase îndelung îngrijorat și cufundat într-o tăcere neplăcută, mai înainte ca respirația adîncă a călătorului să-l asigure c-a purces din nou în țara viselor. Sălbaticul era mult prea îngrijorat de posibilitatea vreunei prefăcătorii ca să se încreadă cu totul în aceste prime manifestări ale somnului. Dar oboseala unei zile întregi de muncă neobișnuit de grea doborî definitiv santinela, așa că Mahtoree nu mai stătu la îndoială. Mișcarea cu care se ridică în genunchi fu atît de liniștită și prevăzătoare, încît chiar și un observator vigilent ar fi stat pe gînduri înainte de-a se convinge că, într-adevăr, s-a mișcat. Dar adevărul e că șeful dakota își schimbă totuși poziția și se aplecă asupra dușmanului său, fără a face mai mult zgomot decît foșnetul frunzelor în pala de vînt ce trecea peste tufișurile de lîngă el.

Mahtoree se simți acum stăpîn pe soarta celui adormit și, în timp ce cerceta, plin de entuziasm, proporțiile și formele atletice ale tînărului, căci asemenea calități trezeau întotdeauna un sentiment de admirație în pieptul sălbaticilor, pregătea cu foarte mult sînge rece distrugerea acelui izvor dătător de viață, fără de care impunătoarea statură a albului nu mai însemna absolut nimic. După ce găsi locul unde se afla inima tînărului, dîndu-i îmbrăcămintea la o parte, își ridică arma pentru a-și uni forța cu îndemînarea în lovitura amenințătoare pe care se pregătea s-o dea, cînd emigrantul, aruncîndu-și brațul puternic spre spate, expuse privirii lui Mahtoree masa impresionantă a mușchilor săi. Tetonul, înțelept și prevăzător, se opri. Își dădu seama, cu instinctul lui fără greș, că somnul reprezintă pentru el o garanție mai mare decît însăși moartea. Căci mintea lui ageră îl făcu să priceapă că cel mai mic zgomot, cît și zbaterile cu care un asemenea trup se va despărți probabil de viață îl vor pune într-o mare primej-

die. Privi înapoi spre tabără, își întoarse capul spre desiș, iar pe urmă își aruncă privirea-i arzătoare spre preria sălbatică și tăcută. Plecîndu-se iarăși spre victima, al cărei sfîrșit fusese amînat doar, și convingîndu-se că doarme adînc, își părăsi planul dinainte, dar numai pentru a întrebuința o tactică ceva mai puțin periculoasă.

Mahtoree plecă la fel de liniștit și precaut cum venise. De data asta porni însă în direcția taberei, prelingîndu-se de-a lungul tufișurilor care-i puteau servi drept refugiu la cea mai mică alarmă. Atenția îi fu atrasă pe dată de conturul cortului. După ce-l cercetă pe dinafară cu mare atenție, ascultînd cu deosebită încordare orice sunet care l-ar fi putut ajuta să tragă anumite concluzii, sălbaticul îndrăzni să ridice un colț al pînzei și să-și bage capul înăuntru. Dură cam un minut pînă să-și retragă capul din cort, după care șeful teton rămase cîtva timp pe gînduri, țintuit locului. Se smulse însă numaidecît din visare, se așeză iar pe brînci și își vîrî din nou capul înăuntrul cortului. Această a doua cercetare se prelungi mai mult ca prima și, probabil, fu de și mai rău augur. Dar luă și aceasta sfîrșit, ca orice lucru, iar scînteietoarea privire a sălbaticului încetă să mai scruteze tainele acelui loc.

Mahtoree se dădu înapoi cu cîțiva iarzi și porni încet spre mormanul de lucruri care se afla în mijlocul taberei ; dar înainte de-a ajunge acolo, se opri iar. Făcu o nouă pauză și privi înapoi spre cortul singuratic, ca și cum s-ar fi întrebat dacă trebuie să se mai întoarcă sau nu. Dar acel *chevaux-de-frise* improvizat din crengi se afla la un braț de el, iar faptul că dăduse peste ceva ce aducea a măsură de apărare, vestind prezența unor lucruri de preț, îi ispiti cu prea multă putere lăcomia și îl hotărî să înainteze.

Trecerea sălbaticului printre crengile subțiri și fragile ale plopilor canadieni nu poate fi asemuită decît cu lunecarea unduitoare și liniară a unei reptile, de la care învățase viclenia și felul de a se tîrî. Cînd, în cele din urmă,

ajunse în apropierea țintei rîvnite, tetonul începu prin a se familiariza cu mediul înconjurător și se arătă destul de prevăzător pentru a-și deschide un drum care să-i înlesnească o retragere sigură și rapidă. Pe urmă se ridică în picioare și străbătu tabăra, asemenea unui geniu al răului, căutînd parcă ceva sau pe cineva, pentru a-l sacrifica cît mai repede scopurilor lui îngrozitoare. Descoperi iute adăpostul unde dormeau femeia și copilașii ei, trecu pe lîngă mai multe trupuri uriașe, întinse în culcuș de ramuri, trupuri care, spre norocul lui, zăceau în totală inconștiență, cînd ajunse deodată în locul unde se găsea întins Ishmael. Era cu neputință ca un om atît de ager la minte ca Mahtoree să nu priceapă că cel care se afla în momentul acela în puterea lui era personajul cel mai de seamă dintre toți călătorii. Rămase mai mult timp așa, șovăitor, aplecat asupra trupului herculean al emigrantului adormit, în timp ce mintea lui cîntărea sorții de izbîndă ai acțiunii spre care pornise.

Își băgase cuțitul în teacă dar, mînat de gîndurile lui iuți și impulsive, era ispitit să și-l scoată din nou, cînd Ishmael se întoarse deodată în culcuș și întrebă, cu o voce aspră, cine-i cel pe care l-a zărit mișcîndu-se, printre pleoapele abia întredeschise. Nimic n-ar putea demonstra mai mult spontaneitatea și violența unui sălbatic decît ceea ce săvîrși Mahtoree pentru a ieși din situația aceea atît de primejdioasă. Imitînd modulațiile dure și de neînțeles pe care le auzise, sălbaticul se aruncă greoi la pămînt, prefăcîndu-se că doarme. Cu toate că Ishmael văzu toată manevra, era prea abrutizat de somn, iar șiretlicul indianului prea îndrăzneț și prea bine executat ca să nu aibă urmările dorite. Somnorosul părinte închise din nou ochii și căzu, după cîtva timp, într-un somn adînc, în timp ce în mijlocul familiei sale se afla un ins atît de viclean.

Era nevoie ca tetonul să rămînă în poziția în care căzuse timp de cîteva momente lungi și grele, pentru a se asigura că nu mai e spionat. Cu toate că trupul lui zăcea

nemișcat, mintea lui ageră nu trîndăvea, așa că folosi acest răgaz pentru a ticlui un plan prin care să poată intra în stăpînirea întregii tabere, cu oameni și lucruri, cu tot. În clipa în care se convinse că se află în siguranță, neobositul sălbatic se puse din nou în mișcare. De data asta își făcu drum spre micul țarc care adăpostea animalele domestice, tîrîndu-se pe pămînt, ca și mai înainte, în felul acela suplu și prevăzător al șarpelui.

Primul animal care-i ieși înainte îl sili să zăbovească destul de mult, ceea ce era foarte primejdios. Animalul, obosit, dîndu-și probabil seama, prin tainicele lui instincte, că în acele cîmpii nesfîrșite singurul lui oblăduitor e omul, se arătă cît se poate de supus, ca și cum destinul lui ar fi fost acela de-a se supune cercetării amănunțite a indianului. Mîna tetonului trecu peste blana moale a animalului, peste capul mătăsos și membrele lui grațioase, cu o curiozitate nestăpînită ; dar pînă la urmă îl părăsi, deoarece nu-i găsea nici un fel de întrebuințare, mai cu seamă că nu-i trezea nici măcar pofta de mîncare. Dar de îndată ce ajunse printre animalele de povară, răsplata lui se vădi foarte mare, și trebui să facă sforțări uriașe ca să-și stăpînească exclamațiile de bucurie care erau gata-gata să-i scape de pe buze. Aici uită toate primejdiile prin care trecuse pînă să ajungă acolo și toată precauția și prevederea acestui războinic încercat dispărură pentru moment, făcînd loc exaltării.

V

O, vrednic tată, ce-avem de pierdut?
— Legea
Ne e-mpotrivă. Să-ngăduim, deci,
Unui boț fudul de carne să ne-nfrunte?
Fii jude și călău!

(Cymbeline)

În timp ce războinicul teton își îndeplinea misiunea cu toată dibăcia ce-i stătea în fire, prin preria fără de sfîrșit nu se auzi nici măcar un sunet. Ceilalți sălbatici din grup rămaseseră nemișcați acolo unde se găseau, așteptînd cu răbdarea binecunoscută a băștinașilor semnalul de luptă. Pentru ochii neliniștiți și profund interesați ai celor care ocupau mica ridicătură descrisă mai sus, ca fiind locul unde se aflau prizonierii, scena înfățișa doar panorama solemnă a acelor imense cîmpii vag luminate de razele lunii, ascunsă uneori printre nori. Locul taberei era marcat doar printr-o umbră ceva mai compactă, fiind așezată mai la vale de crestele valurilor nesfîrșite, scăldate din loc în loc de lumina lăptoasă a lunii. Iar restul priveliștii nu era decît un deșert fără margini, maiestuos și tăcut.

Dar celor care știau atît de bine ce se ascunde sub acea mantie a tăcerii și a nopții, priveliștea aceasta le trezea cele mai puternice emoții. Neliniștea lor creștea treptat, mai cu seamă că minutele treceau fără ca cel mai mic zgomot să sfîșie tăcerea și întunericul care învăluiau tabăra. Respirația lui Paul devenise mai lungă și mai adîncă,

Iar Ellen tremura mai tare ca înainte, simțind cum îi freamătă tot trupul, deși se rezemase de brațul tînărului în căutarea unui sprijin.

- Despre șubreda onestitate a lui Weucha, ca și despre slăbiciunea de care dăduse dovadă pînă atunci, am vorbit mai înainte. Așa că cititorul n-are de ce să se mire cînd va afla că a fost cel dintîi care a uitat regulile de purtare pe care le impusese el însuși. Chiar în clipa în care cititorul l-a lăsat pe Mahtoree cercetînd, îmbătat de fericire, numărul și calitatea vitelor lui Ishmael, omul însărcinat cu paza prizonierilor își îngădui răutăcioasa plăcere de a-i tortura tocmai pe cei pe care avea datoria să-i apere. Plecîndu-și capul întunecat aproape de urechile *trapper*-ului, sălbaticul mîrîi mai curînd decît șopti :

— Dacă marele șef teton va pieri de mîna cuțitelor-lungi, vor muri și tinerii și bătrînii.

— Viața e darul lui Wahcondah [1], răspunse *trapper*-ul, cu un calm desăvîrșit. Luptătorul lemn-ars trebuie să se supună legilor sale la fel ca și ceilalți copii ai săi. Oamenii mor în clipa pe care o alege el și nici un dakota nu-i va putea schimba ceasul.

— Privește ! spuse sălbaticul, plimbîndu-și lama cuțitului prin fața prizonierului. Weucha sau Wahcondah e totuna pentru un cîine ca tine.

Bătrînul își ridică ochii spre fața fioroasă a paznicului său și, preț de-o frîntură de secundă, din orbitele lui adînci țișni o lucire plină de adînc și sincer dezgust ; dar ea se stinse numaidecît, și-n ochi i se citea de astă dată milă, dacă nu chiar tristețe.

— De ce un om trebuie să îndure atîta din partea unui sălbatic lipsit de rațiune ? spuse el apoi în englezește, pe un ton mult mai ridicat decît cel pe care-l întrebuințase Weucha. Acesta însă, profitînd de jignirea pe care i-o adu-

[1] Denumirea marelui spirit al indienilor.

sese captivul său îl apucă fără să vrea, de pletele-i albe ce-i ieşeau de sub bonetă şi era gata-gata să-şi plimbe ascuţişul cuţitului la rădăcinile lor, cînd izbucni un urlet prelung, multiplicat pe dată de întinderea fără margini, ca şi cum mii de demoni şi-ar fi deschis gîtlejurile în acelaşi timp. Weucha îşi puse cuţitul la loc şi scoase un strigăt de bucurie sălbatică.

— Acum, strigă Paul, nemaiputîndu-şi frîna nerăbdarea, acum, bătrîne Ishmael, e momentul să arăţi ce înseamnă să ai în vine sînge din Kentucky ! Trageţi în jos, băieţi, căci pieile roşii sînt pitite prin ierburi !

Vocea însă i se pierdu, sau trecu neobservată în mijlocul urletelor şi chiotelor care izbucniseră între timp din toate aproape cele cincizeci de guri cîte se aflau în jurul lui. Paznicii rămaseră mai departe lîngă prizonieri ; lucru ce le venea însă tare greu, căci era ca şi cum ai fi vrut să ţii caii pe locul de plecare, după ce s-a dat semnalul pentru începerea cursei. Îşi agitau braţele prin aer ca nebunii şi săreau pe loc, continuînd să scoată strigătele cele mai sălbatice ; semănau mai curînd cu nişte copii din cale-afară de veseli decît cu nişte oameni în toată firea.

În toiul dezordinei şi tumultului aceluia, se auzi un zgomot gîfîit, asemănător cu zgomotul care precede trecerea unei cirezi de bizoni ; pe urmă apărură cireada şi turma lui Ishmael — un singur grup compact de animale zăpăcite şi îngrozite.

— Au furat toate vitele, spuse *trapper*-ul, privind cu atenţie. Tîlharii l-au lăsat numai cu cămaşa pe el ! Nici nu-şi termină însă vorba, că cireada apăru pe micul povîrniş, gonind în direcţia prizonierilor, urmată de o bandă de demoni întunecaţi la înfăţişare, care-o mînau din urmă ca nişte smintiţi.

Agitaţia molipsi şi caii tetonilor, căci aceştia erau deprinşi să ia şi ei parte la tumultul patimilor dezlănţuite ale stăpînilor lor, aşa că paznicii abia-i putură ţine în frîu.

În clipa aceea, cînd privirea tuturor era ațintită asupra vălmășagului de oameni și animale, *trapper*-ul smulse cuțitul din mîinile neobositului său gardian cu o forță pe care vîrsta lui înaintată părea s-o dezmintă și tăie, dintr-o singură mișcare, chinga de piele ce ținea întreaga turmă la un loc. Animalele începură să sforăie de bucurie și groază și, începînd să bată pămîntul cu copitele, porniră razna prin preriile nesfîrșite, apucînd încotro vedeau cu ochii.

Weucha se aruncă asupra inamicului cu cruzimea și repeziciunea unui tigru. Se repezi după cuțitul ce-i fusese răpit atît de brusc, căută cu o grabă neputincioasă mînerul *tomahawk*-ului și în același timp își aținti privirea asupra turmei, care zbura parcă. Lupta ce se dădu în sufletul lui, între setea de răzbunare și lăcomie, fu scurtă, dar strașnică. Lăcomia cîștigă însă, pînă la urmă, sufletul acestui sălbatic, cu patimile lui josnice ajunse de pomină, și puțin timp se scurse din clipa cînd animalele începuseră să fugă și pînă cînd paznicii se hotărîră cu toții și, trecînd numaidecît la faptă, începură să le urmărească. *Trapper*-ul continuă să-și înfrunte dușmanul cu un desăvîrșit calm, în cele cîteva secunde de nesiguranță care se scurseră după gestul lui îndrăzneț, pînă la hotărîrea lui Weucha de a-și urma tovarășii : după aceea, arătînd spre convoiul întunecat, zise rîzînd în felul lui caracteristic :

— O lovitură în cap ar fi fost cea mai ușoară răsplată pentru cel care-ar fi îndrăznit să facă asemenea lucru față de-o santinelă creștină ; dar iată că tetonul o ia razna după calul lui, crezînd că două picioare pot face același lucru ca patru. Și, cu toate astea, păgînii vor pune mîna, pînă la apusul zilei de mîine, pe toate animalele, fiindcă e vorba de-o luptă între instinct și înțelepciune. O înțelepciune cam slăbănoagă, e drept ; dar într-un indian sălășluiesc multe daruri bărbătești. Indienii delaware, de pildă, sînt tot piei roșii, dar America poate fi mîndră de ei ; din poporul acesta puternic n-au mai rămas însă, în

momentul de față, decît puțini oameni, risipiți și ei icicolo. Da, călătorul nostru poate rămîne acolo unde se găsește ; are apă îndeajuns, cu toate că natura și-a bătut joc de plăcerea lui de a tăia copacii și de a lăsa pămîntul gol. Oricum, și-a văzut animalele pentru cea din urmă oară ; ori dacă nu, sînt un ageamiu în ceea ce privește obiceiurile indienilor sioux.

— N-ar fi mai bine să ne unim cu cei din tabăra lui Ishmael ? întrebă căutătorul de miere. Cred c-are să fie o luptă în toată legea pe chestia asta, dacă nu cumva bătrînul s-o fi preschimbat dintr-o dată în iepure.

— Nu, nu-nu ! exclamă grăbită Ellen.

Dar fu oprită de *trapper,* care-și puse mîna cu gingășie peste gura fetei, în timp ce-i răspundea :

— Sst ! Ssst ! sunetul vocilor ne poate pune viața în primejdie ! Prietenul dumitale, continuă bătrînul, întorcîndu-se spre Paul Hover, e un om îndeajuns de curajos ?

— Te rog să nu-i spui colonistului aceluia prietenul meu, îl întrerupse tînărul. Niciodată n-am fost în cîrdășie cu unul care nu e-n stare să-și pună trupul și sufletul la bătaie pentru țara care l-a hrănit.

— Bine, bine ! Să-i zicem atunci cunoștință. E în stare să-și apere bunurile, cu toată forța, prin plumb și pulbere ?

— Bunurile lui ? Ba și ceea ce nu-i al lui ! Ai putea să-mi spui, bătrîne *trapper,* cine oare a ținut pușca ce-a pus capăt zilelor locțiitorului de șerif, atunci cînd a vrut să alunge ceata aceea de haimanale, care se strînseseră și-aveau chef de bătaie, lîngă Buffalo, acolo în bătrînul Kentucky ? Eu urmărisem, în ziua aceea, o frumusețe de roi pînă la scorbura unui fag uscat, iar jos, la rădăcinile lui, zăcea omul legii cu o gaură în dreptul inimii, în locul unde-și purta legitimația, crezînd pesemne c-o bucățică de pergament e o pavăză îndeajuns de puternică împotriva gloanțelor unui colonist. Nu, Ellen, nu trebuie să te necăjești, fiindcă nu s-a putut dovedi niciodată nimic,

și-apoi se mai găseau prin împrejurimi încă vreo cincizeci de oameni care se bucurau și ei de-aceeași faimă.

Biata fată se cutremură și făcu o mare sforțare ca să-și înăbușe suspinul care-i scăpă totuși, parcă din adîncul sufletului.

Trapper-ul fu cît se poate de mulțumit căci în cuvinte puține dar limpezi, tînărul îl făcuse să-și dea seama de firea emigranților, așa că nu mai puse nici o întrebare în ce privește graba cu care-și va răzbuna Ishmael pierderile, ci zăbovi cu gîndul în jurul ultimelor întîmplări, cîntărindu-le potrivit îndelungatei lui experiențe.

— Fiecare din noi cunoaștem firele care ne leagă de aproapele nostru, răspunse el ; e foarte supărător că limba, cunoștințele, bunurile și culoarea pielei sapă asemenea prăpastie între oameni, cu toate că sînt copiii aceluiași părinte. Dar, continuă el, sărind pe neașteptate la altceva, lucru destul de obișnuit pentru el, fiindcă aici este vorba de ceva care e mai aproape de luptă decît de predică, să ne pregătim pentru ceea ce-ar putea să vină. Sst ! aud mișcare în vale, așa c-am putea fi văzuți.

— Se pornește familia, strigă Ellen cu un tremur în glas care trăda tot atîta frică la apropierea prietenilor ei, cît arătase și în fața dușmanilor. Du-te, Paul, părăsește-mă ! Tu, cel puțin, n-ai voie să fii văzut.

— Dacă te-aș părăsi, Ellen, în pustietatea asta, înainte de a te ști în siguranță lîngă bătrînul Ishmael, aș merita să nu mai aud zumzet de albină sau, ceea ce e și mai rău, să le pierd urma cînd roiesc în altă parte.

— Uiți de bătrînul ăsta atît de bun. El n-o să mă părăsească, așa că nu rămîn singură ; și-apoi, noi ne-am mai despărțit o dată, și asta într-un loc mult mai singuratic ca cel de-aici.

— Niciodată ! Indienii se pot întoarce dintr-o clipă într-alta ; și ce se va întîmpla atunci cu tine aici, la jumătatea drumului către Munții Stîncoși, fără ca nimeni să aibă cunoștință de calea pe care vei apuca ? Ce crezi, bă-

trîne *trapper*, cît timp ar mai putea trece înainte ca acești tetoni, așa cum îi numești tu, să se întoarcă pentru a lua și ceea ce-a mai rămas din averea lui Ishmael ?

— Nu te teme de ei, răspunse bătrînul, rîzînd din nou, în felul acela ciudat. Îmi pun capul că diavolii aceia or să mai alerge după animalele lor încă vreo șase ore. Ascultă ! Îi poți auzi chiar în clipa asta, jos, în văile acoperite cu sălcii ! Sînt niște adevărați indieni sioux și or să zboare ca niște elani. Sst ! Culcați-vă iarăși în iarbă ! Jos cu voi ! Sînt doar o biată făptură de lut și am auzit țăcănitul unui trăgaci !

Trapper-ul nu le lăsă nici timp cît să șovăie, că-i și trase după el în iarbă, unde fură cu desăvîrșire înghițiți de ceața care împînzise preria. Și avură mare noroc că bătrînul vînător își păstrase întreaga ascuțime a simțurilor, ca și agerimea mișcărilor. Căci abia izbutiseră să se culce la pămînt, că în urechile lor și răsună zgomotul bine cunoscut al detunăturii aceleia scurte, specifică armelor din vest, iar în aceeași secundă peste capetele lor șuieră și plumbul blestemat.

— Bravo, voinicilor ! Bravo, os bătrîn ! șopti Paul, al cărui neastîmpăr nu putea fi domolit de nici un pericol și de nici o împrejurare ; o salvă bine țintită, așa cum și-ar dori s-o audă oricine cînd se află cu mîna pe trăgaci. Ce zici, bătrîne *trapper* ? Pare a fi un război pe trei fronturi. Să le răspund c-o salvă tot așa de izbutită ca și a lor ?

— Nu le răspunde cu nimic, în afară de vorbe bune, rosti grăbit bătrînul ; altfel sînteți pierduți amîndoi.

— Nu cred c-ar schimba cu ceva faptul că le-aș răspunde cu gura și nu cu arma, spuse Paul cu un ton pe jumătate glumeț, pe jumătate amar.

— În numele cerului, vezi să nu te audă ! strigă Ellen. Du-te, Paul, du-te, acum poți pleca fără grijă.

Împușcăturile începură să curgă cu nemiluita, solii lor erau din ce în ce mai aproape, așa că Ellen fu silită să tacă, nu atît din precauție, cît de groază.

— Trebuie să se termine și cu asta, spuse *trapper*-ul, ridicîndu-se cu demnitatea unui om preocupat numai de gravitatea situației în care se găsea. Nu știu, copii, de ce vă temeți de cei pe care-ar trebui să-i iubiți și să-i respectați, dar trebuie să facem așa ca să vă salvați viața. Cîteva ore în plus sau în minus nu vor conta prea mult pentru un om care-a lăsat atîția ani în urmă, așa că voi porni înainte. Drumul e liber, faceți așa cum credeți că e bine și Dumnezeu să vă binecuvînteze după inima voastră!

Și, fără să mai aștepte vreun răspuns, *trapper*-ul începu să coboare îndrăznet panta, cu pașii lui egali, fără să șovăie sau să se grăbească, îndreptîndu-se spre tabără. Razele lunii luminară cu mai multă putere, pentru o clipă, statura lui înaltă și uscățivă, dîndu-le de veste celor din tabără că se apropie de ei. Nepăsător, de altfel, față de primejdia momentului, el înainta cu pasul lui liniștit și măsurat pe drumul ce ducea spre desiș, pînă cînd o voce puternică și amenințătoare îl opri, întrebîndu-l :

— Cine-i ? Prieten ori dușman ?

— Prieten ! fu răspunsul ; unul care-a trăit prea mult ca să-și amărască zilele din urmă certîndu-se.

— Dar nu atît de mult ca să uite vicleniile tinereții, spuse Ishmael, săltîndu-și trupul său imens de lîngă trunchiul după care se pitise și ieșindu-i *trapper*-ului drept în față. Bătrîne, ai adus banda asta de diavoli peste noi, iar mîine vei împărți prada cu ei !

— Ce pierderi aveți ? întrebă calm *trapper*-ul.

— Opt iepe strașnice ; iepe mai bune ca ele n-au fost puse la ham niciodată ; și un mînz care face cît treizeci de mînji mexicani, și încă dintre cei mai frumoși, tocmai buni să-l poarte în spate pe regele Spaniei. Iar gospodina

nu mai are nici un animal cu copita despicată pentru lapte și pentru lînă ; și cred că pînă și rîmătorii, oricît s-ar mișca ei de greu, cutreieră acum preriile. Și acum, străine, adăugă el lovind cu carabina pămîntul bătătorit în așa fel încît ar fi vîrît frica în orice om mai puțin hotărît decît *trapper*-ul, spune cîte din animalele astea vor trece în stăpînirea ta ?

— Cai nu mi-am dorit niciodată, și nici nu m-am folosit de ei, cu toate că puțini oameni au umblat atît cît am umblat eu pe pămînturile fără de margini ale Americii, așa bătrîn și lipsit de vlagă cum par. Dar puține foloase îți poate aduce un cal printre dealurile și pădurile York-ului, ale York-ului pe care-l știu eu, dar care tare mă tem că nu mai este ; iar în ceea ce privește hainele făcute din lînă și laptele de vacă, n-am avut niciodată asemenea năzuințe de femeie. Animalele de pe cîmpii îmi dau hrană și îmbrăcăminte. Căci socot că nici un veșmînt nu-i mai bun decît pielea unei căprioare, și nici o hrană mai gustoasă decît carnea ei.

Sinceritatea și simplitatea cu care-și apăra *trapper*-ul cauza nu fură zadarnice, deși, în ciuda minții lui greoaie, emigrantul își ieșise pînă într-atîta din fire, încît putea izbucni dintr-o clipă într-alta. Asculta însă ca un om care avea anumite îndoieli.

— Vorbele-ți sînt pline de înțelepciune, mormăi el în cele din urmă ; dar, după judecata mea, prea avocățești pentru un vînător cinstit.

— Nu vreau să fiu nimic mai mult decît un *trapper*, îl întrerupse bătrînul cu demnitate.

— Vînător sau *trapper*, nu văd unde-i deosebirea. Eu am venit, moșule, în locurile astea fiindcă legea mă apăsa cam tare și fiindcă nu-mi plac vecinii care nu-s în stare să pună capăt unei neînțelegeri fără să se înfățișeze înaintea unui judecător și a altor doisprezece oameni ; dar n-am venit ca să fiu jefuit de bunul meu, iar după asta să-i mai și mulțumesc hoțului.

— Cel ce are îndrăzneala să înainteze atît de mult în prerie trebuie să se deprindă cu obiceiurile proprietarilor ei.

— Proprietari ! repetă colonistul, ursuz. Am același drept asupra acestor pămînturi ca oricare dintre guvernatorii celorlalte state. Ai putea să-mi spui, moșule, unde se află acea lege sau dreptul ce hotărăște că un om poate avea o bucată de pămînt, un oraș ori un comitat întreg pentru folosul lui propriu, iar altul trebuie să cerșească pentru palma de pămînt în care-și va săpa groapa ? Asta e un lucru nefiresc, și nu cred să se afle asemenea lege, dar poate că asta e legea ta !

— N-aș putea spune că n-ai dreptate, răspunse *trapper*-ul, care în privința aceasta, deși avea cu totul alte temeiuri, gîndea întocmai ca și colonistul — și am spus asta întotdeauna, adică ori de cîte ori am găsit eu de cuviință. Dar animalele tale au fost furate de cei ce sînt stăpîni peste tot ce se află în pustietățile astea.

— Mai bine-ar sta de vorbă despre asemenea lucruri cu cineva mai înțelept, răspunse colonistul ; vocea-i era fioroasă, cu toate că vorbele păreau tot atît de nepăsătoare ca și cel care le rostea. Socot că sînt negustător cinstit, ca unul care plătește întotdeauna cu moneda cu care a fost plătit și el. Ai văzut indienii ?

— Sigur că i-am văzut ; m-au ținut prizonier în timp ce se furișau în tabără.

— Ar fi fost o faptă tare potrivită pentru un alb și un creștin, dacă mi-ai fi dat de știre din vreme, i-o întoarse Ishmael, uitîndu-se la *trapper* cu coada ochiului, întocmai ca un om care pune la cale un lucru rău. Nu fac parte din cei care spun „vere“ oricărui ins care-i iese în cale, dar cred că în împrejurări cum sînt cele de față, întîlnirea dintre doi creștini ar trebui să aibă oarecare însemnătate. Dar ce s-a întîmplat, s-a întîmplat și nu poate fi dres prin vorbe. Hai, ieșiți dn tufișurile voastre, băieți, nu-i decît bătrînul ; a mîncat din piinea mea și trebuie să-mi fie prie-

ten, cu toate că am de ce să-l bănuiesc c-a uneltit cu dușmanii mei.

Trapper-ul nu spuse nimic auzind bănuielile jignitoare care i se aruncau în față, fără ca celălalt să stea mult pe gînduri și fără să se ferească nicidecum, cu toate că Ishmael luase cunoștință de explicațiile pe care i le dăduse.

Ordinul dat de necioplitul colonist stîrni pe dată mișcare în tabără. Patru sau cinci dintre fiii săi se înfățișară numaidecît de după maldărul de pături unde se pitiseră, crezînd că cei trei albi, ale căror siluete le zăriseră destul de bine, fac parte din banda indienilor sioux. Fiecare ins care se apropia, lăsîndu-și carabina pe umăr, arunca spre străin o privire indiferentă, dar întrebătoare, cu toate că nici unul din ei nu dădu a înțelege c-ar fi curios să afle cînd a venit și de ce. Purtarea aceasta se datora însă nu numai firii lor lăsătoare, ci mai ales unor îndelungi și nenumărate experiențe care-i învățaseră că, în asemenea împrejurări, cel mai bine e să te ții deoparte. *Trapper*-ul îndura privirile lor morocănoase și mute cu cugetul nevinovat și cu hotărîrea unui om tot atît de încercat ca și ei. Mulțumit, pentru moment, de ceea ce văzuse, cel mai mare dintre băieți, adică tocmai santinela de a cărei nepăsare profitase cu atîta dibăcie vicleanul Mahtoree, se întoarse spre tatăl lui și spuse grosolan :

— Dacă omul ăsta e tot ce-a rămas din grupul de pe creastă, atunci nu ne-am risipit gloanțele degeaba.

— Da, ai dreptate, răspunse tatăl, întorcîndu-se iute spre *trapper*, ca și cînd vorbele greoaie ale fiului său i-ar fi deșteptat un gînd fugar. Cum se face, străine, că păreai adineauri trei, ori poate că lumina lunii e înșelătoare ?

— Văzîndu-i pe tetoni alergînd în urma vitelor tale prin prerie ca niște draci împielițați, putea să ți se pară că sînt și o mie, prietene.

— Da, unui flăcău din oraș sau unei muieri slăbănoage, cu toate că bătrîna mea Esther nu s-ar speria de-o piele roșie cum nu s-ar speria de-un pui de lup sau de

scîncetul unui prunc. Te încredinţez că dacă diavolii ăştia ne-ar fi atacat în plină zi, nevastă-mea ar fi dat năvală în mijlocul lor, iar indienii ar fi priceput numaidecît că n-are chef să-şi împartă cu ei nici untul şi nici brînza, fără să i se plătească. Dar va veni foarte curînd timpul, străine, cînd dreptatea îşi va spune cuvîntul şi fără ajutorul a ceea ce se cheamă lege. Noi facem parte dintr-un neam cu o minte mai înceată, aşa cum se zice destul de des despre noi ; înceţi, însă siguri ; şi sînt puţini cei care s-ar putea lăuda că lovitura lor n-a fost plătită cu una şi mai vîrtoasă din partea lui Ishmael Bush.

— Atunci Ishmael Bush s-a lăsat dus de pornirea aceea care mînă şi animalele, în loc să urmeze calea firească a celor din neamul lui, răspunse cu răceală *trapper*-ul. Am lovit şi eu de multe ori în viaţa mea, dar niciodată n-am omorît vreo cerboaică fără să am nevoie de carnea ori de pielea ei, şi nici n-am mai simţit vreodată ceea ce-am simţit cînd am lăsat în păduri vreun indian mingo neîngropat, în timpul unei lupte cinstite şi făţişe.

— Cum adică, ai fost soldat, bătrîne *trapper* ? Am făcut şi eu cîteva recunoaşteri, pe vremea cînd eram flăcău ; şi l-am urmat şi pe Anthony nebunul, prin pădurile de fag ; dar se bătea prea mult toba şi se dădeau prea multe ordine în armata lui pentru un om cu firea mea ; aşa că l-am părăsit fără să-mi cer măcar ceea ce-mi mai rămăsese din soldă. Ai auzit, sînt sigur, despre un om numit Anthony nebunul, dac-ai trăit printre soldaţi ?

— Am luptat sub ordinele lui în ultima mea bătălie, nădăjduiesc să fi fost ultima, răspunse *trapper*-ul, iar în ochii lui adînciţi în orbite trecu parcă o rază de soare, ca şi cînd acea aducere aminte i-ar fi pricinuit o mare bucurie ; dar în secunda următoare privirea i se întunecă, de parcă i-ar fi părut rău c-a fost părtaş la ciocnirile sîngeroase din timpul bătăliilor. — Treceam din statele de pe malul mării spre regiunile astea îndepărtate cînd m-am încrucişat cu armatele lui şi m-am agăţat şi eu de coada

trupei, ca orice gură-cască ; dar cînd s-a ajuns la luptă, atunci şi-a făcut datoria şi puşca mea, laolaltă cu celelalte şi, cu toate că e ruşinos, n-am înţeles niciodată pricina acelor neînţelegeri, aşa cum un bărbat de vîrsta asta ar trebui să priceapă ce-l face să răpească semenilor săi viaţa, darul acesta pe care nu-l poate întoarce niciodată !

— Vino, străine, îi spuse emigrantul, a cărui fire aspră se mai îndulcise după ce aflase că luptaseră de aceiaşi parte a baricadei, în timpul crîncenului război din vest ; nu-i nevoie de cine ştie ce pricină ca să pornească neînţelegerile dintre creştini şi sălbatici. Mîine vom afla mai multe despre hoţii de cai ; noaptea asta nu putem face nimic mai bun sau mai înţelept decît să ne culcăm şi să dormim.

Şi spunînd aceasta, Ishmael porni înapoi spre tabăra lui prădată, conducîndu-l într-acolo şi pe bătrînul *trapper*, a cărui viaţă se aflase într-un mare pericol cu cîteva minute mai înainte. Cînd ajunse în mijlocul familiei sale, explică totul în cîteva cuvinte presărate cu înjurături la adresa jefuitorilor, şi-i aduse şi nevestei sale la cunoştinţă ceea ce se întîmplase în prerie ; apoi le împărtăşi hotărîrea de a-şi recîştiga forţele pierdute, culcîndu-se şi dormind.

Trapper-ul fu şi el de acord cu această hotărîre şi-şi încropi un culcuş pe grămada de crengi ce i se dădu, cu mai multă linişte decît aceea a unui suveran care se pregăteşte de culcare în palatul său, înconjurat de garda-i înarmată. Bătrînul nu închise însă ochii pînă nu se convinse că Ellen Wade se află iarăşi în mijlocul femeilor din tabără, şi că prietenul sau iubitul ei, orice-ar fi fost, ţinuse seama de sfatul dat, ferindu-se să fie zărit. După asta adormi, dar aşa cum dorm iepurii, ca orice om obişnuit de multă vreme cu veghea.

VI

E-atît de țanțoș și de fandosit
Că vorba-i prea săracă să o spună.
(Shakespeare)

Ishmael Bush își petrecuse toată viața lui, de peste cincizeci de ani, la marginea societății. Se lăuda că n-a locuit niciodată într-un loc unde n-ar fi putut dobori, fără să se teamă de nimeni, orice copac văzut din pragul casei sale ; că legea n-a prea avut ce căuta în socotelile lui ; și că urechile lui n-au ascultat de bunăvoie dangătul clopotelor. Sforțările i-au întrecut rareori nevoile, deși se întîmpla ca aceste nevoi să fie numai cînd și cînd împlinite. N-avea respect pentru nici o știință în afară de cea a medicinei ; și asta fiindcă nu se putea supune niciunui fel de disciplină, în afara celei care venea în directă legătură cu simțurile. Respectul lui pentru această ramură specială a științei l-a făcut să intre în legătură de prietenie cu un om care se ocupa cu medicina și a cărui pasiune pentru științele naturale l-a îndemnat să tragă tot felul de foloase de pe urma pornirii spre emigrare a lui Ishmael. Primi, așadar, cu toată bunăvoința de care era în stare, pe numitul *gentleman* în familia lui, sau mai bine zis sub protecția lui, și astfel călătoriră împreună, pînă departe în prerie, în cea mai perfectă înțelegere. Ishmael își felicita deseori soția pentru asemenea tovarăș, care le

va fi de mare folos în noua lor așezare, acolo unde i-o duce norocul adică, pînă cînd familia se va „aclimatiza" cu totul. E drept că cercetările naturalistului i-au abătut cîteodată, pentru un timp oarecare, de pe drumul hotărît de emigrant, deși acesta părea să se orienteze numai rareori și după altceva în afară de soare. Cei mai mulți oameni s-ar fi socotit norocoși dacă n-ar fi fost de față la periculosul atac dat de indienii sioux, așa cum s-a întîmplat cu Obed Bat, cum se numea aventurosul *gentleman* mai sus pomenit (ori Battius, denumire care îl făcea fericit), membru al mai multor societăți științifice de partea aceasta a Atlanticului.

Cu toate că firea zăbavnică a lui Ishmael nu se trezise încă, el fierbea totuși de mînie cînd se gîndea la nerușinarea cu care-i călcaseră indienii proprietatea. Adormi însă imediat, fiindcă era ceasul cînd obișnuia să-și împrospăteze forțele și pentru că știa cît de nevolnice s-ar dovedi orice cercetări făcute în întunericul acela din miez de noapte. Și apoi își dădea seama că situația lui era prea nesigură ca să pună în primejdie, pornind în căutarea bunurilor pierdute, și ceea ce-i mai rămăsese. Oricît de mult ar iubi locuitorii preriilor caii, oricine poate înțelege și interesul lor pentru multe alte obiecte care se mai aflau încă în stăpînirea călătorilor. Era un șiretlic bine cunoscut acela de-a împrăștia o cireadă și de-a te folosi apoi de zăpăceală ; dar se pare că Mahtoree nu prețuise îndeajuns destoinicia omului pe care-l atacase. Liniștea cu care a primit emigrantul pierderea suferită s-a văzut mai sus, iar de acum încolo rămîne să vedem și rezultatele hotărîrilor sale chibzuite.

Cu toate că în tabără erau mulți ochi treji și multe urechi care pîndeau cu neliniște cel mai mic semn al unei noi primejdii, tabăra rămase cufundată în cea mai deplină tăcere pentru tot restul nopții. Liniștea și oboseala și-au îndeplinit, în cele din urmă, sarcina, și toți, în afară de

cei însărcinați cu paza călătorilor, se cufundară în somn pînă dimineața. În ce măsură și-au făcut datoria paznicii aceștia după atac nu s-a știut niciodată, deoarece nu s-a mai întîmplat nimic care ar fi putut dovedi cît au fost de treji în restul nopții.

Și tocmai cînd începu să mijească de ziuă și lumina tulbure a zorilor se răspîndi peste tot, Ellen Wade, speriată și neliniștită încă, se ridică grijulie din mijlocul copiilor, printre care se ascunsese cînd se furișase înapoi în tabără, și pășind ușor peste trupurile lor adormite, înaintă pînă în locul unde se aflau santinelele lui Ishmael. Aici se opri puțin să asculte, fiindu-i frică să meargă mai departe. Dar șovăiala ei trecătoare fu de scurtă durată, și înainte ca ochii adormiți ai santinelelor să fi putut zări cît de cît silueta ei mișcătoare, Ellen se îndreptă către creastă și se opri pe culmea cea mai apropiată.

Aici Ellen ascultă îndelung, așteptînd să deslușească și alt sunet în afară de suflul vîntului de dimineață, care susura încetișor printre ierburile de la picioarele ei. Și era cît pe-aici să se întoarcă, dezamăgită, cînd urechea prinse zgomot de pași omenești, ce treceau prin iarba uscată. Sărind sprintenă înainte, fata zări nu după mult timp o umbră care urca povîrnișul dinspre partea cealaltă a taberei, ca și cum i-ar fi observat făptura desenată pe orizont. Era gata să rostească numele lui Paul și să înceapă a vorbi cu graba și vioiciunea cu care-și întîmpină prietenul o femeie plină de afecțiune cînd, dîndu-se înapoi, își termină cu răceală salutul :

— Nu m-aș fi așteptat, doctore, să te întîlnesc la o oră atît de neobișnuită !

— Toate orele și anotimpurile sînt la fel, draga mea Ellen, pentru cel ce iubește cu adevărat natura, îi răspunse un om mic, slăbănog, trecut puțin de vîrsta mijlocie, dar peste măsură de ager ; era îmbrăcat într-un curios amestec de haine și piei, și înainta drept spre ea, cu

familiaritatea unei vechi cunoștințe ; iar cel ce nu-i în stare să afle nimic de admirat în lumina asta tulbure nu cunoaște o bună parte din minunile pe care le stăpînește.

— Asta-i cît se poate de adevărat, răspunse Ellen, dîndu-și repede seama că va trebui să găsească și ea o justificare pentru faptul că se afla acolo la o oră atît de neobișnuită ; și cunosc mulți oameni care-și închipuie că lumea e mai frumoasă noaptea, decît în lumina strălucitoare a soarelui.

— Ah ! Organele lor vizuale sînt, desigur, prea delicate, dar omul care vrea să studieze obiceiurile felinelor și varietatea albinoșilor trebuie să fie treaz tocmai la ora asta. Aș îndrăzni să spun că sînt oameni care preferă să se uite la lucruri în amurg din simplul motiv că atunci văd mai bine decît în timpul zilei.

— Și ăsta e motivul pentru care dumneata stai treaz atît de des noaptea ?

— Rămîn treaz, fata mea, fiindcă pămîntul în revoluția lui diurnă permite luminii soarelui să lumineze numai jumătate de zi un meridian, și fiindcă ceea ce am eu de înfăptuit nu poate fi săvîrșit în douăsprezece sau cincisprezece ore consecutive. Am lipsit două zile din mijlocul familiei, umblînd după o plantă care crește numai pe lîngă afluenții rîului La Plata și n-am trecut pe lîngă un singur fir de iarbă fără să nu-l fi enumerat și clasat.

— Ai fost nefericit, doctore, dar...

— Nefericit ! replică omulețul apropiindu-se de Ellen și agitîndu-și blocul de notițe cu un aer în care bucuria se amesteca, în mod curios, cu o prefăcută modestie. Nu, nu, Ellen, sînt oricum vrei, numai nefericit nu ; în afară de cazul cînd poate fi numit astfel un om a cărui avere e făcută, a cărui faimă e statornicită pentru totdeauna și al cărui nume va călători în viitorime alături de-al lui Buffon. Buffon ! un biet compilator ; unul care se bazează

și profită de munca altora. Nu ; *pari passu* [1] cu Solander, care și-a cîștigat cunoștințele cu trudă și lipsuri.

— Ai descoperit o mină, doctore Bat ?

— Mai mult decît o mină ; o comoară în bani, gata să fie imediat folosită, fata mea. Ascultă ! Eram pe cale de-a face unghiul necesar pentru a întîlni drumul urmat de unchiul dumitale cînd, după atît de infructuoase cercetări, am auzit deodată niște zgomote asemenea detunăturilor unor arme de foc...

— Da, exclamă cu vioiciune Ellen, am fost atacați...

— Și am crezut că sînt pierdut, continuă omul nostru de știință, mult prea preocupat de propria lui problemă pentru a înțelege sensul celor spuse de Ellen. Pericolul era însă mic. Cunoșteam baza și căpătînd lungimea laturei perpendiculare prin calcul, ceea ce nu constituia nici o greutate, pentru a-mi completa triunghiul, nu-mi rămînea decît să trag și ipotenuza. Cred că focurile acelea au fost slobozite în interesul meu, căci mi-am schimbat direcția nu fiindcă zgomotul m-ar fi îngrozit, ceea ce ar lăsa să se înțeleagă c-aș crede mai mult în precizia simțurilor decît într-un calcul matematic sau măcar cît într-un calcul matematic, ci mă temeam ca nu cumva vreunul din copii să aibă nevoie de ajutorul meu.

— Sînt, cu toții, din fericire...

— Ascultă, o întrerupse naturalistul, uitînd numaidecît de binevoitoarea lui grijă pentru pacienți și dînd mult mai mare importanță povestirii sale ; am străbătut o fișie lată din prerie, fiindcă sunetul ajunge foarte departe de vreme ce nu întîlnește nici un obstacol în cale, cînd am auzit deodată tropot de copite, ca și cînd bivolii ar fi bătut pămîntul. Pe urmă am văzut, la oarecare depărtare, o turmă de animale urcînd și coborînd dealurile, animale care ar fi rămas necunoscute și nedescrise dacă n-ar fi intervenit această fericită întîmplare. Unul din ele

[1] Împreună (lat.).

unul din cele mai reușite exemplare s-a răzleţit puţin de celelalte. Turma se îndrepta atunci spre mine, așa că drumul pe care apucase animalul acela solitar coincise cu al celorlalte și ajunseră astfel cam la cincizeci de iarzi de locul unde mă aflam eu. Am profitat de ocazie și, cu ajutorul peniței și al lumînării, l-am descris pe loc. Aș fi dat o mie de dolari, Ellen, pentru carabina unuia din băieți.

— Dar ai și dumneata pistol, doctore ; de ce nu te-ai folosit de el ? rosti fata, care-l ascultase distrată și neliniștită, căci ochii ei erau ațintiți asupra preriei ; se bucura însă că naturalistul o forța să mai rămînă un timp pe creastă.

— Da, dar n-are în el decît alice, așa că nu-mi folosește decît pentru reptile și insecte mai mari. Nu, am procedat mult mai înțelept evitînd un război din care nu puteam ieși decît înfrînt. Am înregistrat evenimentul, însemnînd fiecare particularitate cu precizia necesară științei. O să asculți, Ellen, fiindcă ești o fată bună și cultivată, și reținînd în felul acesta ceea ce vei auzi acum, vei fi de mare folos științei în caz că mi s-ar întîmpla ceva. Căci, draga mea Ellen, cercetările mele mă expun la aceleași pericole ca și pe un războinic. În noaptea asta, continuă el privind fără să vrea îndărăt, în noaptea asta îngrozitoare a fost periclitat însuși principiul vieții de însuși monstrul pe care l-am descoperit. S-a apropiat de cîteva ori de mine și ori de cîte ori mă retrăgeam, el înainta din nou. Cred că numai mica mea lanternă m-a apărat. Am ținut-o între noi în timp ce scriam, așa că mi-a făcut un dublu serviciu : mă ajuta să scriu și-mi servea și drept pavăză. Dar ascultînd numai descrierea bestiei, îți vei da seama de riscurile prin care trece un cercetător pentru propășirea științei, pusă în slujba omenirii.

Naturalistul își ridică blocul cu însemnări și se pregăti să le citească, atît cît îi îngăduia lumina slabă care se revărsa peste prerie, făcînd următoarea introducere :

— Ascultă, fata mea, și vei afla cu ce comoară mi-a fost dat să îmbogățesc paginile științelor naturale.

— Animalul acesta n-o fi cumva născocirea imaginației dumitale? întrebă Ellen, care renunțase să mai cerceteze preria; iar ochii ei de un albastru adînc aveau o strălucire neașteptată, ceea ce arăta că știa cum să-și bată joc de slăbiciunea învățatului ei tovarăș.

— Stă oare în puterea omului darul de-a da viață materiei inerte? Ce n-aș da să fie așa! Vei vedea atunci o *Historia Naturalis Americana* care-i va acoperi de rușine pe toți imitatorii aceia caraghioși ai francezului Buffon. Se va putea realiza un progres imens în formarea tuturor patrupedelor, mai ales a celor care se bizuie în special pe velocitate. Două din membrele lor inferioare vor fi alcătuite după principiul pîrghiei; vor fi poate tot rotunde, așa cum sînt acum, cu toate că n-am stabilit încă dacă îmbunătățirea aceasta va putea fi adusă membrelor inferioare sau superioare, deoarece va trebui să mai studiez ce necesită o sforțare mai mare a mușchilor. acțiunea de a împinge sau cea de-a trage? Dar toate astea sînt fără speranță, cel puțin în momentul de față, adăugă el oftînd ușor; își ridică din nou blocul cu însemnări spre lumină și începu să citească cu voce tare: „Octombrie 6, 1905. Asta e data pe care, îndrăznesc să spun, o cunoști mai bine ca mine. Mem. Cvadruped; văzut la lumina stelelor și cu ajutorul lămpii mele de buzunar în preriile nordamericane, vezi jurnalul pentru latitudine și longitudine. *Genus*, necunoscut; se va numi, de aceea, după descoperitor și după fericita coincidență de a fi fost văzut seara, *Vespertilio Horribilis Americanus*. Dimensiuni (după apreciere), lungime maximă, unsprezece picioare; înălțime, șase picioare; cap ridicat; nări dilatate; ochi expresivi și fioroși; dinți numeroși ca la ferăstrău și coadă orizontală, agitată și ușor felină; picior mare și păros; gheara lungă, îndoită, periculoasă; urechi invizibile; coarne lungi, divergente și formidabile; culoarea plumburiu-ce-

nușiu, cu pete lucitoare ; voce sonoră, marțială și înspăimîntătoare ; obiceiuri : carnivor, fioros și neînfricat". Asta este ! exclamă Obed, terminîndu-și concisa dar cuprinzătoarea descriere. Iată un animal care va putea pretinde, ca și leul, și cu aceiași sorți de izbîndă, titlul de rege al animalelor.

— N-am prins înțelesul tuturor cuvintelor dumitale, doctore Battius, răspunse fata care, ageră fiind la minte, descoperise numaidecît slăbiciunea filozofului și i se adresa foarte des cu numele care-i făcea acestuia atîta plăcere ; dar cred că e periculos să ne îndepărtăm prea mult de tabără, dacă prin prerie dau tîrcoale asemenea monștri.

— Te-ai exprimat foarte bine spunînd că dau tîrcoale, răspunse naturalistul ; se apropiase și mai mult de ea și-i vorbea cu o voce abia șoptită, ca și cum ar fi vrut să-i destăinuiască niște secrete mult mai importante decît ce-i spusese pînă atunci. Sistemul meu nervos n-a fost pus niciodată la asemenea încercare ; a fost un moment, recunosc, cînd, *fortiter in re* [1], eram gata-gata să cedez în fața unui atît de îngrozitor inamic, dar dragostea pentru științele naturii m-a făcut să-mi revin și m-a condus spre triumf.

— Dumneata vorbești o limbă foarte deosebită de cea pe care o folosim noi, cei din Tennessee, rosti Ellen, încercînd să-și stăpînească rîsul, încît abia pot prinde înțelesul celor spuse de dumneata. Dac-am înțeles eu bine, cred c-ai vrut să spui că erai cu inima cît un purice.

— Comparația e foarte injustă față de această ființă care are proporțiile ei potrivite pe scara insectelor, dragă Ellen, adăugă el, cu o figură gravă, ca și cum ar fi vrut s-o impresioneze. Am fost urmărit, hăituit și am trecut printr-un mare pericol, așa că fapta mea nu trebuie batjocorită. Ce-i asta ?

[1] Locuțiune latină : hotărît.

Ellen tresări ; seriozitatea și adînca sinceritate a naturalistului făcură oarecare impresie chiar și asupra minții ei.

Uitîndu-se într-acolo unde arăta doctorul, fata observă un animal ce alerga peste prerie și se îndrepta în goană spre locul unde se aflau ei. Nu se luminase chiar într-atît încît să i se poată desluși bine forma, dar ceea ce se zărea din el te făcea să te gîndești la un animal fioros și sălbatic.

— Vine ! Vine ! strigă doctorul, căutîndu-și în mod instinctiv blocul cu însemnări, în timp ce tremura din toate mădularele și făcea sforțări nemaipomenite pentru a se ține pe picioare. Acum, Ellen, norocul mi-a dat posibilitatea să îndrept greșelile pe care le-am făcut la lumina lunei ; reține : cenușiu-plumburiu, fără urechi, coarne imense.

Mîinile și vocea încetară să-i mai tremure la auzul răgetului scos de un animal îndeajuns de înfiorător pentru a umple de teamă chiar și inima unui om mai curajos decît naturalistul. Strigătele animalului trecură peste prerie într-o cadență stranie și sălbatică, urmate imediat de o liniște impresionant de solemnă, întreruptă însă numaidecît de trilurile melodioase din rîsul Ellenei Wade. În timpul acesta, naturalistul se preschimbase într-un fel de statuie a uimirii, îngăduind unui măgar de o mărime neobișnuită să-l miroase de jur împrejur.

— E măgarul dumitale ! strigă Ellen, în clipa în care putu vorbi. Credinciosul și răbdătorul dumitale măgar !

Îngrozit, doctorul își rotea ochii de la animal la Ellen și de la Ellen la animal, dar nu-și exprima mirarea în nici un fel.

— Nu vrei să recunoști, cu alte cuvinte, un animal care te-a slujit atîta timp, urmă fata nemaiputîndu-și stăpîni rîsul ; un animal despre care te-am auzit spunînd de mii de ori că te servea nemaipomenit de bine și pe care-l iubeai ca pe-un frate ?

— *Asinus domesticus !* exclamă doctorul, răsuflînd din greu, ca un om gata să se înăbuşe ; nu există nici un fel de dubiu în ceea ce priveşte genul lui, şi o să susţin întotdeauna că acest animal nu face parte din specia *equus.* Este, fără doar şi poate, *Asinus,* Ellen Wade ; dar acesta nu-i *Vespertilio Horribilis* din prerie. Sînt animale cu totul diferite, pot să te asigur, tînăra mea doamnă, şi cu caracteristici cu totul deosebite, în toate privinţele. Celălalt e carnivor, continuă el, uitîndu-se la însemnările lui, acesta e granivor ; calităţi : fioros, periculos ; paşnic, cumpătat ; urechi inexistente ; urechi prelungi : coarne divergente etc., coarne inexistente.

Fu întrerupt însă de un nou hohot de rîs, care-l ajută într-o oarecare măsură să revină la realitate.

— Imaginea lui *Vespertilio* dăinuia încă pe retină, remarcă plin de consternare acest observator al tainelor naturii, într-un fel care părea ceva mai umil, şi am fost destul de prost să confund fidelul meu animal cu monstrul, cu toate că sînt încă mirat văzînd animalul alergînd în libertate.

Ellen începu să-i povestească de-a fir-a-păr cum au fost atacaţi, cît şi despre urmările acestui atac. Descrise cum fugiseră animalele din tabără şi cum se risipiseră prin prerie cu o viteză nemaipomenită ; bogăţia de amănunte din vorbele ei ar fi trezit anumite bănuieli în cugetul unui om mai puţin distrat ca doctorul. Cu toate că se ferea să spună lucrurilor pe nume, fata izbuti totuşi să-i dea a înţelege că-şi făcuse o părere greşită despre animalele acelea sălbatice ; apoi, în încheiere, se plînse de pierderea suferită şi făcu unele observaţii cît se poate de firești privind starea jalnică în care rămăsese familia emigrantului. Naturalistul ascultă în tăcere şi plin de mirare, fără s-o întrerupă ori să-i scape vreo exclamaţie prin care să-şi arate surprinderea. Dar ochii ageri ai fetei observară că în timp ce ea vorbea, pagina aceea atît de importantă fu ruptă din bloc pe ascuns, ceea ce dovedea că proprietarul ei îşi dăduse

seama de greșeala făcută. Din clipa aceea lumea n-a mai auzit niciodată despre *Vespertilio Horribilis Americanus*, iar științele naturale au pierdut pentru totdeauna un important inel din lanțul viu despre care se spune că leagă pămîntul de cer, lanț în care se crede că omul ar fi într-o foarte strînsă legătură cu maimuța.

După ce doctorului Bat i se aduseră la cunoștință toate amănuntele atacului, atenția lui se îndreptă în altă direcție. Hotărî să lase anumite coli și cîteva cutii ticsite cu diverse plante și animale răposate în grija bunului Ishmael, căci mintea lui ageră înțelese numaidecît că niște banditi atît de vicleni ca indienii sioux n-ar scăpa pentru nimic în lume prilejul de a-l despuia de o asemenea comoară. Ceea ce-i spuse Ellen pentru a-i liniști temerile nu folosi la nimic, așa că se despărțiră : el ca să scape de îndoială și teamă, iar ea ca să se furișeze tot așa de încet și de tiptil cum făcuse și la plecare, în cortul tăcut și stingher.

VII

Cum ? Cincizeci de prieteni dintr-odată ?
(Lear)

Soarele se înălța sus, luminînd întinderile nesfîrșite ale preriilor. Atunci cînd Obed intră în tabără, strigînd și văicărindu-se, se trezi numaidecît și familia colonistului, care mai dormea încă. Ishmael și fiii lui, împreună cu respingătorul frate al nevestei sale, se sculară în mare grabă ; și în timp ce soarele își răspîndea lumina-i aurie peste tabără, ei descopereau, treptat-treptat, cît de mari le erau pierderile.

Ishmael se uită de jur împrejur, privind cu dinții încleștați vehiculele încărcate pînă-n vîrf, grupul înmărmurit de spaimă și lipsit de apărare al copiilor care se strînseră în jurul mamei lor, ursuze și deznădăjduite, apoi se îndreptă spre cîmpie, ca și cum aerul din tabără l-ar fi înăbușit. Fu urmat de o parte din băieți, care-i pîndeau cu cea mai mare atenție mișcările și privirile întunecate ale ochilor, ca și cum de acestea ar fi depins activitatea lor viitoare. Urcară în cea mai desăvîrșită liniște movila cea mai apropiată, de unde puteau privi nestingheriți peste pustietatea preriilor. Dar nu văzură decît un bizon singuratic ce-și agonisea o hrană sărăcăcioasă, alcătuită din ierburi uscate, iar la mică depărtare măgarul naturalistu-

lui care se folosea de libertate pentru a-şi căuta ceva de mîncare.

— E unul din animalele pe care nemernicii ni l-au lăsat ca să-şi bată joc de noi, spuse Ishmael privind spre măgar ; pe cel mai amărît dintre toţi ! Âsta e un pămînt vitreg pentru semănături, băieţi ; şi cu toate astea, trebuie să găsim hrană pentru atîtea guri flămînde !

— Într-un loc ca ăsta, carabina e mai de folos decît sapa, răspunse feciorul cel mai mare, lovind plin de dispreţ pămîntul sterp, pe care se aflau. E mai bine de cel care se hrăneşte din fasolea săracului decît de cei care mănîncă mămăligă. Pînă şi o cioară ar vărsa lacrimi dac-ar trece peste regiunea asta.

— Dumneata ce spui, bătrîne *trapper* ? se întoarse tatăl, hohotind cu cruzime şi arătînd spre urma pe care-o lăsase călcîiul său imens pe pămîntul bătătorit. Crezi că ăsta-i pămîntul ce şi l-ar alege un om care n-a supărat niciodată funcţionarul districtului cu vreun titlu de proprietate ?

— Pămînt bun se găseşte prin văi, răspunse liniştit bătrînul ; ai străbătut milioane de acri ca să ajungi prin pustietăţile astea sterpe, pe cînd acolo, cel căruia-i place să lucreze pămîntul seamănă un kil şi adună o baniţă fără să se ostenească prea mult. Dac-ai venit să cauţi pămînt arabil, apoi ai mers cîteva sute de mile prea mult, sau tot atîtea mile prea puţin.

— Atunci ar fi mai bine s-o fi luat spre oceanul celălalt ? întrebă colonistul, arătînd în direcţia Pacificului.

— Da, căci am văzut totul cu ochii mei, fu răspunsul *trapper*-ului, care stătea rezemat de ţeava puştii, ca şi cum pe dinaintea ochilor i-ar fi trecut scene care-i trezeau amintiri pline de duioşie. Am văzut apele celor două mări. Pe malurile uneia m-am născut şi am crescut ca orişice puşti zburdalnic de acolo. America s-a mărit, oameni buni, din zilele copilăriei mele, şi s-a preschimbat într-o ţară mai mare, aşa cum îmi închipuiam eu, cînd eram copil,

c-ar fi lumea. Am trăit aproape şaptezeci de ani în ţinutul York, spre mijloc, ca şi spre margini. Ai fost în York?

— Nu, eu nu; eu n-am fost niciodată prin oraşe, dar am auzit de multe ori vorbindu-se despre locurile astea de care spui. Trebuie să se fi despădurit mult pămînt pe acolo, nu-i aşa?

— Mult, prea mult chiar! Parcă pîrjolesc pămîntul cu topoarele lor. Ce dealuri şi ce locuri de vînătoare am văzut eu mistuindu-se dintre bunurile lui Dumnezeu, şi n-aveau nici un pic de ruşine sau părere de rău! Am rămas acolo pînă cînd urechile ciinilor mei au asurzit de loviturile ciocanelor şi-apoi am pornit spre apus, căutînd linişte. A fost o călătorie tare trudnică; căci e o grea încercare cînd treci printre copaci care cad, înghiţind săptămînă după săptămînă fumul pămînturilor proaspăt desţelenite, aşa cum am făcut eu. E cale lungă de-aici pînă-n ţara York-ului.

— E aşezată la capătul celălalt al bătrînului Kentucky, socot; dar cît de departe o fi pînă acolo, n-aş şti să spun.

— Un pescăruş ar trebui să străbată o mie de mile de aer ca să ajungă la malul dinspre răsărit. Şi, cu toate astea, nu era mare lucru să străbaţi atîta cale, atunci cînd puteai vîna în voie. A fost un timp cînd urmăream căprioara în munţii Delaware şi Hudson, şi luam castorul din rîurile lacurilor de sus în zilele acelea, iar picioarele mele erau ca picioarele elanului. Căţeaua care l-a făcut pe Hector, continuă el, uitîndu-se cu duioşie la bătrînul animal care se încolăcise alături, era pe atunci o căţeluşă gata să se ia după vînat de îndată ce-i adulmeca urma. Mi-a dat mult de lucru căţeaua aceea, da, da!

— Ciinele tău e bătrîn, străine, şi-un glonte ar fi o binecuvîntare pentru el.

— Ciinele e ca şi stăpînul, răspunse *trapper*-ul, ca şi cum n-ar fi băgat de seamă sfatul crud pe care i-l dăduse colonistul, şi-şi numără zilele din clipa cînd a isprăvit cu vînatul, nu mai dinainte. Cred că în viaţa asta lucrurile

par să aibă o oarecare legătură între ele. Nu totdeauna cea mai iute dintre căprioare e cea care dă ciinii peste cap, nici braţul cel mai puternic nu e cel care ţinteşte cel mai sigur. Uitaţi-vă de jur împrejur, oameni buni : ce-ar spune tăietorii yankei, care şi-au deschis drum de la apele de răsărit spre cele din apus, cînd s-ar afla c-a fost pe aici un ins ce poate dezgoli pămîntul c-o singură lovitură de topor şi c-a măturat locul bătîndu-şi joc de răutatea lor ? Ar face cale întoarsă, ca un vulpoi care dă înapoi şi ar înţelege cît de zadarnică le e nebunia. Dar astea sînt gînduri care se iscă mai degrabă în mintea unui om trecut de optzeci de toamne cu toată nesăbuinţa lor cu tot. O să mai aveţi parte de multe şi grele încercări, dacă vreţi să scăpaţi de viclenia şi ura indienilor lemn-ars. Ei susţin că sînt singurii proprietari ai acestor ţinuturi, şi odată stăpîni pe situaţie, foarte rar se întîmplă ca vreun alb să scape din mîinile lor şi cu altceva în afară de pielea de care e atît de mîndru.

— Bătrîne, îl întrebă cu asprime Ishmael, din ce naţie faci parte ? Ai culoarea şi limba unui creştin, dar inima ta pare că ţine cu pieile roşii !

— Pentru mine, deosebirea dintre seminţii e foarte mică. Oamenii pe care i-am iubit cel mai mult s-au risipit ca nisipul unui vad secat cînd e luat pe sus de uragan ; şi viaţa e prea scurtă ca să te poţi obişnui cu străinii, cu toate că trăieşti ani de zile printre ei. Sîngele meu nu e încrucişat cu sînge indian ; iar ceea ce datorează orice luptător naţiunii sale datorez şi eu Statelor Unite, deşi braţul unui moşneag de optzeci de ani nu le foloseşte la nimic, cînd ele au armata şi vasele lor de război.

— Deoarece îţi recunoşti obîrşia, îndrăznesc să-ţi pun o simplă întrebare : unde sînt indienii sioux care mi-au furat vitele ?

— Unde e ciurda de bivoli care-a fost gonită ieri-dimineaţă de o panteră peste prerie ? E o grea...

— Prietene, spuse doctorul Battius, care ascultase pînă atunci cu atenţie, dar care simţi pe neaşteptate imboldul de a se amesteca în vorbă. Mă cuprinde tristeţea cînd văd un vînător cu experienţa şi cunoştinţele dumitale stăruind într-una din cele mai vulgare greşeli. Animalul de care vorbeşti e o specie de *bos ferus* (sau *bos sylvestris* cum a fost denumit în mod inspirat de către poeţi), dar cu toată strînsa lor înrudire, e cu totul diferit de obişnuitul *bubalus*. Cuvîntul potrivit e bizon şi te-aş sfătui ca pe viitor, cînd vei mai avea ocazia să faci vreo aluzie la acest specimen, să întrebuinţezi termenul acesta.

— Bizon sau bivol, n-are cine ştie ce însemnătate. Creatura e aceiaşi, numeşte-o cum vrei...

— Iartă-mă, venerabile vînător ; deoarece clasificarea e, aşa cum bine se ştie, sufletul ştiinţelor naturii, animalul sau planta trebuie, fără doar şi poate, caracterizată prin particularităţile speciei respective, care va fi întotdeauna indicată prin numele respectiv.

— Prietene, rosti apăsat *trapper*-ul, va fi oare coada unui castor mai puţin gustoasă dacă-i vei spune nurcă ? Sau ai putea mînca dintr-un lup cu poftă numai fiindcă unii pisălogi îi spun vînat ?

Deoarece întrebările acestea fuseseră puse cu oarecare patimă, se ivi primejdia de-a se încinge o discuţie cît se poate de aprigă între *trapper* şi naturalist ; adică între un om înzestrat cu un deosebit simţ practic şi între unul cu capul doldora de teorii ; dar interveni Ishmael, care atacă un subiect mult mai însemnat pentru interesele lui arzătoare :

— Despre coada castorului sau carnea nurcii se poate vorbi şi în faţa unui foc liniştit, îi întrerupse acesta, fără să-i ia în seamă pe cei doi vorbitori ; dar acum nu-i nevoie de cuvinte străine sau de cine ştie ce altfel de cuvinte. Spune-mi, bătrîne *trapper*, unde s-au ascuns indienii sioux ?

— Mi-ar fi mult mai ușor să-ți spun ce culori are șoimul care zboară după norul acela alb de colo. Cînd pieile roșii prădă pe cineva, nu așteaptă niciodată să-și ia răsplata în plumbi.

— S-or mulțumi oare nelegiuiții ăștia, cînd s-or vedea stăpîni peste toate animalele noastre ?

— Firea omului e aceiași, oricare-ar fi culoarea pielii care-l acoperă. Scade oare cu ceva pofta ta de bogăție după culesul recoltei, față de ceea ce-ți doreai cînd n-aveai decît semințele ? Iar dacă e adevărat că scade, atunci ai cu totul altă fire de cea pe care experiența dobîndită în lunga mea viață îmi spune c-o au oamenii.

— Vorbește pe înțelesul tuturor, străine, spuse emigrantul, lovind cu patul puștii în pămînt, căci mintea lui greoaie nu găsea nici un fel de plăcere într-o convorbire plină de subînțelesuri... Ți-am pus o întrebare simplă, una la care știu că îmi poți răspunde.

— Ai dreptate, ai dreptate ! Îți pot răspunde pentru c-am văzut de multe ori cît de greșit se poartă semenii mei cînd îi lovește vreo năpastă. După ce indienii sioux vor pune mîna pe toate animalele și-și vor da seama că nu-i urmărește nimeni, se vor înapoia, clănțănind din dinți, ca niște lupi înfometați, pentru a lua ce-a mai rămas ; sau poate că vor face ca ursii cei mari, care trăiesc în jurul căderilor de apă de pe marile fluvii și vor lovi mai întîi cu laba, însă fără să-și ia măcar o singură clipă ochii de la pradă.

— Atunci ai văzut animalele acelea, nu-i așa ? exclamă doctorul Battius ; fusese înlăturat din convorbire, dar nerăbdarea lui nu-i îngădui să se țină prea mult deoparte, așa că se apropie de bătrînul *trapper* cu carnetul gata deschis. — Mi-ai putea spune dacă animalul întîlnit era din specia *ursus horribilis,* cu urechi rotunjite, frunte arcuită, ochi lipsiți de pleoapa suplimentară, cu șase incisivi, dintre care unul inutil și patru molari perfecți...

— Răspunde la ce te-am întrebat, bătrîne *trapper*, îl întrerupse Ishmael; crezi c-o să mai avem de-a face cu banditii?

— Nu, nu, eu nu le-aș spune banditi, fiindcă ceea ce-au făcut intră în obiceiul poporului lor și poate fi denumit legea preriilor.

— Am străbătut cinci sute de mile pentru a găsi un loc unde să nu mai aud rostindu-se cuvîntul lege, spuse Ishmael, furios, și n-am chef să stau liniștit pe banca acuzaților cînd pe scaunul judelui se află unul cu pielea roșie. Îți spun, bătrîne *trapper*, dacă vreun indian sioux va mai da tîrcoale taberei mele, va face cunoștință, oriunde l-aș găsi, cu plumbul unui colonist din bătrînul Kentucky, și arătă spre carabină într-un fel cît se poate de grăitor, chiar dacă ar fi fost decorat de Washington în persoană. Pe cel care ia ceea ce nu-i al lui, eu îl numesc hoț.

— Tetonii, indienii pawnee, konza și alte cîteva duzini de triburi socot că pămînturile astea sînt ale lor.

— Oamenii ăștia sînt niște mincinoși fără pereche. Aerul, apa și pămîntul sînt bunuri dăruite omului, și nu stă în puterea nimănui să le împartă în loturi. Omul trebuie să bea, să respire și să umble, și pentru asta are fiecare drept asupra unei bucăți de pămînt. De ce nu poruncesc conducătorii Statelor Unite să ni se tragă și deasupra capetelor linii cu compasul, așa cum fac cu pămîntul de sub picioarele noastre? De ce nu-și acoperă diplomele lor lucitoare cu vorbe mari, dăruind proprietarilor de aer atîția și atîția yarzi de cer, luînd drept piatră de hotar o anumită stea și dîndu-le un anumit nour ca să le învîrtească moara?

Și după ce rosti acestea, colonistul izbucni, plin de dispreț, într-un hohot de rîs. De rîsul acesta batjocoritor, dar de-o înfricoșătoare veselie, se molipsi și băiatul lui cel mare, iar pînă la urmă, începu să hohotească întreaga familie.

— Hei, bătrîne *trapper,* continuă Ishmael, ceva mai bine dispus, ca omul care-a cîştigat o victorie, nici unul din noi, socot, n-a prea avut de-a face în viaţă cu funcţionari de district, cu titluri de proprietate sau cu copaci însemnaţi de brigadierul silvic, aşa că să nu ne mai pierdem timpul cu prostii. Eşti un om care-a zăbovit mult prin locurile astea, aşa că-ţi cer părerea deschis, pe faţă, căci nu vreau nici un fel de hatîr : ce-ai face dac-ar trebui să iei vreo hotărîre într-o împrejurare ca asta a mea ?

Bătrînul şovăi, părînd că se gîndeşte foarte serios la sfatul care i se ceruse. Şi cum toţi ochii se opriseră asupra lui, căci oriunde şi-ar fi întors capul întîlnea numai priviri aţintite pe chipul lui îngîndurat, răspunse cu o voce joasă şi melancolică :

— Am văzut vărsîndu-se prea mult sînge pentru lucruri de nimic, ca să mai doresc vreodată s-aud răbufnind carabinele. Am trăit zece ani singur prin regiunile astea întinse, în aşteptarea ceasului din urmă, şi n-am tras nici un foc împotriva vreunui duşman mai blînd ca ursul cenuşiu.

— *Ursus horribilis,* bodogăni doctorul.

Vorbitorul făcu o pauză auzindu-i glasul, dar dîndu-şi seama că n-a fost decît o observaţie fără însemnătate, continuă pe acelaşi ton :

— Mai blînd decît ursul cenuşiu sau pantera din Munţii Stîncoşi, în afară de castor, care poate fi socotit un animal înţelept şi învăţat, trebuie să recunosc. Ce te-aş putea sfătui ? Pînă şi bivoliţa ar lupta pentru puii ei !

— N-are să se spună niciodată că Ishmael Bush are mai puţină grijă de copii decît un urs de puii lui.

— Şi totuşi ăsta e un loc deschis, unde doisprezece oameni trebuie să facă faţă la cîteva sute.

— Mda, asta aşa e, răspunse emigrantul, aruncîndu-şi privirea spre umila lui tabără ; dar ceva s-ar putea totuşi face cu carele şi cu crengile plopilor canadieni.

Trapper-ul clătină neîncrezător din cap și, arătînd spre preria plină de dealuri și văi, răspunse :

— O carabină de pe colinele astea își poate trimite foarte lesne gloanțele în căruțele tale ; și chiar și săgețile vă pot nimeri din tufișurile din preajmă, întocmai ca pe niște ciini sălbatici din prerie. Nu se poate ! Nu se poate ! La vreo trei mile de aici s-ar găsi, e drept, un loc peste care am dat pe cînd străbăteam deșertul în lung și-n lat, și de multe ori m-am gîndit că acolo s-ar putea dura o așezare, unde te-ai putea simți în siguranță cîteva săptămîni, dacă nu chiar cîteva luni, de s-ar afla inimi și mîini în stare să înfăptuiască asemenea lucrare grea.

Printre tineri trecu iarăși hohotul acela dispreţuitor, dînd a înțelege că pentru ei nu există o muncă prea grea. Pînă și emigrantul rămase mirat de șovăiala ce se simțea în vorbele bătrînului *trapper*, care, potrivit unei mentalități cu totul deosebite, luase hotărîrea să rămînă neutru. Cu ajutorul cîtorva întrebări dibace și fără ocolișuri, Ishmael izbuti să afle și alte amănunte, ceea ce-i însufleți pe tineri ; și fiindcă emigrantul se afla într-o stare de spirit rar întîlnită la el, adică se arăta la fel de întreprinzător și de energic pe cît era de nepăsător în alte împrejurări, dădu ordin să se înceapă lucrul numaidecît.

Treaba ce-o aveau de făcut era, într-adevăr, cît se poate de grea. Vehiculele, încărcate, trebuiau împinse prin cîmpie cu mîinile, și asta pe o distanță foarte mare, fără drum bătut și fără alte indicații în afara celor date de *trapper*, ale cărui cunoștințe se mărgineau la punctele cardinale. Și pentru ca totul să fie dus la bun sfîrșit, forța uriașă a bărbaților din familie a fost pusă la cea mai grea încercare, cu toate că n-au fost cruțate nici femeile și nici copiii. În timp ce băieții mai vîrstnici se împărțiră pe la căruțele grele și supraîncărcate, împingîndu-le spre movila învecinată, mama lor și Ellen, înconjurate de copiii cei mai mici, veneau în urmă, încovoiate sub povara baloturilor.

Ishmael supraveghe și conduse totul el însuși ; din cînd în cînd își proptea umărul lui uriaș de vreun vehicul rămas în urmă, pînă ce-l vedea c-a trecut greul, că nu mai e în primejdie să se răstoarne și că-și poate vedea de drum. Apoi, după ce le arătă pe unde să meargă și le ceru să ia seama ca nu cumva să dea înapoi, pierzînd ceea ce cîștigaseră cu atîta trudă, făcu semn cumnatului său și se întoarseră împreună în tabără.

Atît cît ținu agitația, adică vreo oră, *trapper*-ul stătu deoparte, rezemat în carabina lui, cu bătrînu-i cîine care moțăia la picioarele lui, observînd în liniște, dar cu mare atenție, tot ceea ce se petrecea. Iar cînd și cînd, fața lui aspră și zbîrcită se lumina de un zîmbet, asemenea unei raze de soare ce străbate printr-o grămadă singuratică de ruine, trădîndu-i bucuria pe care i-o pricinuia faptul că descoperise atîta forță în tinerii aceștia. Pe urmă, după ce convoiul începu să urce încet povîrnișul, un nor de gînduri triste îi întunecă iarăși fața, care-și reluă înfățișarea ei obișnuită, gravă și melancolică. Și, cum vehicul după vehicul părăsea locul taberei, el urmărea totul din ce în ce mai neliniștit, uitîndu-se întrebător spre micul cort, care rămase ca și înainte, cu propria lui căruță în față, singuratic și părăsit. Semnul pe care-l făcuse Ishmael tovarășului său avea totuși, după cum se va vedea, un scop anume, și tocmai în legătură cu lucrul acesta.

După ce aruncară o privire bănuitoare în toate părțile, colonistul și cumnatul său se îndreptară spre căruța cea mai mică din fața cortului ; dădură faldurile la o parte, apoi o împinseră înăuntru, așa cum făcuseră și cu o seară înainte. Pe urmă intrară și ei în cort ; bătrînul, care ardea de dorința de-a pătrunde taina acelui loc, stătu cîteva clipe la îndoială, apoi se apropie pe nesimțite, pînă ce ajunse la o depărtare de cîțiva pași de cort. Mișcarea pînzei trăda numaidecît îndeletnicirea celor aflați înăuntru, cu toate că lucrau în cea mai perfectă liniște. Părea că îndelunga lor experiență îi pune la adăpost de orice șovăială,

căci nu mai era nevoie de nici o îndrumare din partea lui Ishmael ; morocănosul său tovarăș învățase la perfecție ce are de făcut. În mai puțin decît a fost nevoie pentru povestirea acestor lucruri, partea inferioară a cortului fu demontată, iar bărbații ieșiră afară. Prea absorbit de lucrul său pentru a băga de seamă prezența bătrînului, Ishmael începu să slăbească legăturile pînzei, pe care-o strînse în așa fel în jurul vehiculului, încît alcătui un coviltir destul de încăpător. Baldachinul acesta, sub care părea că se află o încărcătură prețioasă, se clătina la cea mai ușoară mișcare a căruței. Și tocmai cînd se termină totul, ochiul amenințător al tovarășului lui Ishmael descoperi figura celui care-i supraveghea cu atîta atenție mișcările. Trînti osia pe care-o ridicase chiar atunci de jos și se pregăti să ia locul ocupat pînă nu de mult de un animal mai puțin inteligent dar și mai puțin periculos decît el ; apoi strigă mînios :

— Sînt un nebun, așa cum mi-ai spus de atîtea ori. Dar uită-te și la tine ; dacă omul ăsta nu ni-e dușman, mă lepăd de mama și de tata, mă declar indian și mă duc să vînez cu pieile roșii.

Norul care produce tunetul nu-i mai negru și mai amenințător ca privirea pe care-o aruncă Ishmael asupra bătrînului. Apoi începu să se uite în toate părțile, ca și cum ar fi căutat o unealtă ceva mai grea pentru a-l doborî pe *trapper* dintr-o singură lovitură ; dar, dîndu-și seama că va mai avea nevoie de sfatul acestuia, se stăpîni și se sili să vorbească pe un ton potolit, deși părea că se înăbușe :

— Străine, am crezut că numai muierile de prin tîrguri și hanuri au obiceiul să-și bage nasul acolo unde nu le fierbe oala, nu și bărbații deprinși să trăiască singuri și pe care nu-i privesc tainele vecinilor. Cărui avocățel sau șerif ai de gînd să-ți vinzi știrile ?

— N-am obiceiul să stau de vorbă decît cu unul singur, și numai despre afacerile mele, răspunse bătrînul fără nici un fel de supărare, arătînd cu un gest maiestuos către cer.

Nu-i decît un singur judecător şi le judecă pe toate. El n-are nevoie să-i spun eu ceea ce ştiu, iar dorinţa ta de a-i ascunde ceva, fie chiar şi în deşertul ăsta, va da greş.

Firea pătimaşă a celor doi emigranţi se domoli la auzul cuvintele simple şi solemne ale *trapper*-ului. Ishmael rămase încruntat şi gînditor, pe cînd tovarăşul său se uita pe furiş spre cerul liniştit care se întindea nemărginit şi albastru deasupra capului său, ca şi cum s-ar fi aşteptat să vadă ochiul celui Atotputernic privind de pe bolta cerească. Dar asemenea gînduri grave stăruiau numai rareori în mintea unor fiinţe deprinse mai mult cu ceea ce era trecător. Aşa că şovăiala emigrantului fu de foarte scurtă durată. Vorbele, cît şi aerul ferm şi reţinut, pe care şi-l luă, lăsau să se întrevadă, cu toate acestea, izbucnirea unei certe.

— Ar fi fost o purtare de prieten, spuse Ishmael pe un ton destul de morocănos, care-i trădă numaidecît starea sufletească, dacă ţi-ai fi pus umărul la una din căruţele de colo, în loc să dai tîrcoale pe aici, pe lîngă cort.

— Pot folosi puţina forţă care mi-a mai rămas şi la căruţa asta, tot aşa de bine ca şi la celelalte, i-o întoarse *trapper*-ul.

— Ne iei drept ţînci ? strigă Ishmael, jumătate furios şi jumătate batjocoritor, proptindu-se de micul vehicul care, împins de forţa lui uriaşă, începu să alunece uşor peste ierburi de parc-ar fi fost tras de atelajul lui obişnuit.

Trapper-ul tăcu şi, în timp ce urmărea căruţa, care începuse să urce panta, se întreba, cuprins de uimire, ce-ar putea fi înăuntru, pînă cînd vehiculul dispăru, cu oameni cu tot, după înălţimea cea mai apropiată. Pe urmă se întoarse să cerceteze priveliştea din jur. În inima unui ins obişnuit de atîta vreme cu singurătatea, lipsa oamenilor greu ar fi putut isca o asemenea tristeţe ; însă locul tăberei părăsite făcu să se nască în sufletul lui anumite impresii, în legătură cu familia lui Ishmael şi, mai cu seamă, în legătură cu pagubele pricinuite de aceasta. Aşa că bătrînul

își întoarse privirea spre cer, clătinîndu-și capul într-un fel cît se poate de grăitor, spre un anumit loc gol, astupat nu de mult de plopii canadieni care zăceau acum la picioarele lui, niște biete trunchiuri despuiate și nefolositoare.

— Ei, spuse el ca pentru sine, ar fi trebuit să-mi dau seama ! De cîte ori n-am mai văzut eu asemenea lucruri, și cu toate astea, i-am adus aci, iar acum i-am trimis în singurul loc potrivit pentru ei, în vecinătatea colinei pe care-am locuit atîta vreme. Asta e dorința, mîndria, zădărnicia și păcătoșenia omului hrăpăreț. Îmblînzește animalele cîmpiilor pentru a-și hrăni nevoile și lenea, și după ce le jefuiește de hrana lor naturală, le învață să despoaie pămîntul de copaci, pentru a-și potoli foamea.

În tufișurile pitice care mai creșteau încă, la o mică depărtare de movila cu plopi, unde-și avusese Ishmael tabăra, se auzi, chiar în momentul acela, un foșnet ce-i curmă scurt monologul. Deprinderile atîtor ani petrecuți în sălbăticie îl siliră pe bătrîn să-și ducă arma la ochi cu o iuțeală și vioiciune care aminteau de tinerețea lui ; dar își reveni la vreme, își culcă iarăși arma pe braț și-și reluă aerul resemnat și melancolic.

— Apropie-te, apropie-te ! spuse el tare ; orice-ai fi, pasăre sau animal, nu trebuie să-ți fie frică de mîinile astea bătrîne. Am mîncat și am băut ; de ce-aș lua viața cuiva, cînd nevoile mele nu cer asemenea jertfe ? Căci nu va trece mult pînă ce păsările vor ciuguli niște ochi care nu vor mai vedea, iar oasele mele vor străluci în lumină ; pentru că, dacă toate sînt trecătoare, de ce m-aș aștepta să trăiesc veșnic ? Apropie-te, apropie-te ; nu trebuie să-ți fie teamă de mîinile astea slabe.

— Îți mulțumesc pentru cuvintele tale bune, bătrîne *trapper*, strigă Paul Hover, sărind iute din ascunzișul său. Atunci cînd ai întins pușca, aveai o înfățișare care nu mi-a plăcut deloc, căci păreai stăpîn pe toate mișcările.

— Ai dreptate, ai dreptate, exclamă *trapper*-ul, plin de mulțumire lăuntrică, căci își adusese aminte de dibăcia lui trecută. A fost o vreme cînd puțini bărbați cunoșteau mai bine tainele unei carabine lungi ca asta, pe care-o port acuma cu mine, așa bătrîn și netrebnic cum par. Ai dreptate, tinere ; pe vremuri era primejdios să miște chiar, și o frunză la o bătaie de pușcă de locul unde mă aflam eu, adăugă el, coborînd vocea și privind cu seriozitate ; și nici un *mingo* roșu n-ar fi îndrăznit să-și arate albul ochiului din tufișul în care era. Ai auzit despre acei *mingo* roșii ?

— Am auzit despre nurci, spuse Paul ; îl luă apoi pe *trapper* de braț și-l trase cu duioșie spre desiș, în timp ce arunca cîte o privire iute și îngrijorată în spatele lor, ca să se asigure că nu l-a zărit nimeni ; am auzit despre obișnuita nurcă întunecată, dar niciodată despre una de altă culoare.

— Dumnezeule, Dumnezeule, continuă *trapper*-ul, scuturîndu-și capul și rîzînd în felul lui gîlgîitor și liniștit ; băiatul ăsta ia animalul drept om, cu toate că un *mingo* e numai cu puțin mai bun decît un animal sau poate că și mai rău chiar, atunci cînd i se dă rom și prilej potrivit. Blestematul acela de huron pe care l-am aruncat de pe vîrf înapoi în prăpastie, peste Hori...

Vocea lui se pierdu în desișul în care se lăsă tras de Paul chiar în timp ce vorbea ; retrăia întîmplări care se petrecuseră cu jumătate de veac în urmă și era mult prea adîncit în gînduri ca să opună cea mai slabă rezistență.

VIII

Acum se sfîşie între ei. Mă duc să-i privesc. Javra asta fătarnică, Diomed, şi-a făcut o cîrmă din băieţandrul ăla flecar, urît şi prostănac.

(Troilus şi Cresida)

Pentru a nu-l obosi, încărcînd povestirea noastră cu prea multe amănunte, cititorul v-a trebui să-şi imagineze c-a trecut o săptămînă între scena finală a ultimului capitol şi evenimentele care vor fi prezentate în acesta. Anotimpul era pe cale să se schimbe, verdele verii făcînd loc cu repeziciune nuanţelor de un galben-cafeniu al frunzişului de toamnă. Cerul se înveşmînta în nouri ce se alergau, îngrămădiţi unii peste alţii, învolburîndu-se în furtuni violente ce îngăduiau privirii să pătrundă cînd şi cînd, prin cîte-o spărtură, spre imensitatea glorioasă a cerului care, în măreţia lui eternă, nu putea fi în nici un fel tulburat de strădaniile atît de nechibzuite ale oamenilor. Iar jos, vîntul gonea peste preriile sălbatice şi pustii, cu o repeziciune necunoscută în regiunile mai puţin întinse ale continentului. Şi ar fi fost uşor să-ţi închipui, transpunîndu-te în vremea legendelor, că zeul vînturilor îngăduise supuşilor săi să-şi părăsească peştera, iar acum zburdau slobozi peste imensităţile acelea unde nici copaci, nici munţi şi nici vreo stavilă ridicată de mîna omului nu se împotriveau dansului lor frenetic.

Cu toate că ceea ce caracteriza locul în care sîntem nevoiţi să strămutăm scena povestirii noastre era ariditatea, pămîntul mai vădea încă unele semne de viaţă. Printre unduirile monotone ale preriilor, o singură stîncă, singuratică, stearpă şi colţuroasă, se ridica pe malurile unui mic pîrău care-şi făcea drum, după ce rătăcise cîtva timp peste cîmpii, spre unul din numeroşii afluenţi ai Tatălui Fluviilor. Una din movilele acelea obişnuite, scunde, care împînzeau toată preria, se afla chiar la picioarele stîncii, şi faptul că era înconjurată de lăstăriş, dovedea că pe vremuri existase pe acolo o pădurice. Copaci nu se vedeau decît pe creasta movilei şi pe stîncile din apropiere. Şi tocmai pe această mică ridicătură de pămînt se puteau zări unele semne care vădeau prezenţa omului.

Dacă te uitai de jos, nu vedeai decît un fel de parapet construit la repezeală, din pietre şi bulbuci, aşa încît ridicarea lui să nu ceară o risipă prea mare de forţă; apoi cîteva acoperişuri scunde, făcute din ramuri şi coajă de copac; pe urmă o barieră întîmplătoare, pentru a apăra creasta movilei, barieră plasată spre partea cea mai puţin abruptă, şi un mic cort de pînză aşezat pe o platformă ce se întindea pe unul din colţurile stîncii; cupola lui albă strălucea de la depărtare, asemenea unei pete de zăpadă, sau, ca să întrebuinţăm o comparaţie mai potrivită pentru restul povestirii noastre, asemenea unui steag neîntinat, păzit cu străşnicie de cei mai viteji apărători ai cetăţii de dedesubt. Credem că nu e nevoie să mai adăugăm că această rudimentară şi caracteristică fortăreaţă era locul în care-şi găsise refugiul Ishmael Bush, după ce fusese prădat de oile şi de vitele lui.

În ziua la care s-a oprit povestirea noastră, colonistul se afla la picioarele acestei stînci, rezemat în carabină şi cerceta pămîntul sterp, cu o privire plină totodată de dispreţ şi dezamăgire.

— A venit vremea să ne schimbăm firea, spuse el fratelui soţiei sale, care se ţinea mai tot timpul după el, şi

din făpturi obișnuite cu hrană creștinească, să ne preschimbăm în rumegătoare. Socot, Abiram, că-ţi vei putea agonisi ceva lăcuste cu care să-ţi duci zilele ; eşti un bărbat vioi şi-o vei putea întrece chiar şi pe cea mai sprintenă dintre ele.

— Regiunea asta nu va fi bună de nimic niciodată, îi răspunse acesta din urmă gustînd prea puţin umorul forţat al cumnatului său, şi ar fi tare bine să ne aducem aminte de proverbul care spune că drumeţul leneş face drumul mai lung.

— Ai vrea să-ţi arăt pe hartă drumul pe care-l avem de făcut prin pustietăţile astea un timp mai îndelungat, nu ? zise Ishmael care, ca toţi oamenii de felul lui, era în stare să depună un efort de necrezut atunci cînd era nevoie, dar muncea rareori cu tot dinadinsul cînd nu era sigur de izbîndă.

— Dacă plantaţia ţi-e pe plac, culege-i atunci roadele.

— E mai uşor de spus decît de făcut, în situaţia în care ne găsim acum. Îţi spun, Abiram, trebuie să ne urnim din loc, şi asta din mai multe pricini. Ştii că sînt un om care încheie tare rar un tîrg, dar un om care-şi îndeplineşte totdeauna îndatoririle şi mult mai cinstit decît negustorii tăi, cu toate contractele acelea înscrise pe fişii de hîrtie. Unde s-a dus mia, meargă şi suta ; şi toate astea ca să fac drumul pentru care ţi-am dat cuvîntul meu de cinste.

Şi în timp ce vorbea, colonistul privi în sus, spre micul cort care încorona vîrful fortăreţei lui stîncoase. Privirea îi fu înţeleasă şi i se răspunse întocmai ; şi, printr-o tainică influenţă, care lucra asupra sentimentelor amîndurora, între ei se restabili numaidecît armonia.

— Ştiu asta şi o simt cu fiecare părticică a sufletului. Dar mi-aduc mult prea bine aminte de pricina pentru care-am pornit în călătoria asta blestemată ca să pot uita cît mai avem de mers pînă vom ajunge la capăt. Căci nici unuia din noi nu ni se va ierta ceea ce am făcut, dacă

nu vom termina cu bine ceea ce am început atît de bine. Ei, în asta stă înțelepciunea lumii întregi, cred eu ; am auzit odată un predicator care petrecuse o vreme pe marginile lui Ohio, spunînd că dacă un om trăiește în dreapta credință o sută de ani și pe urmă se abate de la calea cea dreaptă o singură zi, va fi ca și cum n-a cules nici o roadă bună, și că numai răul va fi pus pe cîntar la socoteala din urmă.

— Și tu ai crezut ce-a spus predicatorul acela mincinos și hămesit ?

— Cine spune că l-am crezut ? răspunse Abiram, cu o privire amenințătoare. Se vedea însă bine cît de mult îl chinuiseră temerile, și tocmai din pricina asta căuta să pară sfidător. Poți oare crede tot ce spune un hoțoman ca acela ? Și totuși, Ishmael, omul ar fi putut fi cinstit, la urma urmei. Ne-a spus că lumea e tot atît de păcătoasă ca și-un deșert, și că nu se află decît o singură mînă în stare să călăuzească pînă și pe cel mai învățat om prin căile întortocheate ale binelui și ale răului. Acum, dacă lucrul ăsta e adevărat pentru toată lumea, poate fi adevărat și pentru o parte din ea.

— Abiram ! Dă drumul nemulțumirilor ca un adevărat bărbat, îl întrerupse emigrantul cu un hohot batjocoritor. Vrei să te rogi, văd ! Dar care-ți va fi folosul, dacă ai obiceiul să-l slujești pe Dumnezeu cinci minute, iar pe diavol un ceas întreg ? Ascultă, prietene, eu nu-s cine știe ce mare agricultor, dar atîta lucru știu și eu, și-am învățat asta pe spinarea mea ; dacă vrei să strîngi o recoltă bună, fie chiar și din țărîna cea mai mănoasă, tot trebuie să muncești din greu ; iar indivizii ăia pocăiți ai tăi asemuiesc deseori pămîntul cu un ogor, iar oamenii care viețuiesc pe el cu roadele lui. Ei bine, ia acum aminte, Abiram, și află că nu ești mai bun ca un mărăcine sau ca o tufă de ciulini, și că ești un lemn prea putred, nici măcar pentru ars nu ești bun.

Privirea plină de răutate pe care i-o aruncă Abiram făcu să iasă la iveală toată mînia care clocotea înăuntrul lui ; dar privirea lui furioasă se îmblînzi numaidecît văzînd cît de neclintite sînt convingerile colonistului, ceea ce arăta cîtă putere avea îndrăzneala înnăscută a acestuia asupra firii lașe a lui Abiram.

Mulțumit de puterea aceasta atît de vădită, pe care o încercase destul de des în asemenea împrejurări pentru a se mai putea îndoi de ea, Ishmael continuă cu răceală ceea ce începuse, vorbind mult mai limpede în legătură cu viitoarele lui planuri.

— Ți se va face dreptate, n-ai grijă, și se va plăti fiecăruia după cum merită, spuse el ; eu am fost prădat de vite, dar am de gînd să-mi recîștig toată averea, chiar de-ar fi să dobîndesc copită cu copită ; așa că atunci cînd un om n-are încotro, și e silit să încheie tîrgul cu amîndouă părțile, ar fi nebun dacă nu i-ar rămîne și lui ceva.

În timp ce colonistul rostea cele de mai sus, cu vocea lui puternică și hotărîtă, stîrnită oarecum și de împrejurarea de față, patru sau cinci din fiii lui, care leneviseră pînă atunci la picioarele stîncii, porniră spre el cu mersul acela zăbavnic ce caracteriza întreaga familie.

— Am strigat-o pe Ellen Wade care stă în vîrful stîncii și supraveghează preria, rosti unul din tineri, dar drept răspuns a scuturat din cap. Ellen, deși-i femeie, nu prea face risipă de vorbe, cu toate că nu i-ar strica dac-ar fi ceva mai prietenoasă.

Ishmael își întoarse privirea spre locul unde fata, care-l jignise pe tînăr fără să vrea, pîndea încordată depărtările. Ellen stătea pe creștetul unui stei de pe culme, pe partea unde se afla și micul cort, la o înălțime de cel puțin o sută de picioare. Puține amănunte din făptura ei se puteau deslușî de la distanța aceea, în afară de siluetă, de părul ei luminos care-i juca, bătut de vînt, în jurul

umerilor, şi de privirea-i fixă, care părea să se fi oprit într-un punct îndepărtat din prerie.

— Ce s-a întîmplat, Nell ? strigă Ishmael, dominînd cu glasul lui puternic şuierul vîntului. Ai descoperit şi altceva în afara javrelor acelora care umblă după mortăciuni ?

Buzele fetei, care privea cu încordare, se întredeschiseră, şi Ellen, care nu era tocmai înaltă, se ridică în picioare, deşi continua să se uite în acelaşi punct ; vocea ei, însă, chiar dacă ar fi strigat ceva, nu era îndeajuns de puternică pentru a putea fi auzită în urletul vîntului.

— Pesemne că fata nu vede numai bivoli sau ciini de prerie, continuă Ishmael. Hei, Nell fato, n-auzi ? Nell ! Trag nădejde că-n faţa ochilor tăi se află o armată de piei roşii, fiindcă tare mi-ar veni greu să scap norocul de-a le plăti, cu stîncile şi butucii ăştia, pustiul de bine pe care mi l-au făcut.

Şi în timp ce-şi întovărăşea vorbele cu gesturi cît se poate de grăitoare, emigrantul îşi aţinti ochii spre proprii lui fii, iar aceştia se uitau şi ei la părintele lor ; dar cînd cercetară din nou înălţimea, pentru a vedea ce se întîmplă cu fata care veghea asupra depărtărilor, nu mai văzură pe nimeni.

— Ori mă înşel, exclamă Asa, unul din cei mai tăcuţi tineri din grup, neliniştit la culme, ori fata a fost luată de vînt !

Şi printre ei trecu un fior de spaimă, dovadă că Ellen, cu ochii ei albaştri şi zîmbitori, cu părul de culoarea inului şi cu obrajii ei trandafirii, făcuse oarecare impresie asupra firilor nepăsătoare ale acestor tineri, care începură să schimbe priviri pline de uimire şi de amărăciune ; apoi îşi aţintiră ochii cu un fel de mirare prostească spre locul gol de pe stîncă.

— S-ar putea, adăugă altul ; stătea pe-o piatră alunecoasă şi m-am gîndit să-i spun asta de-acum un ceas.

— N-o fi oare panglica fetei bucata aceea de pînză care flutură pe colţul stîncii ? strigă Ishmael. Hei ! cine umblă pe lîngă cort ? Nu v-am spus că...

— Ellen ! Ellen ! îl întrerupseră băieţii, strigînd toţi odată ; şi în aceeaşi clipă reapăru şi fata, punînd capăt feluritelor presupuneri şi scutind firea lor molatică de-o emoţie cu care nu erau obişnuiţi.

După ce Ellen apăru dintre faldurile de pînză ale cortului, se îndreptă cu paşi uşori şi neînfricaţi spre locul în care stătuse pînă atunci la pîndă şi arătă spre prerie : apoi li se păru c-a început să vorbească, iute şi cu nerăbdare, unei fiinţe nevăzute.

— E nebună, spuse dispreţuitor Asa, dar nu fără oarecare neliniște în glas. Visează cu ochii deschişi şi şi-o fi închipuind că vede una din jivinele acelea fioroase, cu nume greu de ţinut minte, cu care-i tot îmbuie capul doctorul.

— Poate c-o fi descoperit vreo iscoadă de-a indienilor sioux, spuse Ishmael, zăbovind cu privirea peste cîmpie ; dar Abiram îi şopti încetişor ceva şi-l făcu să se întoarcă tocmai la timp pentru a zări oarecare mişcare înăuntrul cortului, cu totul deosebită de cea cauzată de vînt. Las-o, dacă nu i-e teamă, mormăi colonistul printre dinţi. Mă cunoaşte destul de bine ca să-şi îngăduie să-mi joace vreun renghi.

— Uită-te şi tu ; dacă poala cortului nu-i ridicată, atunci nu văd nici eu mai bine ca o bufniţă în lumina soarelui.

Ishmael izbi furios cu patul carabinei în pămînt şi strigă tare, de l-ar fi putut auzi şi Ellen, dacă atenţia ei n-ar fi continuat să rămînă concentrată asupra obiectului necunoscut din depărtare.

— Nell ! strigă din nou colonistul, fugi de-acolo, nebuno ! Chemi singură pedeapsa asupra capului tău ? Hei, Nell ! Văd că şi-a uitat limba maternă ; să vedem dacă nu înţelege altă limbă.

Ishmael își puse arma la umăr și în clipa următoare și-o aţinti în sus, spre vîrful stîncii. Și, înainte ca cineva să fi putut rosti un singur cuvînt de mustrare, arma se și descărcă; detunătura fu însoţită de-o flacără puternică. Ellen sări ca o căprioară speriată; scoase un strigăt ascuţit și intră în cort cu o iuţeală care-i lăsă în mare nedumerire pe toţi, căci nu știau dacă trebuie s-o pună pe seama fricii sau a faptului c-a fost rănită.

Colonistul trecuse prea brusc la fapte ca să-l fi putut opri cineva, dar chiar în clipa în care-și slobozise arma, băieţii își arătară într-un chip ușor de tălmăcit părerea asupra acelei măsuri nefericite. Tinerii schimbară între ei priviri încărcate de mînie, iar din mijlocul lor se ridică același murmur de dezaprobare.

— Ce-a făcut Ellen, tată? întrebă Asa într-o stare de spirit neobișnuită, ca să fie împușcată ca o căprioară rătăcită sau ca un lup flămînd?

— O ticăloșie! răspunse încet emigrantul, dar ochii săi reci și sfidători arătau cît de puţin îi păsa de nemulţumirea băieţilor lui. O ticăloșie, băiete, o ticăloșie! Aveţi grijă să nu se mai întîmple și altele!

— Neînţelegerea cu un bărbat e una, iar cu fata aceea plîngăreaţă — alta.

— Ești bărbat, Asa, așa cum te-ai lăudat de nu știu cîte ori; dar adu-ţi aminte că sînt părintele și conducătorul tău!

— Știu asta prea bine; dar ce fel de tată?

— Ascultă, băiete! Sînt aproape sigur că numai lenea ta ne-a adus pe cap pieile roșii. Vorbește mai cu umilinţă, fiule, sau de nu, poate că va trebui să dai socoteală pentru năpasta care ne-a lovit numai din pricina firii tale atît de lăsătoare.

— N-o să mai pot răbda multă vreme să tot fiu amenințat ca un ţînc în scutece. Vorbești despre lege ca și cum n-ai recunoaște nici una, și mă ţii totuși sub călcîiul tău, de parcă n-aș avea și eu viaţa și năzuinţele mele.

N-o să mai stau aici ca să fiu ţinut drept un animal de povară.

— Lumea e largă, viteazul meu băiat, şi sînt plantaţii multe şi frumoase, fără un singur îngrijitor pe ele. Du-te, ai semnat actele de proprietate şi le-ai pecetluit cu propria ta mînă. Puţini părinţi îşi înzestrează copiii aşa de bine ca Ishmael Bush ; şi vei spune şi tu acest lucru într-o zi, cînd nădăjduiesc că vei ajunge la capătul călătoriei tale.

— Uite, tată, uite ! strigară mai multe voci deodată, ca şi cum băieţii ar fi aşteptat cu nerăbdare momentul potrivit pentru a pune capăt acestei discuţii, care ameninţa să se preschimbe în ceartă.

— Priveşte ! repetă şi Abiram, cu o voce cavernoasă şi prevestitoare de rele ; dacă nu-ţi arde decît de scandal, atunci priveşte !

Colonistul îşi întoarse căutătura de la fiul său şi şi-o îndreptă mînios în sus, spre creastă ; dar în clipa cînd zări ceea ce atrăsese atenţia celor din jur, mînia făcu loc uimirii.

Pe locul de unde Ellen fusese alungată atît de nemilos, se afla o femeie. Făptura îi era atît de micuţă, încît putea fi socotită drept întruchiparea genului aceluia de frumuseţe pe care poeţii şi artiştii l-au ales ca ideal al gingăşiei feminine. Purta o rochie de mătase neagră, strălucitoare, care flutura în jurul ei ca un văl. Părul-i întunecat, mai negru şi mai lucios decît mătasea rochiei, se revărsa în lungi cosiţe buclate peste umeri, ascunzîndu-i tot pieptul mic şi delicat, în inelele lui ; iar parte din bucle fluturau în vînt.

Înălţimea la care se găsea nu îngăduia să fie cercetată cu prea multă atenţie, deşi nu încăpea nici o îndoială că era foarte tînără şi că, în clipa în care se ivise, era stăpînită de-o mare emoţie. Părea, într-adevăr, atît de tînără şi de fragilă, încît erai ispitit să te întrebi dacă trecuse cu adevărat de vîrsta copilăriei. Mîna-i mică şi gingaş modelată îi apăsa pieptul, pe cînd cealaltă schiţă

un gest mișcător, părînd să-l invite pe Ishmael, în cazul c-ar avea o nouă criză de violență, să tragă drept în inima ei.

Încremeniți de uimire, emigranții își îndreptară privirile spre făptura aceea uluitoare; apoi o văzură pe Ellen ieșind din cort, cu o vădită sfială, îngrijorată și de propria ei persoană, temîndu-se totodată și pentru tovarășa ei; voia să înainteze dar dorea, în același timp, să rămînă ascunsă. Începu să vorbească, însă cuvintele ei nu fură auzite de cei de jos și nici luate în seamă de cea pentru care le rostise. După cîtva timp, ca și cum s-ar fi simțit mulțumită de ceea ce făcuse, expunîndu-și adică propria ei persoană mîniei lui Ishmael, tînăra femeie oacheșă se retrase în liniște, lăsînd locul gol, ceea ce făcu o impresie neobișnuită asupra privitorilor de jos, așa cum li s-ar fi întîmplat dac-ar fi fost vorba de-o apariție supranaturală.

Urmă un răstimp de adîncă tăcere; fiii lui Ishmael se uitau mai departe cu o nevolnică uimire spre locul rămas gol. Apoi, cînd privirile li se întîlniră, iar flacăra înțelegerii trecu de la unul la altul, fu limpede de tot că pentru ei apariția acelei ființe ciudate, care locuia în cort, fusese pe cît de neașteptată, pe atît de neînțeleasă. În cele din urmă, Asa, cu dreptul pe care i-l dădeau anii, îmboldit și de cearta de mai înainte, își luă însărcinarea de-a face cercetările cuvenite. Totuși nu se încumetă să-și înfrunte părintele din nou; știa cît de crîncen e la mînie, așa că se întoarse către Abiram, care stătea cu capul plecat, și se uită la el cu dispreț.

— Asta e, cu alte cuvinte, jivina pe care-ai adus-o în prerie drept momeală! Știu că ești un om căruia-i pasă prea puțin de adevăr cînd poate săvîrși o faptă rea, dar niciodată n-aș fi crezut că poți ajunge atît de departe. Ziarele din Kentucky te-au numit de sute de ori traficant de carne neagră, dar nimeni nu și-a putut închipui că ți-ai întins plasa și-n familiile albilor.

— Cine e hoț de oameni ? întrebă Abiram, într-o izbucnire de mînie. Pot fi oare răspunzător de toate mîrșăviile care apar de sub teascurile Statelor Unite ? Privește-ți propria ta familie, băiete, privește-te pe tine însuți ! Bună parte din estropiații din Kentucky și Tennessee strigă împotriva noastră. Află, limbutul meu *gentleman*, c-am văzut numele tatălui, al mamei și-a trei copii, tu fiind unul din aceștia, afișate pe toți stîlpii și gardurile așezărilor de coloniști, cu făgăduiala unei recompense în dolari, care-ar fi putut îmbogăți pe orice om cinstit care...

Fu întrerupt însă de-o puternică lovitură, dată peste gură cu dosul palmei, așa că începu să se clatine, iar printre buzele-i umflate țîșni sîngele.

— Așa, spuse tatăl, înaintînd cu demnitatea aceea cu care dărnicia naturii pare că învestește calitatea de tată ; ai lovit pe fratele mamei tale !

— Am lovit pe cel care face de ocară întreaga noastră familie, răspunse aprins tînărul ; și dacă nu-și va învăța limba să vorbească mai cu fereală, s-ar putea s-o pățească și mai rău de la unul ceva mai iute ca mine. Nu mă pricep prea bine la cuțit, dar la nevoie poate că tot m-aș descurca dacă-i vorba să scurtez viața unui calomnia...

— Băiete, azi ți-ai dat în petic de două ori ! Ia seama să nu se întîmple și-a treia oară. Cînd legea țării e slabă, atunci e drept ca legea naturii să fie tare. Cred că mă înțelegi. Așa, și-apoi, mă și cunoști ! În ceea ce te privește pe tine, Abiram, băiatul te-a jignit, e drept, dar greșeala trebuie s-o repar eu. Ține minte ! Îți făgăduiesc că ți se va face dreptate ; și asta-ți ajunge. Dar ai rostit grele învinuiri împotriva mea și a familiei mele. Dacă copoii legii și-au lipit anunțurile lor pe stîlpii și pe gardurile așezărilor, n-a fost pentru vreo faptă necinstită, știi foarte bine, ci numai pentru că noi ne-am ținut de legea aceea care spune că pămîntul e proprietatea tuturor. Nu, Abiram ; dacă mi-aș putea spăla mîinile tot

așa de ușor de ceea ce-am săvîrșit potrivit sfaturilor tale, ca de cele pe care mi le-a șoptit diavolul, aș dormi mult mai liniștit noaptea, și nici unul din cei care-mi poartă numele n-ar trebui să roșească auzindu-l. Să încheiem pace, Asa ; tot așa și tu, omule : s-au spus destule. Să ne gîndim bine înainte de-a mai spune ceva care-ar face ca lucrurile, care stau și așa destul de prost, să se înrăutățească și mai tare.

Cînd termină, Ishmael făcu un semn autoritar cu mîna și-și întoarse fața de la ei cu aerul unui om pe deplin încredințat că nimeni nu va avea îndrăzneala să pună la îndoială temeinicia celor hotărîte de el. În Asa se dădu o vădită luptă pînă să poată face ceea ce-i ceruse tatăl ; dar, greoi din fire, căzu destul de repede în starea lui obișnuită de lîncezeală și deveni iarăși așa cum era într-adevăr : primejdios doar uneori, un om care se aprindea repede, dar se potolea numaidecît. Dar cu Abiram se întîmplă dimpotrivă. În clipele cînd se înfruntase cu nepotul său, pe față i se putea citi cît se poate de limpede că se teme din ce în ce mai mult ; dar cînd între el și cel care-l atacase se interpusese autoritatea și forța covîrșitoare a tatălui, fața lui își schimbă numaidecît culoarea și deveni vînătă, semn că insulta îl înveninase peste măsură. Dar, întocmai ca și Asa, se supuse numaidecît hotărîrii emigrantului și, cel puțin în aparență, armonia dintre ființele acestea, legate între ele doar prin șubreda țesătură a autorității cu care izbutea Ishmael să-și învăluiască familia, fu restabilită.

Una din urmările certei avute cu Abiram fu aceea că gîndurile tînărului încetară să mai stăruie asupra neașteptatei apariții. Schimbul de cuvinte care urmă după dispariția ființei aceleia fermecătoare păru să șteargă orice gînd în legătură cu existența ei.

— Am să mă urc sus pe stîncă, băieți, să văd ce-i cu sălbaticii, spuse Ishmael puțin după aceea, pășind printre ei cu o expresie împăciuitoare, dar plină de hotărîre. Dacă nu-i nici o primejdie, vom ieși pe cîmpie ; e o zi

prea frumoasă ca să ne pierdem vremea vorbind ca muierile din tîrguri, care se ciorovăiesc lîngă ceaiul și dulciurile lor.

Și, fără să mai aștepte încuviințarea sau dezaprobarea cuiva, colonistul porni către poalele stîncii, care forma un fel de perete perpendicular, înalt de aproape douăzeci de picioare. Se îndreptă apoi spre un punct pe unde se putea trece cu ușurință, o crăpătură îngustă pe care-o întărise, ceea ce dovedea că luase toate măsurile de trebuință, cu un fel de balustradă făcută din trunchiuri de plopi canadieni, balustradă apărată și ea de un rînd de *chevaux-de-frise* alcătuit din ramurile acelorași copaci. Aici se afla de obicei un om înarmat, locul fiind cheia întregii poziții, iar în momentul acela se vedea acolo un tînăr care stătea rezemat de stîncă, într-o atitudine nepăsătoare, dar gata să apere trecătoarea dac-ar fi fost nevoie, pînă cînd restul familiei ar fi ocupat celelalte puncte de apărare.

Lui Ishmael urcușul i se păru destul de anevoios pe acolo, parte din pricina obstacolelor naturale, parte din pricina celor ridicate chiar de ei ; în cele din urmă, ajunse pe un fel de terasă, pe platoul unei creste mai bine-zis, unde duraseră colibele în care locuia întreaga familie. Aceste locuințe erau, așa cum am mai amintit, întocmai ca cele ce puteau fi văzute deseori în apropiere de granițele lumii civilizate ; ele țineau deci de cea mai crudă vîrstă a arhitecturii, fiind construite cît se poate de simplu, din trunchiuri, crengi și scoarță de copac. Fîșia de pămînt pe care fuseseră ridicate colibele avea vreo cîteva sute de picioare pătrate și era la o înălțime destul de mare față de cîmpie, așa că proiectilele indiene nu constituiau o adevărată primejdie. Ishmael era încredințat că acolo își poate lăsa copiii în destulă siguranță, supravegheați îndeaproape de vajnica lor mamă ; o găsi pe Esther ocupată, ca de obicei, cu treburile gospodăriei ; stătea în mijlocul copiilor și-și ridica din cînd în cînd vocea pentru a-i mustra pe cei care-o supăraseră ;

era mult prea absorbită de propriile ei nemulţumiri pentru a fi aflat ceva şi despre cearta violentă care izbucnise jos.

— Ai ales pentru tabăra asta, Ishmael, stînca cea mai bătută de vînturi, începu ea, sau mai bine-zis îşi continuă atacul, început asupra unei fetiţe care plîngea, îndreptîndu-l asupra soţului. Pe cinstea mea, dacă nu trebuie să-i număr pe ăştia mici de tot din zece în zece minute, să văd dacă nu şi-au luat zborul cu raţele sau cu vulturii. Ce tot naiba faceţi pe acolo, pe jos, tîrîndu-vă pe la picioarele stîncii ca nişte şopîrle la soare, cînd cerul a început să foiască de păsări ? Crezi că pot umple gurile şi potoli foamea cu somn şi cu lene ?

— Ai şi tu dreptate, Esther, răspunse bărbatul, pronunţîndu-i numele în felul lui obişnuit în provinciile Americii, şi privindu-şi fetele, zburdalnice şi gălăgioase, mai curînd cu îngăduinţă decît cu dragoste. Dacă vrei să ai păsări, ar trebui să-ţi mai frînezi limba, căci altfel se vor speria şi vor zbura prea sus. Da, femeie, continuă el, ajungînd pe locul de unde o gonise cu atîta cruzime pe Ellen. Şi poate c-am să vînez şi un bivol, dacă ochiul meu o să dibuie animalul la depărtare de-o leghe spaniolă

— Atunci coboară ! Coboară şi apucă-te de treabă, nu mai vorbi atîta. Un bărbat care vorbeşte e tot atît de bun ca şi un cîine care latră. Nell o să vă dea de veste la timp, atîrnînd un cearşaf, dacă se va ivi cumva vreun indian. Dar ce-ai mai ucis, omule, fiindc-am auzit detunătura puştii tale mai înainte, dacă nu cumva m-au înşelat urechile.

— Aş ! am tras numai aşa, să sperii uliul care se tot roteşte în jurul stîncii !

— Uliu, bineînţeles ! Să tragi la ceasul ăsta într-un vultur, cînd ai de umplut optsprezece guri flămînde ! Uită-te la albină şi la castor, omul lui Dumnezeu, şi învaţă să-ţi hrăneşti familia. Ei, Ishmael, continuă ea, aruncînd cît colo cînepa din care torcea ; cred c-a intrat iarăşi

în cort ! Își petrece aproape tot timpul pe lîngă neisprăvita aceea care nu-i bună la nimic...

Dar neașteptata reapariție a bărbatului închise gura nevestei, și cum acesta cobora chiar spre locul în care se afla Esther, femeia se mulțumi să bombăne doar, în loc să-și strige nemulțumirea în gura mare, ca pînă atunci.

Dialogul care urmă după aceea între iubitoarea pereche fu cît se poate de scurt și de expresiv. Femeia răspunse la început în monosilabe și destul de morocănos, dar grija pe care o purta familiei sale o făcu ceva mai binevoitoare. Și deoarece convorbirea se purtă mai cu seamă în jurul unei făgăduieli de-a vîna tot restul zilei pentru a procura cele trebuitoare vieții, nu vom mai zăbovi asupra ei.

IX

Stîlcești limba latină
Ca un grămătic prost.
(Chinurile zadarnice
ale dragostei)

După ce am adus la cunoștința cititorului felul în care a pus Ishmael Bush ordine în familia sa, în împrejurări ce-ar fi însemnat o grea încercare pentru foarte mulți oameni, vom strămuta scena acțiunii noastre la cîteva mile distanță de locul amintit, deși vom păstra succesiunea firească a timpului. Chiar în momentul în care colonistul și fiii săi se despărțiră, într-un tufiș de pe malul unui riuleț ce curgea la o bătaie de pușcă de tabără, doi oameni discutau cît se poate de serios despre meritele unei gustoase cocoașe de bizon, ce fusese preparată cu cea mai mare grijă pentru desfătarea propriei lor guri. Partea aceasta de soi fusese separată cu multă băgare de seamă de restul trupului, mai puțin prețios, înfășurată apoi în blana cu care o dăruise natura și pusă să se coacă într-un soi de cuptor subteran, iar acum se găsea în fața celor doi comeseni, ca un fel de încoronare a măiestriei culinare a preriilor. În ceea ce privește aroma ei rară și delicată, ca să nu mai punem la socoteală și calitatea ei nutritivă, bucata aceea de carne avea tot dreptul să pretindă a fi pusă mult mai presus de acele ispititoare și renumite preparate ale bucătarilor cu mare faimă, deși raritatea aceasta fusese prezentată într-un mod cît se

poate de simplu. Şi se pare că cei doi privilegiaţi muritori, cărora le fusese hărăzită fericirea de a se bucura de asemenea bucate cu o poftă ce dădea şi mai multă savoare acestei alese mîncări a deşertului american, îşi dădeau cu prisosinţă seama cît de norocoşi erau.

Dar omul care preparase cu atîta pricepere cocoaşa de bizon, îndatorîndu-şi tovarăşul cu asemenea ospăţ, părea mai puţin dispus să se bucure de propria lui dibăcie. Mînca şi el, asta-i adevărat, şi cu poftă chiar ; dar cu măsura pe care nu e în stare să ţi-o dea decît vîrsta. La tovarăşul său, în schimb, nu se putea vedea nici cea mai mică urmă de cumpătare. Fiind un om în floarea anilor şi în plină forţă a bărbăţiei, recunoştinţa cu care răsplătea truda prietenului mai vîrstnic avea un caracter ceva mai bătător la ochi. Înghiţea îmbucătură după îmbucătură şi-şi rotea ochii spre tovarăşul său, părînd a-şi exprima din ochi mulţumirea, pe care vorbele nici n-ar fi putut-o cuprinde.

— Taie mai dinspre mijloc, spuse *trapper*-ul, căci el era venerabilul locuitor al acestor pustietăţi nesfîrşite, care dăduse căutătorului de miere ospăţul amintit mai sus ; taie mai dinspre inima bucăţii ; acolo vei găsi adevărata bogăţie a naturii, care n-are nevoie de nici o mirodenie şi nici de muştarul vostru iute pentru a căpăta gust.

— Dac-aş fi avut un singur pahar de hidromel, spuse Paul, oprindu-se pentru a-şi trage sufletul, aş putea să jur că e cel mai straşnic ospăţ la care a fost poftit vreodată cineva.

— Ei, ei, bine zici, răspunse bătrînul, peste măsură de mulţumit cînd văzu pofta cu care mînca Paul, e tare, şi-i dă tărie şi celui ce-o mănîncă. Aici, Hector !, şi aruncă răbdătorului său animal, care-l pîndea cu ochii plini de lăcomie, o bucată de carne ; ai nevoie de putere, prietene, chiar şi în zilele bătrîneţii tale, întocmai ca şi stăpînul tău. Iată, tinere, ai în faţa ta un cîine care-a mîncat

și-a dormit mai bine și cu mai mult folos și a avut hrană mai îmbelșugată decît orice rege ; și de ce ? Din pricină că s-a înfruptat, dar nu s-a îmbuibat cu darurile creatorului său. S-a născut cîine și s-a ospătat ca un cîine. Pe cînd aceia au fost făcuți oameni, dar au hăpăit ca niște lupi flămînzi. Hector s-a dovedit a fi un cîine bun și înțelept, și n-am pomenit vreodată ca un animal din neamul lui să se înșele cînd adulmecă, sau să-și trădeze prietenii. Știi care e deosebirea dintre bucatele gătite în pustiu și cele care se prepară în casele oamenilor ? Nu, văd bine că nu știi, și asta după pofta cu care mănînci ; așa că-ți voi spune tot eu. Una se ia după om, cealaltă după natură. Una crede că mai poate adăuga ceva la darurile Creatorului, pe cînd cealaltă e destul de umilă ca să se bucure de ele așa cum sînt ; asta e toată filozofia.

— Ascultă, moșule, spuse Paul, care era foarte puțin pătruns de morala pe care i-o făcuse bătrînul ; trebuie să știi că în fiecare zi cît vom mai sta pe aici, și cred că vom sta cîtva timp, am să împușc cîte un bivol, iar dimineața am să-i coc cocoașa.

— N-aș crede una ca asta, n-aș crede-o deloc. Toată carnea animalului e bună, oricare parte ai alege, și-a fost făcut pentru a-i servi omului drept hrană ; dar n-aș crede că pot fi martor, ba încă să-ți mai dau și-o mînă de ajutor, la risipa asta de-a ucide cîte un bizon în fiecare zi.

— Pe dracu ! Parcă asta-i singura risipă care se face aici ! Dar dacă fiecare animal ar fi tot așa de bun ca ăsta, m-aș prinde să-l mănînc în întregime, să-i înghit pînă și copitele. Ia te uită cine vine ! Unul cu un nas strașnic, aș spune, și care l-a pus pe drumul cel bun, dacă stăpînul a pornit în căutarea unei mese.

Insul care le întrerupse convorbirea, silindu-l pe Paul să facă observația de mai sus, înainta de-a lungul pîrîiașului, spre cei doi comeseni, în cea mai desăvîrșită liniște. Și cum înfățișarea lui n-avea nimic dușmănos sau în-

spăimîntător, căutătorul de miere se străduí şi mai vîrtos, ca şi cum s-ar fi îndoit că ghebul o să poată ajunge şi pentru musafir, dacă acesta ar fi vrut cumva să se înfrupte şi el din gustoasa friptură. Cu *trapper*-ul însă, lucrurile se întîmplară cu totul altfel. Pofta lui de mîncare, mult mai mică, fiindu-i pe deplin potolită, îl întîmpină pe noul venit cu o privire plină de prietenie, ceea ce dovedea cu prisosinţă că socotea cît se poate de binevenită sosirea acestuia.

— Apropie-te, prietene, spuse el, făcîndu-i semn cu mîna, cînd băgă de seamă că străinul se opreşte, ca şi cum ar fi stat în cumpănă. Apropie-te, îţi spun, şi dacă foamea ţi-a fost călăuză, atunci te-a adus la locul potrivit. Aici vei găsi carne, iar tînărul acesta îţi va da şi porumb copt, mai alb decît zăpada de pe culmile cele mai înalte. Apropie-te, nu-ţi fie teamă ; nu sîntem fiare care să ne sfîşiem unii pe alţii, ci creştini care primim cu recunoştinţă ceea ce a crezut Dumnezeu de cuviinţă să ne dea.

— Venerabile vînător, replică doctorul, fiindcă nu era nimeni altul decît naturalistul nostru, pornit într-una din zilnicele lui cercetări, sînt încîntat de această fericită întîlnire ; avem amîndoi aceeaşi îndeletnicire, aşa că trebuie să fim prieteni.

— Doamne, Doamne ! spuse bătrînul, şi izbucni în hohote de rîs, fără să ţină prea mult seama de regulile protocolului, iată omul care-a vrut să mă convingă că un nume poate schimba firea unui animal. Vino, prietene ; eşti binevenit, deşi convingerile tale sînt puţin pe-alături din cauză c-ai citit prea multe cărţi. Stai jos, şi după ce vei gusta din bucăţica asta, să-mi spui, dacă poţi, numele creaturii care ne-a dăruit carnea pentru ospăţ.

Ochii doctorului Battius, fiindcă socotim că-i mai potrivit să întrebuinţăm numele pe care-l preferă, ochii doctorului Battius scînteiară de mulţumire auzind invitaţia bătrînului. Plimbarea pe care-o făcuse, cît şi tăria vîntului, îi stîrniseră într-atît pofta de mîncare, că nici

Paul însuşi nu era în stare să cinstească cu mai multă vitejie bucatele *trapper*-ului. Mulţumind printr-un rîs scurt care se preschimbă, prin sforţarea lui de a se stăpîni, într-un surîs, naturalistul se aşează lîngă bătrîn, aşa cum i se spusese, şi se pregăti să ia parte la ospăţ fără nici un fel de ceremonie.

— Ar trebui să-mi fie ruşine de meseria mea, spuse el, înghiţind o bucată de cocoaşă cu vădită plăcere şi încercînd, în acelaşi timp, să categorisească pielea pîrlită şi ruptă a animalului. Ar trebui să-mi fie ruşine de meseria mea dacă ar exista vreun animal sau vreo pasăre pe întinsul continentului american, pe care n-aş putea-o recunoaşte, ţinînd seama de cele cîteva adevăruri cucerite de ştiinţă. Mîncarea e gustoasă şi hrănitoare, asta-i drept ; o mînă de porumb, prietene, dacă eşti bun !

Paul, care continua să mănînce cu un zel îndoit, se uită la naturalist cu o privire piezişă ; semăna foarte bine cu un cîine absorbit de aceiaşi plăcută îndeletnicire, şi-i aruncă geanta fără să socoată că e nevoie să se întrerupă.

— Parc-ai spus, prietene, că ai mai multe mijloace pentru a recunoaşte creatura ? rosti *trapper*-ul.

— Multe, foarte multe şi care nu pot da greş. Iată, animalele carnivore pot fi recunoscute după incisivi.

— După ce ? întrebă *trapper*-ul.

— După dinţii aceia cu care le-a înzestrat natura ca să se apere şi să-şi sfîşie prada. Pe urmă...

— Atunci caută, te rog, dinţii acestei creaturi, îl întrerupse *trapper*-ul, căci luase hotărîrea să-i arate omului acestuia care avea pretenţia să se ia la întrecere cu el în ceea ce privea cunoaşterea animalelor sălbatice, că habar n-are de nimic, — învîrteşte bucata pe toate părţile şi caută-i toate dedesubturile.

Doctorul făcu întocmai dar, bineînţeles, fără nici un fel de rezultat, cu toate că profită de ocazie pentru a mai arunca o privire şi spre pielea strînsă sul.

— Ei, prietene, ai dat de urma semnelor acelora de care ai nevoie pentru a ne spune dacă această creatură e rață sau somn ?

— Bănuiesc că nu-i tot animalul aici, nu ?

— Asta se poate vedea destul de bine, strigă Paul, care se văzu silit să se mai odihnească puțin, atît era de ghiftuit, eu pot răspunde pentru cîteva livre din gustoasa făptură, livre cîntărite cu cel mai drept cîntar de la răsărit de Alegani. Cu toate că, la drept vorbind, ai putea face același lucru cu ceea ce-a mai rămas, continuă el, în timp ce ochiul îi aluneca fără să vrea și cu destulă părere de rău spre restul cocoașei ; ceea ce mai rămăsese ar fi ajuns să mai îndestuleze încă douăzeci de inși, dar tînărul fu silit să-i lase totul naturalistului, simțindu-se peste măsură de sătul. Taie cît mai aproape de inima bucății, așa cum spune bătrînul, căci numai acolo vei găsi adevărata dulceață a cărnii.

— Inimă ! exclamă doctorul, bucurîndu-se în sinea lui c-a luat, în sfîrșit, cunoștință despre o parte bine precizată și pe care o va putea examina îndeaproape. A, ia să văd și eu organul ăsta care-mi va ajuta să determin caracterul animalului ; sigur, ăsta nu-i cordul, sigur că nu-i ; animalul trebuie să facă parte din ordinul *belluae*, judecînd după starea lui de obezitate.

Fu întrerupt de un hohot nestăvilit și voios ; *trapper*-ul rîdea, dar fără răutate ; însă naturalistul socoti lucrul acesta foarte nelalocul lui, așa că vorbele i se opriră pe buze, dacă nu cumva și ideile.

— Ascultă-l numai, cu animalele lui din ordinul burții [1], spuse bătrînul încîntat de încurcătura vădită în care se afla rivalul său, și mai spune că nu e cordul ! Bine, omule, ești mai departe de adevăr decît de așezările oamenilor, cu toată învățătura ta și cu toate cuvintele tale încîlcite, despre care ți-am mai spus doar că nu pot

[1] Joc de cuvinte între ordinul *belluae* și *belly*, care în limba engleză înseamnă burtă.

fi înțelese de nici un trib sau națiune de la răsărit de Munții Stîncoși. Cu însușiri de animal sau fără însușiri de animal, ființele astea pot fi văzute păscînd prin prerie cu zecile și cu sutele, iar bucata ce se află în mîna ta e inima ghebului gustos al unui bizon, cel mai bun lucru pe care și-l poate dori stomacul omului.

— Vîrstnicul meu tovarăș, spuse Obed, silindu-se să-și potolească enervarea, socotind-o cît se poate de nepotrivită cu demnitatea persoanei sale, sistemul dumitale e greșit de la premize și pînă la concluzie, iar clasificarea atît de eronată, încît faci o confuzie totală între elementele distinctive ale științei. Bizonul n-a fost niciodată înzestrat cu vreo cocoașă. Iar carnea lui nu-i nici gustoasă și nici sănătoasă, cum sînt obligat să recunosc că poate fi socotită carnea animalului din fața noastră...

— În privința asta sînt cu totul împotriva dumitale, și trup și suflet alături de *trapper*, îl întrerupse Paul Hover. Cel ce nu recunoaște că bizonul are o carne bună, nici n-ar trebui să se atingă de ea.

Doctorul, care nici nu-l prea băgase în seamă pe căutătorul de miere, începu să se uite la el ca și cum l-ar fi recunoscut abia în momentul acela.

— Principalele caracteristici ale fizionomiei dumitale, prietene, spuse el, îmi sînt familiare ; căci ori dumneata, ori vreun alt specimen din familia dumitale, îmi este destul de cunoscut.

— Eu sînt omul pe care l-ai întîlnit în pădurile de la răsărit de Marele Fluviu și pe care ai încercat să-l convingi să urmărească o viespe galbenă pînă la cuibul ei ; ca și cînd ochiul meu n-ar fi fost destul de ager ca să deosebească în plină zi orice altă vietuitoare de o albină. Am zăbovit împreună vreo săptămînă, dacă mai ții minte; dumneata cu broaștele și cu șopîrlele, iar eu cu scorburile mele ; și am făcut treabă bună amîndoi. Eu mi-am umplut vasele cu cea mai dulce miere pe care am trimis-o vreodată în oraș și am prins vreo duzină de roiuri ; iar

tolba dumitale era un adevărat muzeu de tîrîtoare. Niciodată n-am îndrăznit să te întreb de-a dreptul, dar presupun că umbli după fel de fel de ciudăţenii, nu?

— Asta e una din plăcerile lor nelegiuite, exclamă *trapper*-ul. Omoară cerbul şi elanul, şi pisica sălbatică, şi spintecă animalele care trăiesc prin păduri, iar după ce le umplu cu cîrpe şi le pun sticle în locul ochilor, le expun ca să se holbeze lumea la ele.

— Te cunosc bine, răspunse doctorul, deloc mişcat de mustrarea bătrînului, şi se întoarse către Paul, te cunosc, şi îi întinse mîna cu prietenie, a fost o săptămînă îmbelşugată, aşa cum vor dovedi într-o zi lumii cataloagele şi ierburile mele. Ei, îmi amintesc de dumneata foarte bine, tinere. Faci parte din clasa *mammalia;* ordinul primatelor; genul, om: specia, Kentucky; apoi, după o scurtă pauză, în timp ce zîmbi încîntat de propria-i glumă, naturalistul continuă: De cînd ne-am despărţit, am călătorit foarte mult, după ce am încheiat un fel de contract sau înţelegere, cum vrei să-i spui, cu un oarecare Ishmael...

— Bush, îl întrerupse, nerăbdător şi plin de îndrăzneală, Paul. Pentru Dumnezeu, bătrîne *trapper*, ăsta e contractul acela întărit cu sînge despre care mi-a vorbit Ellen.

— Atunci Nell nu mi-a făcut credit pentru ceea ce am eu impresia că merit, răspunse fără înconjur doctorul, pentru că eu nu fac parte dintre adepţii lăsării de sînge, căci prefer practica purificării sîngelui în loc de cea a eliminării lui.

— Greşeala e a mea, străine; fata a vorbit de dumneata ca despre un om foarte învăţat.

— În privinţa asta, poate că mi-a exagerat meritele, întări doctorul Battius cu destulă smerenie; dar Ellen e o fată bună, drăguţă, deşteaptă chiar. Am găsit întotdeauna că Nelly Wade e o fată drăguţă şi dulce.

— Pe dracu! strigă Paul, lăsînd din mînă bucata pe care-o sugea, cu toate că n-ar fi avut chef să renunțe la bunătatea aceea de cocoașă, apoi aruncă o privire sălbatică spre nevinovatul doctor. Socot, străine, c-ai fi în stare s-o bagi și pe Ellen în tolbă.

— Toate bogățiile vegetale și animalele lumii nu m-ar putea determina să-i ating nici măcar un fir de păr. O iubesc pe copila aceasta cu ceea ce s-ar putea numi *amor naturalis* sau mai curînd *paternus*, cu o dragoste de tată adică.

— Ei da, așa mai merge, mai ales că asta e și mult mai potrivit cu vîrsta dumitale, încuviință Paul, rece, întinzînd mîna pentru a lua din nou bucata pe care o aruncase cu puțin mai înainte. Căci la anii pe care-i numeri, ai fi ca un trîntor în jurul căruia s-ar îmbulzi un roi tînăr.

— Da, asta-i adevărat, fiindcă în el vorbește natura, rosti *trapper*-ul; dar, prietene, parcă-ai spus că locuiești în tabăra lui Ishmael Bush?

— Exact; întocmai precum ai auzit, adică în virtutea unui contract...

— Mă pricep prea puțin la ceea ce se cheamă știința selecționării, cu toate că întind capcane pentru a-mi agonisi cele de trebuință traiului. Mi s-a spus că pieile se păstrează mai bine după noua metodă, dar e mult de cînd nu ucid mai multe animale decît îmi trebuie pentru hrană și îmbrăcăminte. Am văzut cu ochii mei cum v-au atacat tabăra indienii sioux, cum au fost răpite vitele și cum a fost prădat acel biet om, pe care-l numiți Ishmael, pînă și de cele mai neînsemnate viețuitoare, adică de cele cu copita despicată.

— Cu excepția asinului, mormăi doctorul, foarte ocupat cu consumarea porției sale de cocoașă, din care pricină uitase pînă și cum trebuie să se poarte un om de știință; cu excepția asinului *domesticus americanus*.

— Imi pare bine cînd aud c-au scăpat atîtea animale, cu toate că nu-mi dau seama de însemnătatea celor pe care le-ai enumerat, ceea ce nu-i de mirare, dacă ţii socoteala de cînd n-am mai trăit printre oameni. Dar ai putea să-mi spui, prietene, ce duce emigrantul sub pînza aceea albă pe care-o păzeşte cu dinţii, întocmai ca un lup în luptă pentru hoitul părăsit de vînător?

— Ai auzit şi dumneata despre asta? exclamă doctorul, mirat la culme şi scăpînd bucăţica pe care tocmai o ducea la gură.

— De auzit, n-am auzit nimic; dar am văzut pînza, şi era cît pe-aci să fiu muşcat pentru c-am îndrăznit să cercetez ce e sub ea.

— Muşcat! Asta înseamnă că animalul trebuie să fie carnivor. E mult prea paşnic pentru un *ursus horridus?* dacă ar fi vorba de-un *canis latans,* l-ar da de gol glasul. Şi apoi, nici Nelly Wade n-ar putea sta atîta timp lîngă un exemplar din *genus ferae.* Venerabile vînător, animalul acela singuratic, care ziua e închis în căruţă, iar noaptea în cort, mi-a prilejuit mai mare bătaie de cap decît întregul meu catalog de patrupede; şi din pricina asta, cît se poate de simplă de altfel, nici nu ştiu unde să-l clasez.

— Crezi că e vorba de-un animal de pradă?

— Ştiu că e un patruped; iar pericolul prin care-ai trecut dovedeşte că e carnivor.

In timpul acestor dezlînate explicaţii, Paul Hover rămase tăcut, adîncit în gînduri, uitîndu-se cu atenţie cînd la unul cînd la celălalt. Dar, ca şi cum ar fi fost izbit pe neaşteptate de siguranţa cu care vorbea doctorul, şi mai înainte ca acesta din urmă să-şi poată spune părerea, tînărul întrebă brusc:

— Te rog, prietene, ce înţelegi dumneata printr-un patruped?

— O divagaţie a naturii în care a plasat mult mai puţin din înţelepciunea ei fără margini, decît face de

obicei. Dacă două din cele patru membre s-ar putea înlocui cu o pîrghie rotativă, îmbunătăţind în felul acesta noul meu ordin de *phalangacuura*, animalele respective s-ar transforma în specimene deosebite, cu pîrghii în loc de picioare, realizîndu-se o supremă perfecţie şi armonie în ceea ce priveşte construcţia. Dar aşa cum arată astăzi un patruped, nu-l pot numi decît o simplă divagaţie a naturii, nimic altceva decît o divagaţie.

— Ascultă, străine, noi ăştia din Kentucky nu prea umblăm cu dicţionarele după noi. Iar cuvîntul divagaţie e tot atît de greu de tradus în englezeşte ca şi cuvîntul patruped.

— Un patruped e un animal cu patru picioare, o fiară.

— O fiară ! Dumneata socoteşti, cu alte cuvinte, că Ishmael Bush călătoreşte cu o fiară pe care-o ţine închisă în căruţa aceea mică ?

— Ştiu bine că-i aşa, şi acuma întinde-ţi urechea, nu la propriu, prietene, spuse, văzînd că Paul se scoală şi-l priveşte mirat, ci la figurat, potrivit funcţiilor pe care le îndeplineşte, şi veţi afla totul. După cum ţi-am spus mai adineauri, eu călătoresc cu sus-numitul Ishmael Bush în virtutea unei înţelegeri ; dar, cu toate că în contractul respectiv au fost statornicite anumite îndatoriri, nicăieri în contract nu se spune că această călătorie va fi sempiternă, adică veşnică. Acum, cu toate că regiunea aceasta nu poate fi considerată tocmai nimerită pentru cercetările mele ştiinţifice, fiind un teritoriu cu desăvîrşire virgin, aşa cum se află menţionat în istoria naturii, şi cu totul lipsită de comorile unei adevărate împărăţii vegetale, aş fi parcurs sute de mile spre est, dacă n-aş fi mînat de impulsul lăuntric de-a cerceta, de-a scrie şi de-a clasa fiara respectivă. Şi, continuă el cu glas scăzut, ca şi cum le-ar fi împărtăşit o mare taină, trag nădejde că într-o bună zi voi reuşi să-l conving să mă lase s-o disec.

— Ai văzut-o vreodată ?

— Nu cu organele văzului ; dar cu instrumente mult mai desăvîrșite decît vederea — cu concluziile gîndirii și deducțiile premizelor științei adică. Am pîndit obiceiurile animalului, tinere, și mă pot pronunța fără teamă, după evidențe peste care un observator obișnuit ar fi trecut cu ușurință ; are dimensiuni mari, nici un fel de activitate, e cît se poate de leneș, adică are o teribilă poftă de mîncare și, după cum reiese din directa mărturie a acestui venerabil vînător, e carnivor și feroce.

— M-aș simți mai mulțumit, străine, spuse Paul, care nu se sinchisea cine știe ce de descrierea doctorului, dacă m-ai putea asigura că e vorba, într-adevăr, de o fiară.

— Cît despre asta, dacă ar mai fi nevoie de vreo dovadă chiar și după multiplele și concludentele obiceiuri ale animalului, mă pot baza pe însăși mărturia lui Ishmael. Căci pînă și cele mai neînsemnate deducții ale mele au o rațiune. Eu nu sînt condus, tinere, de-o vulgară și vană curiozitate, deoarece toate aspirațiile mele către cunoaștere sînt puse, după umila mea convingere, în primul rînd în slujba științei și abia în al doilea rînd în aceea a semenilor mei. Deși mă chinuiesc ca un nenorocit să aflu ce cuprinde cortul acela pe care-l păzește Ishmael cu atîta strășnicie, acesta mi-a pretins sub prestare de jurămînt *(jurare per Deos)* să mă țin la o depărtare de cîțiva coți de acest cort o anumită perioadă de timp. *Jus jurandum* sau jurămîntul e un lucru serios, și nu trebuie tratat cu ușurință ; și cum expediția mea depindea de îndeplinirea acestei condiții, m-am supus, păstrîndu-mi însă posibilitatea de a face diferite observații de la distanță. Sînt vreo zece zile de cînd Ishmael, din milă pentru starea mea de umil slujitor al științei, mi-a mărturisit că în vehicul se află un animal pe care-l duce în prerie drept momeală, nădăjduind în felul acesta să captureze și altele, de același gen sau de aceeași specie. Și de-atunci sarcina mea a fost redusă la simpla supraveghere a obiceiurilor animalului și la înregistrarea rezultatelor. Cînd vom

ajunge la o anumită distanță, unde se spune că animalele de soiul acesta abundă, voi avea posibilitatea să examinez animalul nestingherit.

Paul continua să-l asculte, fără să scoată o vorbă, în timp ce doctorul trăgea concluziile lui ciudate; la un moment dat, însă, neîncrezătorul căutător de albine clătină din cap și, găsind că e momentul potrivit să intervină, spuse:

— Bătrînul Ishmael te-a îmbrobodit în așa chip, străine, încît ochii tăi nu mai fac nici cît două cepe degerate. Știu și eu cîte ceva despre vagonetul acela, și-aș putea spune că l-am prins pe emigrant cu o minciună gogonată. Ascultă, prietene, crezi că o fată ca Ellen Wade ar putea deveni tovarășa unei fiare sălbatice?

— De ce nu, de ce nu? răspunse naturalistul. Nelly are o mare dorință de-a învăța și ascultă adesea, și cu plăcere, toată comoara de învățături pe care sînt nevoit s-o risipesc prin pustietățile astea. Și de ce n-ar studia obiceiurile unui animal, chiar dac-ar fi vorba de un rinocer?

— Mai domol, mai domol, îi răspunse căutătorul de miere cu tot atîta convingere, dar într-un mod mai puțin științific, cu toate că știa bine despre ce e vorba; Ellen e o fată deșteaptă, o fată care știe ce poate și ce nu poate, dacă nu cumva sînt cu desăvîrșire greșit; dar în ciuda curajului și a înfățișării ei destoinice, ea nu-i, la urma urmei, decît o femeie. Și n-am auzit-o eu oare plîngînd de atîtea ori?

— Atunci ești unul din cunoscuții lui Nelly?

— Nu sînt nici pe dracu! Dar știu că o femeie e o femeie; și că nici toate cărțile din Kentucky n-ar putea-o convinge pe Ellen Wade să intre singură într-un cort în care se află o fiară sălbatică.

— Mie mi se pare, observă calm *trapper*-ul, că aici se ascunde ceva urît și tainic. Am văzut cu ochii mei că emigrantul nu dă nimănui voie să arunce o singură pri-

vire în cort, și am dovezi mai sigure decît cele pe care le aduci tu, Paul, că în vagonet nu se află nici un fel de cușcă. Pe urmă mai este Hector ; are un nas în care poți avea atîta încredere ca și în mîna care-a făurit toate creaturile de felul lui, și dacă ar fi fost acolo vreun animal, cîinele ar fi spus de multă vreme asta stăpînului său.

— Dumneata ai pretenția să opui un cîine unui om, brutalitatea — învățăturii, instinctul — rațiunii ? exclamă doctorul, oarecum mîniat. În ce fel, mă rog, poate un cîine să deosebească obiceiurile, specia sau chiar genul unui animal la fel de bine ca și omul, care are de partea lui înțelepciunea, învățătura și știința ?

— În ce fel ? repetă cu sînge rece bătrînul locuitor al pădurilor. Ascultă, și dacă ești în stare să crezi că un profesoraș de școală poate fi mai isteț decît Creatorul său, atunci am să te silesc să-ți dai seama cît de mult greșești. Auzi ceva mișcîndu-se în tufiș ? Acum vreo cinci minute s-au auzit trosnind niște ramuri. Spune-mi acuma, ce fel de animal a fost ?

— Sper că nu-i un animal feroce ! exclamă doctorul, sărind în sus, căci se mai afla încă sub impresia întîlnirii cu *Vespertilio horribilis*. Aveți carabinele cu voi, prieteni ; și ar fi mai bine să le puneți la îndemînă, fiindcă pe pușca mea de vînătoare e mai bine să nu te bizui.

— Ar putea avea oarecare dreptate, zîmbi *trapper*-ul și ascultă pînă într-atît de doctor, încît își luă carabina din locul în care zăcuse în timpul ospățului și-i îndreptă țeava în sus. Ei, acuma spune-mi cum îi zice animalului !

— Asta întrece limitele cunoștințelor unui pămîntean. Nici Buffon în persoană n-ar fi putut preciza dacă animalul a fost patruped, dacă făcea parte din ordinul reptilelor, dacă era oaie sau tigru.

— Atunci bufonul dumitale era un prost, față de Hector al meu. Aici, cățelule ! Ce s-a întîmplat ? Să-l doborîm sau să-l lăsăm să treacă ?

După cum își mișcase urechile, ciinele îi și dăduse de veste încercatului *trapper* că simțise un animal necunoscut prin preajmă ; își ridicase capul de pe labele din față, iar botul îi era întredeschis, ca și cînd Hector ar fi vrut să-și arate colții ce-i mai rămăseseră. Apoi, lăsînd dintr-o dată baltă planurile-i dușmănoase, adulmecă o clipă aerul, căscă zdravăn și se scutură ; după care își reluă, cu cea mai mare liniște, poziția de mai înainte.

— Acum, doctore, strigă triumfător bătrînul, sînt convins că nu există nici un animal bun de vînat și nici vreunul periculos în desiș ; și asta numesc eu cunoștință temeinică la un bărbat care-i prea bătrîn ca să-și poată risipi puterile, deși n-ar vrea să servească drept prînz unei pantere.

Ciinele își întrerupse stăpînul printr-un chelălăit puternic, deși rămăsese tot cu capul lipit de pămînt.

— E un om ! exclamă *trapper*-ul și se ridică. E un om, dacă pricep cum trebuie semnele pe care le dă ciinele. Poate că animalul ăsta și cu mine nu vorbim cine știe cît, dar de greșit n-am prea greșit pînă acuma.

Paul Hover țîșni în picioare ca fulgerul ; își duse carabina la ochi și începu să strige cu glas amenințător :

— Dacă ești prieten, înaintează ; dacă ești dușman, rămîi pe loc și pregătește-te pentru ce-i mai rău.

— Prieten, nădăjduiesc, răspunse o voce din tufișul ale cărui ramuri se dădură la o parte, și în aceeași clipă apăru și cel care vorbise.

X

Adam, te dă deoparte ca s-auzi
Cum o să-ncerce să mă iscodească.
(Cum vă place)

E bine cunoscut faptul că mult înainte ca nesfîrşitele regiuni ale Luisianei să-şi fi schimbat stăpînii pentru a doua oară, teritoriul acesta nepăzit de nimeni nu era ferit de invaziile aventurierilor albi. Vînători din Canada, pe jumătate sălbatici, vînători, poate puţin mai luminaţi, din Statele Unite se aflau risipite printre felurite triburi de indieni ; ei îşi agoniseau anevoie existenţa prin pustietăţi şi-şi duceau viaţa prin preajma vizuinilor de castor şi a turmelor de bizoni sau, ca să adoptăm denumirea cea mai obişnuită prin partea locului, a turmelor de bivoli [1].

Aşa că nu era un lucru neobişnuit să întîlneşti oameni străini pe cîmpiile fără margini ale Vestului. După anumite semne, pe care un ochi fără experienţă le-ar fi trecut cu vederea, oamenii de la frontieră ştiu întotdeauna cînd se află prin împrejurimi vreunul de-al lor, aşa că-l ocoleau sau îi ieşeau în întîmpinare, după cum le

[1] Ca adaus la distincţiile făcute de ştiinţă în privinţa acestor două specii de animale, trebuie să spunem, cu toată consideraţia pe care o avem faţă de doctorul Battius, că una din particularităţile cele mai importante este aceea că, în timp ce carnea celui dintîi animal constitue o hrană nutritivă şi delicioasă la gust, cea a bivolului abia se poate mînca (n. a.).

dictau sentimentele sau interesele. Întîlnirile acestea erau, îndeobște, pașnice ; pentru că albii trebuiau să facă față unui inamic comun și de temut în locuitorii mai vechi ai acestor ținuturi, care poate că aveau drepturi mai legiuite decît ale lor, dar n-au fost rare nici cazurile cînd gelozia și lăcomia i-au ațîțat într-atîta, încît întîlnirile s-au terminat prin scene mai mult decît violente și prin trădări pline de cruzime. Întîlnirea a doi vînători în deșerturile americane, așa cum găsim uneori de cuviință să numim această regiune, seamănă oarecum cu felul acela bănuitor și precaut în care se apropie unul de altul două vase într-o mare bîntuită de pirați și cunoscută ca atare. Nici unul din ele nu consimte să-și trădeze slăbiciunea arătîndu-și neîncrederea, dar nici nu se încumetă la vreun act prea îndrăzneț, care să-l dea pe mîna celuilalt și să-i aducă numai necazuri.

În felul acesta s-a petrecut, într-o oarecare măsură cel puțin, și întîlnirea de față. Străinul se apropie încetișor, cu ochii în patru la mișcările celor din tabăra adversă. Pe de altă parte, Paul începu să umble la cocoșul carabinei, căci era prea mîndru pentru a lăsa să se bage de seamă că cei trei bărbați s-ar teme cumva de o ființă singuratică, și totodată prea prevăzător ca să nesocotească precauțiile cerute de asemenea împrejurare. Cei doi comeseni își primiră oaspetele fiecare în felul său, cum nu se poate mai deosebit unul de altul, pricina fiind înfățișarea destul de ciudată a acestuia.

În timp ce naturalistul arăta ca un om pașnic, ca să nu spunem distrat, înfățișarea noului venit se caracteriza prin forță, și avea o ținută și un mers care trădau de la prima vedere militarul. Un ciucure murdar, de aur, atîrna de cascheta de stofă fină, albastră, ascunsă aproape toată în claia părului negru și cîrlionțat. În jurul gîtului își legase, neglijent, o cravată mare de mătase neagră. Purta o cămașă vînătorească, de un verde închis, împodobită cu galoane galbene, așa cum se putea vedea altădată la tru-

pele care-şi făceau serviciul la hotarele Confederaţiei. Pe lîngă toate acestea se mai zăreau şi reverele unei tunici croite din aceeaşi stofă ca şi cascheta. Avea jambiere din piele de căprioară, iar în picioare nişte mocasini obişnuiţi, aşa cum purtau şi indienii. Pumnalul, drept, bogat ornamentat şi peste măsură de periculos, şi-l ţinea într-un fel de centură împletită din mătase roşie ; şi o altă centură, mai degrabă o cingătoare, din piele decolorată, conţinea o pereche de pistoale de calibru mic, în tocuri potrivite, iar peste umăr îi atîrna o carabină militară, scurtă şi grea, în timp ce cornul cu praf de puşcă şi tolba se bălăbăneau la şold. Pe raniţa din spate erau marcate binecunoscutele iniţiale ale guvernămîntului Statelor Unite, care au căpătat de atunci spirituala şi ciudata denumire de Unchiul Sam.

— Vin ca prieten, spuse străinul ; glasul era al unui om care văzuse în viaţa lui prea multe arme pentru ca înfăţişarea ridicol de bătăioasă a doctorului Battius să-l mai sperie. Vin ca prieten, iar drumurile şi năzuinţele mele n-au cum să se întîlnească cu ale voastre.

— Ascultă, străine, spuse cu asprime Paul Hover, te pricepi oare să urmăreşti o albină de-aici, de pe cîmpia asta, pînă-n pădure, pe-o distanţă de zeci de mile adică ?

— Albina e o zburătoare pe care n-am fost niciodată silit s-o urmăresc, răspunse străinul rîzînd, cu toate c-am vînat şi eu cîndva ceva păsări.

— Mi-am închipuit numaidecît asta, exclamă Paul, întinzîndu-i mîna prietenos şi încrezător. Să ne strîngem mîinile ! Dumneata şi cu mine n-o să ne certăm niciodată de la faguri, de vreme ce te interesează aşa de puţin mierea. Iar acum, dacă stomacul dumitale are vreun colţ gol, şi dacă ştii să preţuieşti gustul unei picături de rouă cînd ţi se nimereşte pe limbă, iată bucata care-ţi trebuie. Încearc-o, străine, şi după ce-ai să guşti din ea, ai să spui

că-i cea mai grozavă friptură pe care-ai înghit-o de cînd ești. Cît e de cînd ai părăsit așezările oamenilor?

— Cîteva săptămîni, și mă tem că vor mai trece tot cam pe atîtea pînă-o să mă pot întoarce. O să mă folosesc foarte bucuros de invitația dumitale, mai ales c-am dus-o tot într-un post de cînd a răsărit ieri soarele; și-apoi cunosc prea bine gustul unei cocoașe de bizon ca să-mi dea mîna să spun nu.

— Ah! Cunoști atunci felul ăsta de bucate? Bine, văd că mi-ai luat-o înainte, cu toate că din clipa asta ne putem socoti pe picior de egalitate. Aș fi cel mai fericit om din Kentucky și Munții Stîncoși dac-aș avea o cabană spațioasă undeva, prin apropierea unei păduri bătrîne, cu arbori scorburoși, dac-aș avea în fiecare zi la prînz asemenea cocoașe, ceva flori proaspete pentru stupii mei și pe mica Ell...

— Mica ce? întrebă străinul, pe care buna dispoziție și sinceritatea căutătorului de miere îl înveselea fără doar și poate.

— Ceva ce va fi într-o bună zi al meu, ceva ce nu privește pe nimeni altul în afară de mine, răspunse Paul, lustruindu-și cremenea carabinei; apoi începu să fluiere, nestingherit, o melodie cunoscută pe fluviul Mississippi.

În timpul acesta, străinul se așezase lîngă cocoașă, după care începu să înfulece cu multă seriozitate ceea ce mai rămăsese din ea. Doctorul Battius îl supraveghea însă cu o neîncredere destul de izbitoare față de prietenoasa primire pe care i-o făcuse binevoitorul Paul Hover.

Dar îndoielile, sau mai bine-zis temerile naturalistului aveau un caracter cu totul diferit. Îl surprinsese faptul că străinul întrebuințase denumirea corectă, și nu cea greșită, așa cum era cunoscut îndeobște animalul din care se înfruptaseră cu toții. Așa că doctorul se temea ca nu cumva un rival să-l văduvească de cel puțin jumătate din dreapta răsplată ce i s-ar fi cuvenit pentru toată munca depusă și pentru lipsurile și primejdiile pe care le înfrun-

tase. Privind deci lucrurile din punctul acesta de vedere, nu trebuie să ne mire deloc faptul că blîndeţea firească a naturalistului suferi oarecare schimbări şi că doctorul începu să spioneze purtările străinului cu multă atenţie, încercînd să-l demaşte.

— E un prînz nemaipomenit, observă plin de nevinovăţie tînărul străin, căci era şi tînăr şi chipeş. Ori foamea a dat acestei bucăţi de carne un gust cu totul deosebit, ori bizonul e cel mai gustos animal din familia bovinelor.

— Naturaliştii obişnuiesc, *Sir*, atunci cînd vorbesc între ei, să dea vacii întregul credit al genului, spuse doctorul Battius umflîndu-se parcă din pricina tainicelor lui bănuieli; apoi îşi drese glasul înainte de a-şi continua vorba, aşa după cum duelistul îşi examinează vîrful armei înainte de a o înfige în trupul rivalului. Creatura asta e mult mai perfectă decît numitul *bos*, căci boul e incapabil să-şi perpetueze genul ; aşa că animalul acesta cu gheb e cel mai nobil dintre amîndoi.

Doctorul îşi exprimase această părere cu un anumit scop, căci era sigur că adversarul are convingeri cu totul contrarii ; şi acum aştepta lovitura acestuia, pregătindu-şi un răspuns mult mai viguros. Dar tînărul străin părea prea preocupat să se ospăteze din friptura aceea minunată, ce-i picase pe neaşteptate, ca să apuce momeala aruncată de doctor şi să înceapă o discuţie ale cărei complicate meandre ar fi putut oferi unor oameni de ştiinţă adevărate competiţii intelectuale.

— Aş zice că aveţi deplină dreptate, *Sir*, răspunse străinul cu o provocatoare indiferenţă faţă de importanţa afirmaţiei făcute, ţin să spun că aveţi perfectă dreptate şi că aţi întrebuinţat cuvîntul cel mai potrivit.

— Iertaţi-mă, *Sir*, dar dumeavoastră interpretaţi foarte greşit construcţia frazelor mele, dacă v-aţi imaginat c-aş putea include, fără calificativele de rigoare, pe *bubalus Americanus* în familia *vacca*. Căci, aşa precum

ştiţi, *Sir*, prespun însă că vă pot denumi doctor, căci posedaţi diploma de medic, nu ?

— Îmi acordaţi un titlu la care nu am nici un drept, îl întrerupse străinul.

— Nu v-aţi luat încă diploma ? Sau poate că titlurile dumneavoastră au fost cîştigate în cîmpul ştiinţelor liberale ?

— Greşiţi şi de data asta, vă asigur.

— Sînt convins însă, tinere, că n-ai pornit pe acest important, copleşitor aş putea spune, făgaş fără vreun atestat care să justifice aptitudinile dumitale pentru această sarcină ; vreo pregătire prin care să-ţi poţi dovedi dreptul de-a acţiona, ori să-ţi poţi revendica afinitatea şi identitatea de gîndire cu ceilalţi confraţi ai dumitale îmboldiţi de aceleaşi ţeluri binefăcătoare.

— Nu ştiu din ce motive sau în ce scop te-ai făcut dumneata stăpîn pe ţelurile mele, rosti tînărul înroşindu-se ; apoi se ridică în grabă, ceea ce dovedea că foamea avea prea puţină însemnătate pentru el, atunci cînd se ivea un subiect ce-l atingea aşa de direct. Pînă în prezent, *Sir*, felul în care vă exprimaţi mi se pare de neînţeles. Acest ţel oricine altul îl poate numi binefăcător, însă pentru mine el înseamnă o scumpă îndatorire ; dar că pentru asta aş avea nevoie de-o pregătire specială, e un lucru care, recunosc, mă umple de mirare.

— În cazuri de astea e obiceiul să ai asupră-ţi felurite documente, răspunse grav doctorul ; în anumite ocazii ele pot fi prezentate pentru a risipi, chiar dacă ar fi vorba doar de nişte prieteni binevoitori, orice fel de bănuieli nemeritate şi pentru a putea trece la ceea ce aş numi elementele discuţiei, ajungînd, în cele din urmă, la acele puncte care alcătuiesc dezideratele tuturor.

— E o cerinţă curioasă, mormăi tînărul ; îşi plimba ochii lui întunecaţi şi severi de la unul la altul, ca şi cum

ar fi vrut să-şi dea seama de caracterul fiecăruia, şi cîntărea în acelaşi timp şi forţa fizică a tovarăşilor săi. Pe urmă, vîrîndu-şi o mînă în pieptar, scoase de acolo o cutie micuţă şi o întinse doctorului cu un aer plin de demnitate ; vă veţi încredinţa, *Sir*, continuă el, că am oarecare drepturi să călătoresc într-o regiune care-a devenit proprietatea Statelor Americane.

— Ce-mi văd ochii ! exclamă naturalistul desfăcînd un mare pergament împăturit de cîteva ori. Iată, asta e semnătura filozofului Jefferson [1] ! Pecetea statului şi contrasemnătura Ministerului de Război. Da, ăsta e un brevet prin care i se conferă lui Duncan Uncas Middleton gradul de căpitan de artilerie.

— Cui ? Cui ? repetă *trapper*-ul, care, atîta timp cît durase discuţiile, nu-şi mai dezlipise ochii de pe faţa străinului, părînd că-i soarbe cu lăcomie fiecare trăsătură. Cum îl cheamă ? Parc-ai zis Uncas, nu ? Uncas ! N-ai zis Uncas ?

— Ăsta e numele meu, răspunse tînărul cu oarecare mîndrie. Şi totodată numele unei căpetenii indiene, un nume pe care unchiul meu şi cu mine ne simţim onoraţi să-l purtăm, căci facem asta în amintirea unui mare serviciu făcut familiei mele de un războinic în timpul luptelor din trecut.

— Uncas ! Uncas ai spus ? repetă *trapper*-ul ; se apropie de tînăr şi-i despărţi şuviţele negre şi cîrlionţate care-i cădeau pînă peste sprîncenele-i groase, fără nici un fel de împotrivire din partea căpitanului. Ah, ochii mei sînt bătrîni şi şi-au pierdut agerimea pe care-o aveau în zilele acelea de demult ; dar mai pot totuşi deslui privirea ta-

[1] *Thomas Jefferson* (1743—1826) preşedinte al Statelor Unite între 1801—1809, iluminist, filozof şi ideolog al orientării burghezo-democratice în timpul războiului pentru independenţa Americii de Nord (1775—1783).

tălui în ochii fiului. Am recunoscut-o de cum l-am văzut; dar atîtea lucruri au mai trecut de-atunci prin faţa ochilor mei slăbiţi, că nu mi-aş mai fi putut aminti de locul în care le-am văzut perechea. Spune-mi, flăcăule, care-i numele pe care-l poartă acum tatăl tău ?

— A fost ofiţer al Statelor şi poartă acelaşi nume cu mine, bineînţeles ; fratele mamei mele se numea Duncan Uncas Heyward !

— Tot Uncas ! Tot Uncas ! repetă bătrînul ca un ecou, tremurînd de emoţie. Şi tatăl său ?

— Îl cheamă tot aşa, fără denumirea căpeteniei indiene, însă. Lui şi bunicii mele i s-au făcut acel serviciu de care-am pomenit.

— Eram sigur ! Eram sigur ! strigă bătrînul cu glas tremurător ; faţa lui, îndeobşte împietrită, începu să se mai învioreze, ca şi cum numele acela i-ar fi deşteptat o seamă de emoţii adormite cîndva în sufletul lui, emoţii din anii îndepărtaţi ai tinereţii. Eram sigur ! Fiu sau nepot, e acelaşi lucru ; acelaşi sînge, aceiaşi privire ! Spune-mi, te rog, cel pe care-l cheamă tot Duncan, dar fără Uncas, mai e în viaţă ?

Tînărul îşi scuturâ capul, îndurerat, făcînd semn că nu.

— A murit încărcat de ani şi onoruri ; iubit, fericit şi împărţind şi celor din jur fericire.

— Încărcat de ani, repetă *trapper-ul*, privindu-şi mîinile lui slabe, dar încă puternice. Ah, a trăit în mijlocul oamenilor, căci avea înţelepciunea unui orăşean... Dar trebuie să-l fi văzut des ; l-ai auzit vorbind vreodată despre Uncas şi despre pustietăţi ?

— Des ! Pe vremea aceea era ofiţer în slujba regelui; dar cînd a început războiul între coroană şi colonii, bunicul meu nu şi-a uitat locul în care se născuse şi, renunţînd la un jurămînt lipsit de sens, rămase credincios adevăratei lui patrii ; şi luptă de partea libertăţii.

— E mult adevăr în ceea ce spui și, ceea ce e și mai însemnat, e un lucru potrivit firii. Vino de te așază lîngă mine, flăcăule, așază-te și spune-mi ce-ți povestea bunicul tău cînd sufletul i se întorcea spre vremea minunată pe care-o petrecuse prin pustietăți.

Tînărul începu să zîmbească văzînd interesul pe care i-l arăta bătrînul ; dar cînd își dădu seama că nu era nici cea mai mică umbră de viclenie în felul cum îl privea, se supuse fără nici un pic de șovăială.

— Fă-i hatîrul ăsta bătrînului *trapper* și dăruiește-i bucuria unei povestiri, spuse Paul, așezîndu-se de partea cealaltă a tînărului soldat. Oamenii bătrîni au obiceiul să se bucure auzind vechile legende și, la drept vorbind, trebuie să recunosc că nu mă lasă nici pe mine rece.

Middleton zîmbi din nou și poate chiar cu puțin dispreț ; dar se întoarse cu multă bunăvoință spre *trapper* și continuă :

— E o poveste lungă și chiar dureroasă, s-ar putea spune. Vărsări de sînge și lupte purtate cu indienii se găsesc din belșug în povestirea asta a mea.

— Spune-ne-o în întregime, străine, rosti Paul : noi, cei din Kentucky, sîntem obișnuiți cu lucrurile astea și, trebue să spun, nădăjduiesc că istorisirea ta cuprinde și cîteva scalpări.

— Ți-a vorbit despre Uncas, nu-i așa ? întrebă bătrînul, fără să țină seamă de întreruperile fără însemnătate ale căutătorului de miere, pentru care toate lucrurile astea nu erau decît un plăcut fel de a-și pierde vremea. Ce gîndea și ce spunea el despre flăcăul acela, cînd stătea de vorbă cu ai lui, în siguranța și pacea vieții din oraș ?

— Cred că a întrebuințat aceleași cuvinte pe care le-ar fi rostit și în mijlocul pădurilor, pe cînd se afla față-n față cu prietenul lui.

— L-a numit el oare pe-acel sălbatic prietenul lui, pe acel biet războinic tatuat ? Nu era oare prea mîndru ca să-l numească pe un indian prietenul lui ?

— S-a lăudat adesea cu legătura asta a lui ; și, după cum ai și putut auzi, a dăruit numele acestuia celui dintîi născut al său, cu dorința de-a fi trecut, asemenea unei moșteniri, tuturor urmașilor săi.

— A făcut foarte bine ! ca un adevărat bărbat ce-a fost ! și ca un adevărat creștin, pe deasupra ! Obișnuia oare să spună că acel indian delaware era tare iute de picior, își mai amintea oare de asta ?

— Iute ca o gazelă. A vorbit, într-adevăr, de multe ori despre el, despre *Le Cerf Agile,* nume pe care și-l cîștigase din pricina repeziciunii cu care mergea.

— Și mîndru, și neînfricat, flăcăule, nu-i așa ? continuă *trapper*-ul, uitîndu-se mișcat în ochii căpitanului, ceea ce dovedea că laudele aduse acelui indian, care trebuie să-i fi fost și lui foarte drag, îi pricinuiseră o mare bucurie.

— Brav ca un copoi și fără frică ! Amintea de multe ori de Uncas și de tatăl său, care fusese numit, pentru înțelepciunea sa, Marele Șarpe, ca de niște adevărate pilde de eroism și statornicie.

— Și a avut dreptate, mare dreptate ! Oameni mai credincioși ca ei nu pot fi găsiți în nici un trib și în nici o națiune, oricare le-ar fi culoarea pielii. Văd că bunicul tău a fost un om drept și și-a făcut datoria. A întîmpinat multe primejdii în timpurile acelea prin munți, dar a jucat întotdeauna cinstit. Spune-mi, flăcăule, sau mai bine ar fi să-ți spun căpitane, căci ești ofițer, asta-i tot ?

— Sigur că nu ; a fost, precum ți-am spus, o poveste înfricoșătoare, plină de întîmplări de neuitat și amintirile bunicului și ale bunicii mele...

— Ah ! exclamă *trapper*-ul ridicîndu-şi o mînă în sus, ca şi cînd întreaga lui fiinţă s-ar fi înviorat la evocarea acestui nume. O chema Alice ! Elisie sau Alice înseamnă acelaşi lucru. Era o copilă zîmbitoare şi nebunatică, atunci cînd se întîmpla să fie fericită ; dar duioasă şi vărsînd şiroaie de lacrimi cînd o încerca vreo nenorocire. Părul ei era strălucitor şi galben ca blana unui pui de căprioară, iar pielea ei mai străvezie decît cea mai limpede apă ce-şi face loc printre stînci. Mi-aduc aminte bine de ea. Mi-aduc foarte bine aminte de ea !

Buzele tînărului se încreţiră uşor şi se uită la bătrîn cu o expresie care putea fi uşor tălmăcită, căci amintirile lui despre bunici nu se asemănau deloc cu cele ale *trapper*-ului, dar găsi de cuviinţă că e mai bine să nu-şi arate nedumerirea. Aşa că se mulţumi să răspundă :

— Nu uitaseră primejdiile prin care-au trecut, căci trăiseră totul din plin, după cum nu-i uitaseră nici pe cei care luaseră parte la întîmplările acelea.

Trapper-ul privi într-o parte, părînd că se luptă cu o emoţie puternică ; pe urmă, întorcîndu-se din nou către căpitan, cu toate că privirea lui cinstită nu mai trăda acelaşi interes pentru înfăţişarea tînărului, continuă :

— Ţi-a voribit despre toţi ? În afară de el şi de fetele lui Munro [1] nu erau decît piei-roşii ?

— Nu, mai era şi alt alb printre ei, un prieten al indienilor delaware, cercetaş în armata engleză, dar născut pe meleagurile acelea.

— Un vagabond beţiv şi neisprăvit, pot să te asigur, tinere, aşa cum sînt toţi albii care vin în prerie şi trag foloase de pe urma indienilor.

— Moşule, părul tău alb ar trebui să te oprească de la insulte. Bărbatul despre care vorbesc era de-o mare sim-

[1] Alice şi Cord, fiicele generalului Munro din *Ultimul Mohican*.

plitate, dar avea un curaj nemaipomenit. În el nu se îmbinau, ca la cei mai mulţi dintre oamenii care trăiesc la marginea civilizaţiei, defectele celor două rase, ci numai calităţile lor. Fusese hărăzit cu cel mai de preţ şi poate cu cel mai rar dar al naturii, acela de-a deosebi binele de rău. Avea toate calităţile omului simplu, căci aşa îi erau şi purtările, şi tot aşa îi erau şi credinţele. Era tot atît de curajos ca şi prietenul său cu pielea roşie ; dar în ceea ce priveşte dibăcia lui de războinic, fiind mai învăţat decît el, îl întrecea. Pe scurt, era un nobil vlăstar al neamului omenesc, dar n-a putut atinge niciodată rangul meritat din pricină că-şi ducea viaţa prin păduri ; acestea, moşule, sînt chiar cuvintele bunicului meu atunci cînd mi-a vorbit despre omul acela de care ai crezut c-ar fi fost un fel de neisprăvit.

În timp ce străinul vorbea despre caracterul şi obiceiurile acelui om cu ardoarea plină de generozitate a tinereţii, ochii bătrînului *trapper* căutaseră mereu în pămînt. Se jucase cu urechile ciinelui, îşi pipăise îmbrăcămintea şi deschisese şi închisese cocoşul carabinei cu nişte mîini care tremurau aşa de tare, încît păreau cu totul neputincioase de-a umbla cu o armă. Iar cînd străinul îşi sfîrşi vorba, adăugă cu o voce răguşită :

— Asta înseamnă că bunicul tău îşi aducea aminte de el ?

— Şi încă în aşa măsură, încît trei dintre urmaşii lui poartă numele cercetaşului aceluia.

— Numele, ai spus ? exclamă bătrînul, ridicîndu-se ; ce, numele unui vînător singuratic şi lipsit de învăţătură ? Poartă oare asemenea nume nişte oameni mari, bogaţi, onoraţi şi, ceea ce e de şi mai mare însemnătate, nişte oameni drepţi ?

— E numele pe care-l poartă fratele meu mai mare şi doi dintre verii mei, oricare-ar fi calităţile pe care le-ai pomenit mai înainte.

— Vrei să spui chiar numele lui adevărat, alcătuit adica din aceleași litere, nume care începe cu un N și se sfîrșește cu un L?

— Chiar ăsta, zîmbi tînărul. Nu, nu, noi n-am uitat nimic din ceea ce-a făcut și din ceea ce i-a aparținut. Pînă și eu am un cîine, care hăituește în clipa de față o căprioară, un cîine ce seamănă foarte bine cu ăsta; urmașul aceluia dăruit de cercetaș prietenilor lui: din rasa aceasta se trăgeau toți cîinii lui; iar unul cu un miros mai bun, cu picioare mai iuți și dintr-un neam mai de soi ca el nu cred să se găsească în toată Uniunea Statelor Americane.

— Hector, spuse bătrînul, silindu-se să-și învingă emoția care era gata să-l sufoce; și începu să vorbească încet cu cîinele său, ca și cum ar fi vorbit unui copil: ai auzit, cățelule? Unul din neamul și sîngele tău se află pe-aproape, prin prerie! E minunat, e într-adevăr minunat!

Dar firea lui nu putu îndura mai mult. Era mai mișcat ca niciodată, copleșit de-atîtea amintiri scumpe, ațipite în sufletul lui ani și ani și care acum se treziseră la viață într-un chip cu totul neașteptat; bătrînul dovedi totuși atîta stăpînire de sine ca să mai poată adăuga, cu o voce adîncă și nefirească, deși făcea mari sforțări pentru a o stăpîni:

— Eu sînt cercetașul acela, băiete; războinic odinioară, un biet *trapper* astăzi.

Dar lacrimile, al căror izvor secase de multă vreme, îi inundară fața zbîrcită, pe care și-o plecă peste genunchi, acoperindu-și-o, din sfială, cu pulpana hainei sale de piele, în timp ce trupul îi era scuturat de sughițuri puternice.

Cei de față se simțiră mișcați pînă la lacrimi și ei. Paul Hover sorbise fiecare silabă din cuvintele rostite rînd pe rînd de cei doi vorbitori, sentimentele lui crescînd în intensitate odată cu interesul pe care i-l stîrnea povestirea.

Neobișnuit însă cu senzații atît de ciudate, își întorcea capul cînd într-o parte cînd în alta, vrînd să se ferească parcă de ceva, pînă cînd văzu lacrimile și auzi sughițurile bătrînului : atunci sări în picioare, își apucă furios musafirul de gît, întrebîndu-l cu ce drept l-a făcut pe bătrînul său tovarăș să plîngă. Dar scînteia aducerii aminte țîșni în mintea lui chiar în clipa aceea, așa că-l slăbi din strînsoare ; apoi, voios din cale-afară, îl apucă pe doctor de păr, podoabă care-și trădă chiar în clipa aceea origine-ai artificială, căci îi rămase în mînă, lăsînd capul alb și lucios al naturalistului acoperit cu un înveliș ce nu era altceva decît propria lui piele.

— Ce crezi despre toate astea, domnule Strînge-ploșnițe ? zbieră mai curînd decît întrebă ; nu-i oare un fel de albină ciudată care se întoarce în scorbura ei ?

— E, într-adevăr, un lucru remarcabil, minunat, edificator, răspunse cu voce răgușită și ochi sclipitori acel iubitor al naturii, acoperindu-și căpățîna cu peruca. Un lucru rar și lăudabil, cu toate că n-am nici o îndoială în privința ordinei exacte a cauzelor și a efectelor.

Și cu această bruscă izbucnire, încordarea scăzu ; iar cei trei spectatori se strînseră în jurul *trapper*-ului, uitîndu-se cu respect la lacrimile unui om atît de bătrîn.

— Așa trebuie să fie, altfel cum ar putea cunoaște atît de bine o întîmplare despre care, în afară de membrii familiei mele, știu atît de puțini oameni ? rosti în cele din urmă tînărul, fără să-i fie rușine să-și trădeze emoția, căci începu să-și șteargă lacrimile în văzul celorlalți.

— Adevărat ? strigă Paul Hover ; dacă mai ai nevoie de vreo dovadă, eu sînt gata să jur pentru asta ! Cred în fiecare cuvînt spus de el, așa cum cred în Evanghelie.

— Cu toate astea, noi presupuneam că e mort de mult, continuă soldatul. Bunicul meu și-a încheiat zilele onorat

de toată lumea, și credeam că e cel mai tînăr dintre ei amîndoi.

— Se întîmplă destul de des ca cei tineri să aibă prilejul de-a privi slăbiciunile celor bătrîni, rosti *trapper*-ul, ridicîndu-și capul și privind cu demnitate de jur împrejur. Că mai sînt încă în viață, tinere, asta e voința Celui de Sus, care m-a cruțat, din pricini pe care le cunoaște numai El, de-a lungul acestor 80 de ani lungi și grei. Că eu sînt omul de care ți-am spus, nu trebuie să ai nici o îndoială ; la ce bun m-aș duce în mormînt cu o minciună sfruntată pe buze ?

— Nu șovăi să te cred, mă minunez însă că lucrurile stau așa. Dar cum se face că te găsesc, venerabile și neprețuite prieten al părinților mei, în pustietățile astea, atît de departe de înlesnirile și siguranța pe care ți le pot pune la îndemînă regiunile mai dinspre miazănoapte ?

— Am venit pe cîmpiile astea ca să scap de zgomotul topoarelor : fiindcă aici, sînt sigur, nu vor veni tăietorii. Dar ți-aș putea întoarce întrebarea. Faci parte din grupul acela nou de lefegii pe care i-au trimis Statele Unite ca să cerceteze ținuturile cele noi ?

— Eu nu. Lewis își urmează drumul său sus, pe fluviu, la cîteva sute de mile de-aici. Eu am motivele mele personale.

— Nu-i de mirare că un om vlăguit și cu privirea prea slabă ca să mai poată vîna poate fi văzut în preajma lăcașului castorului, folosindu-se de cursă în locul carabinei ; dar e ciudat că un om tînăr și voinic, înarmat și cu autorizația marelui tată, să umble prin prerie fără o singură ordonanță de culoare care să-i slujească.

— Motivele ți s-ar părea și dumitale îndestulătoare dacă le-ai cunoaște, și le-ai putea cunoaște dacă ai avea răbdare să-mi asculți povestea. Cred că sînteți cu toții niște bărbați cinstiți și că mai degrabă veți ajuta decît veți trăda un tînăr care urmărește un țel nobil.

— Atunci, hai, povestește-ne totul, așa după cum dorești, spuse *trapper*-ul, așezîndu-se și făcînd semn tînărului să-i urmeze pilda.

Acesta făcu întocmai, iar după ce Paul și doctorul își găsiră și ei cîte un locșor, noul venit începu să vorbească despre ciudatele pricini care-l îmboldiseră să pătrundă atît de departe în prerie.

XI

E-atît de hîd un cer fără furtuni!
(Regele Lear)

În timpul acesta, harnicele și neînduplecatele ore își continuau lucrul. Soarele, care se luptase toată ziua cu uriașa îngrămădire de nouri, se cufunda acum încetișor, străbătînd o porțiune de cer senin, în pustietăți sumbre, ca și cum ar fi fost înghițit de apele oceanului. Turmele bogate care pășteau pe întinsul pășunilor sălbatice ale preriei dispăruseră treptat-treptat, iar stolurile nesfîrșite ale păsărilor de apă, care-și croiau, ca în fiecare an, drum dinspre lacurile virgine din miazănoapte pînă la Golful Mexic, nu mai spintecau văzduhul, căci roua și vaporii de apă îl îngreunau. Pe scurt, umbrele nopții se așternuseră peste stîncă, învăluind cu mantia întunericului toate lucrurile din jur, și așa destul de nedeslușite.

Cînd lumina începu să scadă, Esther își adună copiii mai mici lîngă ea și, așezîndu-se pe un colț de stîncă, rămase liniștită, așteptînd cu răbdare întoarcerea vînătorilor. Ellen Wade se afla la oarecare depărtare, părînd că vrea să se țină mai la o parte de ceilalți, ca și cum ar fi dorit să arate o dată mai mult, deosebirea care exista între ea și familia emigrantului în ceea ce privea caracterul și obiceiurile.

— Unchiul tău și-a greșit și-și va greși întotdeauna socotelile, Ellen, spuse Esther, la capătul unui lung răstimp de tăcere care urmase după ce vorbiseră despre unele treburi zilnice ; leneș cînd e vorba să se gîndească la ziua de mîine și cu totul neprevăzător, ăsta-i Ishmael Bush ! A tot umblat în jurul stîncii de dimineață pînă-n prînz, fără să facă nimic altceva în afară de planuri, planuri și iar planuri cu șapte băieți voinici, așa cum nici o femeie n-a dăruit vreodată bărbatului ei ; și care-i rezultatul ? Poftim, s-a înnoptat, iar el n-a făcut nimic din ceea ce trebuia.

— Ai dreptate, mătușă, nu-i om prevăzător, răspunse Ellen, cufundată în propriile ei gînduri, care dovedea cît de puțină însemnătate dădea celor ce i se spuneau ; și dă un exemplu foarte prost băieților.

— Ei, ia vezi ! Cine ți-a dat dreptul să-i judeci pe cei mai bătrîni sau pe cei mai de ispravă ca tine ? Aș vrea să văd și eu un singur bărbat de la frontierele astea care să fie pildă mai bună pentru copiii lui decît Ishmael Bush ! Arată-mi, dacă poți, domnișoară Găsește-cusur, dar nu Drege-cusur, o mînă de băieți în stare să taie-un copac în bucăți și-apoi să le așeze grămadă mai repede decît copiii mei, cu toate că poate-ar fi mai bine să tac ; ori un vlăjgan care să îndemne cu mai multă strășnicie secerătorii dintr-un lan de grîu și să lase o miriște mai curată în urma lui decît propriul meu bărbat ! Iar ca tată e tot atît de darnic ca și-un lord ; copiii lui nu trebuie decît să-i spună numele locului unde-ar avea chef să se așeze și el le face pe dată act asupra moșiei, fără să mai trebuiască să dea ceva și fiscului.

Și după ce nevasta colonistului termină de vorbit, izbucni într-un hohot de rîs strident și batjocoritor, care molipsi numaidecît și copiii ; Esther îi pregătea și pe aceștia pentru o viață fără scrupule și fără nici un respect față de lege, ca și a ei ; o viață care, deși nu oferea nici

un fel de siguranță, nu era lipsită de oarecare farmec ascuns.

— E-ei ! Bătrîno ! strigă de jos, de la picioarele stîncii, vocea bine cunoscută a bărbatului ; tu petreci, iar noi ne străduim să-ți găsim vînat și carne de bivol, hai ? Vino-ncoa, vino-ncoa, bătrîno, cu toți pruncii tăi, și ajută-ne să cărăm carnea sus ; ce veselie te-a găsit, femeie ? Vino-ncoa, vino-ncoa, sînt și băieții aici, dar mai avem de lucru pentru încă o ceată ca noi.

Ishmael nici n-ar fi trebuit să strige așa de tare, pentru a fi auzit. Abia apucă să rostească numele soției sale, că tot grupul ce stătuse îngrămădit sus pe stîncă porni de-a valma pe povîrniș, trecînd năvalnic peste primejdioasele piedici întîlnite în drum. Esther urmă stolul copiilor cu un pas ceva mai măsurat ; și nici Ellen nu găsi de cuviință c-ar fi mai înțelept sau mai prudent să rămînă pe loc. Așa că toată lumea se adună la picioarele citadelei, în plin cîmp.

Dădură numaidecît peste colonist, care se clătina sub povara unui cerb frumos și gras, urmat de unul sau doi dintre băieții cei mai mici. Apăru apoi și Abiram, și înainte de-a se fi scurs cîteva minute, se arătară și ceilalți vînători, izolați sau doi cîte doi, purtînd fiecare fructul isprăvilor săvîrșite pe întinsul cîmpiilor.

— Nu-i nici o piele roșie prin preajmă și cred că nici n-o să fie, noaptea asta cel puțin, spuse Ishmael, după ce se mai potoli puțin zarva ; căci am străbătut cîteva mile bune de-a curmezișul preriei cu propriile mele picioare și socotesc că mă pricep de ajuns la urmele mocasinilor indieni. Așa că, bătrînico, să ne pregătești cîteva bucăți din vînatul ăsta, și apoi să ne odihnim cum trebuie după truda zilei de azi.

— Eu n-aș jura că nu se află nici un sălbatic prin preajma noastră, spuse Abiram ; și eu mă pricep puțin la

urmele pe care le lasă pieile roșii și, dacă ochii mei nu și-au pierdut încă agerimea, aș putea să jur că se găsesc ceva indieni prin apropiere. Dar s-așteptăm pînă vine și Asa. A trecut și el pe lîngă urma asta, iar băiatul știe destul de multe.

— Ei, băiatul ăsta știe chiar prea multe, răspunse Ishmael, întunecîndu-se ; ar fi mai bine pentru el dacă și-ar închipui că-i ceva mai neștiutor. N-ar fi mare lucru, Hetty, chiar dacă toate triburile de indieni sioux, care trăiesc în răsăritul Marelui Fluviu, s-ar afla numai la o milă distanță. Căci nu vor găsi că-i treabă ușoară să suie pieptiș stînca asta, avîndu-ne pe noi drept potrivnici, că sîntem doar zece bărbați curajoși !

— Poți socoti doisprezece, Ishmael, poți socoti doisprezece ! strigă Esther arțăgoasă ; căci dacă-l socotești pe prietenu-ți strînge-molii și vînător-de-ploșnițe un bărbat, atunci pe mine socotește-mă doi. Doar n-am să mă întorc cu spatele la ei cînd m-oi vedea cu pușca sau cu carabina în mînă, iar cît privește curajul, ce să mai spun ? Junca noastră cea mică, pe care ne-au furat-o diavolii aceia de tetoni, s-a dovedit cea mai bicisnică dintre noi, iar după ea vine pisălogul acela de doctor. Ah, Ishmael, rar închei tu vreo afacere fără să nu fii în pierdere ; și cu omul ăsta, trebuie să recunosc, ai făcut tîrgul cel mai păcătos din toate. Ce crezi tu că m-a sfătuit să fac, atunci cînd m-am plîns că mă dor picioarele ? Să-mi lipesc un plasture peste gură.

— E păcat, Esther, răspunse cu mult sînge rece bărbatul, că nu l-ai ascultat. Cred că ți-ar fi priit. Dar, băieți, dacă-i adevărat ce spune Abiram, și dacă indienii se află prin preajmă, atunci trebuie să grăbim cu urcatul și să ne lipsim de masă. Așa că vom pune mai întîi vînatul la adăpost, iar despre năzbîtiile doctorului vom vorbi atunci cînd nu vom avea altceva mai bun de făcut.

Fură luate toate măsurile de cuviinţă şi în scurt timp familia, care se afla într-un loc destul de primejduit, se strînse laolaltă şi se mută într-unul mult mai sigur, în vîrful stîncii. Apoi Esther se apucă numaidecît de treabă, lucrînd şi ocărînd cu aceeaşi rîvnă nedomolită, pînă termină de pregătit masa; atunci începu să-şi strige bărbatul cu o voce nu mai puţin răsunătoare decît aceea cu care muezinul aminteşte credincioşilor săi că e vremea să-şi îndeplinească îndatoririle faţă de Fiinţa Supremă.

Iar cînd se aşeză fiecare pe locul lui obişnuit, în jurul cărnurilor fumegînde, colonistul începu să împartă vînatul din cale-afară de gustos, preparat ca şi cocoaşa de bizon, adică într-un fel care-i sporise calităţile naturale. Un pictor ar fi folosit tare bucuros clipa aceasta, pentru a transpune pe pînză o scenă atît de sălbatică şi de caracteristică.

Cititorul trebuie să-şi mai aducă aminte, cred, că citadela lui Ishmael se afla într-un loc cît se poate de izolat, tot numai colţi de stîncă, şi că era aproape cu neputinţă să ajungă pînă acolo vreun străin. Iar focul strălucitor care fusese aprins în vîrful ei şi în jurul căruia se strînsese întregul grup o făcu să pară asemenea unui far aşezat în mijlocul acelor pustietăţi pentru a lumina calea aventurierilor ce rătăceau prin deşerturile fără margini. Flăcările luminau pe rînd feţele arse de soare ale membrilor familiei lui Ishmael, şi pe fiecare dintre acestea se citea altceva; alături de înfăţişarea simplă a copiilor, cu umbra aceea de neîncredere pe care le-o dădea viaţa lor ciudată şi pe jumătate sălbatică întipărită pe faţă, puteai să vezi greoaia şi nesimţitoarea apatie ce stăruia pe trăsăturile colonistului atunci cînd nu-l supăra nimic. Uneori, cîte o pală de vînt mai puternică aţîţa jeraticul, iar lumina, mărindu-se, se întindea pînă-n locul unde se afla cortul cel mic şi singuratic, ce părea că pluteşte în întu-

neric. Ca întotdeauna la ora aceea, vălurile de nepătruns ale nopții ascundeau toate lucrurile din jurul lor.

— Nu înțeleg cum de-i place lui Asa să mai bată drumurile la timpul ăsta, rosti Esther, mînioasă ; iar cînd o să isprăvim totul, o să ne pomenim deodată cu el că bombănește și că-și cere porția de mîncare, flămînd ca un urs primăvara. În stomacul lui poți avea tot atîta încredere ca și-n cel mai bun ceasornic din Kentucky, pe care numai rareori trebuie să-l întorci ca să arate ora cum trebuie, fie zi sau noapte. Asa are-o poftă de mîncare nemaipomenită, mai ales după ce-a făcut un pic de treabă.

Ishmael se uită încruntat în jur, privindu-și copiii pe rînd, ca și cum ar fi vrut să vadă dacă îndrăznește vreunul să ia apărarea celui care lipsea. Dar acum, cînd sîngele lor adormit nu mai avea pricină să se pună în mișcare, le-ar fi venit prea greu să încerce a rosti vreun cuvînt întru apărarea fratelui lor rebel. Dar Abiram, care din momentul împăcării simțise sau se prefăcuse numai că simte un deosebit interes pentru fostul lui potrivnic, găsi de cuviință să-și arate îngrijorarea, sentiment cu totul străin celorlalți membri ai familiei.

— Mi-ar părea bine dacă băiatul s-ar fi putut strecura pe lîngă tetoni, bombăni el. Căci aș fi tare amărît dac-aș ști că Asa, care are brațul cel mai vajnic și inima cea mai viteză dintre noi toți, a căzut în mîinile diavolilor acelora roșii.

— Vezi-ți mai bine de tine, Abiram, și nu-ți mai răci gura degeaba, dacă nu poți face altceva mai bun decît să bagi spaima în femeia asta și în fetele ei. Uite că Ellen Wade s-a îngălbenit la față de frică. Așa cum era și azi-dimineață, cînd pîndea indienii de care-ai pomenit, și cînd am fost nevoit să-i trimit vorbă prin carabină, fiindcă vocea mea nu-i ajungea pînă la ureche. Cum a fost, Nell ? Nu ne-ai spus nimic despre surzenia aceea a ta !

Obrajii fetei își schimbară la fel de brusc culoarea ca și atunci cînd auzise detunătura mai sus-pomenită ; roșeața îi acoperi numaidecît toată fața, după care-i cuprinse și gîtul. Își lăsă capul în jos, dar nu găsi de cuviință să dea vreun răspuns.

Iar Ishmael, prea lăsător din fire ca să urmărească firul vorbei pînă la capăt și care se mulțumise poate numai cu înțepătura, se ridică de pe stîncă și începu să se întindă, asemenea unui bou bine hrănit ; apoi le dădu de veste că are de gînd să se culce. Ceilalți membri ai familiei, care trăiau mai ales pentru desfătarea simțurilor, primiră vestea cu bucurie. Apoi se mistuiră unul cîte unul în întunericul, în căutarea culcușurilor ; iar la scurt timp Esther, care între timp îi ocărîse pe cei mici și-i trimisese la culcare, rămase unica stăpînă, în afară de santinela obișnuită, peste stînca pustie și singuratică.

În ciuda înrîuririi pe care-o avusese viața de emigrant asupra acestei femei lipsite de educație, marele principiu al naturii feminine era prea adînc înrădăcinat în ea ca să fi dispărut cu totul. Avea o fire plină de îndrăzneală, ca să nu zicem fioroasă, iar pasiunile ei violente puteau fi doar cu greu domolite. Dragostea de mamă însă, deși ațipea din cînd în cînd, nu putuse să se stingă fără urmă. Nu-i plăcea deloc absența prelungită a lui Asa. Prea curajoasă pentru a șovăi, fie chiar o singură clipă, era gata să străbată întunecatul abis ce se deschidea dinaintea ochilor ei arzători ; în acest hău, imaginația ei aprinsă, aţîţată de acel nepieritor sentiment amintit mai înainte, începuse să întrezărească felurite și nenumărate primejdii care-i pîndeau fiul. Putea fi adevărat, așa cum le dăduse a înțelege Abiram, că Asa ar fi putut cădea în mîinile vreunuia din triburile care vînau bizoni prin preajmă, dacă nu cumva i se întîmplase vreo nenorocire și mai mare. Așa gîndea mama, ajutată în acest tainic impuls al naturii și de liniștea și întunericul ce-o învăluiau din toate părțile.

Tulburată de toate gîndurile acestea, în fața cărora somnul se arătă neputincios, Esther rămase în așteptare, pîndind cu agerime orice zgomot ce-ar fi putut vesti apropierea unor pași. În cele din urmă dorințele i se împliniră, căci mult așteptatele sunete începură să se audă bine de tot, iar Esther deslușì numaidecît silueta unui bărbat la picioarele stîncii.

— Ei bine, Asa, ar trebui să fii lăsat să dormi acolo în noaptea asta, începu ea să bombănească, trecînd la celălalt pol al sentimentelor încercate pînă atunci ; lucrul acesta nu-i va mira deloc pe cititorii care-au studiat contradicțiile firii noastre omenești. — Și încă pe un loc tare! Ei, Abner ! Abner ! Dormi, Abner ? Să nu te prind că-l lași să treacă pînă nu cobor și eu ! Aș vrea să-l văd și eu pe-acela care vrea să tulbure pacea unei familii cinstite la ora asta din noapte ! ?

— Ei, femeie ! strigă o voce care voia să pară furioasă, deși vorbitorul se cam temea de urmările unei asemenea atitudini ; ei, femeie, îți interzic în numele legii să dai curs infernalelor tale planuri ! Sînt cetățeanul unei țări libere, diplomat a două universități, și-mi reclam drepturile. Departe de mine gîndul de-a face cuiva vreun rău, de-a provoca vreo confuzie sau de a-mi bate joc de oameni! Sînt eu, al vostru *amicus*, prieten și părtaș de locuință ; eu, doctorul Obed Battius !

— Cine ? întrebă Esther cu o voce stinsă, în timp ce naturalistul aștepta jos, plin de nerăbdare. Spui că nu-i Asa ?

— Nu, nu-i nici Asa, nici Absalom ; niciunul din principii evrei, ci Obed, rădăcina și trunchiul tuturor acestora. Nu ți-am spus oare, femeie, că găzduiți pe cineva care are dreptul să se aștepte la o primire pe cît de pașnică, pe atît de onorabilă ? Mă iei drept un animal din clasa *amphibia* și crezi că mă pot juca cu plămînii mei așa cum se joacă un fierar cu foalele lui ?

Naturalistul ar fi putut vorbi așa mult și bine, cu același rezultat de altfel, dacă Esther n-ar fi fost singura persoană care-l auzea. Dezamăgită și tulburată, femeia își căută numaidecît culcușul, pregătindu-se pentru somn cu un fel de nepăsare plină de deznădejde. Abner, care stătea de veghe la picioarele stîncii, dar care adormise, fu trezit de strigătele celor doi ; și, după ce-și reveni în deajuns pentru a putea recunoaște vocea doctorului, îl lăsă să intre numaidecît în tabără. Doctorul Battius străbătu trecerea, foarte îngustă, cu un aer de mare nerăbdare și tocmai se pregătea să înceapă urcușul, pieptiș ; aruncîndu-și însă ochii asupra santinelei, se opri deodată și se uită la ea, apoi rosti cu glas mustrător :

— Abner, prezinți grave simptome de somnolență. Iar tendința de-a umple această lacună poate fi periculoasă nu numai pentru tine, dar pentru întreaga familie a tatălui tău.

— Niciciînd n-ai făcut greșeală mai mare, doctore, răspunse tînărul căscînd ca un leu somnoros ; nu prezint, în ceea ce mă privește, nici un fel de simptom, cum îi zici dumneata ; cît despre tata și copii, află că pojarul și vărsatul de vînt au trecut peste tot neamul lui cu cîteva luni în urmă.

Mulțumit de mustrarea făcută, naturalistul pornise numaidecît la drum și, mai înainte ca Abner să fi terminat de vorbit, el și străbătuse jumătate din urcuș. Obed se aștepta ca, odată ajuns în vîrful stîncii, s-o întîlnească pe Esther, a cărei năvalnică limbuție îl copleșise de nenumărate ori și se dovedise dintre cele mai înfricoșătoare ; față de ea se simțea mult prea neputincios pentru a dori repetarea vreunui atac asemănător. Cititorul își poate da ușor seama cît de mult s-a bucurat neîntîlnind-o. Pășind ușor și privind cu sfială peste umăr, ca și cum s-ar fi așteptat la lucruri mult mai rele decît un nemaipomenit torent de cuvinte, doctorul înaintă spre culcușul său.

Dar în loc să adoarmă, merituosul naturalist rămase să rumege cele văzute și auzite în ziua aceea, în timp ce bombănelile și zvîrcoliturile lui Esther, care se afla în încăperea învecinată, îi dădură de veste că și femeia e trează. Fiind nevoit să facă ceva pentru a dezarma acest Cerber feminin înainte de-a apuca să-și ducă planul pînă la capăt, doctorul se văzu silit să intre în vorbă cu ea.

— Am impresia că nu dormi, prea simpatică și onorabilă doamnă Bush, spuse el, hotărît să înceapă printr-o introducere dulceagă, așa cum se obișnuiește în cazuri asemănătoare ; am impresia că nu te simți tocmai mulțumită, excelenta mea gazdă. N-aș putea să-ți administrez vreun calmant ?

— Ce mi-ai putea da, omule ? Vreun hap, poate, ca să pot dormi ?

— Mai curînd o cataplasmă. Dar dacă te doare ceva, am niște picături care întăresc inima și care, înghițite într-un pahar cu coniac din acela al meu, ți-ar lua totul cu mîna.

Doctorul, după cum știa prea bine, o atacă pe Esther în punctul ei cel mai slab ; și, pentru că n-avea nici o îndoială că rețeta îi va fi primită, se apucă numaidecît s-o prepare. Iar cînd îi dădu amestecul, Esther îl primi într-un fel cît se poate de morocănos și ironic, dar îl înghiți cu o grabă care arăta destul de limpede ce mult îl prețuia. Apoi bombăni ceva drept mulțumire, iar doctorul se așeză jos, așteptînd în liniște efectul doctoriei. Și în mai puțin de o jumătate de oră, respirația lui Esther deveni atît de slabă încît doctorul, dacă n-ar fi știut că starea aceasta de somnolență trebuie pusă pe socoteala puternicei doze de opium pe care o amestecase în coniac, și-ar fi putut pierde încrederea în propria lui rețetă. Și după ce femeia adormi, liniștea se întinse peste tot, adîncă și atotcuprinzătoare.

Abia atunci găsi doctorul Battius cu cale să se ridice, precaut ca un borfaș de noapte, și să se furișeze din ca-

bina lui, sau din coteţul lui mai curînd, căci numele acestea i se potriveau mai bine, îndreptîndu-se spre încăperile din vecinătate. Apoi se opri puţin spre a se încredinţa că toată familia e cufundată într-un somn adînc. Odată convins de un lucru atît de important, şovăi o clipă, după aceea începu să urce poteca pieptişă care ducea spre vîrful cel mai înalt al stîncii. Paşii lui, deşi cum nu se poate mai precauţi, stîrniră oarecare ecou ; dar, în timp ce se felicita pentru că-i izbutise planul, căci era tocmai gata să pună piciorul pe ultimul colţ de stîncă, simţi o mînă care-l apucă de poala hainei şi-l ţintui locului, ca şi cînd l-ar fi pironit acolo însăşi forţa gigantică a lui Ishmael.

— E cineva bolnav în cortul ăsta, îi şopti la ureche o voce catifelată, ca doctorul Battius să fie chemat la o oră atît de tîrzie pentru a-i face o vizită ?

Inima naturalistului abia se întorsese din grabnicul salt făcut în propriul lui gît, cînd doctorul luă hotărîrea să răspundă ; dar atît groaza cît şi prudenţa îi şopteau să fie cu băgare de seamă şi să vorbească în şoaptă.

— Sînt foarte fericit, scumpa mea Nelly, c-am dat de dumneata şi nu de alţii. Sst ! copilo, sst ! Dac-ar afla cumva Ishmael de planurile noastre, n-ar şovăi o clipă şi ne-ar arunca pe amîndoi din vîrful stîncii ăsteia jos, pe cîmpie. Ssst, Nelly, sst !

Iar după ce doctorul termină cu sfaturile, date în timp ce-şi continua urcuşul, ajunseră, atît el cît şi fata, sus pe culme.

— Iar acum, doctore Battius, întrebă cu gravitate Ellen, aş putea afla ce ţi-a dat puterea să înfrunţi primejdia de-a zbura fără aripi din înaltul culmii ăsteia şi de-a plăti cu propriul dumitale cap ?

— Nimic nu ţi se va ascunde, preţioasa şi credincioasa mea Nelly, dar eşti sigură că nu se va trezi Ishmael ?

— De el să n-ai nici o teamă, căci va dormi pînă la răsăritul soarelui. Primejdia vine din partea mătuşii mele.

— Esther doarme ! răspunse sentențios doctorul. Ellen, dumneata ai stat astăzi de pază pe stînca asta ?

— Așa mi s-a poruncit să fac !

— Și ai văzut bizoni, antilope, lupi și căprioare, ca de obicei : animale din ordinele *pecora*, *belluae* și *ferre*.

— Am văzut creaturile pe care le-ai numit în englezește : dar limba indienilor n-o cunosc.

— Dar mai este un ordin pe care nu l-am numit încă și pe care, de asemenea, l-ai văzut. Ordinul primatelor, nu-i așa ?

— N-aș putea spune. Nu cunosc nici un animal care să poarte asemenea nume.

— Ei, Ellen, doar stai de vorbă cu un prieten, *genus homo*, copilo !

— Orice altceva am putut vedea, numai de *Vespertilio horribi*...

— Sst ! Nely, vioiciunea ta are să ne dea de gol. Spune-mi, fato, n-ai văzut bipezi numiți oameni, rătăcind prin prerie ?

— Sigur c-am văzut. Pe unchiul meu și pe băieții lui care au vînat bizoni pînă la apusul soarelui.

— Trebuie să-ți vorbesc în limba ta maternă ca să mă înțelegi, Ellen. Din specia Kentucky, vreau să spun.

Cu toate că Ellen se îmbujoră ca o floare, roșeața ei fu ascunsă, din fericire, de întunericul nopții. Șovăi o clipă, dar, adunîndu-și toate puterile, răspunse cu hotărîre :

— Dacă ai de gînd să vorbești în pilde, doctore, ar trebui să găsești pe altcineva care să te asculte. Pune întrebările de-a dreptul în limba engleză, și eu îți voi răspunde cinstit și în aceeași limbă.

— Am călătorit prin deșertul ăsta, precum știi, Nelly, în căutarea unor animale pe care ochii științei nu le cunosc încă. Printre altele, am descoperit un primat, *genus homo*, specia Kentucky, pe care îl numesc Paul...

— Sst ! Pentru numele lui Dumnezeu ! spuse Ellen. Vorbește mai încet, doctore, căci altfel vom fi descoperiți !

— Hover, de profesie colecționar de *apis* sau albine, continuă Battius. Acuma-ți vorbesc în limba maternă, mă înțelegi ?

— Foarte bine, răspunse neliniștită fata care, de surprinsă ce era, începuse să răsufle cu oarecare greutate. Dar ce-i cu el ? El ți-a spus să te urci pînă aici ? El nu știe nimica ; fiindcă jurămîntul pe care m-a silit unchiul meu să-l fac mi-a pecetluit gura.

— Da, dar există cineva care n-a făcut nici un fel de jurămînt și care a dat totul pe față. Aș dori ca vălul care ascunde misterele Naturii să fie smulse de pe comorile ei ascunse cu tot atîta folos. Ellen ! Ellen ! Am încheiat un contract cum nu se poate mai prostesc sau, dacă vrei, o înțelegere cu un om supărător de uituc în ceea ce privește obligațiile ce-ar trebui să le aibă față de morală. Unchiul tău, copilo...

— Ishmael Bush vrei să spui, adică bărbatul văduvei fratelui tatălui meu, răspunse fata jignită. E o adevărată cruzime să-mi arunci în față o legătură pe care numai și numai întîmplarea a creat-o, iar dac-aș putea-o rupe pentru totdeauna, m-aș socoti cea mai fericită ființă din lume.

Umila Ellen nu mai putu scoate o vorbă, ci se așeză pe un colț de stîncă și începu să plîngă cu sughițuri, ceea ce îi puse în și mai mare primejdie. Doctorul mormăi ceva, cu gîndul să-i ceară iertare ; nu apucă să spună ce-avea de spus în apărarea lui, cît se poate de complicată, că fata se ridică și rosti cu cea mai mare hotărîre :

— N-am venit aici ca să-mi irosesc timpul plîngînd ca o proastă, și nici dumneata ca să-mi alini durerea. Spune-mi, atunci, ce te-a făcut să urci pînă aici ?

— Trebuie să văd ființa care trăiește în cort.

— Știi cine trăiește în cort ?

— Mă simt îndreptățit să cred că da ; și sînt în posesia unei scrisori pe care trebuie s-o depun cu propriile mele mîini. Dacă animalul se dovedește a fi patruped, atunci Ishmael e un om de credință, dar dacă e biped, cu

sau fără aripi, atunci nu-mi mai pasă, înseamnă că-i un om necinstit și contractul nostru nu mai are nici o valoare.

Ellen îi făcu doctorului semn să rămînă acolo unde se afla și să stea liniștit. Apoi se furișă în cort, unde zăbovi cîteva minute care părură deosebit de grele și de înfricoșătoare pentru cel care aștepta ; dar îndată ce ieși afară, Ellen îi luă brațul și pătrunseră amîndoi dincolo de faldurile misteriosului cort.

XII

Fă, Doamne, Pork iertare să ne ceară!
(Henric al VI-lea)

A doua zi în zori, membrii familiei Bush se adunară în liniște, morocănoși și întunecați. Iar la gustarea de dimineață nu se mai auzi acompaniamentul acela lipsit de armonie cu care-și înveselea Esther mesele, pentru că puternicul efect al opiului administrat de doctor îi înnegurase mintea, îndeobște atît de sprintenă. Tinerii își făceau fel de fel de gînduri în legătură cu lipsa fratelui lor mai mare, iar sprîncenele lui Ishmael, care-și plimba ochii întunecați de la unul la altul, erau grozav de încruntate. Colonistul părea că se pregătește să preîntîmpine un atac împotriva propriei lui autorități. Ellen și complicele ei de la miezul nopții, naturalistul, se așezară acolo unde stăteau întotdeauna, printre copii, fără să trezească nici un fel de bănuială și fără să dea loc la nici o observație. Singurul rezultat vădit al aventurii prin care trecuseră erau rarele priviri ale doctorului, îndreptate în sus, dar ele puteau fi luate, de cine le-ar fi observat, drept încercări de-a cerceta cerul ; în realitate, însă, nu erau decît priviri furișe, aruncate spre pînza tremurătoare a cortului oprit.

În cele din urmă, colonistul, care-și dăduse seama că e zadarnic s-aștepte vreun semn de nesupunere din partea

fiilor săi, găsi că e timpul să le aducă la cunoştinţă ceea ce hotărîse.

— Asa o să-mi dea socoteală pentru purtarea şi nesupunerea de care a dat dovadă, spuse el cu răceală. A trecut o noapte întreagă, iar el hoinăreşte prin prerie, cu toate că braţul şi carabina lui ne-ar fi fost de mare trebuinţă dac-am fi fost atacaţi de indienii sioux, căci n-avea de unde şti că nu vom fi atacaţi.

— Nu mai face risipă de vorbe, omul lui Dumnezeu, i-o întoarse nevastă-sa, ci mai bine economiseşte-ţi-le ; fiindcă ai putea să strigi mult şi bine împotriva băiatului înainte ca el să fie în stare să-ţi răspundă.

— Se găsesc uneori bărbaţi destul de slabi de înger ca să se lase conduşi de cei mai tineri ca ei. Dar tu, bătrîna mea Esther, ştii mai bine ca oricine că asemenea lucruri nu se pot întîmpla în familia lui Ishmael Bush !

— Ah, îţi ameninţi băieţii ori de cîte ori se iveşte vreun prilej. Ştiu bine asta, Ishmael, iar pe unul din ei l-ai îndepărtat de la tine numai prin firea ta, şi asta tocmai cînd se simţea cea mai mare nevoie să stea acasă.

— Tată, spuse Abner, a cărui fire apatică fusese aţîţată în aşa măsură, încît se simţi cuprins de îndrăzneală ; băieţii şi cu mine am hotărît să plecăm în căutarea lui Asa. Nu ne place c-a înnoptat în prerie, în loc să vină să se culce aici, aşa cum i-ar fi plăcut şi lui, sîntem siguri de asta.

— Peuh ! mormăi Abiram, băiatul a ucis vreun cerb sau vreun bizon poate, şi-i apără hoitul de lupi pînă la ziuă ; şi-o să-l vedem sau o să-l auzim numaidecît cum strigă după ajutor ca să-şi poată căra povara.

— N-aş crede că vreunul din băieţii mei ar avea nevoie să ceară ajutorul cuiva ca să care în spinare un cerb ori să spintece un bizon, răspunse mama. Cum poţi tu rosti, Abiram, asemenea lucruri prosteşti, cînd ai spus chiar ieri că pieile roşii dădeau tîrcoale stîncii noastre ?

— Eu ? exclamă grăbit fratele ei, nerăbdător să-şi dreagă greşeala ; am spus-o atunci, o mai spun şi acum, şi-o să vedeţi c-am avut dreptate. Se află tetoni prin apropiere, şi-ar fi o mare fericire pentru băiat dacă s-ar găsi ceva mai departe de ei.

— Am impresia, spuse doctorul Battius, vorbind în felul lui precaut şi plin de demnitate, ca orice om în stare să-şi expună gîndurile după ce-a chibzuit îndelung asupra lor ; am impresia, ca un om ceva mai puţin priceput la semnele şi urmele lăsate de războinicii indieni, mai ales la cele ce se pot vedea în aceste îndepărtate regiuni, dar ca un om care, aş putea spune asta fără nici un fel de vanitate, are oarecare putinţă de a pătrunde misterele Naturii, am impresia că e în măsură, cu toată umila lui calificare, atunci cînd există dubii de felul acesta şi într-un moment asemănător, să le spulbere în modul cel mai înţelept cu putinţă.

— Să mă scuteşti cu doctoriile dumitale, strigă morocănos Esther, nu mai umbla cu asemenea şmecherii într-o familie sănătoasă ca a noastră, ţine minte ce-ţi spun ! Mă simţeam foarte bine, doar puţin îngrijorată din pricina băiatului, fiindcă nu ştiam nimic de soarta lui, şi mi-ai dat un medicament care-mi mai atîrnă şi acum de limbă, întocmai ca o greutate de un funt de aripa unui colibri.

— Ce fel de medicament ? întrebă sec Ishmael ; trebuie să fi fost o doză tare puternică, dac-a putut să îngreuieze limba bătrînei mele Esther !

— Prietene, continuă doctorul, şi-i făcu semn lui Esther cea mînioasă să tacă ; că nu e nimic adevărat din ceea ce se presupune cu privire la medicament, izbucnirea binevoitoarei doamnei Bush e o dovadă suficientă. Dar să ne întoarcem acum la lipsa lui Asa. Planează oarecare îndoieli asupra sorţii lui şi s-a făcut şi o propunere în privinţa asta. În ştiinţele naturii adevărul este cel dintîi deziderat şi mărturisesc că va trebui să fie tot aşa şi în cazul de faţă, în care se poate spune că există un gol, un *vacuum*,

căci, urmărind legile fizicii, ar trebui să avem și ceva dovezi palpabile, adică materiale, fie ele cît de neînsemnate.

— Nu luați seama la ceea ce spune! strigă Esther; băgase de seamă că toți ceilalți îl ascultau cu luare aminte, fie că asta izvora din faptul că erau de aceeași părere cu doctorul, fie că nu înțelegeau nici un cuvînt din spusele lui; — în fiecare cuvînt care-i iese din gură stă ascuns un drog!

— Doctorul Battius vrea să spună, interveni cu modestie Ellen, că dacă unii din noi cred că Asa se află în primejdie, alții gîndesc că ar fi bine dacă familia ar petrece o oră sau două căutîndu-l.

— Asta a vrut să spună? o întrerupse femeia; atunci doctorul Battius are mai multă minte decît am bănuit. Fata are dreptate, Ishmael; și trebuie să facem întocmai ceea ce-a spus. Am să pun și eu mîna pe-o carabină și vai de indianul care mi-o ieși în cale! Căci am apăsat ieri pe trăgaci și am și auzit, spre întristarea mea, vaietul unui indian!

Curajul Estherei îi însuflețí și pe ceilalți, și mai ales pe băieți, care-l luară drept un strigăt de luptă. Se ridicară în picioare ca unul, spunînd că sînt cu totul de partea unei asemenea hotărîri îndrăznețe. Ishmael, prudent, se alătură și el unei porniri atît de năvalnice și, după cîteva minute, mama apăru cu carabina pe umăr, pregătindu-se să-și conducă chiar ea familia, care se arătă gata s-o urmeze.

— Cine vrea, poate rămîne cu copiii, spuse ea, dar cei care n-au inimă de iepure să mă urmeze!

— Abiram, nu-i bine să lăsăm adăposturile nepăzite, șopti Ishmael, privind în sus.

— Voi rămîne și voi păzi tabăra chiar eu, răspunse acesta, cu o grabă nemaipomenită.

Dar împotriva acestei propuneri se ridică numaidecît vreo duzină de voci. Căci el era cel care trebuia să le arate unde văzuse urmele lăsate de dușman, și sora lui socoti

că dorința de-a rămîne în tabără e cît se poate de rușinoasă pentru un bărbat. Și, fără să vrea, Abiram fu nevoit să se supună. Ishmael făcu atunci o nouă propunere cu privire la paza taberei, care fu primită de toată lumea.

Oferi postul de comandă doctorului Battius, dar el refuză hotărît și cu oarecare trufie această cinste îndoielnică, uitîndu-se cu tîlc la Ellen. Pus în mare încurcătură, colonistul fu nevoit s-o învestească pe fată cu titlul de castelan și avu grijă să-i dea toate instrucțiunile de trebuință, pentru a putea duce la bun sfîrșit o însărcinare atît de însemnată. Odată ce toate pregătirile fură terminate, tinerii trecură la întărirea cîtorva puncte mai slabe și la fixarea semnalelor de alarmă. În vîrful stîncii se găseau mai multe blocuri de piatră așezate în așa fel, încît chiar și o ființă slabă ca Ellen le-ar fi putut împinge jos, în capul dușmanilor, atunci cînd aceștia ar fi încercat să se urce pe poteca aceea îngustă și anevoioasă de care am pomenit. Pe urmă, ca adaus la acest nemaipomenit sistem de apărare, barierele fură întărite și ele, așa că deveniră aproape cu neputință de trecut. Proiectile ceva mai mici, dar pe care le puteau mînui pînă și copiii și care, dacă ținem seama că trebuiau aruncate de la înălțimea aceea însemnau un pericol adevărat, fură îngrămădite cu sutele. Se pregăti apoi un morman de frunze uscate și de surcele chiar sus, pe creastă, pentru a fi aprins în caz de primejdie ; și după toate acestea, pînă și colonistul, deși era foarte pretențios, trebui să recunoască faptul că fortăreața e în stare să facă față dacă ar fi fost atacată.

În clipa în care fură încredințați că stînca prezintă destulă siguranță, echipa, pe care am putea-o numi a năvălitorilor din cetate, porni în primejdioasa ei expediție. Marșul fu condus de Esther și nimeni altul ; înveșmîntată pe jumătate în straie bărbătești și purtîndu-și arma la fel ca și ceilalți, nu părea un șef nepotrivit pentru grupul acesta alcătuit din oameni de la hotare, îm-

brăcaţi ca niște sălbatici, care-o urmau în felul lor nepăsător.

— Şi acum, Abiram, strigă amazoana cu o voce ascuţită şi spartă, din simplul motiv c-o întrebuinţase de prea multe ori la un diapazon fals, destupă-ţi nasul ; preschimbă-te în cîine de vînătoare şi dovedeşte că ceea ce ne-ai spus e adevărat ! Tu ai fost acela care-a văzut urmele mocasinilor indieni, şi ai cinstea să-i înveţi şi pe ceilalţi să fie tot aşa de deştepţi ca tine. Hai, vino în faţă, omule, şi condu-ne cu mai multă îndrăzneală !

Abiram, care părea că se află sub tutela surorii sale, se supuse, cu toate că şovăiala îi era atît de vădită, încît pînă şi cei mai lăsători fii ai colonistului izbucniră într-un hohot batjocoritor. Ishmael mergea alături de băieţi, ca şi cum nu se aştepta la nimic bun din încercarea lor de a-l găsi pe Asa, şi nici nu i-ar fi păsat dacă încercarea aceasta va izbuti sau nu. Grupul înaintă astfel pînă ajunse la asemenea depărtare, încît fortăreaţa părea doar un punct pierdut la marginea preriei. Pînă în momentul acela marşul fusese făcut în liniște şi cu destulă repeziciune, căci lăsaseră în urmă colină după colină, foarte asemănătoare între ele, şi nu descoperiseră nici o singură urmă de vieţuitoare, aşa că, de îngrijorare, pînă şi limba lui Esther rămase tăcută. Dar Ishmael găsi că e timpul să facă un popas şi, aruncîndu-şi puşca de pe umăr la pămînt, rosti :

— Ajunge ! Urme de bivoli şi de căprioare sînt cu duiumul ; dar unde-s urmele indienilor pe care le-ai văzut, Abiram ?

— Ceva mai departe, spre apus, răspunse acesta, şi arătă cu mîna într-acolo. Aici e locul unde-am dat de urmele cerbului pe care l-am ucis. Iar după ce-am doborît animalul, am dat şi de urmele tetonilor.

— Şi ai făcut din asta o treabă tare sîngeroasă, omule, strigă colonistul, arătînd cu un gest batjocoritor spre îmbrăcămintea pătată de sînge a lui Abiram, ca după aceea

să atragă privirea celor de față asupra hainelor lui, în izbitor contrast cu cele ale cumnatului. Aici am tăiat gîtlejurile a doi cerbi puternici și-a unei căprioare săltărețe, dar nu m-a ajuns nici măcar o picătură de sînge ; pe cînd tu, ciine sîngeros ce ești, i-ai dat atîta de lucru lui Esther și fetelor ei, de parc-ai fi fost măcelar de meserie. Să mergem, băieți ; am spus c-ajunge ! Sînt mult prea bătrîn ca să nu cunosc semnele din preajma frontierelor, și pot să vă încredințez că de cînd a plouat ultima dată, n-a călcat pe-aici nici un singur picior de indian. Veniți după mine ; și vom face-un ocol din care ne vom alege drept răsplată pentru osteneală măcar cu carnea unei cerboaice !

— Urmați-mă pe mine ! strigă Esther, pășind cu îndrăzneală înainte. Eu sînt cea care comandă aici, și pe mine trebuie să mă urmați. Căci cine-i mai în măsură ca o mamă să conducă cercetările pentru găsirea copilului ei pierdut ?

Ishmael își privi consoarta, veșnic nedomolită, cu un zîmbet îngăduitor, de milă. Își dădea seama că femeia a și ales un drum pe care nici el și nici Abiram nu găseau de cuviință că trebuie să-l urmeze, dar cum nu voia să întindă coarda disciplinei într-o clipă ca aceea, se supuse pe neașteptate voinței ei. Doctorul Battius însă, care pînă atunci observase femeia dus pe gînduri și fără să scoată un singur cuvînt, găsi c-a sosit momentul potrivit să-și ridice și el vocea.

— Sînt de părerea tovarășului dumitale de viață, scumpă și binevoitoare doamnă Bush, spuse, și cred, întocmai ca și el, că imaginația lui Abiram a fost alterată de acel periculos *ignis fatuus* [1], care l-a făcut să vadă semnele și simptomele de care ne-a vorbit.

— Iarăși simptome ! îl întrerupse, arțăgoasă, femeia ; nu-i timpul să întrebuințăm cuvinte din cărți, și nici lo-

[1] Miraj, himeră (lat.).

cul pentru a înghiți medicamente. Dacă ți-s picioarele grele, spune-o limpede, ca un bărbat care știe ce vrea ; și așază-te jos, în prerie, ca un cîine beteag și odihnește-te !

— Sînt exact de aceeași părere, răspunse calm naturalistul și se supuse într-adevăr sfatului batjocoritor al femeii, așezîndu-se cu cea mai mare răceală, lîngă un tufiș ; apoi începu să-l cerceteze cît se poate de atent, folosindu-se de liniștea care se lăsase. Îți onorez excelentul dumitale sfat, doamnă Esther, după cum poți băga de seamă. Du-te în căutarea odraslei dumitale, iar în timpul ăsta eu voi zăbovi aici, urmărind lucruri mult mai de preț ; adică cercetarea secretelor naturii.

Femeia răspunse printr-un hohot de rîs forțat, cavernos și batjocoritor ; și nici băieții ei, pe cînd treceau prin dreptul tufișului lîngă care se așezase naturalistul, nu se sfiiră să-i arate disprețul prin zîmbete și priviri pline de tîlc. În cîteva minute, convoiul urcă ridicătura cea mai apropiată și după ce coborîră de partea cealaltă a colinei, doctorul își continuă folositoarele lui cercetări în deplină singurătate.

Mai trecu apoi o jumătate de ceas, în care timp Esther își continuă marșul, căutîndu-și fiul ; dar după cît se părea, fără nici un fel de folos. Popasurile se îndesiră cu toate acestea, iar privirile ei deveniră din ce în ce mai întrebătoare și mai nesigure, cînd se auzi deodată zgomot de pași, iar în secunda următoare apăru un cerb, care începu să urce povîrnișul cel mai apropiat, trecînd prin fața lor ca o săgeată, și se îndreptă spre locul unde se afla naturalistul. Apariția animalului fu atît de bruscă și de neașteptată, iar coloritul și formele lui în armonie atît de perfectă cu mediul înconjurător, că mai înainte ca vreunul din ei să-și poată duce pușca la ochi, animalul și ieșise din bătaia glontelui.

— Atenţie la lup ! strigă Abner, scuturîndu-şi capul cu ciudă, din pricină că nu fusese destul de ager. Blana unui lup prinde tare bine într-o noapte de iarnă ; numai că diavolul ăsta înfometat vine din partea cealaltă !

— Stai ! strigă Ishmael, lovind peste arma gata ridicată a prea zelosului său fiu. Ăsta nu-i lup, ci ciine, şi încă unul de cea mai bună rasă. Ah ! Se află vînători prin apropiere ; şi încă doi !

Nici nu-şi terminase bine vorba că şi apărură doi ciini, care alergau pe urmele cerbului şi încercau, plini de elan, să se ia la întrecere. Unul din ciini era bătrîn, pe cînd celălalt părea doar un căţelandru care ţopăia chiar şi atunci cînd se afla pe urmele proaspete ale vînatului. Dar, cu toate acestea, făceau amîndoi nişte salturi fără greş, ţinîndu-şi boturile în vînt, asemenea animalelor cu mirosul sigur şi ascuţit. Şi trecură ; iar în clipa următoare ar fi trebuit să se repeadă drept spre cerb, dacă animalul cel tînăr nu s-ar fi abătut pe neaşteptate din drum, printr-o săritură, şi n-ar fi scos un chelălăit plin de mirare. Ciinele mai vîrstnic se opri şi el şi se întoarse, sleit de puteri, spre locul în jurul căruia căţelandrul începuse să se rotească, dînd ocol cu mare repeziciune unui anumit lucru şi urlînd mai departe într-un fel scurt, cu totul neobişnuit ; dar cînd ajunse acolo şi ciinele cel bătrîn, se aşeză pe labele de dinapoi, îşi ridică botul în aer şi scoase nişte chelălăituri lungi şi jalnice.

— Se vede c-au adulmecat ceva neobişnuit dacă s-au putut abate de pe urma vînatului, spuse Abner care, ca şi ceilalţi membri ai familiei, îi admira pe cei doi ciini.

— Ucide-i, strigă Abiram ; jur că cel mai bătrîn e ciinele *trapper*-ului, despre care ştim acum foarte bine că ne e duşman de moarte.

Şi cu toate că fratele lui Esther vorbi cu atîta duşmănie, nu făcu nici el ceea ce-l sfătuise pe Abner să facă.

Mirarea ce-i cuprinsese pe toți ceilalți se ivi și în privirea lui ; era la fel de puternică ca și cea de pe fețele celor din jur. Așa că îndemnul său, deși vorba lui avea greutate, rămase neluat în seamă ; iar ciinii fură lăsați să asculte de imboldurile tainicului lor instinct, fără ca nimeni să-i supere.

Trecu multă vreme pînă să îndrăznească cineva să sfîșie liniștea, dar în cele din urmă colonistul își puse în joc toată autoritatea pentru a stăpîni din nou voința băieților.

— Hai să plecăm de-aici și să lăsăm ciinii să-și cînte cîntecul, dacă asta le face plăcere, spuse Ishmael, în felul lui rece. Nu mă pot coborî pîn-acolo încît să iau viața unui ciine numai pentru că stăpînul lui s-a apropiat prea mult de bunurile mele. Hai, băieți, să plecăm ; căci avem de făcut destule și fără să ne mai batem capul cu treburile vecinilor.

— Nu ! strigă Esther, cu o voce mustrătoare, asemenea unei sibile. V-o spun din nou, nu trebuie să plecăm, copii ! Lucrurile astea își au și ele rostul lor ; iar eu, ca femeie și mamă ce sînt, trebuie să cunosc adevărul !

Și rostind cuvintele acestea, nevasta colonistului învîrti arma prin aer în timp ce pe față-i se citea sălbăticia și porni spre locul unde se aflau cei doi ciini care umpleau văzduhul cu urletele lor jalnice și prelungi. Întregul grup se luă după ea ; unii erau prea apatici ca să se împotrivească, iar alții se supuneau fără cîrtire, dar atîțați cu toții, mai mult sau mai puțin, de caracterul neobișnuit al întîmplării aceleia.

— Spuneți-mi voi, Abner, Abiram și Ishmael ! strigă femeia, oprindu-se în fața unui petic de pămînt stropit din belșug cu sînge și cu iarba răvășită și bătătorită ; spuneți-mi voi, care sînteți vînători, ce fel de animal a fost răpus aici ? Sînteți bărbați și sînteți obișnuiți cu semnele astea ale preriei ; e sînge de lup sau de panteră ?

— De bizon, şi încă sîngele unuia puternic şi semeţ, răspunse colonistul, care se uita cu destul calm la semnele acelea de moarte ce-o tulburaseră într-atîta pe nevastă-sa. Iată urmele pe care i le-a lăsat copita, atunci cînd s-a opintit în pămînt, în chinurile sfîrşitului, iar dincolo locul în care a răvăşit pămîntul cu coarnele. Ehei, a fost un bizon tare puternic şi neînfricat!

— Şi cine l-a răpus? continuă Esther. Omule, dar unde-i sînt atunci rămăşiţele? Lupii nu sfîşie niciodată blana. Spuneţi-mi voi, bărbaţi şi vînători, e într-adevăr sînge de animal?

— Animalul trebuie să se fi prăbuşit dincolo de colina aceea de colo, spuse Abner, care rămăsese puţin în urma celorlalţi. Trebuie să fie acolo, printre arinii aceia! Ia uitaţi-vă numai cîţi corbi se rotesc pe deasupra leşului!

— Asta înseamnă că animalul mai are încă viaţă într-însul, răspunse colonistul, căci altminteri netrebnicii ar fi năvălit asupra lui. După semnele date de cîini, trebuie să fie un animal răpitor; poate c-o fi vreun urs alb, coborît din părţile de sus. Şi de-aceea se agaţă cu atîta îndărătnicie de viaţă.

— Să ne întoarcem atunci, spuse Abiram, căci putem da de dracu; nu poate ieşi nimic bun dacă atacăm cine ştie ce fiară. Gîndeşte-te, Ishmael, va fi o treabă primejdioasă şi din care nici nu vom trage cine ştie ce folos.

Tinerii prinseră din nou a zîmbi în faţa acestei dovezi de laşitate a preasimţitorului lor unchi. Şi cel mai mare dintre ei îşi arătă tot disprețul de care era în stare, spunînd cu grosolănie:

— O să-i stea bine alături de animalul acela din cuşcă pe care-l cărăm tot timpul după noi, aşa c-o să ne putem întoarce la oraş cu două dihănii în loc de una, şi-o să dăm nişte reprezentaţii de toată frumuseţea în jurul judecătorilor şi a închisorii din Kentucky!

Dar felul amenințător în care-și încruntă sprîncenele tatăl său îl opri să meargă mai departe. Și schimbînd cu frații săi cîteva priviri în care mocnea un fel de revoltă, găsi că e mai cuminte să tacă. În loc să țină seama însă de sfatul înțelept al lui Abiram, porniră cu toții într-un suflet, dar după cîțiva iarzi se opriră din nou, căci dădură de un tufiș cu ramurile mult prea dese ca să se poată strecura prin el.

Priveliștea era, într-adevăr, destul de sălbatică și neobișnuită, încît ar fi putut tulbura și niște oameni ceva mai evoluați decît coloniștii noștri; așa că familia lui Ishmael nu putu rezista nici ea în fața unui spectacol atît de copleșitor. Cerul era acoperit, ca întotdeauna în anotimpul acela, de niște nouri negri, care se goneau necontenit, iar pe sub ei se puteau vedea cîrdurile nesfîrșite ale păsărilor de baltă ce se îndreptau, zburînd cu mare greutate, spre îndepărtatele ape din miazăzi. Vîntul se stîrnise din nou, suflînd furtunos peste întinderile nemărginite ale preriei, fără să întîlnească nici cea mai mică piedică în cale; apoi păru că se urcă în înălțimile văzduhului, gonind și rostogolind în toate direcțiile mormane înfiorătoare și neregulate de nouri. Iar deasupra micului tufiș tot se mai vedeau rotindu-se stolurile negre ale păsărilor de pradă, ce băteau cu putere din aripi, în luptă cu năprasnicele vîntoase; uneori însă, folosindu-se de înălțimea la care se găseau, se repezeau cu îndrăzneală asupra desișului de unde nu se mai îndepărtau nici o clipă, croncănind deznădăjduite, ca și cum instinctul le-ar fi înștiințat că nu sunase încă ceasul să-și ia prada în stăpînire.

Ishmael rămase înmărmurit împreună cu toți ai săi, timp de cîteva minute, cuprins de-o groază amestecată cu o ciudată sfială, privind într-o liniște de moarte spectacolul acela măreț. Vocea lui Esther rupse în cele din urmă tăcerea și-i sfătui să pună capăt îndoielilor ce-i ro-

deau, să treacă la fapte într-un fel demn de bărbăţia lor şi să nu stea în aşteptare ca nişte neghiobi.

— Chemaţi cîinii, spuse ea ; chemaţi cîinii şi siliţi-i să intre în tufiş ; sînteţi doar destui bărbaţi aici, dacă nu cumva v-aţi pierdut curajul cu care ştiu c-aţi venit pe lume, curaj ce vă ajuta să îmblînziţi furia tuturor urşilor de dincoace de marele fluviu. Chemaţi cîinii, v-am spus, ei, Enoch, Abner, Gabriel ! Aţi surzit de tot ?

Unul din băieţi făcu ceea ce i se spusese ; şi, izbutind să urnească animalele de lîngă locul în jurul căruia nu încetaseră să se învîrtească pînă în clipa aceea, îi aduse la marginea desişului.

— Siliţi-i să intre înăuntru, siliţi-i să intre înăuntru! strigă mai departe femeia ; iar voi, Ishmael şi Abiram, dacă se întîmplă cine ştie ce sau dacă se iveşte vreo primejdie, arătaţi-vă dibăcia de trăgători, ca nişte adevăraţi locuitori de la hotare. Dar dacă vă lipseşte curajul, atunci am să vă fac de rîs în faţa copiilor.

Tinerii, care pînă în clipa aceea ţinuseră cîinii lîngă ei, slobozîră cureaua ce-i lega şi-i îndemnară prin felurite strigăte să intre în tufiş. Dar părea că bătrînul cîine e ţintuit locului de cine ştie ce lucru supranatural, sau poate că trecuse prin prea multe primejdii ca să se azvîrle într-o aventură atît de îndrăzneaţă. După ce străbătu cîţiva iarzi şi ajunse la marginea tufişului, se opri pe neaşteptate şi rămase pe loc, tremurînd din toate mădularele ; s-ar fi zis că-i e cu neputinţă să mai înainteze sau să dea înapoi. Strigătele de încurajare ale tinerilor nu fură luate în seamă ; primiră drept răspuns doar un chelălăit slab şi scurt. Căţelandrul reacţionă în acelaşi fel, dar pentru scurtă vreme numai ; căci, mai puţin înţelept, sau mai aţiţat poate, făcu în cele din urmă un salt uriaş şi o zbughi în tufiş. Se auzi un urlet înfricoşător, iar în clipa următoare ţîşni din nou afară şi începu să dea roată locului cu tot atîta furie şi deznădejde ca şi mai înainte.

— Se află oare vreun bărbat printre copiii mei? strigă, în culmea nerăbdării, mama. Daţi-mi o armă ceva mai solidă decît puşca asta de copil şi-o să vă arăt eu ce poate curajul unei femei de la hotare!

— Stai, mamă! strigară Abner şi Enoch; dacă vrei să vezi neapărat dihania care s-a ascuns în tufiş, lasă-ne să ţi-o aducem noi!

Mai multe cuvinte nu obişnuiau să rostească tinerii aceştia doi, nici cu prilejuri mai importante; dar împărtăşind şi celorlalţi ce au de gînd să facă, îşi pregătiră armele şi porniră cu hotărîre spre tufiş. Dar şi nervii unor oameni mai tari decît cei ai tinerilor emigranţi ar fi putut fi zdruncinaţi în faţa primejdiei şi nesiguranţei acelei încercări. Şi, în timp ce băieţii înaintau, urletele ciinilor deveniră şi mai stridente, şi mai jalnice. Vulturii şi hultanii zburau atît de jos, încît atingeau ramurile tufişului cu aripile lor puternice, iar vîntul prinse a mătura preria pustie, ca şi cînd spiriduşii văzduhului ar fi coborît şi ei acolo pentru a putea lua parte la apropiatul deznodămînt.

O clipă totul rămase încremenit: sîngele din jurul inimii lui Esther, de obicei atît de curajoasă, păru că se încheagă atunci cînd îşi văzu băieţii cum dau la o parte crengile încîlcite ale desişului şi se afundă în labirintul lor. Urmă un scurt răstimp de tăcere, plin de solemnă aşteptare. Apoi se auziră două strigăte ascuţite, unul după altul; şi numaidecît se aşternu o linişte mult mai înfricoşătoare.

— Întorceţi-vă înapoi, copii, întorceţi-vă! strigă femeia, căci iubirea de mamă alungă orice alte sentimente din sufletul ei.

Dar glasul îi amuţi, şi întreaga-i fiinţă păru să îngheţe de groază; căci în clipa următoare ramurile tufişului fură date iarăşi în lături iar cei doi tineri apărură, galbeni la faţă, la fel de vlăguiţi şi ei, depunînd la picioarele

mamei trupul țeapăn și rece al lui Asa, care purta pe el semnele vădite ale unei morți violente.

Ciinii scoaseră un ultim urlet prelung, apoi porniră în galop pe urmele cerbului uitat. Păsările își luară și ele zborul către înălțimile cerului, umplînd văzduhul de vaiere, pentru că le fusese răpită o victimă care, așa înspăimîntătoare la vedere cum era, avea totuși o înfățișare mult prea omenească pentru a cădea pradă poftei lor nelegiuite.

XIII

O cazma doar, o lopată,
Un linţoliu-n lut ascuns
Şi o groapă-adînc săpată
Pentru-un oaspe sînt de-ajuns.
(Hamlet)

— Daţi-vă înapoi ! Înapoi cu voi toţi ! strigă Esther cu o voce răguşită tuturor celor care se înghesuiau prea aproape de cadavru. Eu sînt mama lui, şi am cel mai mare drept dintre voi toţi ! Cine-a făcut asta ? Spuneţi-mi voi, Ishmael, Abiram, Abner ! Deschideţi-vă gurile şi inimile şi mărturisiţi adevărul în faţa lui Dumnezeu, adevărul şi nimic altceva ! Cine-a săvîrşit fapta asta sîngeroasă ?

Soţul nu răspunse nimic, dar rămase rezemat în carabină, uitîndu-se trist, cu căutătura lui obişnuită însă, la trupul mutilat al băiatului. Mama se aruncă însă la pămînt, îşi puse pe genunchi capul rece al mortului şi rămase cîtva timp mută, contemplînd faţa fiului pe care se întipărise toată groaza agoniei celei din urmă ; şi tăcerea aceasta fu mult mai grăitoare decît orice cuvinte de jale.

Vocea femeii îngheţase, în adevăratul înţeles al cuvîntului, de durere. Zadarnic încercă Ishmael să-i strecoare cîteva cuvinte simple de mîngîiere ; ea nici nu auzi şi nici nu răspunse. Băieţii se strînseră roată în jurul ei căutînd să-i uşureze inima, în felul lor necioplit, pentru dureroasa pierdere pe care o suferise, dar ea îi îndepărtă,

făcînd un semn nerăbdător cu mîna. Din cînd în cînd degetele ei se jucau cu părul încîlcit al mortului, sau mîngîiau cu mare duioșie fața lui umflată, așa cum își alintă mamele copiii care dorm. Apoi mîinile ei se ridicau brusc de pe obrazul mortului și începeau să se agite în gol, ca și cum ar fi căutat un leac împotriva năprasnicei lovituri ce-i doborîse atît de neașteptat băiatul în care-și pusese cele mai mari nădejdi și care întruchipa mîndria ei de mamă. Și în timp ce Esther se purta în felul acesta de neînțeles, apaticul Abner, înghițindu-și propria lui emoție care-i stătea în gît ca un nod, privi într-altă parte și rosti :

— Mama vrea să spună că trebuie să aflăm și felul în care și-a găsit Asa sfîrșitul.

— De asta trebuie să le mulțumim blestemaților acelora de indieni sioux, răspunse Ishmael ; le-am rămas dator de două ori pînă acum ; a treia oară însă o să le-o plătesc cu vîrf și îndesat !

Dar, ca și cînd vorbele așezate ale tatălui nu i-ar fi mulțumit și bucuroși poate, în adîncul sufletului, și fiindcă-și puteau întoarce privirea de la priveliștea ce le iscase în suflet o tulburare atît de puternică și neobișnuită, fiii colonistului se îndepărtară numaidecît de lîngă mama lor și de lîngă cadavru, pornind pe drumul cercetărilor cu care își închipuiau că-i însărcinase Esther. Ishmael nu se împotrivi, ci, din contră, dădu să se înțeleagă că are de gînd să-și însoțească și el fiii, deși nu prea părea să le împărtășească rîvna ; voia doar să se supună voinței lor într-o împrejurare în care împotrivirea nu și-ar fi aflat loc, dar fără să se arate prea nerăbdător. Cu toată firea lor apatică, așa cum o aveau toți oamenii de la frontieră, tinerii emigranți dădeau dovadă de multă pricepere cînd erau nevoiți să facă cercetări de felul acelora ce-aveau o mare legătură cu viața și obiceiurile lor, unde

rezultatul era hotărît de semne și urme ; ceea ce semăna foarte mult cu căutarea unei poteci printr-o pădure, lucru pe care erau în stare să-l ducă întotdeauna la bun sfîrșit, punîndu-și în joc toată viclenia și îndemînarea. Așa că porniră la îndeplinirea acestei dureroase însărcinări cu cea mai mare iuțeală, siguri de iscusința lor.

Abner și Enoch ajunseră la anumite convingeri chiar în timp ce descriau poziția în care găsiseră corpul. Acesta era așezat aproape vertical, cu spatele rezemat de un maldăr de crengi încîlcite și strîngînd într-una din mîini o ramură de arin. Și era aproape sigur că numai din cauza acestei poziții neobișnuite a cadavrului nu se năpustiseră asupra lui păsările de pradă, care-l zăriseră totuși pe cînd se roteau deasupra desișului, și tot din cauza asta se putea bănui că Asa se mai afla încă în viață cînd pătrunsese în desiș. Toți gîndeau că tînărul fusese rănit de moarte în plină cîmpie, după care își tîrîse trupul vlăguit pînă în inima desișului, pentru a se ascunde. O urmă destul de vizibilă, care ducea în tufiș, întări întru totul această părere. Și mai reieși, tot în urma cercetărilor făcute, că avusese loc o luptă deznădăjduită chiar la marginea desișului, ceea ce era destul de limpede dacă te uitai la crengile smulse, la urmele adînci lăsate în pămîntul reavăn și la risipa de sînge.

— A fost împușcat în plină cîmpie și-apoi a venit aici să se ascundă, spuse Abiram ; urmele astea sînt cea mai bună dovadă. Băiatul a pornit de unul singur împotriva sălbaticilor și a luptat ca un leu pînă cînd a fost răpus, iar pe urmă s-a tîrît în tufiș.

Împotriva unei păreri atît de îndreptățite nu se ridică nici un glas ; doar Ishmael cel încet la minte ceru să fie cercetat și corpul, pentru a vedea în ce fel îi fusese răpus băiatul. După ce săvîrșiră și lucrul acesta, se convinseră că glontele străbătuse trupul lui Asa în între-

gime, că pătrunsese pe sub unul din umerii lui musculoși și ieșise prin piept. Se cerea, desigur, oarecare pricepere pentru a judeca rănile făcute de-o armă de foc, dar oamenii aceștia care trăiau la marginea lumii civilizate aveau destulă pricepere cînd era vorba de asemenea cercetări ; și un zîmbet ce exprima o ciudată și sălbatică mulțumire trecu pe fața băieților lui Ishmael cînd Abner le spuse, plin de îndrăzneală, că dușmanii îl atacaseră pe Asa pe la spate.

— Sînt sigur c-așa s-a și întîmplat, spuse întunecat colonistul. A fost un flăcău prea voinic și prea iscusit ca să întoarcă, cu bună știință, partea lui cea mai slabă spre om sau spre fiară ! Țineți minte, băieți, că atîta timp cît stați cu fața spre dușman, oricît de puternic ar fi el, nu vă poate lua nimeni pe nepusă-masă. Ei, Esther, femeie ! Văd că nu-ți mai dai seama ce faci tot căutînd prin părul și hainele băiatului ! Nu-i mai poți ajuta cu nimic, bătrîno !

— Iată ! îl întrerupse Enoch, scoțînd din îmbrăcămintea zdrențuită a mortului bucățica de plumb care îngenunchease forța unui ins atît de puternic. Iată glontele !

Ishmael îl luă în mînă și se uită la el îndeaproape.

— Nu-i nici un fel de îndoială, strecură el pînă la urmă printre dinți. E din tolba blestematului aceluia de *trapper* ! Ca cea mai mare parte din vînători, își are și el gloanțele însemnate într-un fel anume, ca să se știe care animal a fost atins de arma lui ; iar pe ăsta se văd cît se poate de limpede șase găurele mici, așezate în cruce.

— Aș putea să și jur ! strigă triumfător Abiram. Mi-a arătat semnul chiar el și se și lăuda cu numărul căprioarelor pe care le-a culcat cu gloanțele astea ! Ei, Ishmael, acum ai să mă crezi cînd ți-oi spune că bătrînul e unul din spionii pieilor roșii ?

Plumbul trecea dintr-o mînă într-alta și, din nenorocire pentru reputația bătrînului, mulți dintre ei își re-

amintiră de semnele acestea pe care le observaseră în timp ce-i cercetaseră îmbrăcămintea. Pe lîngă rana mai sus-pomenită, se mai aflau și altele, mai puțin periculoase însă, dar care-au fost puse tot pe seama *trapper*-ului.

Apoi descoperiră urma mai multor lupte, între locul unde dăduseră prima oară de sînge și desișul în care, așa cum credeau cu toții, își căutase Asa adăpost. Toate acestea fură luate drept dovezi ale slăbiciunii fizice a ucigașului, care și-ar fi răpus cu ușurință victima, dacă forța tînărului, chiar și în timp ce trăgea să moară, n-ar fi depășit cu mult puterea unui om atît de bătrîn. Și fiindcă acesta se temea că și alți vînători vor prinde de veste despre cele întîmplate se ferise să mai tragă un al doilea glonte, după ce-și îndeplinise greaua sarcină de a scoate victima din luptă. Arma mortului nu putu fi găsită, însă nimeni nu se mai îndoia că fusese luată de către ucigaș, împreună cu celelalte obiecte de mai mică valoare, pe care tînărul avea obiceiul să le poarte cu el.

Dar pe lîngă glontele trădător, ceea ce părea să fie cea mai grăitoare dovadă că fioroasa crimă era fapta *trapper*-ului fu mărturia urmelor întîlnite ; acestea vădeau că, deși primise o lovitură mortală, rănitul mai avusese puterea să opună o lungă și dîrză rezistență, cu toate sforțările criminalului de a-l doborî. Ishmael tălmăci lucrul acesta într-un fel ciudat, cu mîhnire și mîndrie totodată : mîhnire pentru pierderea băiatului pe care îl prețuia nespus de mult cîteodată ; și mîndrie pentru curajul pe care-l arătase pînă la ultima lui suflare.

— A murit așa cum trebuie să moară un fiu de-al meu, spuse colonistul, încercînd o slabă mîngîiere : a fost o adevărată primejdie pentru dușman pînă în cea din urmă clipă, și n-a avut nici un ajutor din partea legii. Veniți, copii, trebuie să-i săpăm mai întîi mormîntul, și de-abia după aceea să vînăm ucigașul !

Fiii colonistului porniră să-şi îndeplinească trista însărcinare în liniște, copleşiţi de amărăciune. Săpară în pămîntul tare, cu destulă trudă şi într-un timp destul de lung, o groapă adîncă, iar trupul fu învelit în hainele care putură fi adunate de la fraţii mortului. Şi cînd pregătirile acestea luară sfîrşit, Ishmael se apropie de nevasta lui, care se afla într-o stare vecină cu nesimţirea, şi-i spuse că are de gînd să-şi îngroape fiul. Ea îl auzi şi slobozi trupul neînsufleţit al băiatului din mîinile ei înţepenite, sculîndu-se tăcută pentru a-l urma la locul de odihnă. Apoi se aşeză lîngă mormînt, supraveghind toate mişcările băieţilor cu ochii ei îngrijoraţi şi arzători. Iar cînd deasupra trupului lui Asa fu îngrămădit destul pămînt pentru a-l feri de orice fel de vătămare, Enoch şi Abner coborîră în groapă şi începură să bătătorească pămîntul cu toată forţa de care erau în stare, pînă-l preschimbară într-un fel de masă compactă ; pe faţa tinerilor se citea ceva ciudat, dacă nu de-a dreptul sălbatic. Precauţia aceasta bine cunoscută fusese luată pentru a preîntîmpina dezgroparea cadavrului de către cine ştie ce sălbăticiune, al cărei instinct ar fi mînat-o într-acolo. Pînă şi păsările de pradă păreau că-şi dau seama de înţelesul acelei ceremonii ; şi, pricepînd că nenorocita victimă va fi părăsită în cele din urmă de către semenii ei, începură să se rotească din nou pe deasupra, ţipînd, ca şi cum ar fi vrut să îndepărteze întreaga familie de la trudnica ei îndeletnicire, ce dovedea şi prevedere, şi dragoste.

Ishmael stătea cu braţele încrucişate, supraveghind felul cum erau aduse la îndeplinire îndatoririle de cuviinţă ; şi după ce se isprăvi totul, îşi ridică cascheta şi mulţumi fiilor săi pentru ceea ce făcuseră, cu o demnitate care s-ar fi potrivit chiar şi unui ins mai de neam decît el. De altfel, în tot timpul ceremoniei, atît de solemnă şi

plină de înţeles, colonistul păstră o ţinută gravă şi serioasă. Pe faţa lui mare se puteau citi cît se poate de limpede semnele unei mari dureri, deşi nu-i zvîcnea un singur muşchi. Dar de îndată ce-şi întoarse faţa de la mormîntul în care zăcea pentru totdeauna primul său născut, natura îşi ceru drepturile cu toată tăria, şi muşchii feţei lui împietrite prinseră să se contracte. Băieţii îşi ţintuiră privirea asupra lui, ca şi cum ar fi cerut să li se arate încotro trebuiau să-şi îndrumeze simţămintele, cînd lupta care se dădea în sufletul colonistului încetă dintr-o dată ; îşi luă nevasta de braţ, o ridică în picioare ca pe-un copil, şi-i spuse cu o voce hotărîtă, cu toate că un observator atent şi-ar fi dat seama că e mai binevoitoare ca de obicei :

— Esther, noi doi am făcut tot ceea ce pot face un bărbat şi o femeie. Am crescut băiatul de mic şi-am făcut din el un flăcău cum nu sînt mulţi la hotarele Americii ; şi i-am dat şi un mormînt. Să mergem !

Femeia îşi întoarse cu multă greutate privirea de la mormanul de pămînt proaspăt şi, lăsîndu-şi mîinile pe umerii bărbatului, îl privi cîteva secunde, cu încordare, drept în ochi, apoi rosti cu o voce adîncă, înfiorătoare, aproape sugrumată :

— Ishmael ! Ishmael, cînd te-ai despărţit de băiat erai supărat pe el !

— Dea Domnul să-i fie iertate păcatele, aşa cum i le-am iertat şi eu, răspunse calm colonistul. Întoarce-te pe stîncă, femeie, şi citeşte ceva din Biblie, un capitol din cartea aceea te linişteşte aproape întotdeauna. Tu ştii să citeşti, Esther, mîngîiere de care eu nu mă pot bucura niciodată !

— Da, da, mormăi femeia, rezemîndu-se de trupul lui voinic şi lăsîndu-se dusă de lîngă mormînt, cu toate că la început se împotrivi puţin. Ştiu să citesc, dar în ce fel

m-am folosit de învăţătura asta a mea? Pe cînd el, Ishmael, el nu va mai trebui să dea socoteală şi de faptul că şi-a îngropat talantul. De păcatul ăsta, cel puţin, l-am ferit; dar dacă am făcut bine sau nu, nu ştiu încă nimic.

Bărbatul nu răspunse nimic, ci-şi văzu de drum, plin de hotărîre, spre căminul lor vremelnic. Iar cînd ajunseră pe înălţimea de unde se mai putea arunca o ultimă privire spre locul în care era îngropat Asa, se întoarseră cu toţii, ca mînaţi de acelaşi imbold, pentru a-şi lua rămas bun de la el. Mica ridicătură nu se mai vedea; dar se putea recunoaşte după înfricoşătorul cîrd de păsări de pradă care se mai roteau deasupra ei. Iar în direcţia opusă, aproape de linia albăstruie a orizontului, se înălţa stînca pe care Esther îşi lăsase copiii mai mici; şi paşii ei şovăielnici, ce se împotriveau să se îndepărteze de lîngă rămăşiţele pămînteşti ale feciorului ei mai mare, deveniră din ce în ce mai hotărîţi. Natura începu a lucra temeinic în sufletul ei de mamă de îndată ce zări culmea aceea îndepărtată, iar în cele din urmă nici nu mai luă în seamă drepturile mortului, căci gîndurile i se îndreptară spre cei vii.

Întîmplarea aceasta izbuti să scoată la iveală scînteia dragostei familiale, sentiment aproape stins în sufletele împietrite ale acestor oameni, care duceau o viaţă atît de aspră, aproape sălbatică. Uniţi între ei prin legăturile zămislite de obişnuinţă, Ishmael îşi dădea bine seama că unitatea stupului e în mare pericol, căci era mult prea plin şi gata să roiască; iar el avea să rămînă ca să facă singur faţă tuturor greutăţilor legate de creşterea celor mici, fără să se mai poată aştepta la vreun ajutor din partea celor mari, pe care izbutise să-i scoată la liman şi care atinseseră vîrsta maturităţii. Duhul neascultării, care pornise de la nefericitul de Asa, suflase şi peste ceilalţi, iar colonistul fu nevoit să-şi amintească, îndurerat, de zilele cînd el însuşi, cucerit de zburdălnicia tinereţii şi a forţei,

şi răsturnînd ordinea firească a lucrurilor, îşi părăsise părinţii bătrîni şi suferinzi şi-şi făcuse intrarea în lume, neîncătuşat şi liber. Dar pericolul cel mare se abătuse acuma din calea lui, pentru cîtva timp cel puţin ; şi dacă nu mai putea fi vorba de autoritatea lui dinainte, era sigur că-şi va mai putea conduce familia încă o bună bucată de vreme.

Adevărul era că fiii lui, cu toată mintea lor greoaie, se găseau tot sub impresia proaspetei întîmplări şi făceau fel de fel de presupuneri, una mai înfiorătoare decît alta, în legătură cu felul în care-şi găsise moartea fratele lor mai mare. În mintea unuia sau doi dintre ei stăruiau anumite imagini, şterse şi cam tulburi, care-l înfăţişau pe propriul lor tată gata să urmeze pilda bătrînului Abraham, dar fără a fi îndreptăţit de cuvîntul Domnului, atunci cînd îi poruncise acelui om sfînt să săvîrşească îngrozitoarea jertfă. Imaginile acestea erau însă mult prea fugare şi înecate în ceaţa amintirilor ca să lase vreo urmă ceva mai puternică şi, după cum am mai spus, toate acestea slujiră mai mult la întărirea autorităţii lui Ishmael.

Şi aşa, cu sufletul sfîşiat de îndoieli, familia îşi văzu de drum spre locul de unde pornise chiar în dimineaţa aceea să facă cercetările încoronate cu un succes atît de sumbru : drumul făcut sub conducerea lui Abiram, ce nu dăduse însă nici un rezultat, apoi descoperirea cadavrului şi înmormîntarea care urmă numaidecît după asta le luase întreaga zi ; acum deci, cînd se întorceau de la mormîntul lui Asa la stîncă, soarele începuse să scapete spre asfinţit. Stînca se mărea pe măsură ce grupul se apropia de poalele ei, asemenea unui turn care s-ar fi înălţat din adîncurile mării, iar cînd ajunseră la depărtare de-o milă, micile obiecte ce-i încoronau vîrful începură să se desluşească mai limpede.

— Are să fie o veste tare tristă pentru fete, spuse Ishmael care rostea cînd şi cînd cîte un cuvînt îndureratei

lui tovarăşe de viaţă, încercînd să-i mai uşureze inima, atît de grea în clipele acelea. Asa era foarte iubit de cei mici, căci le aducea aproape întotdeauna cîte ceva de la vînătoare.

— Da, aşa făcea, aşa făcea, murmură Esther. Băiatul ăsta era mîndria familiei ; ceilalţi copii ai mei nu-s nimic pe lîngă el !

— Nu vorbi aşa, femeia lui Dumnezeu, răspunse tatăl, uitîndu-se cu oarecare mîndrie spre grupul de atleţi care veneau în urma lor. Nu vorbi aşa, bătrîna mea Esther, fiindcă puţini părinţi au atîtea motive de a se mîndri cu copiii lor !

— De-a fi mulţumiţi, Ishmael, de-a fi mulţumiţi, bombăni femeia cu modestie ; de-a fi, poate, mulţumiţi, Ishmael !

— Bine, de-a fi mulţumiţi, dacă-ţi place mai mult cuvîntul ăsta, fata mea ; dar ce s-o fi întîmplat cu Nelly şi cu cei mici ? Copila a uitat ceea ce i-am spus şi nu i-a adormit numai pe cei mici, dar sînt sigur că şi ea visează în momentul ăsta cîmpiile din Tennessee. Inima nepoatei tale, trebuie să recunoşti, nu se poate dezlipi de aşezămintele omeneşti.

— Ai dreptate, nu-i de noi ; am spus asta întotdeauna, dar a trebuit s-o luăm, pentru că moartea-i răpise toate rubedeniile. Urît mai lucrează moartea în sînul unei familii, Ishmael. Asa ţinea tare mult la copila asta, şi într-o bună zi ar fi putut trece în locul nostru, dacă treburile ar fi fost altfel orînduite.

— Nu, ea n-are darurile care se cer unei neveste de la frontieră, căci iată cum şi-ar păzi casa în timp ce bărbatu-său ar fi la vînătoare. Abner, trage tu o dată cu puşca, să-i dăm de veste că sosim. Mă ţem că Nelly şi cei mici dorm.

Tînărul se supuse poruncii tatălui cu un zel ce dădea pe faţă bucuria cu care aştepta să vadă obrazul rotund şi

vioi al fetei ; dar semnalul nu primi nici un răspuns. Cîtva timp grupul rămase pe loc, aşteptînd un semn de viaţă ; apoi, dintr-o dată, mînaţi parcă de acelaşi imbold lăuntric, traseră cu toţii o salvă ; ar fi fost cu neputinţă ca zgomotul acesta asurzitor să nu fie auzit de la asemenea distanţă.

— Ah, iată-i că vin ! strigă Abiram ; era, de obicei, primul care descoperea vreun semn îmbucurător, cînd familia se afla în cine ştie ce încurcătură.

— Nu-i decît o fustă atîrnată de frînghie, spuse Esther; chiar eu am pus-o acolo !

— Ai dreptate ; dar iat-o că vine ! Ticăloasa s-a odihnit pînă acum în cort !

— Nu-i chiar aşa, răspunse Ishmael ; pe faţa lui încremenită începură a se ivi semne de mare nemulţumire ; — acela-i chiar cortul care flutură liber în vînt. I-au slobozit legăturile de la bază ca nişte copii proşti ce sînt ; şi dacă nu luăm numaidecît măsurile cuvenite, o să zboare toată pînza.

Abia rosti cuvintele acestea şi de la picioarele stîncii se stîrni o puternică pală de vînt, ridicînd în urma ei vîrtejuri de praf ; iar în clipa următoare, purtată ca de-o mînă măiastră, părăsi pămîntul şi urcă chiar acolo unde se aţintiseră toate privirile celor de jos. Pînza cortului simţi suflul şi începu să se agite, dar după aceea îşi recîştigă echilibrul şi rămase cîtva timp nemişcată. Vîrtejul de frunze, care dăduse ocol cortului, coborî de pe stîncă cu repezîciunea unui uliu şi-şi luă apoi zborul departe peste prerie, ca un stol uşor de rîndunele ce săgetează vîntul cu aripile întinse. Iar puţin mai tîrziu fu urmat şi de pînza cortului, albă ca zăpada, care căzu de partea cealaltă a stîncii, lăsîndu-i creştetul golaş, ca atunci cînd se afla în deplină singurătate.

— Criminalii au trecut şi pe-aici ! gemu Esther. Copilaşii mei ! Copilaşii mei !

O clipă chiar și Ishmael se clătină în fața unei lovituri atît de grele și de neașteptate. Dar se scutură numaidecît, asemeni leului care se deșteaptă din somn ; se repezi înainte și, dînd la o parte piedicile și barierile de parcă ar fi fost un maldăr de pene, începu să urce coasta ca o furie, dovedind cît de înfricoșătoare poate deveni firea unui om apatic atunci cînd se trezește.

XIV

De partea cui sînt orășenii, oare ?
(Regele Ioan)

Pentru a păstra oarecare ordine în șirul evenimentelor care alcătuiesc subiectul povestirii de față, găsesc că e nevoie să ne întoarcem la unele întîmplări petrecute în timp ce Ellen Wade se afla de gardă pe creștetul stîncii.

In cele dintîi ceasuri, grija acestei cinstite și duioase fete se mărgini la simpla îndatorire de a satisface cererile repetate ale tovarășelor ei mai tinere, care-i puseseră la grea încercare răbdarea și-i luaseră o mulțime de timp, pînă ce reuși să le potolească foamea și setea. După aceea se folosi de un moment de neatenție din partea lor, pentru a se furișa în cort, mîngîind și îngrijind-o și pe cea care era cu mult mai îndreptățită să-i împărtășească dragostea, cînd din mijlocul copiilor se ridică un strigăt, ce-o rechemă numaidecît la îndatoririle părăsite pentru o clipă.

— Uite, Nelly, uite ! exclamară vreo șase glasuri vioaie ; uite cîți oameni ! Phoebe spune că-s indieni sioux.

Ellen își întoarse privirea într-acolo unde se întindeau brațele copiilor ; spre marea ei uimire, deslușì siluetele mai multor bărbați, care se îndreptau fără doar și poate spre stîncă. Numără patru, dar nu fu în stare să-și dea

seama ce fel de oameni sînt, ci numai de faptul că nu fac parte dintre cei care aveau dreptul să pătrundă în fortăreaţă. Fu un moment îngrozitor pentru Ellen. Îşi aruncă privirea de jur împrejur şi, văzînd cîrdul acela de copii înfricoşaţi care se agăţaseră de fustele ei, se sili să-şi reamintească, deşi mintea îi era ca învăluită în ceaţă, de una din legendele acelea ce preamăreau eroismul feminin, atît de numeroase de-a lungul frontierelor din vest. Într-una se povestea cum un singur bărbat a putut stăvili iureşul unei invazii ajutat doar de trei sau patru femei, şi asta timp de mai multe zile, deşi numărul duşmanilor se ridica la cîteva sute. În alta, că numai femeile au izbutit să-şi apere copiii şi celelalte bunuri mai puţin preţioase, în timp ce soţii erau plecaţi la vînătoare ; şi nu lipsea nici a treia, unde se spunea că o singură femeie a nimicit o mulţime de duşmani, pe cînd aceştia dormeau, eliberîndu-se în felul acesta nu numai pe ea, ci şi un grup de tineri, aflaţi şi ei în mîinile vrăjmaşului. Împrejurarea în care se găsise acea femeie era cît se poate de înrudită cu situaţia lui Ellen ; şi, cu obrajii înflăcăraţi şi cu ochii scînteietori, îmbărbătîndu-se singură, începu să ia măsurile trebuitoare, destul de slabe de altfel, pentru a preîntîmpina atacul.

Aşeză fetele mai mari lîngă pîrghia cu care trebuiau să arunce blocurile de piatră asupra năvălitorilor ; cele mai mici urmau să ajute, mai mult fiindcă, aflîndu-se la faţa locului, sporeau numărul celor atacaţi, decît prin vreo faptă de oarecare însemnătate ; acest număr trebuia să impresioneze duşmanul, în timp ce Ellen, ca orice şef adevărat, avea să se ocupe cu supravegherea şi încurajarea tuturor. După ce luă aceste măsuri, se pregăti să înfrunte încercările ce aveau să vină cu un aer şi o înfăţişare pline de eroism, străduindu-se să insufle şi celorlalţi încrederea aceea atît de necesară pentru cîştigarea unei bătălii.

Cu toate că Ellen era mult superioară ca inteligenţă şi calităţi morale celor două fete mai mari ale lui Esther, nu

egala nici pe departe marea însușire a acestora, ce caracterizează orice soldat adevărat, aceea de-a rămîne nepăsătoare în fața primejdiei. Deoarece cunoscuseră de mici greutățile și nesiguranța vieții nomade petrecute la marginea lumii civilizate și trăiseră de timpuriu în mijlocul primejdiilor, fetele acestea făgăduiau să ajungă, într-un viitor nu tocmai îndepărtat, tot atît de îndrăznețe ca și mama lor; posedau, de asemenea, și acel ciudat amestec de însușiri bune și rele care, într-un cerc de acțiune ceva mai larg, ar fi făcut din nevasta colonistului una din cele mai remarcabile femei ale timpului. Cîndva, Esther apărase locuința de bîrne a lui Ishmael de un atac al sălbaticilor, iar altădată fusese părăsită aproape fără suflare de către indieni, după o luptă în care, dacă ar fi avut de-a face cu un inamic mai civilizat, ar fi fost îndreptățită să primească toate onorurile unei capitulări liber consimțite. Faptele acestea și multe altele de acest fel fuseseră de nenumărate ori povestite, cu toată însuflețirea cuvenită, fetelor ei; iar sufletul tinerelor amazoane șovăia acum în chip ciudat între o frică firească și ambiția de a săvîrși ceva care să le facă demne de mama lor. În clipa aceasta însă își dădură numaidecît seama că prilejul mult dorit, cînd aveau să-și pună la încercare firea lor clocotitoare și atît de diferită de-a altor fete, se ivise.

Grupul bărbaților străini ajunse la aproape o sută de pași de stîncă. Apoi aceștia se opriră, fie pentru a se sfătui asupra tacticii ce urmau s-o adopte, fie pentru că-i impresionase atitudinea amenințătoare a celor două siluete care-și îndreptaseră către ei țevile puștilor lor străvechi, de după baricada de pietre, apărați de-o mică ridicătură de t en; aici creștea o vegetație mai bogată decît în alte părți, ceea ce le oferea oarecare siguranță. Din locul acela cercetară timp de cîteva minute forțăreața, minute care

i se părură lui Ellen o veşnicie. Apoi unul din ei făcu vreo cîţiva paşi înainte, părînd mai curînd sol decît războinic.

— Phoebe, trage tu ! şi tu, Hetty ! strigară fetele colonistului, pe jumătate înfricoşate, dar totuşi nerăbdătoare. Ellen însă înlătură primejdia care ameninţa străinul, spunînd :

— Puştile jos ! E doctorul Battius !

Fetele se supuseră şi făcură întocmai, dezlipindu-şi mîinile de pe trăgaci, cu toate că ţevile, ameninţătoare, rămaseră în aceeaşi poziţie neliniştitoare. Doctorul, care înaintase cu destulă precauţie pentru a-şi da seama chiar şi de cel mai mic semn de ostilitate, puse în vîrful puştii o năframă albă şi o ridică în sus ; apoi se apropie şi mai mult de stîncă, aşa ca să poată fi auzit. Şi începu să strige, cu o voce care-ar fi putut fi auzită de la o distanţă mult mai mare :

— Ei ! Fac apel ca toată lumea, în numele Confederaţiei Suverane a Statelor Unite ale Americii de Nord, să se supună legii !

— Doctor sau nedoctor, e vorba de-un duşman, Nelly ! Ia auzi ! Vorbeşte despre lege !

— Staţi liniştite s-auzim ce are de spus ! rosti Ellen, aproape fără răsuflare, dînd la o parte primejdioasele arme care fuseseră din nou îndreptate asupra mesagerului, ce începuse a da înapoi.

— Înştiinţez şi previn pe toată lumea, continuă doctorul cuprins de mirare, că sînt un paşnic cetăţean al susnumitei Confederaţii, un sprijinitor al Contractului Social şi un iubitor al ordinii şi al prieteniei ; apoi, băgînd de seamă că pericolul fusese din nou înlăturat, pentru cîtva timp cel puţin, îşi înalţă iar glasul către grupul duşman şi continuă : Vă ordon deci să vă supuneţi legii !

— Am crezut că ne eşti prieten, răspunse Ellen, şi ştiam că faci drumul acesta cu unchiul meu în urma unei înţelegeri !

— Înţelegerea a căzut ! Am fost înşelat în ceea ce priveşte premizele ei aşa că, în consecinţă, declar că numitul contract încheiat între Ishmael Bush, colonist, şi Obed Battius, doctor în medicină, e nul şi neavenit. Aşa, copii, a fi nul înseamnă a avea o calitate cu totul negativă, calitate pe care-o atribui fără nici o răutate valorosului vostru părinte ; lăsaţi la o parte armele de foc şi ascultaţi avertismentele raţiunii. Declar înţelegerea sus-numită nulă, nulă şi neavenită ! În ceea ce te priveşte pe dumneata, Nelly, îţi port o mare prietenie ; ascultă, dar, ceea ce am a-ţi comunica, şi nu-ţi astupa urechile de dragul securităţii. Cunoşti foarte bine firea omului cu care locuieşti şi-ţi dai seama, cred, şi ce-ar însemna pentru dumneata să fii găsită într-o tovărăşie proastă. Renunţă, de aceea, la înşelătoarele avantaje ale situaţiei în care te afli şi predă stînca fără luptă, celor care mă însoţesc, o legiune, copilă, o legiune puternică şi de neînvins, copilă ! Părăsiţi, deci, armele acestui colonist viclean şi lipsit de scrupule ; vai, copii, cînd viaţa unui om pare a avea un preţ atît de mic, nu mai simţi nici măcar plăcerea unei convorbiri prietenești ! Puneţi deoparte armele acelea primejdioase, vă rog ; şi asta mai mult în interesul vostru decît într-al meu ! Hetty, ai uitat oare cine ţi-a potolit durerile acelea ascuţite ale nervului auricular torturat de frigul şi umezeala pămîntului gol ? Şi tu, Phoebe, nerecunoscătoare şi uitucă Phoebe ! dacă n-ar fi fost braţul acesta pe care vrei să-l paralizezi pe vecie, incisivii ţi-ar mai provoca şi acuma dureri şi supărări ! Lăsaţi armele la o parte şi ascultaţi sfatul unui om care v-a fost întotdeauna prieten. Şi acum, copilă, spuse el privind cu îngrijorare puştile pe care fetele le îndepărtaseră puţin din calea ţintei, şi acum, copilă, îţi cer pentru ultima oară şi în modul cel mai solemn capitularea acestei stînci fără întîrziere sau rezistenţă, în numele puterii conferite de justiţie şi... lege, ar fi vrut să adauge ; dar cum

își dădea seama că acest nefericit cuvînt ar stîrni împotrivirea copiilor colonistului, izbuti să-l înghită la timpul potrivit și încheie cu un termen mai puțin primejdios, dar ceva mai convingător : bunul-simț.

Dar apelul doctorului nu avu urmările dorite. Copiii mai mici nu înțeleseră aproape nimic din el, în afară de cîteva cuvinte mai tari, pe care le deslușiseră destul de bine ; și, cu toate că Ellen pricepuse aproape în întregime sensul celor rostite de naturalist, întorsăturile retorice ale acestuia păreau s-o fi mișcat la fel de puțin ca și pe tovarășele ei. Iar la auzul frazelor ce urmăreau să-i înmoaie inima, această fată inteligentă, deși sufletul îi era sfîșiat de sentimente atît de contradictorii, care se luptau vijelios între ele, păru gata să izbucnească în rîs ; cît despre amenințări, s-ar fi zis că nici nu le-a auzit.

— Nu înțeleg prea bine ce vrei să spui, doctore Battius, răspunse ea cum nu se poate mai liniștită ; dar știu un singur lucru : că dacă-mi ceri să-mi calc jurămîntul de credință, atunci n-am nici măcar voie să te-ascult. Te înștiințez, așadar, că nu-i timpul să treci la acte de violență, căci ceea ce doresc eu însămi n-are nici un fel de însemnătate în clipa de față. Sînt împresurată de-o forță care mă poate doborî cu ușurință, iar dumneata cunoști sau ar trebui să cunoști impulsurile firești ale acestei familii și să nu te mai joci în felul acesta cu nici unul dintre membrii ei, tînăr sau vîrstnic, femeie sau bărbat.

— Nu sînt cu totul ignorant în ceea ce privește firea omenească, răspunse naturalistul făcînd, din prudență, cîțiva pași înapoi. Iată însă că vine unul care-i cunoaște poate mai bine ca mine ungherele ei ascunse !

— Ellen ! Ellen Wade ! strigă Paul Hover, care ajunse pînă în dreptul doctorului, fără a da cel mai mic semn c-ar lua în seamă pericolul ce-l neliniștise vădit pe naturalist ; nu m-am așteptat să găsesc și în dumneata un dușman !

— Nici n-o să găsești, dacă o să-mi ceri să fac numai ceea ce mi-e cu putință, fără trădare și nenorocire adică. Știți foarte bine că unchiul și-a lăsat familia în grija mea, și cum i-aș putea trăda oare încrederea pînă-ntr-atîta încît să las înlăuntru pe cel mai înverșunat dușman al lui să-i omoare, poate, copiii și să-i răpească și acel puțin pe care i l-au mai lăsat indienii ?

— Sînt eu oare un criminal, sau bătrînul ăsta poate, sau acest ofițer al Statelor ? — și arătă spre *trapper* și spre noul său prieten, Middleton, care se apropiase și el de piciarele stîncii. E oare vreunul din ei în stare să săvîrșească faptele acelea despre care vorbești ?

— Ce doriți atunci de la mine ? spuse Ellen, frîngîndu-și mîinile, în prada unei îndoieli chinuitoare.

— Fiara ! nici mai mult nici mai puțin decît fiara aceea primejdioasă pe care-o ține ascunsă colonistul.

— Minunată copilă, începu străinul, dar cuvintele îi fură numaidecît oprite de gestul grăitor al *trapper*-ului, care-i șopti la ureche :

— Lasă-l pe tînărul ăsta să vorbească în numele dumitale. Căci inima fetei se va înmuia mult mai ușor, iar noi ne vom atinge țelul mai repede.

— Adevărul a ieșit la iveală, Ellen, continuă Paul, căci au fost date pe față chiar și cele mai tainice netrebnicii ale colonistului. Am venit să reparăm răul și să dăm libertate celei închise ; acum, dacă ești cu adevărat bună la suflet, așa cum am crezut întotdeauna, supune-te voinței celor mulți și, fără să ne mai pui atîtea bețe-n roate, părăsește-l pe bătrînul Ishmael și lasă stupul ăsta albinelor din același roi cu el.

— Am făcut un jurămînt înfricoșător...

— O înțelegere încheiată în necunoștință de cauză sau prin constrîngere nu are nici o valoare în ochii unui adevărat moralist, strigă doctorul.

— Sst ! sst ! șopti din nou *trapper*-ul, lăsați totul în grija tînărului.

— Am jurat în fața și în numele Celui care a creat și orînduit tot ce este bun, atît în religie cît și în morală, continuă neliniștită Ellen, să nu spun nimănui ce se află în cort și nici să ajut prizonierei să fugă. Amîndouă am jurat, și sub un jurămînt înfricoșător, și poate că zălogul jurămîntului au fost chiar viețile noastre. E drept că sînteți în stăpînirea acestei taine, dar nu prin mijlocirea noastră ; și nici nu știu măcar cum m-aș putea apăra, chiar numai pentru că rămîn neutră, în timp ce voi încercați să năvăliți în locuința unchiului meu cu atîta dușmănie.

— Pot demonstra valoarea refuzării, exclamă cu vioiciune naturalistul, cu ajutornul lui Paley, Berkley și chiar și cu al nemuritorului Binkerschoek ; iar un contract încheiat cînd una din părți, fie ea stat sau individ...

— Ai să sperii copila folosind asemenea cuvinte neobișnuite și de ocară, spuse prevăzător *trapper*-ul ; pe cînd tînărul, punîndu-și toată nădejdea în simțămintele omenești, are s-o facă blîndă ca o căprioară jucăușă. Ah, cunoști la fel de puțin ca mine puterea tainică a inimii.

— Asta e oare singura făgăduială pe care ai făcut-o, Ellen ? continuă Paul, pe un ton care, față de seninătatea și voioșia lui firească, suna îndurerat și încărcat de mustrare. Ai jurat oare numai cu prilejul ăsta ? Sau poate că vorbele pe care i le-ai spus colonistului sînt în gura ta ca mierea, pe cînd celelalte nu-s decît niște faguri goi?

Obrajii altădată atît de îmbujorați ai fetei păliră strașnic, încît schimbarea s-ar fi văzut chiar de la o distanță mai mare ca aceasta. Șovăi o clipă, ca și cum ar fi vrut să-și înăbușe sentimentele ce-o copleșiseră, dar pe urmă răspunse cu vioiciunea ei firească :

— Nu știu de unde-și iau unii oameni dreptul să pună atîtea întrebări în legătură cu jurămintele și promisiunile

mele ; jurăminte și promisiuni care mă privesc numai pe mine și pe nimeni altul, asta dac-aș fi făcut vreunul de-acest fel, după cum spui dumneata. Nu vreau să mai stau de vorbă cu un ins atît de închipuit și care se lasă mînat numai de propriile lui simțăminte.

— Acuma, bătrîne *trapper*, ce mai ai de zis ? rosti căutătorul de miere, care avea un suflet foarte simplu și drept, întorcîndu-se pe neașteptate spre prietenul său mai vîrstnic. Chiar și cea mai măruntă gînganie care trăiește sub ceruri zboară, după ce și-a încărcat povara, drept spre cuibul sau stupul ei ; dar meandrele pe care umblă mintea unei femei sînt tot atît de încîlcite ca și ramurile unui stejar și mult mai neașteptate decît cotiturile fluviului Mississippi.

— Ei, ei, copila mea, spuse *trapper*-ul, plin de bunătate, hotărîndu-se să intervină pentru Paul, care se simțea cît se poate de jignit, trebuie să ții seama că tinerețea e plină de nerăbdare și că n-are nici urmă de înțelegere. Dar o făgăduială e o făgăduială și n-o poți arunca la o parte, așa cum faci cu coarnele și copitele unui bizon.

— Îți mulțumesc că-mi reamintești de jurămîntul făcut, răspunse Ellen cu ciudă și începu să-și muște buzele, poate că m-am dovedit uitucă și în alte împrejurări !

— Ah ! iată că firea femeiască s-a trezit și-n ea, spuse bătrînul clătinînd din cap într-un fel prin care-și arăta toată nemulțumirea, numai că se împotrivește propriilor ei dorințe.

— Ellen ! strigă și străinul cel tînăr, care pînă în momentul acela ascultase totul în tăcere ; fiindcă ăsta e numele sub care ești cunoscută...

— Cîteodată i se mai adaugă unul. Acela al tatălui meu !

— Spune-i Ellen Wade, bombăni Paul ; ăsta e numele ei adevărat și, după mine, poate să și-l păstreze pentru vecie !

— Da, trebuia să adaug Wade, continuă tînărul. Îţi fac cunoscut că, deşi eu nu sînt legat prin nici un fel de jurămînt, am ştiut să respect întotdeauna pe ale altora. Şi eşti martoră că n-am cerut nimic, cu toate c-ar fi putut ajunge pînă la urechile celei pe care asemenea lucru ar bucura-o atît de mult. Dă-mi voie, deci, să mă urc pe stîncă numai eu ; şi făgăduiesc o despăgubire cinstită unchiului dumitale în caz c-ar fi păgubit de un singur lucru care-i aparţine !

Ellen păru că şovăie ; dar cînd privirea i se întoarse spre Paul, care stătea rezemat, plin de trufie, în puşcă, fluierînd cu un aer de desăvîrşită nepăsare o melodie marinărească, îşi recăpătă numaidecît sîngele rece şi răspunse la timp :

— Mi s-a încredinţat funcţia de comandant peste stînca aceasta pentru timpul cît unchiul meu şi băieţii sînt la vînătoare, şi comandant voi rămîne pînă se va reîntoarce şi-i voi preda comanda.

— Asta înseamnă că risipeşti clipe preţioase care nu se vor mai întoarce şi că dispreţuieşti un prilej ce nu se va mai ivi nici el vreodată, observă tînărul soldat, plin de gravitate.

— Soarele a şi început să coboare spre asfinţit, şi nu va mai trece mult pînă ce colonistul şi sălbatica lui familie se vor întoarce iar la culcuş.

Doctorul Battius se uită speriat înapoi şi începu din nou :

— Perfecţiunea e întotdeauna apanajul vîrstei mature, fie că e vorba de oameni, fie că e vorba de animale. Meditaţia e mama înţelepciunii, iar înţelepciunea ruda cea mai apropiată a succesului. Propun, deci, să ne retragem la o depărtare convenabilă de această poziţie cu neputinţă de cucerit şi să ţinem un consiliu, pentru a pune la cale modul în care-am putea intra în posesia acestei

fortăreţe, sau amînarea asediului pentru o dată apropiată, după ce vom încerca să căpătăm ajutor din teritoriile locuite, salvînd în felul acesta demnitatea legii de la primejdia unei respingeri.

— Un atac ar fi mult mai bun, răspunse zîmbind soldatul, măsurînd înălţimea din ochi şi cîntărind primejdia, ca un bun cunoscător ce era ; în cel mai rău caz, n-ar putea fi vorba decît de-un braţ scrîntit sau de vreun cap spart !

— Atunci să-i dăm drumul ! strigă, plin de nerăbdare, căutătorul de miere, şi făcu un salt uriaş care-l scoase din raza de acţiune a puştilor, căci ajunse chiar sub înălţimea pe care era aşezată garnizoana. Şi acum, faceţi ce puteţi, tineri diavoli ai neamului ăsta blestemat ! N-aveţi decît o singură clipă pentru a pune în practică planul vostru mişelesc !

— Paul ! zăpăcitule ! Paul ! ţipă Ellen. Încă un pas şi blocurile de stîncă te vor zdrobi ; căci nu le ţine pe loc decît o sfoară, şi fetele sînt foarte hotărîte să le dea drumul !

— Alungă atunci roiul acela blestemat din stup, fiindcă eu o să mă sui pe stînca asta chiar dac-aş găsi-o acoperită de viespi.

— Să le alunge, dacă are curaj ! strigă cu glas sfidător fata cea mai mare, punîndu-şi puşca la ochi cu un aer atît de hotărît, încît ar fi făcut cinste chiar şi mamei sale, amazoana. Te cunosc bine acum, Nelly Wade ; în inima ta eşti de partea oamenilor ăstora ai legii, şi dacă faci un singur pas mai încoace, vei primi pedeapsa din mîna unei fete care s-a născut la frontieră. Luaţi seama, copii, luaţi seama ! Aş vrea să-l văd şi eu pe bărbatul acela care va îndrăzni să pătrundă în tabăra lui Ishmael Bush fără voia copiilor lui !

— Nu înainta, Paul ! Dacă nu vrei să-ţi pierzi viaţa, rămîi în dosul stîncii !

Dar Ellen nu putu să-şi termine vorba, căci apariţia aceea luminoasă, care stîrnise cu o zi înainte atîta vîlvă, se arătă din nou şi chiar pe acelaşi vîrf de stîncă.

— În numele celui care orînduieşte totul, vă implor să vă opriţi, voi doi care vă pregătiţi să înfruntaţi atît de nebuneşte primejdia, ca şi voi care vă grăbiţi cu atîta rîvnă să răpiţi ceva ce nu veţi fi în stare să înapoiaţi niciodată ! spuse o voce dulce şi rugătoare, cu un uşor accent străin, atrăgînd toate privirile în sus.

— Inez ! Inez ! strigă ofiţerul, te văd oare cu adevărat ? Te voi strînge la piept numaidecît chiar dacă stînca asta ar fi păzită de-o mie de diavoli ! Urcă, viteazule pădurar, şi fă loc şi celui din spatele tău !

Apariţia atît de neaşteptată a fiinţei care locuia în cort pricinui o mare uimire printre fetele lui Ishmael, şi dacă ar fi fost speculată aşa cum se cuvine, ar fi putut asigura victoria atacatorilor ; dar Phoebe, alarmată de vocea lui Middleton, deşi era şi ea uluită ţinti puşca în Inez, cu toate că nu era sigură dacă îşi descărcase arma asupra unei fiinţe muritoare sau a unei apariţii dintr-altă lume Ellen scoase un strigăt de groază, iar în clipa următoare se şi afla lîngă prietena ei, în cort, neştiind dacă e sau nu rănită.

În timpul acestui primejdios *intermezzo*, cei doi tineri, care se aflau la picioarele stîncii, începură asaltul. Paul profită de zăpăceală şi-şi schimbă locul, deschizîndu-i drum şi lui Middleton. Acesta fu urmat de naturalist care, aflîndu-se într-o stare de adevărată tulburare mintală, pricinuită de descărcarea carabinei, se îndreptase fără să vrea spre stîncă, în căutarea unui adăpost. *Trapper*-ul rămase însă pe loc, urmărind cu multă atenţie mersul operaţiilor. Cu toate că nu se arăta prea bucuros să ia parte la asalt, îşi ajuta prietenii cu sfatul, şi-i vestea despre mişcările apărătorilor.

Odraslele lui Esther rămaseră însă credincioase spiritului moştenit de la viteaza lor mamă. În clipa cînd văzură că Ellen şi tovarăşa ei necunoscută nu mai sînt de faţă, se văzură libere să-şi concentreze toată atenţia asupra atacatorilor, mult mai periculoşi, şi care cîştigaseră o poziţie foarte bună printre vîrfurile stîncoase ale fortăreţei. Deşi Paul nu înceta să le ceară să se predea, iar vocea lui ar fi trebuit să umple de groază piepturile lor tinere, chemările-i erau la fel de puţin luate în seamă ca şi sfaturile *trapper*-ului ; acesta voia să le convingă că apărarea lor nu avea nici cei mai neînsemnaţi sorţi de izbîndă, ba chiar putea să le fie fatală. Fetele însă se încurajau una pe alta şi se îndemnau să se ţină neclintite la postul lor ; cîntăreau tăria blocurilor de stîncă, pregăteau proiectilele mai mici pentru a le avea la îndemînă şi-şi fixau ţevile puştilor deasupra baricadelor cu un aer atît de concentrat şi cu atîta calm, că purtarea lor ar fi putut face cinste chiar şi unor bărbaţi mult mai obişnuiţi cu primejdiile războiului.

— Ţine-te sub ieşitură, spuse *trapper*-ul, sfătuindu-l pe Paul cum să înainteze ; pune-ţi piciorul mai înăuntru, băiete ! Ah ! vezi că sfatul n-a fost zadarnic ? Dacă te-ar fi nimerit piatra, albinele ar fi fost văduvite de tovărăşia ta multe luni. Iar acuma, tinere soldat, în numele şi în spiritul lui Uncas, dacă eşti tot atît de ager ca *Le Cerf Agile,* fă o săritură spre dreapta şi-ai să cîştigi vreo douăzeci de picioare în înălţime fără să rişti nimic. Fereşte tufişul, fereşte tufişul ! Trebuie să fie vreo cursă trădătoare. Ah ! a sărit ! ce iscusinţă, ce siguranţă ! Acum vine rîndul tău, prietene iubitor de miere sălbatică ! Dă-te puţin mai spre stînga, şi atenţia fetelor va fi atunci împărţită în două. Ei, fetelor ! trageţi ! bătrînele mele urechi sînt obişnuite cu ţiuitul plumbului ; şi nu văd deloc de ce mi s-ar face inima cît un purice, dacă pui la socoteală cei optzeci de ani pe care-i port în spinare. Şi-şi clătină

capul zîmbind cu melancolie ; iar cînd glontele trimis de năbădăioasa Hetty trecu, nevinovat, pe lîngă el, nici un singur mușchi nu i se clinti de pe față. — E mult mai cuminte să stai pe loc cînd apasă pe trăgaci o mînă nesigură, continuă el, dar e tare trist să vezi cît de pornită spre rele e firea omenească, chiar dacă e vorba de cineva atît de tînăr. Foarte bine-ai făcut, tu, prieten al plantelor și al animalelor ! Încă o săritură ca asta și-o să rîzi de toate barierele și meterezele colonistului. Doctorul și-a regăsit curajul ! Se vede după ochi, și sînt sigur că va face acum un lucru minunat. Ține-te cît mai aproape de stîncă, cît mai aproape !

Trapper-ul, cu toate că nu se înșelase în ceea ce privea starea de spirit a doctorului Battius, era foarte departe de adevăr în ceea ce privea motivul ce-l aținîtase pe naturalist în așa măsură. În timp ce imita plin de emoție mișcările tovarășilor lui, cățărîndu-se pe stîncă cu cea mai mare precauție, ochiul naturalistului descoperise la cîțiva iarzi deasupra capului o plantă necunoscută, așezată într-un loc foarte expus proiectilelor pe care fetele le aruncau neîncetat asupra lor. Uitînd pentru o clipă totul, în afară de gloria de-a pune cel dintîi mîna pe acea bijuterie a cataloagelor științifice, se avîntă spre ea cu lăcomia cu care se aruncă vrabia asupra fluturelui. Bucățile de stîncă, ce începuseră să se rostogolească chiar în clipa aceea, erau cea mai limpede dovadă că fusese văzut ; și atîta vreme cît trupul naturalistului rămase ascuns în norul de praf și de bucăți de stîncă care urmă prăbușirii lui vijelioase, *trapper*-ul crezul că-i pierdut ; dar în clipa următoare îl văzu viu și nevătămat, stînd într-o scobitură formată din cei cîțiva colți de piatră ce rezistaseră șocului și ținînd triumfător, în mînă, tulpina proaspăt capturată, pe care-o devora cu niște ochi plini de încîntare și pricepere. Paul folosi numaidecît prilejul. Schim-

bîndu-şi direcţia cu iuţeala fulgerului, sări lîngă Obed şi, făcîndu-şi fără prea multă ceremonie un fel de scară din umărul acestuia, aplecat senin peste comoara lui, se avîntă prin spărtura făcută de stînca prăvălită şi ajunse în vîrf. Fu urmat de Middleton, care-i dădu şi el o mînă de ajutor la dezarmarea fetelor. Şi astfel fu cîştigată o victorie desăvîrşită şi fără pic de vărsare de sînge, cu toate că Ishmael îşi închipuise că citadela nu va putea fi luată în timpul scurtei sale absenţe.

XV

Atît de mult se veselește cerul
De cele făptuite azi, încît
În veci nu ne-o certa cu-a lui mînie.
(Shakespeare)

Sîntem siliți să întrerupem în clipa aceasta cursul povestirii noastre, pentru a ne întoarce la evenimentele care au pricinuit ciudata luptă amintită nu de mult. Întreruperea va trebui să dureze doar atîta cît va fi nevoie ca să putem mulțumi categoria aceea de cititori care pretind celui ce-și asumă rolul de istoric să nu lase de-a lungul povestirii nici un gol; căci altfel ar fi nevoiți să-l umple cu propria lor imaginație.

Printre trupele trimise de guvernul Confederației ca să ia în stăpînire proaspetele teritorii dobîndite în vest, era și un detașament condus de tînărul ofițer care-a devenit un personaj atît de important în cursul povestirii noastre.

Middleton fu primul dintre noii stăpînitori ai ținutului, care se lăsă cucerit de farmecele unei doamne din Louisiana. În imediata apropiere a postului în care fusese numit, se afla reședința șefului unei vechi familii de coloniști ce se mulțumise, ani după ani, să vegeteze în îndestularea acestei provincii spaniole. Era ofițer al coroanei și fusese convins, dată fiind importanța averii pe care

o moștenise, să părăsească Florida și să se statornicească în mijlocul populației de origine franceză din provincia alăturată. Numele lui don Augustin de Certavallos nu era din cale-afară de cunoscut în afara zidurilor micului orășel în care trăia ; cu toate acestea încerca o tainică plăcere atunci cînd putea să dovedească unicului său copil, cu ajutorul unor uriașe și scorojite foi de pergament, că se trage din familia unor adevărați eroi și granzi ai vechii și noii Spanii. Lucrul acesta, atît de însemnat pentru el și atît de neînsemnat pentru alții, a fost ceea ce l-a îndemnat mai mult decît orice ca, în timp ce voioșii lui vecini galici intrau numaidecît în legături de prietenie cu noii veniți, el să se țină deoparte, mulțumindu-se să-și ducă viața numai în tovărășia fiicei sale, care abia ieșise din anii copilăriei.

Curiozitatea tinerei Inez nu era însă complet adormită. Muzica aceea marțială, care se strecura pînă la ea pe aripile vîntului de seară, steagul acela străin ce flutura în văzduh, nu departe de întinsele domenii ale tatălui său, înrîuriră numaidecît impulsurile acelea tainice, deloc străine, după cum se spune, oricărei reprezentante a sexului frumos. Timiditatea ei firească și starea de lîncezeală proprie femeilor din provinciile de sud ale Spaniei și care alcătuiește farmecul lor cel mai de seamă o izolaseră în așa măsură, încît părea cu neputință să poată ajunge cineva pînă la ea ; și e mai mult ca sigur că, dacă nu intervenea o anumită întîmplare, care-i dădu lui Middleton prilejul de-a face tatălui ei un serviciu personal, ar fi trecut multă vreme pînă să se cunoască, așa că visele fetei, aflată la vîrsta cînd resimțea din plin puterea tinereții și a frumuseții, s-ar fi îndreptat într-altă parte.

Providența, sau dacă acest impresionant cuvînt a devenit prea clasic, soarta hotărî altfel Îngîmfatul și rezervatul don Augustin ținea prea mult la formele exterioare ale rangului său de care era atît de mîndru, ca să-și

uite îndatoririle de *gentleman*. Recunoștința pe care o încercă față de Middleton îl obligă să-și deschidă poarta casei tuturor ofițerilor din garnizoană și să le primească prietenia, dar cu reținere și peste măsură de politicos. Însă rezerva i se topi încetul cu încetul cînd recunoscu calitățile și puritatea sufletească a curajosului și tînărului lor șef, și nu trecu mult că bogatul plantator își împărtăși sentimentele și fiicei sale ; lucrul acesta se întîmplă tocmai în clipa cînd binecunoscutul semnal de la poartă anunța vizita comandantului garnizoanei.

Nu-i nevoie să arătăm pe larg cît de tulburat fu tînărul ofițer de farmecul lui Inez ; și nici nu vom zăbovi prea mult povestind cu mii de amănunte înrîurirea pe care o avu asupra sufletului romantic și cald al unei fete de șaisprezece ani, ce trăise pînă atunci într-o izolare totală, eleganța ținutei, frumusețea și inteligența lui Middleton. Ajunge să spunem că se îndrăgostiră unul de altul ; că tinerețea nu așteptă prea mult și ei își împărtășiră unul altuia sentimentele ; că se trecu destul de ușor peste scrupulele fetei ; și ceva mai greu peste obiecțiile tatălui ; și că, deși nu se scurseseră nici șase luni de cînd provincia Louisianei intrase în posesia Statelor Unite, unul din ofițerii acestui din urmă stat se și logodise cu cea mai bogată moștenitoare de pe malurile fluviului Mississippi.

Cu toate că ne place să credem că cititorul cunoaște îndeajuns felul în care se dobîndesc asemenea rezultate, nu trebuie totuși să creadă că victoria lui Middleton asupra prejudecăților tatălui și ale fiicei ar fi fost obținută fără greutate. Religia fu obstacolul cel mai îndărătnic și mai de neclintit pentru amîndoi tinerii. În marea lui iubire, tînărul se supuse cu răbdare unei încercări atît de neobișnuite, iar pentru a fi convertit la dreapta credință catolică fu ales părintele Ignatius. Vrednicul *pater* depuse un efort sistematic și plin de vigoare. De nenumărate ori (era

în clipele acelea cînd o vedea pe Inez alunecînd prin încăpere asemenea apariției luminoase a unei zîne), bunul părinte își imagina că se află în pragul gloriosului triumf asupra necredinței ; dar toate speranțele lui se spulberau în fața cine știe cărei neașteptate împotriviri din partea tînărului peste care se revărsa toată pioșenia rîvnei sale. Căci atîta timp cît atacul fusese mai slab și dat cu oarecare chibzuială, Middleton, care nu se prea pricepea la polemică, se supunea cu răbdarea și umilința unui martir ; dar în clipa cînd bunul părinte, care întrevedea mari posibilități în viitor, fu ispitit să-și întărească poziția cîștigată cu ajutorul cunoscutelor subtilități verbale ale religiei sale, tînărul Middleton se dovedi un soldat prea bun, așa că se opuse unui atac atît de puternic. Adevărul este că argumentele lui nu depășeau limitele bunului-simț și a puținelor cunoștințe în legătură cu țara lui de baștină, dar toate acestea erau în vădit contrast cu cele ale adversarului său ; și, cu ajutorul acestor argumente cu caracter rațional, îl respingea întotdeauna pe preot, asemenea luptătorului care, înarmat cu o simplă bîtă, ar lupta împotriva unui încercat spadasin, zădărnicindu-i atacurile printr-o argumentare directă — adică spărgîndu-i capul sau rupîndu-i spada.

Înainte de-a se fi terminat însă controversa, frămîntările din sînul Bisericii protestante veniră în ajutorul lui Middleton. Libertatea plină de îndrăzneală a celor care se gîndeau numai la viața aceasta pe de o parte, și profunda evlavie a celorlalți pe de alta, îl sili pe vrednicul preot să privească în jurul lui cu oarecare neliniște. Influența exemplului din imediata lui apropiere, cît și vizitele necontenite pe care și le făceau între ei membrii celor două comunități religioase începură să dea roade chiar și în propria-i comunitate, deși crezuse că-i mult prea îmbibată de credință ca să se poată potici vreodată. Își dădu așadar seama că trebuie să mai slăbească ofensiva și să-și pregă-

tească enoriașii pentru a putea rezista potopului de opinii, care amenință să rupă digul dreptei lor credințe. Ca orice comandant înțelept care-și dă seama că a ocupat un teritoriu prea mare pentru forțele sale, fu silit să-și retragă trupele. Feri relicvele de ochii profanilor ; își îndemnă credincioșii să nu mai vorbească despre miracole în fața unor oameni care nu numai că le tăgăduiau existența, dar aveau chiar și îndrăzneala să le pună dovezile la îndoială ; și pînă și *Biblia* deveni un lucru oprit, sub groaznice amenințări, pe hotărîtorul temei că ar putea fi greșit înțeleasă.

În același timp, fu nevoit să întocmească și un raport către don Augustin, unde să arate înrîurirea pe care au avut-o argumentele și rugăciunile sale asupra tînărului ofițer. Nu există om îndeajuns de înclinat să-și recunoască slăbiciunea, mai ales într-o clipă cînd împrejurările îi cer să-și retragă pentru moment forțele. Printr-un soi de pioasă fraudă pentru care, fără îndoială, vrednicul *pater* și-a aflat absolvirea dată fiind puritatea imboldului care l-a împins s-o comită, declară că : deși în conștiința lui Middleton nu se vădea vreo schimbare îmbucurătoare, existau destule motive pentru a nădăjdui o deplină înflorire a grăuntelui credinței celei adevărate, mai cu seamă dacă persoana interesată va fi lăsată să se bucure nemijlocit de binefacerile unui mediu catolic.

Pînă și don Augustin încerca dorința de-a face cît mai mulți prozeliți. Ba chiar și drăgălașa și gingașa Inez credea că visele ei ar avea o glorioasă împlinire dacă ea însăși ar fi umila unealtă cu ajutorul căreia iubitul ei ar fi fost adus în sînul adevăratei biserici ; așa că cererea lui Middleton fu primită numaidecît, și în timp ce tatăl aștepta cu nerăbdare ziua hotărîtă pentru ceremonia nupțială, ca o chezășie a propriului său succes, fiica aștepta pomenita zi cu sentimente în care sfintele emoții ale credinței erau amestecate cu sentimente mult mai gingașe, potrivit anilor și stării ei.

Şi iată că soarele răsări în dimineaţa nunţii vestind o zi atît de minunată şi de strălucitoare, încît simţitoarea Inez tălmăci totul ca un semn al viitoarei ei fericiri. Părintele Ignatius oficie serviciul divin într-o micuţă capelă de pe moşia lui don Augustin, şi mult înainte de apusul soarelui, Middleton o şi strîngea la piept pe sfioasa şi îmbujorata creolă, acum soţia lui legiuită. Îşi petrecură ziua cununiei în singurătate, închinînd-o celor mai pure sentimente, fără serbările acelea zgomotoase care însoţesc de obicei asemenea ceremonii.

Middleton se întorcea tocmai de la garnizoană, unde-l chemaseră îndatoririle sale, la ceasul în care soarele începe să se topească în umbrele înserării cînd, ajungînd lîngă proprietatea lui don Augustin, privirea îi căzu pe poalele unei rochii ; semăna foarte mult cu cea purtată de Inez în timp ce-l întovărăşea la altar, şi ieşea de sub ramurile dese ale unui copac stingher. Se apropie de locul acela cu mare sfială, deşi dobîndise dreptul de a pătrunde în toate tainele vieţii ei sufleteşti ; dar auzind cum glasul ei dulce înălţa rugi către ceruri, în care numele lui era însoţit de cele mai mîngîietoare cuvinte, trecu peste orice scrupul şi îşi alese un loc de unde putea auzi totul, fără să fie însă văzut. Era, desigur, o mare mulţumire pentru un soţ să poată astfel privi în sufletul neîntinat al soţiei. Şi se simţi mult prea măgulit de stima pe care i-o arăta aceasta, pentru a nu fi ispitit să treacă peste ceea ce cerea cu atîta fervoare tînăra mireasă. Căci se ruga să poată deveni umila unealtă prin care el, Middleton, să fie adus la dreapta credinţă, şi cerea îndurare în cazul cînd încercarea ei ar da greş, şi ea ar cădea în păcatul de-a se fi măritat cu un eretic, ceea ce i-ar fi expus sufletul unei mari primejdii. Era atîta fervenţă pietate în rugăciunea ei, în care îngerul se confunda uşor cu femeia, încît Middleton ar fi iertat-o chiar dacă l-ar fi luat drept păgîn, cu

atîta dulceață și interes cerea îndurarea Celui de Sus pentru sufletul lui.

Tînărul așteptă pînă ce mireasa se sculă din genunchi, apoi o ajunse din urmă și se purtă ca și cum n-ar fi auzit nimic.

— S-a făcut tîrziu, Inez, draga mea, și don Augustin s-ar putea supăra că zăbovești atîta în grădină, fără să te gîndești și la sănătatea ta. Ce să mai zic atunci eu, care mă simt însuflețit de o dragoste de două ori mai mare ca a lui ?

— Să-i semeni lui în toate, îi răspunse, privindu-l cu ochii încărcați de lacrimi și repetă apăsat : în toate. Fii asemenea tatălui meu și-n afară de asta nu-ți mai pot cere nimic.

— Nici eu, Inez. N-am nici o îndoială că voi deveni omul pe care ți-l dorești, dacă aș putea semăna cu vrednicul și venerabilul don Augustin. Dar va trebui să fii foarte îngăduitoare față de lipsurile și de obiceiurile unui soldat. Să mergem însă și să-i ținem tovărășie bunului tău părinte.

— Nu încă, spuse Inez, eliberîndu-se cu blîndețe de brațul care cuprinsese firava ei ființă. Mai am încă o datorie de împlinit înainte de-a mă supune întru totul ordinelor tale, cu toate că ești soldat. I-am făgăduit credincioasei Inesella, prea iubita mea doică, despre care ai auzit că mi-a ținut loc de mamă, i-am făgăduit că-i voi face o vizită chiar la ceasul acesta. E cea din urmă pe care, crede ea, o va mai primi de la copila ei ; așa că n-o pot dezamăgi. Du-te la don Augustin și peste o oră voi veni și eu.

— Ține minte, numai o oră !

— Numai o oră, repetă Inez și-i trimise cu mîna o sărutare, ca să se facă apoi roșie ca focul de-atîta îndrăzneală ; porni în fugă și timp de-o secundă Middleton o

văzu strecurîndu-se către căsuța doicii, iar în clipa următoare dispăru cu totul.

Middleton porni încet și gînditor către casă ; își întoarse de mai multe ori privirea spre locul unde-și văzuse soția pentru ultima oară, ca și cum s-ar fi așteptat să-i întrezărească iarăși silueta dragă plutind prin umbrele serii. Don Augustin îl primi cu multă dragoste și cîtva timp ascultă, vesel, planurile de viitor pe care le făcea tînărul. Apoi, spaniolul auzi vorbindu-se cu mult patos despre prosperitate și fericirea statelor din imediata lui vecinătate, state despre care nu știuse pînă atunci nimic ; ascultă totul cu oarecare uimire, dar și cu soiul acela de neîncredere al oamenilor ce-și imaginează că părerile celorlalți sînt înflorite puțin din prea multă prietenie.

În felul acesta ora cerută de Inez trecu mult mai repede decît s-ar fi așteptat soțul ei. Apoi privirile lui începură să stăruie asupra ceasului, numărînd minut după minut, dar Inez nu se întoarse. Arătătorul mai ocoli încă o jumătate de cadran ; atunci, Middleton se ridică, spunînd că se duce în întîmpinarea lui Inez. Era o noapte întunecoasă, cu cerul încărcat de nori, ceea ce în climatul acela însemna, fără doar și poate, că va izbucni furtuna. Grăbindu-și pașii, nu atît din pricina vrăjmășiei cerului ci mai ales din pricina unei tainice neliniști ce pusese stăpînire pe el, porni aproape în goană spre căsuța Inesellei. Se opri însă de multe ori, căci părea că zărește silueta suavă a lui Inez pășind peste pajiște și îndreptîndu-se spre clădirea principală, dar tot de atîtea ori fu obligat să-și reia drumul, spre marea lui dezamăgire. Ajuns la ușa căsuței bătu în ea, o deschise, intră, dar cînd dădu cu ochii de bătrîna doică, înțelese că Inez nu e acolo. Află c-o părăsise pe doică puțin mai înainte, pentru a se reîntoarce la casa tatălui ei. Crezînd că poate s-a încrucișat cu ea pe drum, în întuneric, Middleton făcu numaidecît calea întoarsă, dar acasă îl aștepta o nouă dezamăgire. N-o

văzuse nimeni pe Inez. Şi, fără să-şi împărtăşească gîndurile nimănui, tînărul se furişă, cu inima tremurînd de emoţie, spre copacul singuratic lîngă care-şi auzise mireasa rugîndu-se nu cu mult înainte. Acolo îl aştepta însă o altă dezamăgire ; după care se cufundă în dureroasa nesiguranţă a îndoielilor şi a presupunerilor.

Şi timp de mai multe ore, fără să ştie nimic în legătură cu dispariţia nevestei sale, Middleton o căută, cu multă grijă şi ferindu-se oarecum de ceilalţi. Dar cînd începu să se lumineze de ziuă, iar ea tot nu se întorsese în braţele tatălui şi ale soţului, lăsă la o parte orice sfială, şi lipsa ei, pe care nu şi-o putea lămuri în nici un fel, fu adusă la cunoştinţa tuturor. Şi de data aceasta cercetările fură făcute pe faţă, fără nici un fel de ocol, dar rămaseră tot fără rezultat. Nimeni n-o mai văzuse şi nici n-o mai auzise din clipa în care părăsise căsuţa doicii.

Trecea zi după zi, şi nici chiar recompensa pe care o făgăduiseră îndată după nenorocire nu fu de folos, aşa că rudele şi prietenii o crezură în cele din urmă pierdută fără speranţă şi încetară orice fel de cercetări.

Dar o întîmplare atît de neobişnuită nu putea fi dată uitării : aţîţă imaginaţia oamenilor şi stîrni o seamă de zvonuri, care de care mai ciudate. Opinia cea mai răspîndită printre emigranţii care invadaseră ţinutul şi care aveau timp destul să se mai ocupe şi de alte lucruri în afara propriilor lor treburi, era nici mai mult, nici mai puţin, decît aceea că mireasa dispărută era *o felodese* [1] şi nimic altceva. Părintele Ignatius avea destule îndoieli şi destule păreri de rău, dar, ca un înţelept cîrmuitor de suflete ce era, căută să întoarcă trista întîmplare în folosul comunităţii religioase pe care o cîrmuia. Aşa că, schimbînd tactica de luptă, şopti la urechea cîtorva vechi eno-

[1] Sinucigaşă.

riași de-ai săi că e foarte dezamăgit în privința evoluției spirituale a lui Middleton și că în momentul acela era obligat să creadă că sufletul acelui tînăr era condamnat pe vecie, așa cum se întîmplă cu sufletul oricărui eretic. Începu să scoată apoi din nou relicvele la iveală, și fu iarăși auzit făcînd aluzie la subiectul acela atît de gingaș al miracolelor moderne. Și urmarea acestor manevre ale venerabilului preot fu că printre credincioși începu să se șoptească, iar în cele din urmă să fie socotit drept un fapt real, că Inez fusese răpită la ceruri.

Don Augustin încercă toată suferința prin care poate trece un părinte, dar suferința îi era oarecum înăbușită de temperamentul lui lăsător de creol. Și, asemenea conducătorului său spiritual, începu să se convingă că făptuiseră un mare păcat încredințînd o făptură atît de pură, de tînără, de iubitoare și, mai presus de toate, atît de credincioasă, unui eretic ; era aproape gata să creadă că nenorocirea care se abătuse asupra bătrîneții lui era dreapta pedeapsă a îngîmfării și a îndrăznelii de-a nu se fi conformat canoanelor. E drept că șoaptele comunității, care ajunseseră pînă la urechile sale, îi aduseră oarecare mîngîiere ; sentimentele lui firești erau însă mult prea puternice, așa că în inima bătrînului tată se trezi și revolta, gîndindu-se că trecerea fiicei sale în împărăția cerurilor era cam prematură.

Dar Middleton, iubitul, soțul și mirele, era aproape distrus de lovitura aceasta atît de groaznică și de neașteptată. Crescut sub semnul unei credințe simple și pline de rațiune, care nu încercase în nici un fel să ascundă ceva credincioșilor ei, el nu putea avea alte temeri în ceea ce privea soarta lui Inez, în afară de aceea că fata, pradă superstițiilor ei în legătură cu religia sa, ar fi putut săvîrși cine știe ce faptă necugetată. Nu mai e nevoie să zăbovim asupra chinurilor sufletești pe care le îndura,

asupra tuturor presupunerilor, speranţelor şi decepţiilor pe care le încercă în primele săptămîni ale nenorocirii. O teribilă neîncredere faţă de motivele care ar fi putut-o împinge pe Inez să ia o hotărîre pripită, cît şi speranţa tainică ce-i spunea că totuşi o va găsi îi domoliră întrucîtva zelul, cu toate că nimic nu-l putu hotărî să pună capăt pentru totdeauna cercetărilor. Dar timpul începu să surpe şi acea umilitoare nădejde că fusese părăsit doar fiindcă aşa voise ea, deşi poate numai pentru un timp şi, încetul cu încetul, ajunse să împărtăşească şi el părerea îngrozitor de dureroasă că Inez murise; cînd, deodată, speranţele îi reînviară într-un chip ciudat şi pe neaşteptate.

Tînărul comandant se întorcea, într-o seară, îngîndurat ca de obicei, de la o paradă militară şi se îndrepta spre propria lui locuinţă, aflată la mică distanţă de tabără, pe aceeaşi înălţime abruptă, cînd privirea-i pierdută fu atrasă de figura unui om care, judecînd după regulamentele atunci în vigoare, n-ar fi avut dreptul să se afle în locul acela la o oră atît de tîrzie. Străinul era prost îmbrăcat şi avea înfăţişarea şi ţinuta unui om care se afla în cea mai mare lipsă. Durerea îmblînzi rigiditatea militară a lui Middleton şi, trecînd pe lîngă intrus, i se adresă pe un ton blînd, cald aproape:

— Îţi vei petrece noaptea în camera de gardă, prietene, dacă patrula o să te găsească aici; ţine un dolar; du-te de-ţi caută un culcuş mai bun şi ceva de mîncare.

— Înghit orice fel de mîncare, căpitane, căci nici n-o mestec măcar, răspunse vesel vagabondul, cînd prinse, foarte îndemînatic, moneda de argint. Prefă-o într-una de douăzeci, şi-ţi voi împărtăşi o mare taină!

— Hai, şterge-o, spuse Middleton, însuşindu-şi treptat-treptat tonul sever al soldatului. Şterge-o mai înainte de-a da ordin gărzii să pună mîna pe tine!

— Bine, am s-o șterg, numai că... dacă plec, căpitane, iau și secretul cu mine, și atunci vei rămîne un biet văduv păcălit pînă-ți va suna ceasul cel din urmă.

— Dar despre ce-i vorba, omule ? exclamă Middleton, întorcîndu-se brusc spre vagabond.

— Gîndesc să schimb mai întîi dolarul ăsta pe brandy spaniol și-abia pe urmă să mă întorc să-ți vînd secretul pe-o sumă care să-mi îngăduie să cumpăr un butoi întreg.

— Dacă ai ceva de spus, spune-acum, continuă Middleton care-și stăpînea cu mare greutate nerăbdarea.

— Mi-e gîtlejul uscat și nu prea pot vorbi așa cum se cuvine, căpitane ! Cît dai ca să afli tot ceea ce-ți pot eu spune ? Să fie o sumă frumușică, așa cum trebuie să ofere un *gentleman* unui alt *gentleman.*

— Cred c-ar fi mai bine să dau ordin plantonului să se ocupe de tine ! La ce se referă secretul cu care te lauzi ?

— Căsătorie ; o nevastă și totuși nici urmă de nevastă ; un obraz drăgălaș și o mireasă bogată ! Vorbesc limpede, căpitane, sau tot n-ai înțeles ?

— Orice-ai ști referitor la soarta soției mele, trebuie să-mi spui imediat ; n-ai de ce te teme cu privire la recompensă.

— Ei, căpitane, am încheiat eu multe tîrguri la viața mea, și cîteodată am fost plătit cu bani, dar uneori numai cu făgăduieli ; și pe astea din urmă eu le numesc hrana nevoiașului.

— Cît ceri ?

— Douăzeci. Nu, dracu să mă ia, asta-i treabă de treizeci de dolari, cum te văd și mă vezi !

— Uite-ți banii ; dar ține minte, dacă-mi spui un lucru din care să nu pot alege nimic, ți-i iau numaidecît înapoi și o să te și pedepsesc pentru c-ai fost obraznic și te-ai tocmit atîta.

Vagabondul cercetă banii pe care-i primise cu niște ochi plini de lăcomie, apoi și-i vîrî în buzunar, cît se poate de mulțumit că erau bani adevărați.

— Îmi plac bancnotele din nord, spuse el cu răceală, căci le poţi cheltui tare repede. Să nu te temi de mine, căpitane ; sînt un om de onoare şi nu-ţi voi spune un cuvînt mai mult sau mai puţin decît ceea ce ştiu că-i adevărat.

— Dă-i atunci drumul, ce mai aştepţi ? Sau vrei să mă răzgîndesc şi să-ţi ordon să te uşurezi de tot ceea ce-ai cîştigat, adică şi de moneda de argint şi de bancnote ?

— Onoare sau moarte, răspunse nevolnicul, ridicîndu-şi o mînă în semn de protest, căci îi era tare frică auzind ameninţarea. Ei bine, căpitane, ar trebui să ştii că *gentleman*-ii n-au cu toţii aceleaşi reguli de purtare ; unii păstrează ceea ce au, iar alţii iau ceea ce pot.

— Eşti, ca să vorbim ceva mai limpede, hoţ ?

— Nu-mi place cuvîntul ăsta, căpitane ! Am fost vînător de oameni. Ştii ce-nseamnă asta ? E un cuvînt pe care-l poţi tălmăci în mai multe feluri. Unii oameni cred că nenorociţilor acelora cu părul creţ nu le prea priește să lucreze pe plantaţii, sub un soare atît de arzător şi fierbinte. Ei bine, căpitane, am făcut parte din cei ce erau dispuşi să le pună la îndemînă bucuria unei variaţii, schimbîndu-le cel puţin peisajul. Mă înţelegi ?

— Cu alte cuvinte, ca să vorbim pe şleau, eşti hoţ de oameni ?

— Am fost, cinstite căpitan, am fost ; dar acum mi-am mai restrîns cîmpul de activitate, asemenea unui negustor care vîndea altădată tutunul cu sacii, iar acum e nevoit să-l vîndă cu legătura. Am fost şi soldat la vremea mea. Ai putea spune care-i secretul cel mare al comerţului nostru ?

— Nu ştiu, răspunse Middleton, pe care sporovăiala omului începuse să-l cam plictisească, curajul ?

— Nu, picioarele, picioarele pentru a lupta cu ajutorul lor şi picioarele pentru a fugi cu ajutorul lor ; vezi, în privinţa asta cele două profesiuni ale mele au mers mînă-n mînă. Iar acum picioarele mele nu se mai află în starea

lor cea mai bună ; iar fără picioare, un hoţ de oameni iese întotdeauna în pierdere. Dar se mai găsesc cîţiva oameni cu picioare ceva mai bune ca ale mele.

— A fost deci furată, gemu soţul, înmărmurit de groază.

— Da, din drum, cum te văd şi cum mă vezi.

— Şi ce te face să crezi, nenorocitule, că s-a putut întîmpla un lucru atît de îngrozitor ?

— Jos mîinile, jos mîinile ! Crezi că limba mea o să meargă mai iute dacă mă strîngi de gît ? Ai răbdare şi-o să afli totul ; dar dacă mă ameninţi iarăşi, şi încă aşa, ca un necioplit, o să fiu obligat să-mi iau un avocat.

— Vorbeşte ; dar dacă vei pronunţa un singur cuvînt mai mult sau mai puţin decît adevărul, mă voi răzbuna numaidecît !

— Eşti oare atît de prost, căpitane, încît să nu-ţi dai seama dacă-i adevărat ceea ce-ţi spune o lepădătură ca mine ? Nu, ştiu bine că nu eşti ; aşa că-ţi voi povesti totul, de-a fir-a-păr, iar pe urmă te voi lăsa să chibzuieşti în linişte, în timp ce eu voi da pe gît generozitatea ta. Cunosc un om pe care-l cheamă Abiram White. Şi cred că hoţomanul şi-a luat numele ăsta numai din duşmănie faţă de rasa neagră [1]. Iar acest *gentleman* este şi a fost, după cîte ştiu eu, unul din curierii aceia regulaţi care transportă oameni dintr-un stat într-altul. Am avut şi eu de-a face cu el, la timpul meu, şi ştiu că-i un ciine ticălos. Nu e mai multă onoare în el decît carne în stomacul meu la ora asta. L-am văzut în oraşul ăsta chiar în ziua cununiei tale, căpitane ! Era întovărăşit de cumnatul său, şi spunea că se pregăteşte să vîneze o bucată de pămînt bun, pe care să se aşeze. Aveau tocmai ce le trebuia pentru a pune pe picioare o afacere, şapte flăcăi, şi fiecare din ei înalt cît sergenţii tăi cu cască cu tot. Ei bine, în clipa în care-am auzit că soţia ta a dispărut, mi-am dat numaidecît seama c-a încăput pe mîna lui Abiram !

[1] *White* în limba engleză înseamnă alb.

— Eşti sigur ? Oare ăsta să fie adevărul ? Pe ce te bizui ca să-ţi închipui că s-a dedat la o asemenea ticăloşie ?

— Am eu destule pricini : în primul rînd, îl cunosc pe Abiram White. Şi acuma, nu vrei să mai adaugi ceva ca să nu mi se usuce gîtlejul de tot ?

— Hai, pleacă ; eşti ameţit de băutură de pe-acuma, nenorocitule, aşa că nici nu mai ştii ce vorbeşti. Hai, du-te şi păzeşte-te de patrulă !

— Experienţa e cel mai bun îndrumător, strigă individul în urma lui Middleton, care se pregătea să plece ; apoi, întorcîndu-se, chicoti, ca un om foarte mulţumit de sine, şi porni spre cîrciumă.

De zeci de ori îşi spuse Middleton în noaptea aceea c-ar trebui să se gîndească bine la ceea ce-i spusese beţivul acela, şi tot de-atîtea ori respinse totul, socotind c-ar fi un lucru mult prea îngrozitor. A doua zi de dimineaţă, ordonanţa îl trezi foarte devreme, deşi petrecuse aproape o noapte albă, pentru a-i raporta că lîngă garnizoană fusese găsit un om mort. Îmbrăcîndu-se în mare grabă, Middleton porni în fugă spre locul indicat, unde-l găsi, exact acolo unde-l găsise şi prima oară, pe omul cu care stătuse de vorbă cu o seară mai înainte.

Nenorocitul căzuse victima propriei sale nesăbuinţe, ceea ce se putea vedea foarte bine pentru că avea ochii ieşiţi din orbite, faţa umflată şi pentru că leşul răspîndea un miros aproape de neîndurat. Scîrbit de priveliştea aceea dezgustătoare, tînărul întoarse capul, dînd ordin ca trupul să fie luat de acolo ; dar privirea îi fu atrasă numaidecît de felul nefiresc în care îşi ţinea mîna acel nenorocit. Cercetînd-o mai îndeaproape, văzu că degetul arătător era întins, ca şi cum ar fi scris ceva pe nisip ; se uită cu atenţie de jur împrejur şi observă următoarea frază, greu de înţeles, dar pe care-o putu totuşi descifra : „Căpitane, totul e adevărat, aşa cum e adevărat că sînt un *gent*...“ Însă fie că murise, fie că se cufundase în som-

nul adînc care-i precedase moartea înainte de-a fi terminat de scris ultimul cuvînt.

Ascunzînd lucrul acesta față de însoțitorii săi, Middleton repetă ordinul de-a se lua cadavrul de-acolo, apoi se îndepărtă. Stăruința vagabondului asupra celor ce-i mărturisise cu o seară înainte, unită cu împrejurările în care dispăruse Inez, îl hotărî să întreprindă anumite cercetări secrete. Află într-adevăr că o familie, care răspundea întru totul descrierii vagabondului, trecuse în ziua nunții sale prin oraș. Urmele ei duceau de-a lungul fluviului Mississippi ; acolo membrii familiei luaseră o barcă și o porniseră în susul fluviului ajungînd pînă la confluența acestuia cu Missouri. Dar aici urmele ei se pierdură, amestecîndu-se cu ale altor sute de emigranți, care porniseră în căutarea comorilor ascunse în inima preriei.

După ce culese toate informațiile acestea, Middleton își alese cîțiva oameni mai de încredere și-și luă rămas bun de la don Augustin, fără să arate nici entuziasm și nici neîncredere ; apoi, ajungînd la punctul indicat mai sus, se aventură în pustietățile preriei pentru a-și continua cercetările. Nu i-a fost greu să dea de urma unei caravane asemănătoare aceleia conduse de Ishmael, mai ales atunci cînd se convinse că familia acestuia avea un țel cu totul altul decît al celorlalți emigranți, căci țintea spre un punct mult mai îndepărtat de orice așezare omenească. Lucrul acesta îi întări bănuielile, mărindu-i, în același timp, și speranța în victoria finală.

Iar cînd nu se mai putu călăuzi după spusele celor întîlniți pînă atunci în cale, nerăbdătorul soț începu să se ia după urmele șirului de vehicule, pentru a putea afla încotro se îndreaptă fugarii. Lucrul acesta fu destul de ușor pînă în clipa în care ajunse pe solul tare și vitreg al preriilor, acoperite cu coline unduitoare. Aici se simți cu adevărat pierdut. Așa că se văzu silit să se despartă de tovarășii săi și să apuce care încotro, dîndu-și întîlnire

într-un loc anume, după mai multe zile, sperînd că în felul acesta va putea da de urmele pierdute. Rămase singur timp de o săptămînă, cînd întîmplarea i-l scoase în cale pe *trapper* și pe căutătorul de miere. Parte din discuțiile avute cu aceștia au fost relatate ceva mai înainte, iar cititorul își va putea imagina cu ușurință explicațiile care au urmat și care au dus, după cum s-a văzut, la găsirea miresei.

XVI

„Dovezile ne-arată c-a fugit,
Deci nu mai spune, rogu-te, nimica,
Ci pleacă-ndată."

(Shakespeare)

Timp de o oră întrebările şi răspunsurile se urmară cu repeziciune şi asta mai înainte ca Middleton, care-şi veghea comoara regăsită cu gelozia avarului ce-şi priveşte grămada de nestemate, să fi terminat de povestit prin cîte trecuse. Apoi întrebă :

— Dar cu tine, iubita mea Inez, cum s-au purtat ?

— În afară de cruzimea de-a fi fost despărţită cu forţa de rudele mele, cred că în felul cel mai curtenitor cu putinţă, ţinînd socoteala şi de împrejurările prin care-am trecut. Aş putea să spun că omul care pare a fi stăpînul acestui convoi se află abia la începutul căii care duce spre pierzanie. S-a certat îngrozitor, şi asta chiar faţă de mine, cu mişelul acela care m-a răpit ; pe urmă a făcut însă un tîrg nelegiuit, silindu-mă, prin jurăminte cumplite, să-l primesc şi eu. Ah, Middleton ! Mi-e teamă însă că ereticii ăştia nu-şi respectă jurămintele aşa cum facem noi, cei crescuţi în sînul adevăratei biserici !

— Nu-ţi fie teamă de nimic ; nelegiuiţii ăştia n-au nici un fel de religie. Şi-au călcat în vreun fel jurămîntul faţă de tine ?

— Nu, asta nu ; dar n-a fost oare îngrozitor să-l ia martor pe însuşi Dumnezeu la un contract atît de nelegiuit ?

— Tu crezi, Inez, c-ar trebui să fie pioşi ca cel mai virtuos cardinal din Roma. Dar în ce fel şi-au ţinut jurămintele şi în ce constau ele ?

— Mi-au promis că mă vor lăsa în pace şi nu mă vor tulbura, dacă-i asigur că nu voi face nici o încercare de a evada ; şi că nici nu mă voi arăta măcar un timp oarecare, adică pînă la data pe care o vor crede ei de cuviinţă.

— Care dată ? întrebă nerăbdător Middleton, care cunoştea scrupulele religioase ale soţiei sale ; care dată ?

— Data a şi trecut. Jurasem pe sfîntul care mă patronează, aşa că mi-am ţinut jurămîntul cu străşnicie pînă cînd omul pe care-l cheamă Ishmael, uitînd de toate acestea, a avut o ieşire cam violentă. Şi atunci m-am arătat pe stîncă, fiindcă termenul trecuse ; cred că şi părintele Ignatius m-ar fi absolvit de jurămînt, dac-ar fi ştiut de trădarea paznicilor mei.

— Iar dacă n-ar fi făcut-o, l-aş fi absolvit pentru totdeauna de grija cu care veghează asupra conştiinţei tale, bombăni tînărul printre dinţi.

— Dumneata, Middleton ? îl întrebă soţia lui, privindu-i faţa înflăcărată, în timp ce un val de roşeaţă se răspîndi şi pe obrazul ei gingaş ; dumneata poţi primi jurămintele mele, dar sînt sigură că nu ai nici o putere de-a mă absolvi de respectarea lor.

— Nu, nu, nu ! Ai dreptate, Inez ! Nu prea cunosc subtilităţile astea în legătură cu conştiinţa, şi sînt orice, numai preot nu ; spune-mi, totuşi, ce i-a făcut pe monştrii ăştia să se dedea la tertipuri atît de primejdioase şi să-şi bată joc de fericirea mea ?

— Ştii doar că nu cunosc nimic din cele lumeşti şi că n-am nici o cădere de a judeca purtarea unor oameni

atît de deosebiți de cei printre care am trăit. Dar oare nu goana după bani e cea care-i împinge pe oameni la fapte și mai josnice decît aceasta ? Cred că și-au închipuit că un părinte bătrîn și bogat va plăti o sumă foarte mare pentru a-și răscumpăra copilul ; și, adăugă ea, iar cu coada ochilor, printre genele încărcate de lacrimi, privi spre Middleton, care asculta încordat, — poate c-au contat și pe proaspăta afecțiune a mirelui.

— Ar fi putut obține și sîngele din inima mea, picătură cu picătură !

— Da, spuse tînăra și sfioasa soție, retrăgîndu-și numaidecît privirea furișă pe care avusese îndrăzneala să i-o arunce și silindu-se să reia firul discuției, ca și cum ar fi vrut să-l facă să uite libertatea pe care și-o îngăduise. Am auzit că există oameni așa de josnici, încît sînt în stare să jure strîmb în fața altarului, pentru a-și însuși avutul unor fete neștiutoare și încrezătoare ; și dacă dragostea de bani poate sili oamenii să comită asemenea josnicii, atunci la ce ne putem aștepta de la niște oameni care urmăresc același lucru, prin înșelăciuni ceva mai puțin grave ?

— Cred c-așa trebuie să fie ; și acum, Inez, cu toate că te voi păzi pînă la cea din urmă suflare și cu toate că am luat în deplină stăpînire stînca aceasta, greutățile, poate chiar primejdiile, încă nu s-au sfîrșit. Așa că-ți cer să-ți aduni tot curajul pentru a putea înfrunta încercările ce ne așteaptă și pentru a dovedi că ești o adevărată soție de soldat, scumpa mea Inez !

— Sînt gata să plec și în secunda asta ! Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o prin doctor m-a pregătit să nădăjduiesc în ceea ce e mai bine, și am pregătit totul pentru a putea fugi chiar la primul semnal.

— Să părăsim atunci locul acesta și să mergem la prietenii noștri !

— Prieteni ! îl întrerupse Inez rotindu-şi privirea de jur împrejurul micului cort în căutarea lui Ellen. Am şi eu o prietenă pe care nu trebuie s-o uităm, şi care va fi nevoită, de-acum încolo, să-şi petreacă restul zilelor în tovărăşia noastră. Dar văd c-a plecat !

Middleton o conduse cu gingăşie afară din cort, în timp ce-i răspunse, zîmbind :

— Poate că şi ea, întocmai ca şi mine, s-a întîlnit cu cineva drag.

Totuşi tînărul nu avu dreptate în ceea ce-o privea pe Ellen Wade. Tînăra fată, inteligentă şi simţitoare cum era, îşi dădu seama numaidecît cît de puţin dorită era prezenţa ei la întrevederea de care am pomenit, aşa că se retrase numaidecît, cu delicateţea aceea ce stă în firea femeilor. Se aşeză pe un colţ de stîncă şi-şi acoperi faţa cu mîinile ; stătu aşa aproape o oră, închipuindu-şi că n-a observat-o nimeni. Dar se înşela.

Cel dintîi lucru pe care-l făcu Paul Hover, după ce luase în stăpînire stînca lui Ishmael, fu să scoată strigătul acela de victorie atît de specific locuitorilor de la marginea lumii civilizate, un strigăt ciudat şi destul de grotesc. Lovindu-şi părţile laterale cu mîinile, aşa cum obişnuieşte să-şi bată aripile un cocoş de luptă după ce şi-a doborît duşmanul, scoase un sunet puternic, care imita în mod ridicol exaltarea pomenitei orătănii : un strigăt ce-ar fi putut avea cele mai periculoase urmări dacă vreunul din fiii colonistului s-ar fi aflat la o distanţă ceva mai potrivită.

— Asta a fost un *knock-down* în toată regula, strigă el, şi fără nici un os rupt. Nu-i aşa, bătrîne *trapper,* tu care-ai fost şi soldat în zilele tale şi-ai văzut atacîndu-se şi luîndu-se cu asalt atîtea baterii, spune, n-am dreptate ?

— Da, am văzut multe lucruri în viaţa mea, răspunse bătrînul ; stătea, ca şi la începutul asaltului, tot la pi-

cioarele stîncii, dar cele văzute îl tulburaseră destul de puțin, încît îl privi pe Paul Hover cu un zîmbet îngăduitor : — și-ați trecut prin încercarea asta ca niște adevărați bărbați.

— Spune-mi, nu se cuvine oare să faci apelul celor rămași în viață și să-i îngropi pe cei căzuți după fiecare bătălie sîngeroasă ?

— Unii oameni așa fac, alții însă nu. Atunci cînd *Sir* William l-a împins pe neamțul Dieskau prin defileul de la picioarele lui Hori...

— *Sir* William al dumitale a fost un trîntor pe lîngă *Sir* Paul și habar n-avea de regulamente. Așa că vom începe cu apelul, și fiindcă veni vorba, bătrîne *trapper*, fiindc-am fost așa de ocupat cu albinele și cu înghițirea atîtor cocoașe de bivol, pe lîngă alte treburi, am uitat să te întreb și cum te cheamă ; spun asta, fiindcă am de gînd să încep apelul cu numele celui care-a rămas în urma mea, căci cel din față e mult prea ocupat ca să mai poată și răspunde.

— Doamne, băiete, la timpul meu am avut fel de fel de porecle date de oamenii în mijlocul cărora am trăit. Iată, indienii delaware mi-au dat un nume care să se potrivească cu ochii mei, adică șoimul cu privirea ageră. Pe urmă locuitorii de pe Otsego m-au botezat din nou, după jambierele mele ; așa că poreclele pe care le-am căpătat de-a lungul vieții au fost fără număr ; dar n-o să aibă prea mare însemnătate atunci cînd va suna ceasul judecății de apoi, sub care nume și-a trăit viața un muritor. Trag însă nădejde, și asta cu toată umilința, că voi putea răspunde la oricare din ele cu glas bărbătesc și puternic.

Paul nu se sinchisi cine știe cît auzind asemenea cuvinte, mai cu seamă că mare parte din ele se pierdură din pricina distanței ; se lăsă în voia inspirației însă și strigă cît putu de tare numele naturalistului. Doctorul

Battius nu găsise de cuviinţă să-şi continue drumul spre creştetul stîncii, ci rămăsese în scobitura aceea spaţioasă, pe care i-o scosese în cale întîmplarea ; iar în momentul acela stătea şi se odihnea, simţindu-se în deplină siguranţă şi peste măsură de încîntat c-a izbutit să pună mîna pe-o plantă aşa de preţioasă.

— Suie-te sus, suie-te sus, vrednicul meu Prindemolii ! Vino şi priveşte natura în faţă, cu îndrăzneală, şi nu te mai tîrî printre ierburile preriei ca un curcan care aleargă după lăcuste.

Dar gura veselului şi uşuraticului căutător de miere amuţi dintr-o dată şi rămase la fel de mut pe cît fusese de guraliv înainte, căci dădu cu ochii de Ellen Wade.

Iar cînd fata se aşeză, copleşită de gînduri, pe colţul de stîncă de care am pomenit mai sus, Paul se prefăcu a cerceta cu cea mai mare atenţie lucrurile colonistului. Cotrobăi în neştire prin sertarele lui Esther, risipi pe jos podoabele grosolane ale fetelor, fără să ţină seama de calitatea sau de frumuseţea lor şi împrăştie prin toate părţile oalele şi cratiţele care-i ieşiră în cale, ca şi cînd ar fi fost făcute din lemn ordinar, şi nu din metal greu. Şi părea că face toate astea fără un scop anume. Nu-şi opri pentru el nici un capăt de aţă ; s-ar fi zis că nici nu-şi dă seama pe ce obiecte pune mîna.

Cercetă interiorul fiecărei încăperi în parte, apoi aruncă o privire asupra locului unde-i îngrămădise pe copii, legaţi fedeleş cu nişte frînghii ; după aceea zvîrli în aer, la o înălţime de vreo cincizeci de picioare, o găleată, ca şi cum ar fi fost o minge de fotbal ; iar cînd termină toate astea, îşi băgă mîinile în cingătoarea lui de *wampum* şi începu să fluiere *Kentucky-Hunters*[1] cu

[1] *Vînătorii din Kentucky.*

atîta foc, de parcă-ar fi fost tocmit cu ora. Şi astfel îşi petrecu Paul Hover timpul, cînd Middleton şi Inez, aşa cum am mai pomenit, ieşiră din cort, ceea ce dădu alt curs gîndurilor celor de faţă. Faptul acesta puse capăt exerciţiilor muzicale ale lui Paul şi-l smulse şi pe doctor din contemplarea plantei pe care o găsise. Iar Middleton, ca un conducător recunoscut de toţi, dădu ordinele cerute de această împrejurare pentru a porni numaidecît la drum.

În graba şi zăpăceala care urmează întotdeauna unor asemenea ordine, mulţumirea sau chibzuiala nu-şi au locul, aşa că tovarăşii săi, care veniseră pregătiţi pentru victorie, porniră numaidecît la lucru, fiecare la ce se pricepea el mai bine. *Trapper*-ul luă pe loc în stăpînire măgarul care păscuse blînd şi răbdător ca totdeauna, nu departe de stîncă, şi se chinuia să aşeze pe spatele lui un fel de alcătuire complicată, meşterită de doctorul Battius şi botezată şa. Naturalistul era foarte ocupat şi el cu transportarea cîtorva ierbare, a colecţiilor de insecte şi a caietelor de notiţe : le vîra cu mare rîvnă în buzunarele ingenioasei invenţii, dar *trapper*-ul le arunca imediat de îndată ce doctorul se întorcea cu spatele la el.

Paul îşi arăta priceperea cărînd jos lucrurile fără de care nu puteau porni la drum, pregătite de Inez şi Ellen în vederea fugii, în timp ce Middleton încerca, prin ameninţări şi promisiuni, să-i silească pe copii să stea liniştiţi ; apoi le ajută pe femei să coboare. Şi cum era tîrziu, iar Ishmael şi familia lui se puteau reîntoarce dintr-o clipă într-alta, toate acestea fură făcute cu un zel şi o hărnicie fără pereche.

Trapper-ul alese cîteva obiecte despre care-şi închipuia că sînt de mare trebuinţă celor mai delicaţi dintre membrii grupului, şi le împărţi prin buzunările şeii, după ce le golise, fără să se sinchisească, de comorile nevinova-

tului naturalist ; îl lăsă apoi pe Middleton s-o aşeze pe Inez într-unul din cele două culcuşuri pregătite pe spinarea măgarului pentru ea şi pentru Ellen.

— Hai, fetiţo, spuse bătrînul, îmbiind-o şi pe Ellen să urmeze pilda lui Inez, după care-şi întoarse privirea îngrijorată spre deşert. Nu va trece mult şi stăpînul se va întoarce să-şi vadă de gospodărie, şi nu-i el omul care să lase să-i scape din mînă ceea ce-a dobîndit cu atîta greutate.

— Ai dreptate, strigă Middleton, am pierdut şi aşa destul timp, aşa că trebuie să-i dăm zor.

— Ei, ei, tot aşa am gîndit şi eu, ba am vrut s-o şi spun, căpitane ; dar mi-am adus aminte cu cîtă dragoste se uita bunicul tău la faţa miresei lui în zilele fericite ale tinereţii. Asta-i firea lucrurilor şi e mult mai înţelept să dai naturii ceea ce i se cuvine, decît să încerci a pune stavilă unui şuvoi care-şi urmează drumul lui firesc.

Ellen se apropie de animal şi, apucînd-o pe Inez de mînă, spuse copleşită de emoţie :

— Dumnezeu să te binecuvînteze, scumpă doamnă ! Şi nădăjduiesc că vei ierta ceea ce-ai suferit din partea unchiului meu...

Şi copila, umilă şi îndurerată, nici nu mai putu vorbi, din cauza tristeţii, iar glasul abia i se mai auzea.

— Ce înseamnă asta ? strigă Middleton ; nu mi-ai spus oare, Inez, că această minunată copilă ne va întovărăşi şi că va trăi alături de noi tot restul vieţii ei ? sau măcar pînă-şi va găsi o locuinţă ceva mai plăcută ?

— Am spus întocmai ; şi mai nădăjduiesc încă. Mi-a dat a înţelege întotdeauna, în timp ce-mi arăta atîta prietenie şi compătimire în nenorocirea mea, că nu mă va părăsi nici după întoarcerea unor timpuri mai fericite.

— Nu pot, nu trebuie, continuă Ellen, revenindu-şi din starea de slăbiciune. Aşa e voia Domnului, să-mi

petrec viața printre oamenii ăștia, așa că nu-i pot părăsi. Asta s-ar adăuga la ceea ce s-ar putea numi trădarea mea și-i de ajuns și atît, ca să-și facă cea mai proastă părere despre mine. Unchiul meu a fost destul de bun cu mine, o biată orfană, deși e un om tare aspru, și nu pot fugi de la el într-o asemenea clipă.

— E la fel de înrudită cu acest Ishmael, cum sînt eu cu cine știe ce episcop, spuse Paul, dregîndu-și glasul. Dacă bătrînul a făcut o faptă bună dîndu-i din cînd în cînd cîte-o bucată de vînat sau cîte-o lingură de terci, nu l-a plătit oare cu vîrf și îndesat, învățîndu-le pe drăcoaicele acelea să citească *Biblia* sau ajutînd-o pe bătrîna Esther să coasă îmbrăcămintea familiei ? Aș crede mult mai ușor că trîntorii au ac de înțepat decît că fata asta ar fi îndatorată în vreun fel tribului Bush.

— N-are prea mare importanță cine-mi datorează ceva sau față de cine sînt eu datoare. Nimeni nu trebuie să-și facă griji din pricina unei fete care n-are nici părinți, nici alte rude în afara unor inși scoși din rîndul oamenilor cumsecade. Nu, nu ; du-te, tînără doamnă, și cerul să te binecuvînteze pentru tot restul zilelor tale. Căci locul meu e mult mai potrivit aici, în deșert, unde nu-mi cunoaște nimeni rușinea.

— Iată, bătrîne *trapper,* rosti Paul, ceea ce numesc eu să simți dincotro bate vîntul. Ești un om care-a văzut multe în viață și știi și cum trebuie să te porți ; las totul la judecata dumitale, dreaptă și nepărtinitoare ; nu stă oare în firea lucrurilor ca stupul să roiască atunci cînd albinele cele mici au crescut ? Și dacă pînă și copiii își vor părăsi părinții, e oare dator cineva care n-are nici în clin nici în mînecă...

— Sst ! îl întrerupse bătrînul ; Hector dă semne de neliniște. Ce e, cățelule ? Ia spune, ce s-a întîmplat ?

Bătrînul cîine de vînătoare se sculase în picioare și adulmeca briza proaspătă care continua să sufle încet

peste prerie. La vorbele stăpînului său mîrîi puțin, contractîndu-și botul, ca și cum ar fi vrut să amenințe cu puținii dinți care-i mai rămăseseră. Cîinele cel tînăr, care se odihnea după vînătoarea de dimineață, dădu și el semn că adulmecă miros străin în aer, după care ațipiră din nou amîndoi, ca și cum ar fi făcut tot ceea ce le stătea în putere.

Trapper-ul luă măgarul de hamuri și începu să strige, în timp ce îndemna animalul la drum :

— Nu-i timp de vorbe ; colonistul și tot neamul lui sînt la o depărtare de-o milă sau cel mult două.

Middleton uită cu totul de Ellen în fața pericolului care-i amenința mireasa abia regăsită ; și nu mai e nevoie să adăugăm că nici doctorul Battius nu așteptă să fie îndemnat de două ori pentru a porni la drum.

Urmînd calea arătată de bătrîn, ocoliră stînca într-un suflet și porniră repede prin prerie, la adăpostul întunericului care se lăsa din ce în ce mai des.

Paul Hover rămase însă pe loc, rezemîndu-se cu încăpățînare de patul carabinei. Trecu aproape un minut pînă să-l bage de seamă Ellen, care-și îngropase fața în mîini, ca și cum ar fi vrut să-și ascundă deznădejdea pînă și față de ea însăși.

— De ce nu fugi ? strigă fata plîngînd, în clipa în care-și dădu seama că nu e singură.

— Fiindcă nu-s obișnuit cu așa ceva.

— Unchiul meu va fi aici într-o clipă ; și n-ai de ce nădăjdui în îndurarea lui.

— Nici într-a nepoatei lui, după cum văd. Lasă-l să vină, nu-mi poate face nimic mai mult decît să-mi dea cu ceva în cap.

— Paul, Paul, dacă mă iubești, fugi !

— Singur ? Dac-aș face asta, aș fi...

— Dacă ții la viața ta, fugi !

— Nu ţin deloc, dac-ar fi s-o compar cu a ta.
— Paul !
— Ellen !

Fata întinse amîndouă mîinile şi izbucni într-un hohot şi mai puternic de plîns. Căutătorul de miere îi cuprinse mijlocul subţire cu braţul lui vînjos, şi în clipa următoare zbura cu ea peste cîmpie, în urma prietenilor lui fugari.

XVII

Te-apropie. Vederea ţi-o va pierde
O Gorgonă. Nu-mi cere să vorbesc;
Priveşte, şi apoi vorbi-vei tu.

(Shakespeare)

Pîrîiaşul care alimenta familia colonistului şi uda copacii şi tufişurile ce creşteau în apropierea stîncii izvora dintr-un loc nu prea îndepărtat, un desiş alcătuit din plopi canadieni şi viţă sălbatică. Şi spre desişul acesta îi îndreptă *trapper*-ul pe fugari, ca fiind singurul loc din preajmă care le putea oferi adăpost într-o împrejurare atît de gravă. Vă amintiţi că înţelepciunea bătrînului, care în urma unei experienţe atît de îndelungate zămislise un fel de al şaptelea simţ cînd ameninţa vreun pericol, îi îndemnase chiar din prima clipă să se îndrepte spre locul acesta, punînd astfel între ei şi grupul duşmanilor ce se apropia un dîmb înalt. Paul Hover şi Ellen, care abia-şi mai putea trage răsuflarea din pricina grabei, izbutiră să ajungă la timp lîngă micul desiş, adică tocmai în clipa cînd Ishmael se urcase în vîrful stîncii. Şi, cum am arătat ceva mai înainte, colonistul rămase cîtva timp încremenit, asemenea unui om care şi-a pierdut o clipă judecata, uitîndu-se cînd la dezordinea care domnea în tabără, cînd la copii, legaţi burduf, cu căluşul la gură şi îngrămădiţi claie peste grămadă sub un acoperămînt din scoarţă de

copac. De acolo de unde se găsea Ishmael, o carabină cu bătaie lungă ar fi putut trimite un glonte drept în mijlocul desișului în care își căutaseră adăpost cei ce săvîrșiseră toate stricăciunile acelea. *Trapper*-ul vorbi cel dintîi, căci de înțelepciunea și de experiența lui atîrna soarta tuturor ; și după ce se uită la toți cei care se adunaseră lîngă el și văzu că nu lipsește nici unul, începu să vorbească :

— Ah ! Natura e tot natură, și și-a făcut datoria pe deplin, spuse el și arătă spre înflăcăratul Paul cu un zîmbet de încuviințare. Știam eu că o să le vină greu să se despartă supărați, mai ales că s-au întîlnit și la rău și la bine, și sub lumina stelelor și pe lună mohorîtă. Dar nu trebuie să ne mai pierdem timpul stînd de vorbă, ci să ne grăbim ca să mai cîștigăm ceva. Nu va trece mult pînă să dea cineva de urma noastră ; și dacă va da, și are să dea fără doar și poate, și ne va sili să ne punem curajul la încercare, neînțelegerea se va limpezi cu ajutorul armelor, și atunci să ne aibă-n grija lui Cel de Sus. Ai putea să ne îndrepți, căpitane, spre locul unde te așteaptă soldații tăi ? Fiindcă vajnicii feciori ai colonistului vor da un atac în toată regula sau atunci habar n-am de ceea ce-nseamnă pornirile războinice ale acestor oameni.

— Locul de întîlnire se află la mai multe leghe de-aici, pe malul fluviului La Plata.

— Atunci e rău, tare rău ! Dacă trebuie să înfrunți un atac, cel mai bun lucru e să pornești la luptă cu forțe egale ; dar de ce să-și facă omul sînge rău din asemenea pricină ? Ascultați ce sfat vă poate da un cap albit și cu ceva experiență, dar dacă se află printre voi cineva care ne poate arăta o cale mai bună, pentru a ocoli dușmanii, îl vom urma și vom uita cele spuse de mine. Desișul ăsta se întinde pe o milă și e așezat oarecum pieptiș față de stîncă ; și în loc să ducă spre ținuturile locuite de oameni, duce spre soare-apune.

— Ajunge, ajunge! strigă Middleton, prea nerăbdător ca să mai aștepte pînă va termina bătrînul, cam vorbăreț din fire, cu explicațiile. Timpul e mult mai prețios decît vorbele. Să fugim!

Trapper-ul încuviință cu un gest și începu să mîie măgarul prin vad; și după scurt timp, ajunse pe pămîntul bătătorit al preriei, adică de partea cealaltă a taberei colonistului.

— Dacă bătrînul Ishmael ar arunca numai o singură privire peste arbuștii aștia, strigă Paul uitîndu-se la urma pe care-o lăsaseră în desiș, n-ar mai avea nevoie și de alte semne pentru a ști încotro s-apuce. Dar n-are decît să ne urmărească. Știu că vagabondul ar vrea să încrucișeze sîngele neamului său cu un sînge cinstit; dar dacă vreunul din băieții lui ar deveni într-o zi soțul...

— Sst, Paul, sst! spuse roșindu-se tînăra fată, care se sprijinea de brațul lui; te-ar putea auzi cineva.

Căutătorul de miere tăcu, deși tot mai arunca priviri amenințătoare în urmă, trădîndu-și înflăcărarea războinică de care era cuprins. Nu trecu mult și grupul începu să urce una din movilele preriei, ca apoi să înceapă coborîrea pe partea cealaltă a povîrnișului, fără a se opri în loc; acum băieții lui Ishmael nu mai puteau să-i vadă, în caz că le-ar fi descoperit vreunul din ei urma. Bătrînul folosi configurația terenului și schimbă direcția ca să scape de urmăritori, asemenea unui vas ce-și schimbă ruta, noaptea pe ceață, pentru a scăpa de ochiul dușmanului.

Și după două ceasuri de mare trudă, în care timp ocoliră stînca în semicerc, ajunseră la un punct așezat exact în direcția opusă celui din care porniseră. Cei mai mulți dintre fugari nu-și dădeau seama de nimic, așa cum nici călătorii de pe o corabie nu-și dau seama în ce punct al oceanului se află; dar bătrînul avea atîta siguranță cînd

trebuiau să urce o colină sau să facă vreo cotitură, încît insufla toată încrederea celor care-l urmau, ceea ce dovedea cît de mare îi era iscusința. Ciinele său, care se oprea din cînd în cînd și i se uita în ochi, merse tot timpul înaintea stăpînului; și era atît de sigur, încît s-ar fi putut crede c-au hotărît drumul mai dinainte. Dar după un timp, ciinele se opri pe neașteptate, se așeză jos și începu să adulmece aerul pentru o clipă; apoi scoase un chelălăit plin de jale.

— Ei, cățelule, ei! Cunosc locul! Îl cunosc foarte bine; și nici nu s-ar putea să nu ne amintim de el, spuse bătrînul; se opri lîngă Hector și rămase acolo pînă ce urcară înălțimea și cei care veneau în urmă. Înaintea noastră se află un tufiș, continuă el, arătînd drept înainte, și-am putea rămîne acolo pînă s-ar împăduri toată preria asta goală, căci nici un fecior de-al colonistului n-ar îndrăzni să ne tulbure.

— Ăsta e locul unde zace cadavrul omului aceluia! strigă atunci Middleton, uitîndu-se de jur împrejur cu o privire plină de revoltă, căci în clipa aceea își aminti de cele întîmplate.

— Întocmai. Dar dacă neamurile l-au îngropat sau nu, e un lucru care rămîne de văzut. Ciinele recunoaște totul după miros, cu toate că nu mai pare atît de sigur. Așa c-ar trebui ca tu, căutătorule de miere, să mergi ceva mai înainte și să cercetezi locul; iar în timpul ăsta, eu voi căuta să-l potolesc pe Hector.

— Eu? exclamă Paul, trecîndu-și mîna prin buclele-i rebele, ca orice om care găsește c-ar fi bine să mai chibzuiască puțin înainte de a porni la o treabă atît de neobișnuită. Ascultă, bătrîne *trapper*, am stat în mijlocul unui roi ce-și pierduse regina și nici n-am clipit măcar, cu toate că n-aveam cu mine decît o cămașă subțire, și află că omul

care poate face așa ceva nu se sperie de nici unul din fiii lui Ishmael atîția cîți i-au mai rămas ; dar ca să mă ocup de leșul cuiva, asta n-o pot face nici în ruptul capului ; îți mulțumesc pentru această cinste, dar n-o pot primi.

Bătrînul își întoarse privirea dezamăgită spre Middleton, dar acesta era prea ocupat cu Inez ca să mai vadă și încurcătura *trapper*-ului ; salvarea însă veni pe neașteptate și din partea cuiva care, judecînd după felul cum se purtase în anumite împrejurări, n-ar fi îndreptățit pe nimeni să se aștepte la asemenea dovadă de curaj.

Doctorul Battius se remarcase destul de puțin în timpul retragerii în comparație cu zelul nemaipomenit pe care-l arătă în clipa aceea, oferindu-se să îndeplinească ceea ce Paul Hover refuzase. Era atît de uimitoare rîvna asta a lui, încît ceilalți crezură că-și regăsise toată vigoarea. Acest vrednic naturalist făcea parte din specia aceea de exploratori care pun tot felul de bețe în roate tovarășilor de drum, mai ales atunci cînd au toate motivele să se grăbească. Nici o piatră, nici un tufiș, nici o singură plantă nu scăpa ochilor lui ageri, care le cerceta cu cea mai mare atenție ; și putea să tune și să fulgere, că nimic nu-i putea tulbura bucuria ciudatelor lui meditații. Dar lucrurile se petrecură cu totul altfel în timpul acestei perioade critice, cînd se gîndi cu toată seriozitatea dacă vajnicii fii ai colonistului aveau sau nu dreptul să-i primejduiască trecerea prin prerie. Un copoi de cea mai pură rasă, dresat cum nu se poate mai bine și aflat pe urma vînatului, n-ar fi putut să alerge cu mai mult elan decît doctorul, care-și urmărea, îngrijorat, drumul. Căci, spre marele lui noroc, nu-și dăduse seama de viclenia *trapper*-ului, atunci cînd acesta îi purtase în jurul stîncii lui Ishmael, fiind pătruns de mîngîietoarea convingere că fiecare palmă de pămînt pe care o străbăteau mărea distanța

dintre el și îngrozitoarea fortăreață. Fără să țină seama de lovitura pe care-o încercă atunci cînd descoperi înșelăciunea, tocmai el fu cel ce se oferi, plin de îndrăzneală, să pătrundă în desișul unde-și închipuiau că mai zace cadavrul lui Asa. Poate că naturalistul simțea dorința să facă puțină zarvă în jurul curajului său, sau poate că ținea să-și arate bărbăția fiindcă în taină era convins că ceilalți îl judecă greșit, deoarece se pripise foarte în timpul retragerii ; dar sigur este că, oricare i-ar fi fost sentimentele față de Asa, pe cînd acesta era încă viu, știința îl ajută să-și înfrîngă orice temeri față de Asa mort.

— Dacă trebuie făcut vreun lucru care necesită o deplină stăpînire a sistemului nervos, spuse doctorul Battius, uitîndu-se cam de sus la ceilalți, n-aveți decît să dați îndrumările necesare, căci iată, în fața voastră se află un om în a cărui forță fizică puteți avea toată încrederea.

— Omul ăsta e pus să vorbească toată vremea în pilde, mormăi *trapper*-ul, dar am ajuns să-mi dau seama că în vorbele lui stă ascuns și un tîlc oarecare, cu toate că-i greu să dai de rostul cuvintelor lui, după cum e greu să găsești trei pui de vultur pe-același copac. Știi prea bine, prietene, că trebuie să găsim un adăpost, fiindcă băieții colonistului vor porni pe urmele noastre, și după cum cred că-ți dai seama și dumneata, în tufișul acela s-ar putea găsi ceva care-ar umple de groază sufletul unei femei. Ești îndeajuns de bărbat ca să poți privi un cadavru, sau va trebui să înfrunt primejdia de-a stîrni lătrăturile cîinilor, dacă m-aș duce eu ? Uită-te la cîinele ăsta, care e gata să se repeadă într-acolo !

— Dacă sînt îndeajuns de bărbat ? Venerabile *trapper*, adevărul e că ne cunoaștem de prea puțin timp, căci altfel întrebarea ta ar fi putut isca o discuție cît se poate de supărătoare. Dacă sînt îndeajuns de bărbat ? Pretind că fac parte din clasa mamiferelor ; ordinul primatelor ; ge-

nul *homo*. Acestea sînt atributele mele fizice ; cît despre virtuțile mele morale, va vorbi posteritatea ; dar e de datoria mea să le trec sub tăcere.

— Poate că doctoriile vor fi avînd și ele rostul lor ; după gustul și judecata mea însă, nu sînt nici plăcute și nici sănătoase ; dar morții n-au pricinuit rău niciunui muritor, fie că e vorba de-un locuitor al pădurilor sau de unul care și-a dus viața în mijlocul orașelor. Potolește-te, Hector, potolește-te ; ce te mai supără, cățelule ? Nu te-ai obișnuit cu miros de sînge omenesc ?

Doctorul dărui un zîmbet binevoitor, deși plin de compătimire acestui filozof al naturii ; se dădu apoi cu cîțiva pași înapoi cînd se văzu în fața desișului spre care se avîntase din prea mult zel, dar după aceea răspunse cu și mai mare elan :

— Un *homo* este, fără doar și poate, un *homo*, spuse el, făcînd un gest impunător și demonstrativ totodată ; atîta timp cît e vorba de funcțiile animalului din el, există o mare asemănare între om și întregul lui *genus* ; dar asemănarea ia sfîrșit aici. Omul poate ajunge, datorită ignoranței, pînă la limita aceea ultimă care îl desparte de brută ; dar se poate ridica și pînă la comuniunea lui cu marele spirit al cunoașterii ; și nu știu dacă, dîndu-i-se timpul și ocazia necesară, n-ar fi putut deveni stăpînul întregii învățături și egal, deci, marelui principiu al mișcării.

Bătrînul, stătea rezemat în carabină, într-o atitudine contemplativă ; dădu din cap și răspunse cu demnitatea lui firească, ceea ce umbri cu desăvîrșire aerul impunător pe care și-l luase potrivnicul său.

— Deslușește-mi un lucru ceva mai ușor, spuse : de ce dă cîinele dovadă de-atîta neliniște, în timp ce tu, care ai citit atîtea cărți, nu vezi nici o pricină de îngrijorare ?

Doctorul, mirat oarecum de energia și demnitatea bătrînului, răspunse :

— Din pricina instinctului.

— Și ce e aceea instinct ?

— O treaptă inferioară a gîndirii.

— Și ce numești tu gîndire ?

— Venerabile vînător, asta e una din metodele de-a raționa care anulează orice definiție, și pot să-ți dau toate asigurările că nu e recunoscută de nici o școală filozofică.

— Atunci e mult mai multă viclenie în școlile voastre decît aș fi crezut, fiindcă eu cunosc o metodă care dovedește zădărnicia lor, răspunse *trapper*-ul și, curmînd pe neașteptate o discuție ce abia începuse să-l încînte pe naturalist, se întoarse spre cîinele său, și încercă să-i potolească neliniștea, jucîndu-i-se cu urechile. Asta e o adevărată nebunie, Hector ; te porți ca un cățelandru neînvățat, nu ca un cîine înțelept trecut printr-atîtea încercări grele ; te porți ca un cățeluș de la oraș ce merge numai pe drumul pe care-a apucat stăpînul, fără să-și dea seama dacă-i rău sau bun. Ei bine, prietene, tu, care ești în stare să înfăptuiești atîtea lucruri, vrei cu tot dinadinsul să te uiți în desiș ? Sau să mă duc eu ?

Doctorul își luă din nou aerul plin de hotărîre și, fără să scoată un singur cuvînt, porni să facă ceea ce i se cerea. Cîinii se potoliseră în așa măsură auzind mustrările bătrînului, încît lătratul lor se prefăcuse într-un scheunat ușor. Dar cînd îl văzură pe naturalist că se îndreaptă spre desiș, cățelandrul izbuti să scape din strînsoare și începu să se învîrtească cu repeziciune în jurul doctorului, adulmecînd pămîntul ; apoi se întoarse lîngă Hector și scoase un urlet prelung.

— Colonistul și cei din neamul lui au lăsat un miros tare puternic pe unde-au trecut, spuse bătrînul, supraveghindu-și cîinele îndeaproape, să vadă dacă nu dă

vreun semn de neliniște. Trag nădejde că omul acela atît de învățat știe destule pentru a nu-și uita sarcina pe care și-a luat-o.

Doctorul Battius dispăruse printre tufișuri, iar *trapper*-ul începuse să dea semne de nerăbdare, cînd numai ce-l văzu pe naturalist că iese în mare grabă din desiș, cu spatele spre ei însă, și uitîndu-se fix spre un anumit punct, ca și cum privirea i-ar fi fost țintuită de cine știe ce farmec necunoscut.

— Trebuie să fie un lucru groaznic, exclamă bătrînul; îi dădu apoi drumul și lui Hector și porni cu hotărîre spre naturalist, care părea cuprins de-o stare de totală inconștiență. Ce s-a întîmplat, prietene? Ai găsit vreo frunză nouă în cartea înțelepciunii tale?

— Am dat de un bazilic! mormăi doctorul, a cărui față răvășită trăda marea emoție prin care trecea; un animal din ordinul *serpens*. Pînă acum am crezut că-i o plăsmuire legendară, dar văd că natura, atotputernică, egalează tot ceea ce-și poate imagina omul.

— Ce, ce? Tîrîtoarele din prerie nu-s primejdioase, și cu toate că s-ar putea să întîlnești din cînd în cînd și cîte-un șarpe cu clopoței înfuriat, ăsta-ți dă singur de veste că se apropie cu mult mai înainte de-a împrăștia nenorocirea cu dinții lui veninoși. Doamne, Doamne, ce lucru umilitor e și frica! Iată un om care rostește de obicei cuvinte prea mari ca să poată fi repetate și de-o gură neștiutoare, cu toate că glasul lui e tot atît de ascuțit ca și fluieratul unei paparude[1]. Curaj! Ce s-a întîmplat omule, ce s-a întîmplat?

— Ceva nemaipomenit, un monstru pe care natura l-a creat în culmea fanteziei, ca o dovadă a inegalabilei ei puteri. Niciodată n-am observat asemenea confuzie în ceea ce privește propriile ei legi și nici n-am văzut vreo viețui-

[1] O pasăre foarte mică de noapte, care trăiește în vestul Statelor Unite ale Americii, cunoscută prin țipătul ei specific.

toare care să dispreţuiască orice distincţie în ceea ce priveşte clasa şi *genus*. Dă-mi voie să notez cum arată, spuse naturalistul căutîndu-şi caietele cu mîini tremurătoare, atît de tremurătoare, că nici nu-l mai ascultau măcar, şi asta atîta timp cît mai sîntem în stare : ochi, fascinanţi ; culoarea, variată, complexă şi profundă...

— S-ar putea crede că omul ăsta a înnebunit de-a binelea cu ochii aceia fascinanţi şi culoarea lor pestriţă, îl întrerupse *trapper*-ul, care era destul de nemulţumit văzînd că Middleton şi cu Paul nu-şi căutaseră, în toată vremea asta, nici un fel de adăpost. Dacă se află vreo tîrîtoare în tufiş, arată-mi-o, şi dacă nu-şi va lua numaidecît valea, atunci se va da o adevărată bătălie pentru a-l lua în stăpînire.

— Acolo ! spuse doctorul, arătînd într-o anumită parte a desişului, la o depărtare de vreo cincizeci de picioare de locul în care se aflau ei.

Trapper-ul îşi întoarse privirea într-acolo cu cea mai mare linişte, dar în clipa cînd ochiul său ager şi exersat întîlni obiectul care-l exaltase în aşa măsură pe naturalist, făcu el însuşi o săritură înapoi, punîndu-şi numaidecît carabina la ochi ; în clipa următoare, şi-o retrase însă, ca şi cînd s-ar fi convins că nu e bine ce face. Nici mişcarea aceea instinctivă de apărare şi nici cealaltă, de revenire, nu fuseseră lipsite de temei. Chiar la marginea desişului, direct pe pămînt, zăcea un fel de minge vie, care îndreptăţise, prin aspectul ei ciudat şi înfiorător totodată, confuzia care se iscase în mintea naturalistului. I-ar fi foarte greu cuiva să descrie complexitatea coloristică a obiectului aceluia extraordinar ; dar s-ar fi putut spune, în termeni generali însă, că forma lui era aproape sferică şi că avea toate nuanţele curcubeului, dar amestecate în aşa fel, încît nu putea fi vorba de nici un fel de armonie şi nici nu

urmăreau vreun desen anumit. Culorile predominante erau negrul și un roșu strălucitor. Dar erau amestecate cu diferite nuanțe de alb, galben și purpuriu, într-un fel cît se poate de straniu și de strident. Judecînd numai după culoare, cu greu s-ar fi putut pronunța cineva dacă obiectul acela ciudat era sau nu era însufleţit, căci stătea la fel de încremenit ca și-o piatră ; dar o pereche de ochi negri, scînteietori și vii, care pîndeau cu mare grijă mișcările *trapper*-ului și ale tovarășului său, dovedeau îndeajuns faptul foarte important că era înzestrat cu viață.

— Reptila asta a ta e o iscoadă, sau atunci habar n-am de felul în care-și amestecă culorile și de vicleniile indienilor, bombăni bătrînul, lovind pămîntul cu patul puștii și uitîndu-se fix spre obiectul acela înfricoșător ; apoi se rezemă, cu cel mai mare calm, în țeava carabinei. Vrea să-și bată joc de noi, silindu-ne să luăm căpăţîna unei piei-roșii drept o piatră acoperită de frunzele toamnei, sau cine știe ce alte planuri diavolești are în minte!

— E un exemplar uman ? întrebă doctorul. Și face parte din *genus homo* ? Credeam că-i o vieţuitoare lipsită de nume.

— E o ființă tot atît de umană și de muritoare ca orice războinic din prerie. Mi-aduc bine aminte de timpurile acelea cînd îndrăzneala unei piei roșii, dacă s-ar fi uitat în felul ăsta la un vînător al cărui nume ţi l-aș putea spune, ar fi însemnat curată nebunie, dar vînătorul e prea bătrîn acuma și sfîrșitul lui e prea aproape ca să mai fie altceva decît un *trapper* nenorocit. Va trebui să stau de vorbă cu duhul ăsta pentru a-l face să înţeleagă că are în faţa lui doi oameni în toată firea. Ieși din ascunzătoarea ta, prietene, continuă el în limba marelui trib al indienilor dakota ; căci în prerie este loc și pentru alți războinici.

Ochii păreau și mai fioroși ca înainte, dar obiectul despre care *trapper*-ul susținea că nu-i decît capul unui om ras după obiceiul războinicilor din vest continua să rămînă nemișcat, fără să dea nici cel mai mic semn de viață.

— E o greșeală ! exclamă doctorul. Animalul nu face parte nici măcar din clasa mamiferelor ; și cu-atît mai puțin poate fi vorba de-un om.

— Grozavă învățătură mai ai ! răspunse *trapper*-ul, rîzînd cu mare mulțumire. După atîta învățătură culeasă din cîte și mai cîte cărți, ochii lui nu-s în stare să deosebească o antilopă de-o pisică sălbatică. Iată, Hector al meu nu-i decît un cîine dresat așa cum i se cuvine unui animal din speța lui, și cel mai simplu abecedar din școlile voastre de la oraș ar fi o taină legată cu șapte peceți pentru el, dar cu toate astea nu poate fi păcălit cînd e vorba de-un lucru ca cel ce se află în fața noastră. Și dacă-ți închipui că ceea ce vezi nu-i om, atunci cînd ai să-l vezi, stînd în picioare, învață, rogu-te, pe un biet *trapper* bătrîn și neștiutor, care n-a deschis în viața lui o singură carte de bunăvoie, în afară de abecedar, ce nume să dea viețuitoarei acesteia ? Dar bagă de seamă, căci nu vreau s-aud de nici un fel de ciocnire, ci numai să-l scot pe diavol din tufișul ăsta.

Trapper-ul începu, încet și cu multă răbdare, să-și pregătească arma, avînd grijă să-și dea cît mai limpede în vileag gîndul, făcînd adică tot felul de exerciții. Și cînd găsi de cuviință că străinul a început să-și dea seama ce primejdie îl paște, îi arătă cum nu se poate mai calm carabina și strigă :

— Ei, prietene, sînt și pentru pace, dar și pentru război, dacă așa ți-e vrerea. Nu ! Cred că nu se află nici un om aici, după cum a spus și înțeleptul de lîngă mine, așa că nu se va întîmpla nimic dac-am să trag un foc într-o grămadă de frunze !

Țeava carabinei începu să se miște, și arma se ridică, treptat-treptat, într-o poziție din ce în ce mai fermă ; iar cînd *trapper*-ul ar fi putut slobozi cu cea mai mare ușurință un glonte, din grămada de frunze și de crengi unde se ascunsese, pesemne, la apropierea grupului, sări un indian înalt, care rămase încremenit și strigă :

— *Wagh !*

fenimore cooper

«În romanele lui Cooper şi îndeosebi în cele din ciclul *Aventurile lui Ochi-de-Şoim* cunoaştem tot felul de situaţii, fapte şi acte umane surprinzătoare, ce se succed într-un ritm galopant, îndreptăţind considerarea acestui gen de scrieri drept literatură senzaţională. Întîmplările par într-adevăr neobişnuite, ieşite din comun, dar nu depăşesc totuşi limitele verosimilului. Senzaţionalul situaţiilor imaginate de Cooper îşi află sorgintea în înseşi solicitările neobişnuite ale unor aspre realităţi...»

ADRIAN ANGHELESCU

editura minerva

Vol. I—II lei 16